

TILINPÄÄTÖS 2022

VIHDIN KUNTA

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1. Kunnanjohtajan katsaus	4
1.2. Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa	6
1.2.1. Yleinen talouden kehitys	6
1.2.2. Kuntatalouden yleinen kehitys	7
1.2.3. Vihdin kunnan kehitys arvio tulevasta kehityksestä	11
1.2.4. Kunnan henkilöstö	13
1.2.5. Vihdin kunnan hallinto	23
1.2.6. Vihdin kunnan yleinen kehitys	26
1.2.7. Ympäristö- ja ilmastotekijät	30
1.2.8. Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat sekä selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta	32
1.3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	33
1.3.1. Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	33
1.3.2. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	35
1.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen	40
1.4.1. Tuloslaskelma	40
1.4.2. Tuloslaskelman analysointi	41
1.5. Toiminnan rahoitus	47
1.5.1. Rahoituslaskelma	47
1.5.2. Rahoituslaskelman analysointi	48
1.6. Tasetarkastelu	50
1.6.1. Tase	50
1.6.2. Taseen analysointi	52
1.7. Kokonaistulot ja -menot	56
1.8. Kuntakonsernin toiminta ja talous	56
1.8.1. Kuntakonsernin rakenne	57
1.8.2. Konsernin toiminnassa ja rakenteessa tapahtuneet muutokset	57
1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	60
1.8.4. Konsernin tuloslaskelma	61
1.8.5. Konserninrahoituslaskelma	62
1.8.6. Konsernitase	64
1.9. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamistoimenpiteet ..	68
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	91
2.1. Olennaiset poikkeamat talousarvioon	91

2.2. Tavoitteiden toteutuminen	95
2.3. Käyttötalouden toteutuminen	110
2.3.1. Keskusvaalilautakunta	110
2.3.2. Tarkastuslautakunta	110
2.3.3. Kunnanhallitus	111
2.3.4. Sivistyslautakunta	115
2.3.5. Hyvinvointilautakunta	123
2.3.6. Elinvoimalautakunta	128
2.3.7. Ympäristölautakunta	141
2.4. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	143
2.5. Investointiosan toteutuminen	144
2.6. Rahoitusosan toteutuminen	152
3. Tilinpäätöslaskelmat	154
3.1. Tuloslaskelma	154
3.2. Rahoituslaskelma	155
3.3. Tase	156
3.4. Konsernituloslaskelma	159
3.5. Konsernirahoituslaskelma	160
3.6. Konsernitase	161
4. Liitetiedot	164
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	164
4.2. Tuloslaskelman liitetiedot	165
4.3. Taseen liitetiedot	171
4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	178
4.5. Henkilöstä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahoja koskevat liitetiedot	181
5. Eriytetyt taseyksiköt	184
5.1. Tilapalvelujen taseyksikkö	184
5.2. Vesilaitoksen taseyksikkö	186
6. Muut eriytyneet laskelmat	194
7. Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset	197
8. Tilinpäätösmerkintä	200
9. Tilikirjaluettelo	201

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Maailmantalouden näkymät ovat heikentyneet Venäjän hyökkäyssodan ja Euroopan energiakriisin jatkuessa. Valtiovarainministeriön tuoreessa katsauksessa bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan Suomessa 0,2 prosenttia vuonna 2023. Talouden taantuminen vaimentaa viime vuosien kovaa rakentamisen vauhtia ja kuluttajien luottamusta. Koronapandemian vaikutukset talouteen ovat vaimentuneet, vaikka epidemia edelleen jatkuu. Valtiovarainministeriö esitti joulukuussa 2022 julkaistussa virkamiespuheenvuorossaan, että julkista taloutta tulisi vahvistaa eri keinoin vähintään 9 miljardilla eurolla kahden seuraavan vaalikauden aikana – osa ekonomisteista arvioi tasapainon edellyttämän sopeutustarpeen nousevan jopa 13 miljardiin euroon. Julkisen talouden tasapainotus tulee väistämättä heijastumaan kuntiin ja hyvinvointialueisiin. Kuntatalouden tilan arviointia vaikeuttaa soteuudistuksen jälkeiset vaikutukset kuntien veropohjaan, kuntien suhdanneriskin vastuun kasvu TE-palveluiden siirron myötä sekä hyvinvointialueiden palvelutason sopeutustoimien heijastevaikutukset kuntien elinvoimaan - myös tuore kunta-alan palkkaratkaisu kasvattaa merkittävästi kuntien henkilöstökustannuksia verrattuna vuoden 2023 talousarviossa arvioituun.

Helmikuussa 2022 käynnistynyt Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sen jälkeen käynnistynyt energiakriisiin varautuminen heijastuivat koko kuntaorganisaation toimintaan vuonna 2022. Hyökkäyssodan vaikutukset jäivät Suomessa kuitenkin vähäiseksi verrattuna Ukrainassa nähtävään sodan inhimilliseen kriisiin tai ruokapulan uhkaamiin kehittyviin maihin. Kriisin keskellä Vihdin kunta tuki ukrainalaisia avustuksin ja ilmaisia kuntapalveluin sekä toimi apuna Maahanmuuttoviraston sekä paikallisten toimijoiden välillä. Energiakriisiin liittyviä varautumistoimia ei jouduttu ottamaan energiansäästötoimia lukuun ottamatta käyttöön.

Vuotta 2022 voidaan pitää Vihdin 515-vuotisessa kuntahistoriassa merkittävänä käännevuotena, jonka lopussa kunnan vastuu sosiaali- ja terveyspalveluista sekä palo- ja pelastustoimesta päättyi. Vuodesta 2009 toiminut Perusturvakuntayhtymä Karviainen on edesauttanut Vihdin kunnan sujuvaa siirtymää kohti hyvinvointialueita. Kuntasektorin uudistusten alla Vihti hyväksyi uuden kuntastrategian vuosille 2022-2025, joka viitoittaa tietämme kohti tulevaan. Strategiassa Vihdin sijainti ja panostaminen hyviin liikenne- ja tietoliikennedyhteyksiin nousevat voimakkaasti esille. Luonnonläheisessä Vihdissä asuen on mahdollista saavuttaa kaikki olennainen - hyvät yhteydet mahdollistavat paikkariippumattoman asumisen, työnteon ja opiskelun. Loppuvuotena strategian toimeenpano olikin vauhdikasta, kun kunta hyväksyi uuden joukkoliikenteen järjestämistavan, julkaisi Vihdin historian suurimman elinkeinohankkeen sekä jatkoi panostuksia uusiin yritys- ja asuinalueisiin. Vihdin kunta teki myös määrätietoista edunvalvontatyötä mm. Tunnin junan, valtatie 25:n, TE-uudistuksen ja uuden hyvinvointikeskuksen eteen sekä edisti strategian tavoitteena olevaa lapsiystävällinen kuntatyötä ja uusia valokuituyhteyksiä.

Vihdin kunnan tilinpäätös vuodelle 2022 on ennen tilinpäätössiirtoja 8,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja esitettyjen tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu noin 3,8 miljoonaa euroa. Keskeisimmät syyt talousarviossa odotettua positiivisempaan tulokseen ovat verorahoituksen kasvu ja sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä varhaiskasvatuksen talousarvion toteutumisen ennakoitua paremmin – sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen vaikutti vielä 2022 koronapandemia sekä erityisesti erikoissairaanhoidon koskettanut henkilöstövaje, jotka heijastuivat vielä toimintojen taloudelliseen kehitykseen. Kunnan investoinnit vuonna 2022 olivat yhteensä 22 miljoonaa euroa. Suurimpia investointeja olivat Pappilanpellon koulun korjaus, kunnan strateginen maanhankinta, sekä rakenteilla oleva Etelä-Nummellan koulukeskus. Lisäksi muita merkittäviä investointeja tehtiin kiinteistöjen kunnossapitoon sekä kunnallistekniikan katuihin, liikennealueisiin ja Turun tunnin junaan liittyen. Lainakanta kasvoi 7,2 miljoonaa euroa loppuvuodesta nostetun 30 miljoonan euron pitkäaikaisen lainan myötä, mutta kunta ei tosiasiallisesti velkaantunut vastaavasti kunnan rahavarojen kasvaessa 9,6 miljoonaa euroa. Rahavarojen kasvamisella varauduttiin nousevassa korkotasossa vuoden 2023 investointeihin.

Kiitos koko henkilökunnalle ja päättäjille Vihdin eteen tehdystä työstä vuonna 2022. Erityiskiitos kuuluu koko Perusturvakuntayhtymä Karviaisen henkilökunnalle sekä hyvinvointialueelle siirtyneille kuraattoreille ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselle.

Vihdissä 10.3.2023

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

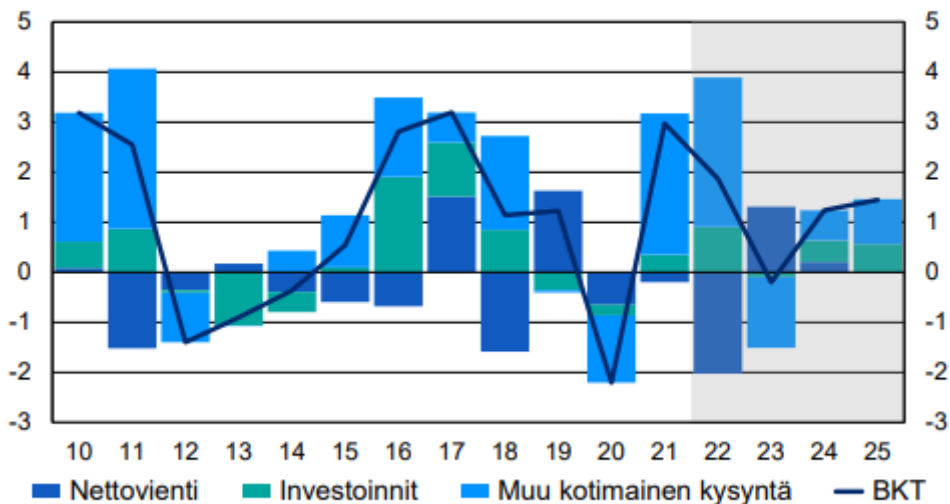
1.2. Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.2.1. Yleinen talouden kehitys

Taloutta ovat viimeisten vuosien aikana leimanneet vakavat kriisit. Ensin keväällä 2020 puhjennut koronapandemia kuritti taloutta voimakkaasti. Talouden toipuminen koronakriisistä oli kuitenkin lopulta nopeaa, kunnes suhdannetilanne on alkanut uudelleen heikentyä Venäjän aloittaman hyökkäyssodan ja sitä seuranneen energiakriisin myötä.

Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 20.12.2022 julkistettu Taloudellinen katsaus, joulukuu 2022 – julkaisun mukaan Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Talouden kasvun taittumista on ennustettu keväästä lähtien. Tähän saakka talous ei ole totellut ennustajia ja uutiset ovat yllättäneet kerta toisensa jälkeen. Tilauksia on virrannut ja tuotanto jatkanut kasvuaan. Kuluttajat ovat purkaneet säästöjään ja ostaneet etenkin palveluita. Avoimia työpaikkoja on ollut tarjolla ennätysmäärin ja työllisyys on noussut ennätyslukemiin. Nopea inflaatio on leikannut kotitalouksien ostovoimaa. Korkojen nousu on nostanut lainanhoitokuluja. Kotitaloudet ovat odottaneet talouteen ankeita aikoja siitä lähtien, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Yritykset ovat odottaneet, että markkinat hiljenevät ja tuotannon kasvu hidastuu merkittävästi. Inflaation hidastuminen kääntää reaalitytulot kasvuun vuoden 2023 aikana. Suomen talous kasvaisikin jälleen vuosina 2024 ja 2025; 1,2 ja 1,4 prosenttia. On hyvin mahdollista, että sodan uusilla käänneillä on merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Myös kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen liittyy riskejä hintojen noustessa ennätysnopeasti.

BKT:n kasvu Suomessa ja siihen vaikuttavat tekijät prosenttiyksikköä

Lähde: Tilastokeskus, VM

Euroopassa kasvun arvioidaan hidastuvan keskimäärin 0 – 0,5 prosentin haarukkaan vuonna 2023, mikä tarkoittaa, että tuotanto supistuu monissa maissa vuodenvaihteen molemmin puolin. Koska Suomen talous kytkeytyy tiiviisti maailmantalouteen, käänne on väistämätön myös Suomessa. Euroopassa ja Suomessa käänteen juurisyy on Venäjän hyökkäyksen kärjistämä pula energiasta ja energian poikkeuksellisen nopea kallistuminen. Se pitkittää ja voimistaa inflaatiota, joka alkoi tuotannon pullonkauloista vuonna 2021. Kun kansalaiset ja yritykset odottavat inflaation pitkittyvän, inflaatiota alkaa ajaa energian hinnan nousun ohella tavaroiden ja palveluiden hintojen ja palkkojen nousu. Kireät työmarkkinat lisäävät hintakierteen riskiä.

Toimet energian tarjonnan kasvattamiseksi eivät ehdi tasapainottamaan energiamarkkinaa ja poistamaan hintakierteen riskiä lyhyellä aikavälillä. Siksi on vaikea nähdä polkua, joka ei johtaisi kasvun hidastumiseen Euroopassa ja Suomessa.

Suomalaisen yhteiskunnan todellinen uhka ei kuitenkaan ole talouden ajautuminen hetkeksi taantumaan vaan perinteiset juurisyyt menojen ja tulojen epätasapainoon, väestön ikääntymiseen ja työvoiman vähentymiseen. Suomen väestön ikääntyessä hyvinvointipalvelujen kysyntä kasvaa, mutta tekijöiden määrä ei. Osaajista on kova pula hyvinvointipalveluissa ja laajasti talouden muillakin sektoreilla. Lisäksi talouden voimavarat liikkuvat pysähtyneemmiltä aloilta kasvaville aloille heikommin kuin esimerkiksi muissa Pohjoismaissa ja tuottavuus kasvaa näitä verrokkejamme hitaammin. Valtiovarainministeriö arvioi, että näistä syistä Suomessa tuotanto ja tulot voivat kasvaa vuosittain 1 – 1,5 prosentin vauhtia pidemmällä aikavälillä. Lisäksi on mahdollista, että sopeutuminen koronapandemiasta ja Venäjän hyökkäyksestä aiheutuneisiin muutoksiin taloudessa ja yhteiskunnassa on odotettua kivuliaampaa ja heikentää talouden kasvun edellytyksiä odotettua pidempään. Julkisten hyvinvointipalvelujen kysynnän nopea ja talouden tulonmuodostuskyvyn hidas kasvu ovat ajaneet julkisen talouden rahoituksen krooniseen miljardiluokan epätasapainoon, joka ei ole oikenemassa. Korokojen nousu haastaa julkista taloudenpitoa entisestään. Julkisen talouden rahoituksen epätasapainoa ei ole mahdollista korjata ilman julkisiin menoihin ja tuloihin kohdistuvia suorja ja nopeavaikutteisia toimia. Lisäksi tarvitaan korkeampaa työllisyyttä ja nopeampaa kasvua – ja nimenomaan tavalla, joka vahvistaa julkisen talouden rahoitusta pitkällä aikavälillä.

Valtiovarainministeriön julkisen talouden ennuste on vuodesta 2023 eteenpäin tehty muuttumattoman politiikan ennusteena. Keväällä 2023 muodostettavan hallituksen päätökset tulevat keikauttamaan julkisen talouden ennustetta kumpaan suuntaan tahansa. Vaikka VM:n joulukuun ennusteessa on mukana arvio kuntien ja hyvinvointialueiden palkkasopimuksen taloudellisista vaikutuksista, ovat vaikutukset julkiseen talouteen epävarmat, sillä vuosien 2023 ja 2024 palkankorotukset on sidottu teollisuus- ja ventialojen palkkaneuvotteluiden tuloksiin. Korkeammat palkankorotukset näillä aloilla kasvattavat myös kunta- ja hyvinvointialueiden työntekijöiden palkkoja. Lisäksi hyvinvointialueiden käyttömenot kasvavat nopeasti, mikä voimassa olevan lainsäädännön mukaan johtaisi vuodesta 2025 alkaen rahoituksen jälkikäteistarkistukseen, elleivät hyvinvointialueet tasapainota talouttaan ennalta jaetun rahoituksen mukaiseksi. Vastaava riski on myös kuntahallinnon puolella.

1.2.2. Kuntatalouden yleinen kehitys

Kuntaliiton 8.2.2023 julkaiseman kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2022 tilinpäätösarvioiden ja kuntatalouslisätietojen mukaan kuntatalous oli juuri ja juuri tasapainossa. Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen, mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja myyntivoitoista saavutettujen poikkeuserien vuoksi. Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voi käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina. Vanhan kuntatalouden viimeisenä vuonna investoinnit huomioiva rahoitusjäämä oli 300 miljoonaa euroa alijäämäinen. Ilman HKL:n yhtiöittämistä rahoitusjäämä olisi pudonnut vielä 500 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden kulut kasvoivat 5 prosenttia (noin 2 100 milj. euroa). Palkat ja palkkiot kasvoivat 2,0 %, jota selittävät vuoden 2022 sopimuskorotukset. Palvelujen ostot 14 % sekä aineet ja tarvikkeet 1,4%, joita selittävät mm. väestön ikärakenteen muutos, joka lisäsi arviolta palvelutarvetta 0,3 %-yksikköä. Lisäksi Sanna Marinin hallituksen tehtävien laajennukset +120 milj. euroa vuonna 2022. Yhteensä Sanna Marinin hallitus kasvatti kuntien menoja arviolta 1 300 milj. eurolla. Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden palvelujen järjestäminen lisäsi kuntien kustannuksia erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Kulukehitys todennäköisesti kasvaa ennakoarvioista, sillä luvut eivät vielä sisällä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia. Korona aiheutti viime vuonna yhä kustannuksia, mutta kunnat saivat niihin kompensatioita.

Kuntien toimintatuotot laskivat 1,9 % (noin 200 milj. euroa). Sote-valmisteluun ja muihin Sanna Marinin

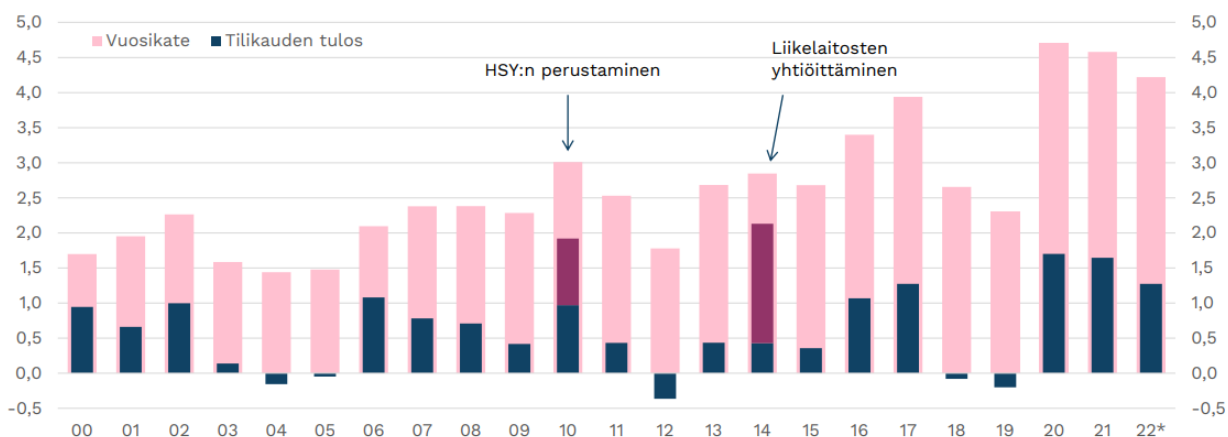
hallituksen kehityshankkeisiin kohdistettiin yhä merkittävä summa valtionavustuksia (1,3 mrd. euroa). Osa niiden rahoituksesta tuli mm. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä. Kunnat saivat koronatukea valtionavustuksina 540 milj. euroa. Summa pieneni edellisestä vuodesta -65 %. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 1.8.2021 pienensi maksutuottoja vuonna 2022.

Tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja vuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät kuntien taloudessa kasvaneina verotuottoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna 6,6 prosenttia (noin 190 milj. euroa), kunnallisvero 5,0 prosenttia (1 035 milj. euroa) ja kiinteistövero 6,2 prosenttia (noin 120 milj. euroa). Kunnallisverojen lisäys selittyi työllisyyden ja palkkasumman kasvulla, yhteisöveroissa näkyy vuoden 2021 koronatuken (yhteisöveron jako-osuuden korotus) häntiä ja veron suuruutta lisäsi 1.8.2021 päätetty varhaiskasvatusmaksujen alennuksen kompensointi (kuntien yhteisöveron jako-osuus +1,25 %-yksikköä). Vaikutus vuodelle 2022 noin +90 miljoonaa euroa. Kiinteistöverojen lisäystä selittää rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus.

Kunnat saivat valtiolta koronatukea yhteensä noin 770 miljoonaa euroa vuonna 2022. Valtaosa koronatuesta, 470 miljoonaa euroa, oli STM:n kautta myönnettyä terveysturvallisuuden valtionavustusta. Lisäksi koronatukena kohdennettiin vähäisessä määrin myös opetus- ja kulttuuritoimeen sekä suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen. Vuoden 2021 yhteisövero-osuuden koronakorotus tuotti verotuottoja (verohäntä) kunnille myös vuonna 2022: arvio noin 230 miljoonaa euroa.

Toimintakate heikkeni -7,4 prosenttia ja vuosikate heikkeni -11,6%, mutta kuitenkin niin että kattoi poistot. Omaisuuden kertaluontoiset myyntivoitot paransivat tilikauden tulosta lähes 900 miljoonalla. Ilman myyntivoittoja tulos olisi noin 400 miljoonaa. Yleisesti kuntatalouden eriytyminen jatkuu edelleen. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä 2022. Energiakustannukset nousivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vielä kuluvalle vuodelle. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien korkean suojausasteen vuoksi. Korkojen nousu alkaa näkymään todennäköisesti seuraavilla tilivuosilla.

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 2000-2022, mrd. €

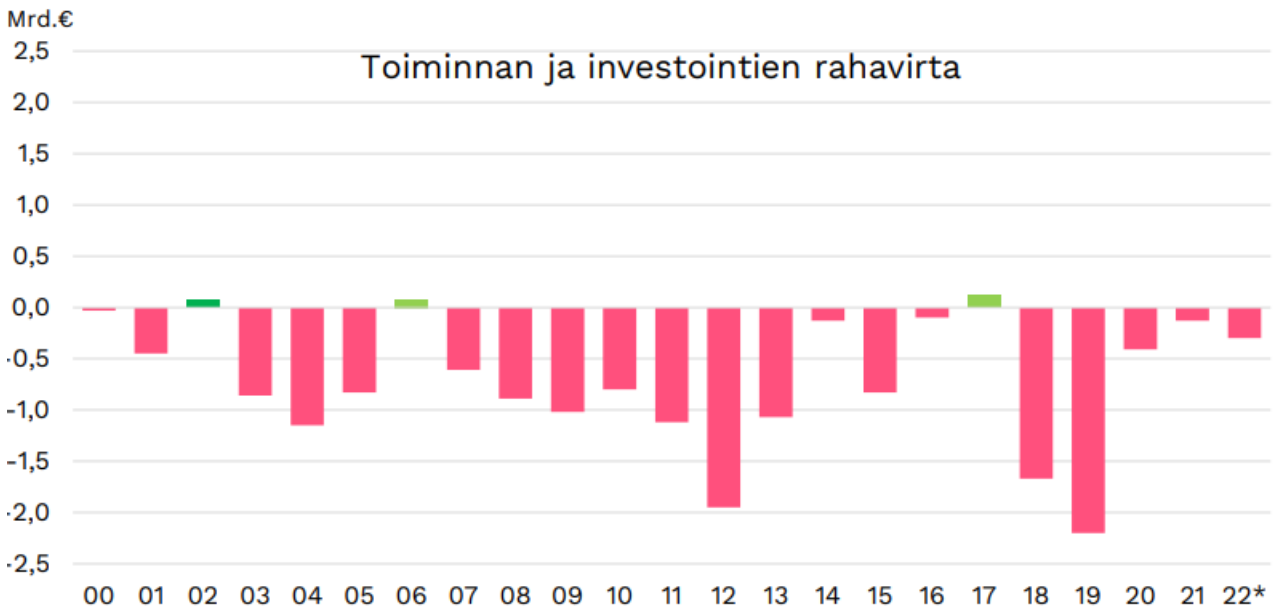

Lähde Kuntaliitto 8.2.2023

Vaikka tilikausi 2022 on positiivinen, ei voida sanoa, että kuntatalous on tasapainossa. Kuntien rahoituslaskelman puolella toiminnan ja investointien rahavirta oli vuonna 2022 jälleen negatiivinen, joka ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaan.

Positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja kassan vahvistamiseen. Viimeksi kuntataloudessa positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta on ollut vuonna 2017.

Lähde Kuntaliitto 8.2.2023

Kuntarahoituksen maaliskuun 2023 suhdanne-ennusteen mukaan kustannusten nousu nakertaa Suomen talouskasvua ja iskee kipeästi kuntiin. Kuntien loppuvuodesta 2022 laadituissa talousarvioissaan lähes puolet kunnista, noin 140, ennakoivat taloutensa kääntyvän alijäämäiseksi vuoteen 2025 mennessä. Inflaatio ja korkotaso ovat jatkaneet nousuaan, palkkatarkistukset nostavat kuntien kuluja, eivätkä investointitarpeetkaan juuri laske. Kuntatalouden tila heikkenee Kuntarahoituksen näkemyksen mukaan arvioituakin enemmän. Yksin korkojen nousu nostaa kuntien rahoituskuluja 150–200 miljoonaa euroa vuodessa. Kuntarahoituksen painelaskelmien mukaan kuntien talous heikkenee selvästi talousarvioita enemmän: kuntien vuosikate laskee noin miljardilla eurolla, ja lainaa on otettava noin kaksi ja puoli miljardia euroa arvioitua enemmän vuoteen 2025 mennessä. Taloutta vahvistavia toimia tai lisärahoitusta kaivataan kipeästi. Osassa kunnissa on paineita veronkorotuksiin vuonna 2024, kun kunnat saavat sote-uudistuksen jälkeen tehdä muutoksia veroprosenttiinsa.

Kuntatalouden verotulokehitys

Kuntaryhmän lopullinen osuus viime verovuodelta suoritettavista ansio- ja pääomatuloverojen tilityksistä selviää vuoden 2023 aikana, kun verovuoden 2022 lopullisen verotuksen mukaiset osuudet ovat selvillä. Verovuodesta 2018 alkaen on siirrytty verotuksen joustavaan valmistumiseen, jonka pitäisi edesauttaa verotuksen valmistumisen vaikutuksia ennakoitua. Suomen kuntien verotilitykset vuonna 2022 olivat yhteensä 26,897 miljardia euroa (2021 noin 25,538 miljardia euroa). Vuoteen 2021 verrattuna verotilitykset nousivat yhteensä 1,356 miljardia euroa.

Verottajan veronsaajien palvelun mukaan kunnallisverotuloja tilitettiin kalenterivuonna 2022 kunnille 21,7 miljardia euroa. Kunnallisverotulot kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 5,0 prosenttia eli noin 1,1 miljardia euroa. Vuoden 2022 alusta kunnallisveroprosentti nousi Suomessa 16 kunnassa ja laski 12 kunnassa. Vaikka harvempi kunta kevensi kuin kiristi tuloveroprosenttiaan, veroprosenttiaan keventäneissä kunnissa asuu Kuntaliiton mukaan enemmän ihmisiä (140 000 asukasta) kuin veroprosenttiaan kiristäneissä kunnissa (116

000 asukasta). Maan keskimääräinen kunnallisveroprosentti laski 0,01-prosenttiyksikköä vuodesta 2021, olleen 20,01 prosenttia.

Suomen korkein kunnallisveroprosentti on kolmatta vuotta peräkkäin Halsualla: 23,50 %. Toiseksi korkeinta tuloveroprosenttia, 23,00 %, soveltavat Ylivieska ja Kaskinen. Manner-Suomen pienintä tuloveroprosenttia, 17,00, soveltaa Kauniainen. Koko Suomen alhaisin kunnallisveroprosentti on käytössä Ahvenanmaan Jomalassa: 16,50 %. Osana hyvinvointialueuudistusta kuntien verotuloprosentteja laskettiin marraskuussa 2022; 12,64 prosenttiyksiköllä.

Yhteisöverotuotossa kuntaryhmän jako-osuus oli vuonna 2018; 31,35 prosenttia, vuonna 2019; 31,30 prosenttia, vuonna 2020; 42,13 prosenttia ja vuonna 2021; 44,34 prosenttia. Osana koronaviruksen aiheuttamien haasteiden tukemistoimia yhteisöverotuoton kuntaryhmän jako-osuutta korotettiin vuosille 2020 ja 2021. Lisäksi elokuussa 2021 yhteisöveroprosentin osuutta nostettiin noin 2 prosentilla kompensoimaan kuntien menettämiä tuloja asiakasmaksulain voimaan astuttua. Vuoden 2022 yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuus oli 33,76. Yhteisöverotuloja tilitettiin vuonna 2022 noin 3,047 miljardia ja niiden kasvu vuoteen 2021 verrattuna oli 6,6 prosenttia.

Kiinteistöveroja määrättiin kaikkienensa reilulle kahdelle miljoonalle asiakkaalle yhteensä noin 2,096 miljardia euroa vuonna 2022. Muutos edellisvuoteen oli noin 6,3 prosenttia eli noin 120 miljoonaa euroa enemmän. Kiinteistöverojen lisäystä selittää rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus. Yleistä kiinteistöveroa nosti 11 kuntaa ja laski 5 kuntaa. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli keskimäärin 1,11 prosenttia vuonna 2022, vuonna 2021, vuonna 2020; 1,08 prosenttia ja vuonna 2019; 1,07 prosenttia. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia oli keskimäärin 0,51 vuonna 2022 ja vuosina 2021-2019; 0,50%. Muiden asuinrakennusten keskimääräinen kiinteistöveroprosentti oli vuonna 2022; 1,21 prosenttia, vuonna 2021; 1,17 prosenttia vuonna 2021; 1,20 prosenttia vuonna 2020 ja vuonna 2019; 1,17 prosenttia.

Kuntatalouden valtionosuuksien kehitys

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovaraministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Suomen kuntien valtionosuudet olivat vuonna 2022 peruspalvelujen valtionosuuksien osalta yhteensä noin 7,955 miljardia euroa, josta verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta 789 miljoonaa euroa. Muut opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet olivat noin 22,404 miljoonaa euroa. Vuoteen 2021 verrattuna kunnat saivat 706 miljoonaa euroa eli 10,6 prosenttia enemmän valtionosuuksia. Verotulomenetysten korvauksia maksettiin 2,749 miljardia euroa. Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä 10,7 miljardia euroa. Valtionosuuksia laski Sanna Marinin hallituksen tekemä 660 milj. euron valtionosuus leikkaus ja Kiky-vähennyksestä tehtiin pysyvä leikkaus. Hallituksen tehtävien kuntien tehtävien laajennukset lisäsivät valtionosuutta +120 miljoonaa euroa ja peruspalvelujen sekä OKM:n valtionosuuden indeksitarkistus +206 milj. euroa. Verotulomenetysten kompensatio nousi 300 milj. eurolla.

Vuonna 2022 peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 23,59 prosenttia (vuonna 2021 25,67 %) ja kunnan omarahoitusosuus oli vuonna 2022 - 4 291 euroa/asukas (vuonna 2021 -3 747,29 euroa/asukas). Vihdin

kunnan laskennallinen oma valtionosuusprosentti oli vuonna 2021; 18,74 prosenttia (vuonna 2020 20,85 %).

1.2.3. Vihdin kunnan kehitys arvio tulevasta kehityksestä

Arvio tulevasta kehityksestä on laadittu kunnan viranhaltijajohdon, lautakuntien sekä taseyksiköiden tulevan kehityksen arvioiden yhdistelmänä sekä sisällytetty osin valtion mahdollisten toimien vaikutusta Vihdin kehitykseen. Arvio-osioon kirjattu em. näkemyksiä sellaisista, joilla mahdollisia taloudellisia vaikutuksia. Kunnan kokonaiskehitykseen tulevaisuudessa vaikuttaa monia merkittäviä asioita: Länsi-Uudenmaan kuin koko Uudenmaan kehityksen muutokset heijastuvat Vihtiin koronaviruspandemian ja Ukrainan sodan erilaisten vaikutusten, yleisen taloustilanteen, työllisyyden kuin elinkeinoelämän kautta, sote-uudistuksen vaikutus kuntatalouteen, lähivuosina todennäköisesti tapahtuva väestöpohjan muutos ikäväestön merkittävästi kasvaessa ja lasten sekä nuorten määrän vähentyessä, verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) lisääntyvä epävarmuus sekä kunnan henkilöstön tuleva eläköityminen ja vaihtuminen.

Kiinteistöjen mahdolliset haasteet sekä kunnan kasvuhakuisuus väestönkasvussa tuovat investointipaineita, mikä taas vaatii rahoituskykyä joko vuosikatteen, lainoituskyvyn tai muiden rahoitussopimusmuotojen kautta. VIHTA-talousohjelman vaikutukset sekä talouden ja toiminnan tehostaminen investointikyvyn sekä talouden kantokyvyn kohentamiseksi varmistaa kunnan kilpailukykyä ja vetovoimaa Uudenmaan kuntien välisessä kilpailussa.

Tunnin juna –hankekokonaisuus on merkittävä mahdollinen tekijä vetovoimassa ja uuden kasvun haussa pitkällä aikavälillä. Tähän kokonaisuuteen kytkeytyvät myös merkittävässä määrin Vihdin kunnan jätevesihuoltoon tehtävät ratkaisut sekä Etelä-Nummelan koulukeskuksen ja päiväkodin valmistuminen. Edellä todetut kokonaisuudet ovat kukin jopa kymmenien miljoonien eurojen arvioisia kokonaisuuksia, jolloin niiden rahoitus ja toteutus on syytä tarkastella tarkkaan ja mahdollisuuksien mukaan jaksottaa pidemmällekin aikavälille, jotta kunnan taloudellinen ja rahoituksellinen kantokyky pysyy vakaana ja vastuullisen taloudenpidon mukaisena huomioiden muun muassa kuntalaissa todetut kunnan talouden tasapainoa koskevat vaateet.

Maailmanlaajuiset ja valtakunnantason muutokset

Kunnan tulevaan kehitykseen tulee vaikuttamaan maailman terveysjärjestö WHO:n 11.3.2020 pandemiaksi julistaman koronavirus (COVID-19). Pandemia näkyy edelleen henkilöstön poissaoloina, avattujen toimintojen sopeuttamisesta nykyiseen tilaan ja pandemian ns. jälkihoito tulee näkymään pitkään niin kunnan kuin valtionkin toiminnoissa mm. työllisyyden, syrjäytymisen ehkäisyn sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminnassa. Ukrainan sodan kriisiytyminen helmikuun lopulla 2022 vaikuttaa maailman tilanteeseen ja siten myös maailmantalouteen, josta heijastevaikutukset osuvat myös Suomeen. Vuonna 2022 mm. inflaatio ja mahdollinen energiakriisi koettelivat Suomea ja Vihdin kunnassakin energiakriisin osalta tehtiin varautumisratkaisuja. Ukrainan sodan kriisin kesto ja tulevat vaikutukset ovat vielä epävarmoja, mutta ennakoitavissa on, että kriisi tulee edelleen näkymään energiahintojen nousuina tulevina talvina samalla kun monet toimijat ovat alkaneet pohtimaan fossiilisten polttoaineiden siirtymisestä omavaraisempaan tai energiakestävämpiin ratkaisuihin. Energian hinnan nousu ja inflaatio ovat vähentäneet ostovoimaa ja yritysten kannattavuutta.

Kriisin pitkittyessä ja mahdollisten lisäpakotteiden laajentuessa puolin ja toisin, talouden kasvu laantuu ja olla taantumana kielekkeellä. Valtiollisista toimenpiteistä tulevaisuuteen vaikuttavat sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen siirtyminen vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksilla on ollut suuria vaikutuksia kuntien tehtäviin ja talouteen. Uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa verotulojen vaimeampana kasvuna. Lisäksi alueellisesti

erilainen väestönkehitys ja muuttoliike eriyttävät edelleen kuntien talouskehitystä. Kun valtio on ottanut vastuun hyvinvointialueiden rahoittamisesta, siirtyvien tehtävien kustannuksia vastaava määrä kuntatalouden tuloja siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että valtionosuudet ja verotulot kunnassa vähenevät. Kunnallisveron siirto toteutettiin alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia 12,39 prosenttiyksiköllä, yhteisöveroista 1/3 siirtyy hyvinvointialueille ja valtionosuudet vähenevät. Kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan, joita tullaan rajoittamaan valtionosuusjärjestelmään lisätyillä muutoksilla sekä erilaisilla tasauselementeillä.

Marinin hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille ja eduskunta hyväksyi valmistellun lakiesityksen TE-palvelujen uudistuksesta 1.3.2023. Valmistelua ohjaava tavoite on hallittu siirtymä, mikä tarkoittaa, että työvoimaviranomaisten kaikki keskeiset toiminnot ja palvelut ovat toimintavalmiina, kun palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja työllisyysalueille 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Siirron yhteydessä luotaisiin rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä.

Alueen ulkoisen toimintaympäristön kehitys ja vaikuttavat tekijät

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä hyvinvointialueen järjestettäväksi kunnalle on jäänyt hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Väestön ikääntyminen lisää soten kustannuksia, mutta tarkoituksenmukaisten julkisten palveluiden järjestämiseen, kuntien ja hyvinvointialueiden on löydettävä ratkaisuja ennaltaehkäisevien palveluiden kehittämiseen ja järjestämiseen. Osaltaan myös väestön elintavat (ylipaino ja liikkumattomuus) sekä keskimääräistä runsaampi päihteiden käyttö haastaa entistä enemmän koko kuntakonsernin ja kuntayhteisön ehkäisevään toimintaan sekä päihteiden saatavuuden hillitsemiseen.

Toisaalta merkittävänä vaikuttavana tekijänä tulevaisuudessa ovat pienentyvät ikäluokat ja palvelurakenteitten sopeuttaminen niihin. Ensivaiheessa vaikutukset näkyvät varhaiskasvatuksessa, mutta huomiota on kiinnitettävä myös ikäluokkien varhaiskasvatukseen osallistumisasteeseen. Ikäluokkien pieneneminen näkyy melko nopeasti myös alakouluissa. Samanaikaisesti perusopetuksessa on vielä sisällä isoja ikäluokkia. Toisena sivistyksen kokonaisuuteen vaikuttavana merkittävänä jo olemassa olevana, mutta edelleen kasvavana haasteena on erityislasten / oppilaiden määrän kasvu sekä varhaiskasvatuksen, että perusopetuksen piirissä.

Tulevaisuuden osalta keskiössä sivistyksellä ovat tulevat suuret investoinnit koskien niin Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskusta, johon sijoittuu myös nuorisopalvelun tilat. Tämän rakentamisen kautta päästään valmistelemaan ja tarkastelemaan palvelurakennetta Nummelan osalta.

Kuntaorganisaation sisäiset vaikuttavat tekijät

Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on menojen ja tulojen keskinäisen suhteen kohentaminen ja toiminnan sopeuttaminen soten jälkeiseen aikaan sekä toisaalta lasten ja nuorten vähenemiseen. Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti nykyistä enemmän, käytännössä velkaantumisen pysäyttäminen edellyttäisi pitkälti vuoden 2020-2022 kaltaista vuosikatetta. Taloussuunnitelmavuosien osalta merkittävimpiä vaikuttavia tekijöitä Vihdin kunnan talouteen. Vihdin kunnan taseessa on 31.12.2022; 16 704 036,13 euroa kumulatiivista ylijäämää.

Toimintaympäristöön liittyen lasten ja nuorten liikkumattomuus, eläkeiän nousu, työn psyykkisen kuormittavuuden muutokset, ikäihmisten määrän kasvu sekä liikunnan yleinen polarisoituminen edellyttävät

tulevaisuudessa liikuntapalvelun ja liikuntapaikkojen monimuotoisuuden kehittämistä, sekä soveltuvin osin toiminnallisten ja taloudellisten esteiden poistamista huomioiden tarkoituksenmukaisuus ja taloustasapaino.

Toiminnallisesti tulevaisuutta haastaa muun muassa henkilöstövajaus – ja kuormittavuus sekä toimintaresurssien ajantasaistamisen kokonaisuus joissain yksiköissä: esimerkiksi opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueet kiinnittivät huomioita, että pandemiatilanne on näyttäytynyt henkilöstöä kuormittavana tekijänä. Sijaisia jouduttiin hankkimaan normaalia enemmän, kun henkilöstön poissaolot lisääntyivät eikä terveysturvallisuussyistä johtuen ryhmiä saanut yhdistää. Niin kouluissa kuin päiväkodeissakin yhteisöllisyys on kärsinyt, lasten ja nuorten psyykinen pahoinvointi on lisääntynyt ja erilaisten palveluiden tarve on kasvanut pandemiatilanteesta johtuen. Elinvoimapalveluissa ja konsernipalveluissa nostettiin esiin henkilöstövaihtuvuus, joka on vaikuttanut mm. kaavoitus- ja ympäristöpalveluihin.

Vihdin veden toiminnan osalta viimeisten vuosien aikana on ollut havaittavissa, että vedenkulutus pysyy suhteellisen vakaana, vaikka vesikalusteiden kehittymisen myötä vedenkulutuksessa on ollut havaittavissa laskua. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku tulevina vuosina edellyttäne vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50-50 malliin, jossa 50 prosenttia tuloista kertyisi perusmaksuista. Tulevien vuosien suuret jäteveden käsittelyn investoinnit ja investoinnin valmistumisen jälkeen käyttökustannukset sekä käyttötaloutta rasittavat investointien poistot aiheuttavat maksujen tarkastelua lähivuosina. Vihdin strategisen yleiskaavan mukaisen kehityksen toteutuminen lisää merkittävästi talousveden tarvetta, mikä edellyttää uusia talousvedenhankinnan ratkaisuita.

1.2.4. Kunnan henkilöstö

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa 1180 (v. 2021: 1173, v. 2020: 1190, v. 2019: 1179) työntekijää. Henkilöstömenojen osuus kunnan ulkoisista toimintakuluista oli vuonna 2022 31,8 % (v. 2021: 29,2 %, v. 2020: 28,8 %, v. 2019: 28,7 %). Palkkamenojen osuus ulkoisista toimintakuluista oli vuonna 2022 25,8 % (v. 2021: 23,6 %, v. 2020: 23,4 %, v. 2019: 23,2 %).

Vihdin kunnan henkilöstökulut olivat vuonna 2022 yhteensä 51,3 milj. € (v. 2021: 50,6 milj. €, v. 2020: 48,7 milj. €, v. 2019: 48,9 milj. €). Muutosta edelliseen vuoteen oli 1,4 % (palkkakustannuksissa kasvu oli 2,4 %).

Henkilöstömenot yhteensä	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	Muutos % 22/21
Henkilöstömenot yhteensä	48 893 057	48 706 699	50 622 429	51 314 275	1,4 %
Palkat yhteensä	38 644 542	38 662 113	39 847 624	40 802 354	2,4 %
Henkilöstösivukulut	10 248 515	10 044 586	10 774 805	10 511 921	-2,4 %

Henkilöstömenojen kehitys 2019-2022 lautakunta-, palvelukeskus- ja tulosaluetasolla

Henkilöstökuluja lisäsi edellisestä vuodesta vuoden 2022 kunnallisiin sopimuksiin tulleet palkankorotukset (1.6.2021, 2 % ja 1.10.2022, 0,53 %), talousarvioon sisältyneet henkilöstölisäykset sekä lisääntyneistä poissaoloista johtuneet talousarvion ylittävät sijaiskustannukset.

Henkilöstömenot tulosalueittain	TP 2020	TP 2021	MTA 2022	TP 2022	Muutos % 22/21
Keskusvaalilautakunta	0	54 025	38 094	39 939	-26,1 %
Tarkastuslautakunta	8 523	5 854	7 809	5 876	0,4 %
Kunnanvaltuusto	68 134	76 968	45 129	69 643	-9,5 %
Kunnanhallitus	94 716	79 682	54 003	68 123	-14,5 %
Konsernipalvelut	2 624 733	2 689 029	2 971 288	2 788 350	3,7 %
Sosiaali- ja terveystalot	1 013 610	1 190 450	969 593	1 058 076	-11,1 %
Sivistyslautakunta	14 577	13 747	17 733	9 373	-31,8 %
Opetuksen tulosalue	21 861 660	22 826 777	23 260 508	23 378 642	2,4 %
Varhaiskasvatuksen tulosalue	12 371 862	12 743 138	13 179 028	13 145 696	3,2 %
Hyvinvointilautakunta	8 369	7 990	10 274	7 185	-10,1 %
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut	459 518	575 924	616 469	589 621	2,4 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	834 088	898 905	898 204	902 235	0,4 %
Elinvoimalautakunta	21 654	20 076	14 123	17 860	-11,0 %
Ateria- ja puhdistuspalvelut	3 839 355	3 929 791	4 136 189	3 599 764	-8,4 %
Tukipalvelut	271 650	291 841	255 592	247 104	-15,3 %
Kunnallistekniikan palvelut	1 008 015	1 007 056	1 071 918	1 010 399	0,3 %
Tilapalvelut	1 043 089	1 110 329	1 219 083	1 121 939	1,0 %
Vesihuoltolaitos	759 859	748 843	823 225	742 543	-0,8 %
Liikuntapalvelut	434 609	420 737	468 377	458 660	9,0 %
Elinvoimapalvelut	1 271 548	1 269 311	1 417 142	1 358 905	7,1 %
Ympäristölautakunta	9 543	9 420	9 473	7 783	-17,4 %
Ympäristöpalvelut	687 588	652 535	750 446	686 560	5,2 %
Yhteensä	48 706 700	50 622 430	52 233 700	51 314 275	1,4 %
Erittely	2020	TP 2021	MTA 2022	TP 2022	Muutos % 22/21
Palkat ja palkkiot	38 662 113	39 847 624	41 916 612	40 802 354	2,4 %
Kokouspalkkiot	213 292	221 112	166 859	192 903	-12,8 %
Vakinaisten palkat	29 642 275	30 306 559	34 549 274	29 880 512	-1,4 %
Tuntipalkat	1 216 404	1 275 937	1 383 310	1 330 422	4,3 %
Määräaikaisten ja sijaisten palkat	7 125 282	7 283 920	4 806 443	8 774 100	20,5 %
Erilliskorvaukset	632 468	735 227	436 971	617 463	-16,0 %

Talouden tasapainotus henkilöstökustannusten osalta

Henkilöstöpalveluissa seurattiin koko kunnan tasolla palkattomien vapaiden käyttöä: talkoovapaita, ensimmäisen kerran kunnallisiin sopimuksiin sisältävien lomarahavapaiden käyttöä sekä muiden palkattomien vapaiden käyttöä.

Talkoovapaita anottiin/myönnettiin vuoden 2022 aikana yhteensä 759 kalenteripäivää (v. 2021: 802 kalenteripäivää, v. 2020: 1364 kalenteripäivää) ja lomarahavapaita yhteensä 522 päivää (vuonna 2021: 776 päivää). Kaikkiaan lomarahavapaita käytti 87 eri henkilöä, eli noin 7 % kunnan työntekijöistä (v. 2021: 111 työntekijää). Keskimäärin lomarahoja vaihdettiin vapaaksi 4 päivää/työntekijä. Muita palkattomia vapaita 2883 kalenteripäivää (v. 2021: 5224, v.2020: 5842). Palkattomat vapaita käytettiin vuonna 2022 yhteensä 4164 kalenteripäivää (v. 2021: 6802, v. 2020: yht. 6588). Palkattomia vapaita käytettiin vuonna 2022

yhteensä 2 638 päivää vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vähennys johtui pitkälti siitä, että henkilöstön rekrytointivaikeuksista ja sijaispulan vuoksi palkattomia vapaita ei voitu myöntää kaikille halukkaille.

Palkattomien vapaiden ja lomarahavapaiden käyttö vuosina 2021 ja 2022

	Talkoovapaa 2021 työpäiviä	Talkoovapaa 2022 työpäiviä	Muu palkaton 2021 työpäiviä	Muu palkaton 2021 kalenteri päiviä	Muu palkaton 2022 työpäiviä	Muu palkaton 2022 kalenteri- päiviä	Lomarah- vapaapäivät 2021	Lomarah- vapaita vaihtaneiden työntekijöiden määrä 2021	Lomarah- vapaapäivät 2022	Lomarah- vapaita vaihtaneiden työntekijöiden määrä 2022
KONSERNIPALVELUT	38	28	74	83	56	58	2	1	3	2
ELINVOIMAPALVELU	61	115	25	29	144	146	63	6	48	5
SIVISTYSPALVELUT	526	416	3806	4996	2052	2374	512	80	414	72
INFRA- JA TUKIPALV	177	200	106	116	274	305	199	24	57	8
Yhteensä	802	759	4011	5224	2526	2883	776	111	522	87

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnan vuonna 2022 voimassa ollut strategia määritteli henkilöstötyön tavoitteeksi henkilöstön palveluasenteen ja toimintakulttuurin uudistamisen. Vuoden 2021 talousarviossa henkilöstötyölle asetettiin kaksi tavoitetta: strategian mukainen asiakaslähtöisen palvelukulttuuri ja osaamisen vahvistaminen sekä psykososiaalisen työhyvinvoinnin lisääminen ja työkyvyttömyysriskien tunnistaminen entistä varhaisemmassa vaiheessa.

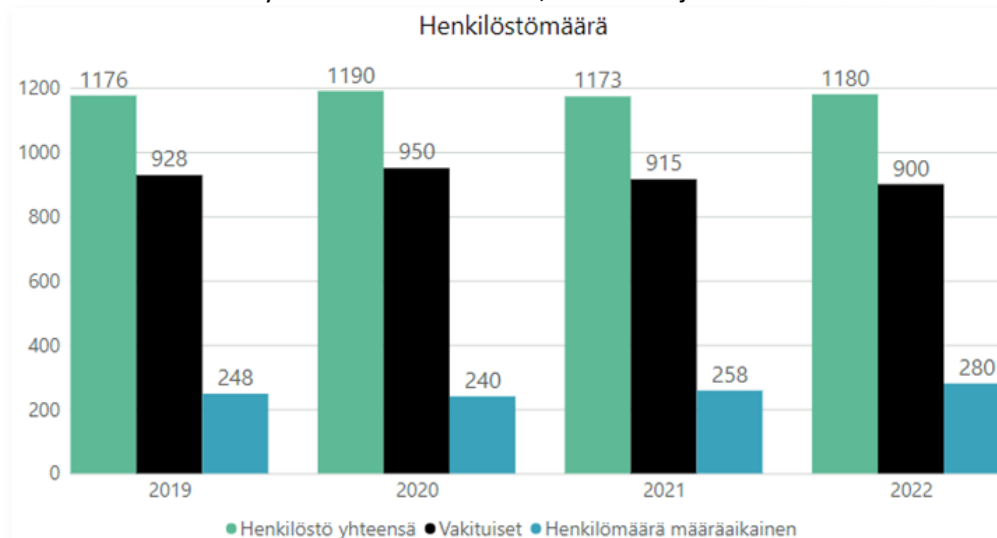
Palvelukulttuurin ja osaamisen vahvistamiseksi järjestettiin sekä esihenkilöille että henkilöstölle koulutusta. Syksyllä toteutetun työhyvinvointikyselyn perusteella voitiin todeta, että haasteellisesta vuodesta huolimatta parhaimmat arviot kyselyssä saivat väittämät: ”arvostava vuorovaikutus ja kohtaaminen asiakkaiden kanssa on työni kannalta tärkeää” ja ”myönteiset asiakaspalvelutilanteet ja niistä saamani kokemukset tukevat työhyvinvointiani”. Myönteisintä kehitystä arvioissa tapahtui seuraavien väittämien osalta: ”minulla on mahdollisuus kouluttautua ja kehittää ammattitaitoani”, ”yleisarvosana työyhteisölleni asiakaspalvelussa onnistumisessa kouluarvosanoin 4-9” sekä ”jaan tietoa ja osaamistani työyhteisössäni”.

Systemaattista työtä psykososiaalisen kuormituksen tunnistamiseksi ja tukemiseksi jatkettiin. Psykkisistä syistä johtuvat sairauspoissaolot saatiinkin pysymään lähes samalla tasolla kuin vuonna 2021 (v. 2022: yhteensä 4 365 kalenteripäivää, v. 2021: 4 326 kalenteripäivää), sen sijaan sairauspoissaolojen vähentämisessä ei onnistuttu. Keskimäärin kunnan työntekijät olivat sairauden vuoksi pois töistä 21,4 kalenteripäivää (v. 2021: 17,3 kalenteripäivää). Suurin kasvu tapahtui lyhyissä 1-7 päivää kestäneissä sairauspoissaoloissa (v. 2022: yhteensä 11 512 kalenteripäivää, v. 2021: 7 228 kalenteripäivää).

Henkilöstömäärä

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa 1180 (v. 2021: 1173, v. 2020: 1190, v. 2019: 1179) työntekijää. Määrä lisääntyi edellisestä vuodesta 7 työntekijällä. Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa työskenteli 900/76,3 % (v. 2021: 915/78,0 %, v. 2020: 950/79,8 %) ja määräaikaisessa palvelussuhteessa 280/23,7 % (v. 2021: 258/22 %, v. 2020: 240/20,2 %, v. 2019: 248/21,1 %) työntekijää, joista työllistettyinä 32 henkilöä (v. 2021: 23, v. 2020: 29). Vihdissä vakinaisten työntekijöiden osuus kunnan henkilöstöstä oli vuoden lopussa 15 henkilöä pienempi kuin vuonna 2021. Määräaikaisia työntekijöitä oli vuoden lopussa 22 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Henkilöstömäärän kehitys vuosina 2019 – 2022, vakinaiset ja määräaikaiset

Määräaikaisten suurta määrää erityisesti opetustoimessa 143 työntekijää/28,7 % (v. 2021: 129/26,9%) ja varhaiskasvatuksessa 78 työntekijää/22,2 % (v. 2021: 78 työntekijää/21,7 %) sekä vuosittaista vaihtelua vakinaisten ja määräaikaisten määrässä selittää se, että jos laissa ja/tai asetuksissa määritellyt kelpoisuusehdot eivät täyty, työntekijöitä ei voida palkata vakinaisiin palvelussuhteisiin. Näissä tapauksissa virat/työsuhteet täytetään määräaikaisina lukuvuoden ajaksi ja laitetaan avoimeen julkiseen hakuun vuosittain.

Henkilötyövuodet

Henkilötyövuoden (HTV) katsotaan kuvaavan paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa olleen henkilöstön määrää kuin pelkkä henkilöstön lukumäärä vuoden lopuntilanteessa (31.12.2022). Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Henkilötyövuoden määrä on aina enintään yksi, jolloin ylityötä tai muulla tavoin normaalin työajan ylittävää tehtyä työaikaa ei oteta laskennassa huomioon.

Osa-aikaisen työntekijän työskentely muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttia vastaavasti (esimerkiksi osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 HTV). Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työskentely suhteutetaan koko vuoden kalenteripäiviin (esim. työssä 1.3.-31.5. = 92 pv / 365 pv = 0,25 HTV).

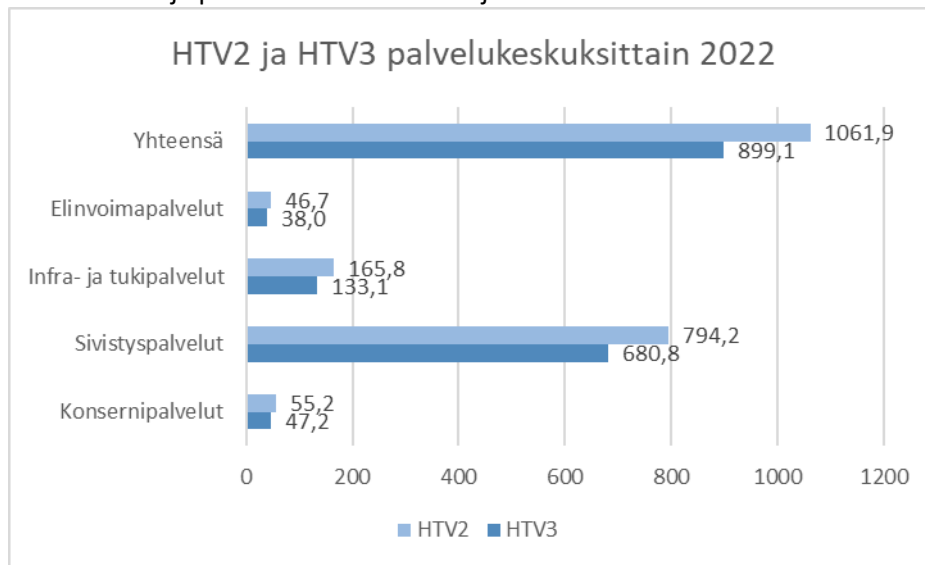
Henkilötyövuodet voidaan ilmoittaa eri lukuina sen mukaan, mitkä kalenteripäivät laskennassa huomioidaan. HTV1 lasketaan käyttämällä jaettavana kaikkia palvelussuhteisiin sisältyviä kalenteripäiviä. Kun näistä vähennetään palvelussuhteiden palkattomat keskeytyspäivät, saadaan HTV2. HTV3:n laskennassa huomioidaan vain työpäivät eli kaikki poissaolot (palkattomat ja palkalliset) on vähennetty kalenteripäivien lukumäärästä.

- HTV1 = palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (työaikaprosentti/100)
- HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (työaikaprosentti/100)
Tunnusluku kertoo henkilötyövuosien määrän, josta on maksettu palkkaa vuoden 2021 aikana
- HTV3 = palveluksessa olopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * työaikaprosentti/100). HTV3 kuvaa työpanosta, kun kaikki poissaolot ovat huomioitu.

Aikaisemmin kunnan raportoinnissa on käytetty HTV3-lukuja: Jatkossa kunta- ja hyvinvointialuetyönantajien uuden henkilöstökertomusta koskevan suosituksen mukaisesti raportointi tehdään myös HTV2-luvuilla. HTV2 tunnusluku kuvaa kunnan palkallista työpanosta.

Koko kunnan ja palvelukeskusten HTV2 ja HTV3 2022

HTV2 arvo kuvaa palkallisia palveluksessaolokalenteripäiviä henkilötyövuosina eli maksettujen palkkojen määrää vuoden 2022 aikana (arvosta on vähennetty palkattomat poissaolot). HTV2 koko kunnan tasolla oli vuoden lopussa 1061,9 (v. 2021: 1074,1.)

HTV3 arvo kuvaa puolestaan palveluksessaolokalenteripäiviä henkilötyövuosina, kun kaikki palkattomat ja palkalliset poissaolot on vähennetty. HTV3 oli vuoden lopussa 899, 1 (v. 2021: 916,0).

Ero noiden kahden (HTV2, HTV3) tunnusluvun välillä kertoo palkallisten poissaolojen osuuden eli maksetun työpanoksen ja tehdyn työpanoksen eron. Ero oli vuonna 2022 koko kunnan tasolla 162,8 henkilötyövuotta (v. 2021: 158,1). Eroa selittää kuntasektorin pitkät lomat sekä varsin hyvät palkkaedut sairauspoissaolojen aikana (60 päivää 100% palkka, 120 päivää 2/3 palkka).

HTV3 kuvaa hyvin tarkasti resurssoinnin määrää todellisen tehdyn työpanoksen mukaan vuosien 2022, 2021 ja 2020 välillä. Muutos oli koko kunnan ja palvelukeskusten ja suurimpien tulosalueiden kohdalla seuraava:

- Koko kunta: - 16,9. htv3 (vuoteen 2020 verrattuna -4,5 htv3)
  - Sivistyskeskus: - 6,4 HTV3 (vuoteen 2020 verrattuna + 10,1 HTV3)
    - opetuspalvelut, + 1,3 htv3 (vuoteen 2020 verrattuna +9,4 htv3; opiskeluhuolto, 6 htv siirtyi opetuspalveluihin 2021)
    - varhaiskasvatus, - 4,7 htv3 (vuoteen 2020 verrattuna + 5,9 htv3)
    - muu sivistyskeskus - 2,9 htv3 (vuoteen 2020 verrattuna -5,1 htv 3)
  - Infra- ja tukipalvelut: - 13,1 htv3 (TK:n laitoshuolto siirtyi Karviaisen palvelukseen 1.1.2022; erotus vuoteen 2020 verrattuna -16,1 htv3)
    - Ateria- ja puhdistus, -9,1 htv3 (TK:n laitoshuolto siirtyi Karviaisen palvelukseen 1.1.2022, erotus vuoteen 2020 verrattuna -10,6 htv3)
    - muu infra- ja tuki, - 4 htv3 (vuoteen 2020 verrattuna -5,5 htv3)
  - Elinvoimapalvelut: +1,4 htv3 (vuoteen 2020 verrattuna -0,5 htv3)
  - Konsernipalvelut: + 1,2 htv3 (vuoteen 2020 verrattuna + 2 htv3)

Sairauspoissaolot

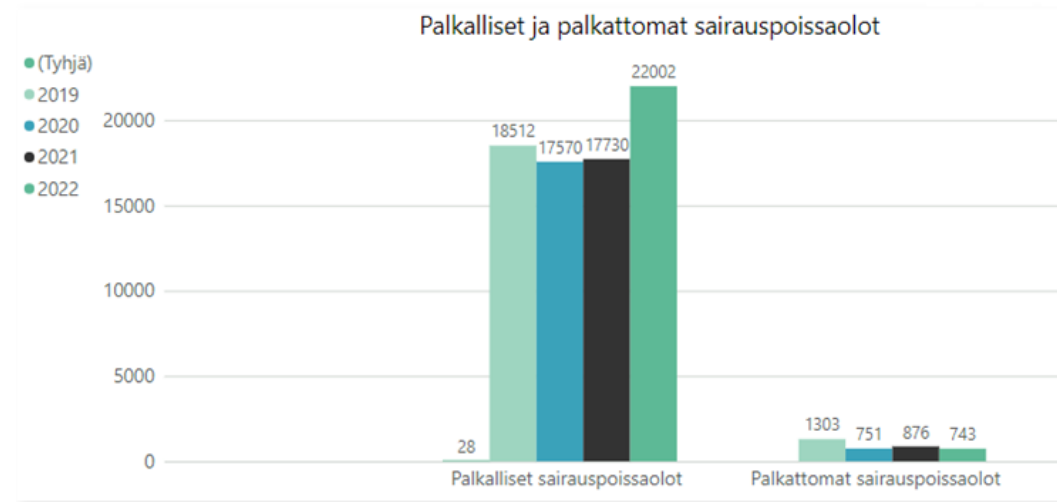
Työssä jaksavan ja viihtyvän henkilöstön yhtenä mittarina toimivat sairauspoissaolot. KT on esittänyt uudet suositukset henkilöstökertomuksen sairauspoissaolojen raportointiin vuoden 2022 alusta alkaen. Sairauspoissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista aiheutuvat poissaolot. Kaikki sairauspoissaolot ilmoitetaan kalenteripäivinä.

Aikaisempina vuosina Vihdissä on raportoitu sairauspoissaoloina sairaus- ja kuntoutustukipäivät omana kokonaisuutena ja työ- ja työmatkatapaturmat omana kokonaisuutena. Nyt kun raportointi muutettiin uusien KT kuntatyönantajien suositusten mukaiseksi, muutimme myös tähän raporttiin ilmoitettujen vertailuvuosien tunnusluvut uusien suositusten mukaiseksi. Keskimääräisiä sairauspoissaoloja raportoitaessa jakajana on käytetty HTV2 tunnuslukua työntekijämäärän sijasta.

Sairauspoissaolojen tarkempi raportointi on toteutettu kunta- ja palvelukeskustasolla sekä niin, että suurimmat tulosalueet on raportoitu tulosaluetasolla, pienempiä tulosalueita on yhdistetty suuremmiksi raportointialueiksi (mm. muu sivistyskeskus ja muu infra- ja tukipalvelut) yksilönsuojan takaamiseksi.

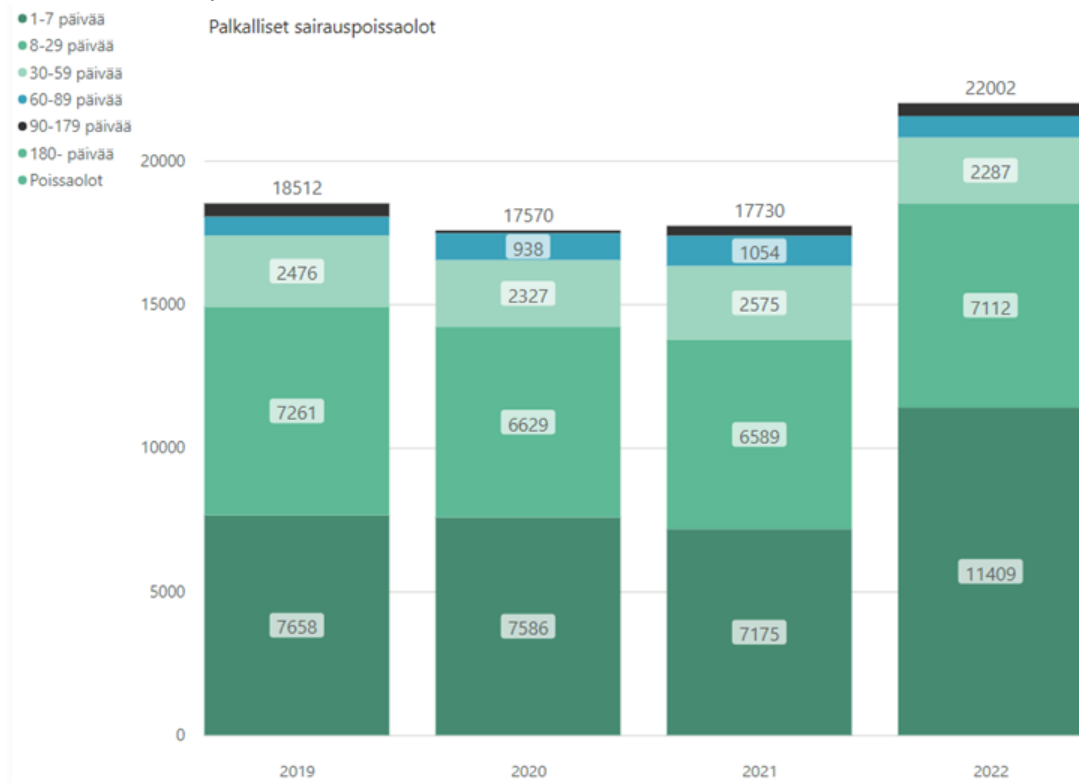
Vihdin kunnassa oli sairauspoissaoloja ja työ- ja työmatkatapaturmista johtuvia poissaoloja vuonna 2022 yhteensä 22 745 kalenteripäivää (v. 2021: 18 642 kalenteripäivää, v. 2020: 18 321 kalenteripäivää), keskimäärin 21,4 kalenteripäivää/htv 2 (v. 2021: 17,4; v. 2020: 17,2). Lisäystä edelliseen vuoteen oli 4 103 kalenteripäivää / keskimäärin 4 kalenteripäivää/htv2.

Palkalliset ja palkattomat sairauspoissaolot vuosina 2019 - 2022

Sairauspoissaolojen keston mukaan tarkasteluna vuodet 2019, 2020 ja 2021 ovat profiililtaan aika samanlaisia. Vuosi 2019 oli hankala flunssavuosi, vuosina 2020 ja 2021 työntekijöillä oli koronapandemian vuoksi paljon lyhyitä alle 8 vuorokauden poissaoloja. Lyhyitä sairauspoissaoloja oli edellisistä vuosista enemmän myös sen vuoksi, että vähäistenkin flunssaoireiden vuoksi määrättiin jäämään kotiin. Vuoden 2021 pitkittyneissä sairauspoissaoloista on luettavissa hoitovelan vuoksi pitkittyneitä poissaoloja erityisesti tuki- ja liikuntaelinsairauksissa. Vuosi 2022 poikkesi edellisistä vuosista siten, että lyhyet kestoltaan 1-7 päivää kestävät sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi. Syynä tähän oli se, että keväällä 2022 koronarajoitusten jälkeen korona sairastutti lähes koko henkilöstön. Syksyllä poissaoloja puolestaan aiheuttivat korona lisäksi influenssa ja muut infektioaudit.

Palkalliset sairauspoissaolot keston mukaan vuosina 2019-2022

Kunnassa on mahdollista seurata vain sairauspoissaolojen määrää henkilöstöhallinnon järjestelmään tehtyjen sairauspoissaoloilmoitusten perusteella. Kiinteän työterveyshuoltoyhteistyön seurauksena viimeisen neljän vuoden ajan työterveyshuolto on tehnyt systemaattista diagnoosiseurantaa kaikkien (sekä työterveydestä että muualta kirjoitettujen) lääkärintodistusten perusteella. Työterveyshuollon diagnoosiryhmissä ei siis näy esimiehen myöntämät sairauspoissaolot. Tämä näkyy erityisesti hengityselinsairauksien määrissä, sillä valtaosa hengityselinsairauksista aiheuttaa vain alle 5 päivän poissaolon, johon ei vaadita lääkärintodistusta.

Työterveyshuollon tilastojen mukaan lääkärintodistuksen perusteella tärkeimmät havainnot kunnan henkilöstön vuoden 2022 sairauspoissaoloista olivat:

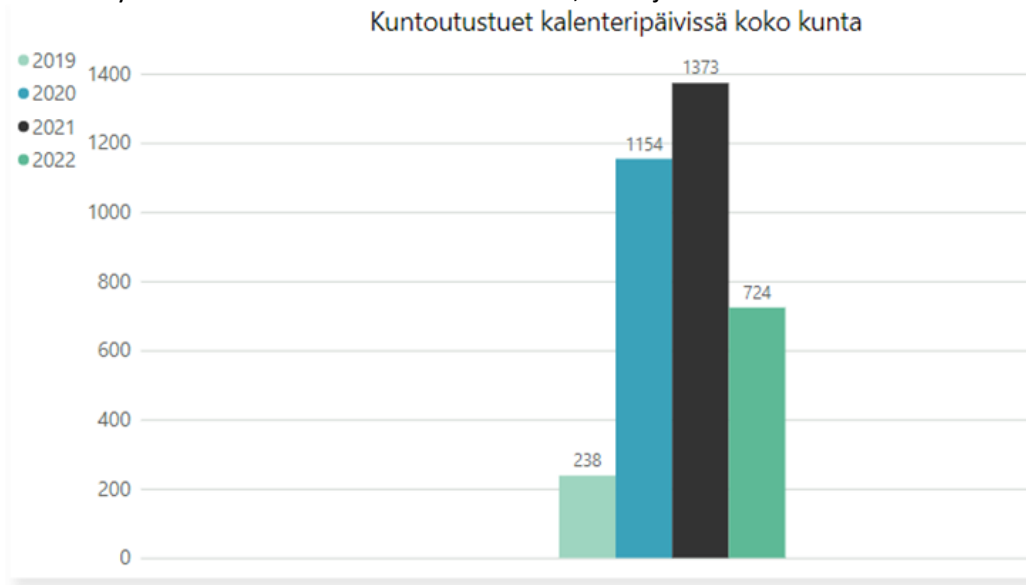
- todistuksella myönnettyt sairauspoissaolot vähenivät edellisestä vuodesta (1605 kalenteripäivää)
- eniten vähenemistä tapahtui tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvissa sairauspoissaoloissa (1 853 kalenteripäivää)
- eniten sairauspoissaoloja aiheutti psyykkiset syyt (4 365 kalenteripäivää)
- toiseksi eniten tuki- ja liikuntaelinsairaudet (3 144 kalenteripäivää) ja
- kolmanneksi eniten vammat/myrkytykset. (1 872 kalenteripäivää)

Työterveyshuolto ja henkilöstöpalvelut seurasivat kuukausittain sairauspoissaoloja, joissa on työkyvyttömyysriski (yli 30 päivää kestävät sairauspoissaolot) varmistakseen tarvittavat työkyvyn tukitoimet. Uusien henkilöstöraporttisuositusten mukaisesti jatkossa raportoidaan myös ns. 0-päivää sairastaneet, eli työntekijät, jotka eivät sairastaneet lainkaan tarkasteluvuoden aikana. Kunnan vakinaisesta henkilöstöstä 212 eli 20,97 % (v. 2021: 310 / 30,39 %) ei ollut vuoden aikana lainkaan sairauden vuoksi pois töistä.

Koko kunnassa KEVA:n myöntämät kuntoutustuet vähenivät vuoden 2022 aikana. Vuonna 2022 kuntoutustukien syynä oli psyykkiset syyt 80 % (v. 2021: 42,9%, v. 2020: 37,5 %), tuki- ja liikuntaelinsairaudet 40 % (v. 2021: 42,9%, v. 2020: 37,5 %) ja muut syyt 20 % (v. 2021: 14,3%, v. 2020: 25 %).

KEVA:n myöntämät kuntoutustuet vuosina 2019, 2020 ja 2021

Vuoden 2022 aikana sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja lyhentämiseksi pystyttiin kohdentamaan paremmin ja oikea-aikaisemmin tukitoimia reaaliaikaisen raportoinnin ansiosta. Yhteistyössä esihenkilöiden ja työterveyshuollon kanssa luotiin rakenteita, joilla psykososiaalinen kuormitus tunnistettaisiin ja kuormittunutta työntekijää pystyttäisiin tukemaan mahdollisimman varhain.

Työturvallisuus

WPro-työturvallisuusjärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. Työturvallisuusilmoituksia tehtiin v. 2022 yhteensä 694 (v. 2021: 614 kpl, v. 2020: 513 kpl, v. 2019: 1 742 kpl). Työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi vuodesta 2021 yhteensä 80 kpl. Vuonna 2019 tehtyjen työturvallisuusilmoitusten määrä ei ole verrannollinen vuoden 2020 ja 2021 ilmoitusmääriin, koska vuonna 2019 käytössä olevalla ilmoitusjärjestelmällä pystyttiin yhdellä ilmoituslomakkeella ilmoittamaan monta tapahtumaa. Moni-ilmoittaminen tuli viiveellä käyttöön myös uudessa järjestelmässä vuoden 2021 alusta alkaen.

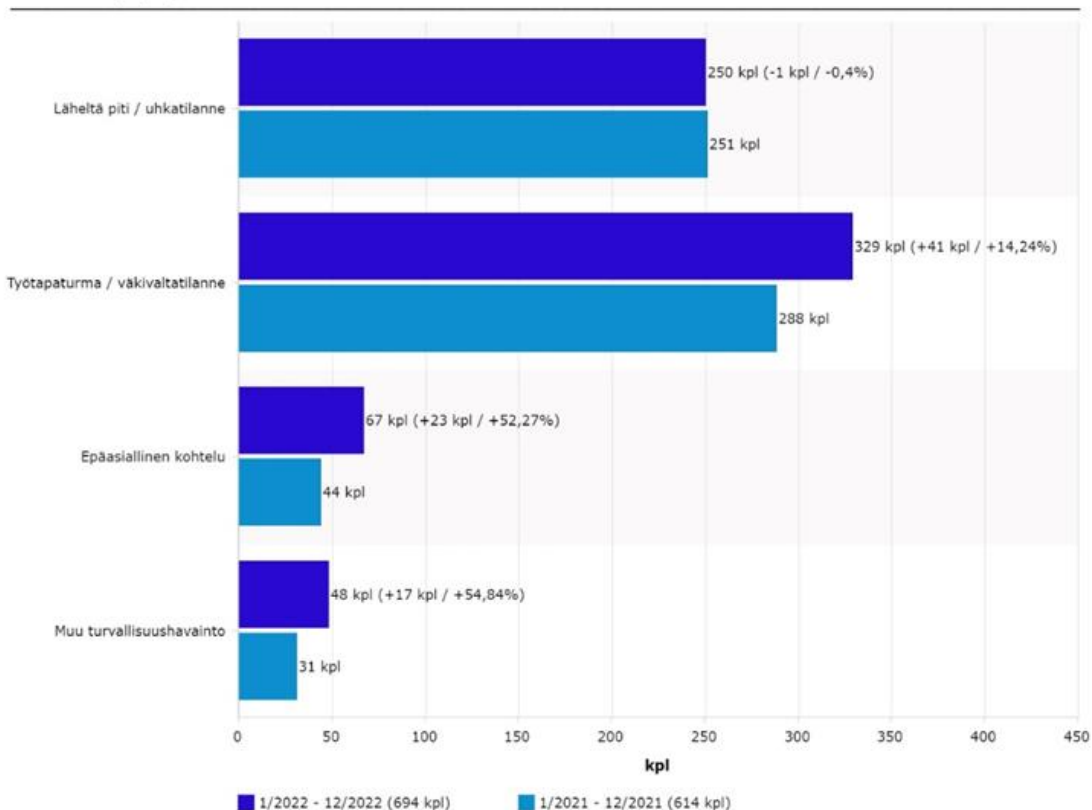
Ylivoimaisesti eniten työturvallisuusilmoituksia tehtiin sivistyskeskuksessa, yhteensä 633 kpl (v. 2021: 544, v. 2020: 457), ja siellä erityisesti opetustoimessa, 377 kpl (v. 2021: 342, v. 2020: 312) ja varhaiskasvatuksessa, 240 kpl (v. 2021: 196, v. 2020: 139). Infra- ja tukipalveluissa työturvallisuusilmoituksia tehtiin 46 (v. 2021: 49, v. 2020: 32), joista 39 (v. 2021: 34, v. 2020: 16) koski ateria- ja puhdistuspalveluita ja muuta infra- ja tukipalvelukeskusta 7 (v. 2021: 15, v. 2020: 16). Elinvoimapaalveluissa ilmoituksia tehtiin 4 (v. 2021: 12, v. 2020: 11), konsernipalveluissa 11 (v. 2021: 9, v. 2020: 13).

WPro-työturvallisuusjärjestelmään tehdyt työturvallisuusilmoitukset vuosina 2021 ja 2022

Ilmoitukset ajalta: tammikuu 2022 - joulukuu 2022
JA lomakkeen täyttäjän yksikkö on Vihti

Tapahtuman luonne

13.2.2023

Eniten (329 kpl) ilmoituksia vuoden 2022 aikana tehtiin koskien työtapaturmia tai väkivaltatilanteita (v. 2021: 288 kpl). Työtapaturmien ja väkivaltatilanteiden ilmoitusmäärä nousi 14,24% vuodesta 2021 (v. 2021 nousu oli 47,6 % vuodesta 2020). Myös epäasiallisen kohtelun ilmoitukset lisääntyivät 52,27% (v. 2021 lisäystä oli 22,2 % vuoteen 2020). Epäasiallisen kohtelun ilmoitukset koostuvat enimmäkseen lasten tai oppilaiden aikuiseen kohdistamasta epäasiallisesta käyttäytymisestä. Tähän ilmoitusluokkaan kuuluivat myös tilanteet, joissa työntekijä koki itse tullessaan epäasiallisesti kohdelluksi – vuositasolla näitä ilmoituksia tulee yksittäisiä.

Työsuojeluhenkilöstön toimesta esihenkilöitä valmennettiin vuoden aikana järjestelmän käyttöön, tehtyjen ilmoitusten käsittelyyn sekä riskiluokan määrittelyyn.

Työhyvinvoinnin edistäminen

Vaikka työhyvinvointikokemus syntyykin pääasiassa työpaikoilla, tehtiin kunnassa vuoden aikana paljon työhyvinvointia tukevia keskitettyjä toimenpiteitä.

Työterveysyhteistyön avulla tukitoimia kohdennettiin eniten tarvitseviin ryhmiin ja yksilöihin (KIILA-kuntoutus, lyhytterapia, Ikäplus-ohjelma, varhennetut kolmikantaneuvottelut psyykkisistä syistä johtuvissa sairauspoissaoloissa). Työsuojelutoimijat olivat työyksiköjen tukena työturvallisuusriskien selvittämisessä ja ehkäisemisessä (työsuojelukäynnit työyhteisöissä, työyhteisöselvitykset, työturvallisuusilmoitusten seuranta ja raportointi eteenpäin). Henkilöstöpalveluissa päivitettiin ohjeita ja malleja yhä käytännönläheisemmiksi. Työhyvinvointikyselyn toteutuksella tuotettiin työyksiköihin tietoa työhyvinvoinnin kehittämisen tueksi ja toimenpidesuunnitelman pohjaksi.

Esihenkilöiden kanssa jatkettiin tiivistä yhteistyötä henkilöstöpalvelujen, työsuojelun ja työterveyshuoltoyhteistyön parantamiseksi ja ajankohtaisten asioiden käsittelemiseksi kaksi kertaa vuodessa järjestettävien työhyvinvointipulssi-istuntojen muodossa.

Henkilökuntaetujen osalta jatkettiin koronavuosina käyttöönotettuja palveluita: BreakPro-taukoliikuntaohjelmaa työn tauottamiseksi ja esihenkilöiden Eduhouse-lisenssejä osaamisen kehittämiseksi verkko-oppimisympäristössä kunkin oman aikataulun ja tarpeiden mukaan. Muita henkilökuntaetuja olivat mm. ePassi, merkkipäivien viettäjiä (50v ja 60 v) ja pitkään palvelleiden (20v, 25v, 30v, 35v, 40v) muistaminen vuoden 2021 kilpailutetulla merkkipäivälahjavalikoimalla.

Erityisen merkittävänä työhyvinvoinnin edistämiseksi koettiin osana kunnan strategian valmistelua työhyvinvoinnin edistämiseen liittyvän kunnan pito- ja vetovoimaohjelman valmistelu. Henkilökunta osallistutettiin laajasti toimenpideohjelman suunnitteluun. Vaikka 250 000 euron määräraha saatiin vasta vuodelle 2023, tieto ohjelmasta paransi henkilöstön hyvinvointia jo vuonna 2022.

1.2.5. Vihdin kunnan hallinto

Luottamushenkilöorganisaatio 1.1.-31.12.2022

KUNNANVALTUUSTO	Pj Eerikki Viljanen	I VPj Antti Jokinen	II VPj Pentti Pulkkinen
KUNNANHALLITUS	Pj Leevi Pursiainen	I VPj Veli-Matti Laitinen	II VPj Anu Rajajärvi
TARKASTUSLAUTAKUNTA	Pj Heidi Nieminen	VPj Jarmo Karjala	
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Pj Ritva Hämäläinen 13.11.2022 saakka, Anitta Siponen 14.11.2022 alkaen	VPj Pasi Salonen	
SIVISTYSLAUTAKUNTA	Pj Petteri Lindfors	VPj Terhi Mattila	
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	Pj Tiina Noro	VPj Jouko Lindfors	
ELINVOIMALAUTAKUNTA	Pj Petri Lehtiranta	VPj Pasi Saario	
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Pj Kari Viherkanto	VPj Jarmo Hynnälä	

Viranhaltijaorganisaatio 1.1.2022 - 31.12.2022

KUNNANJOHTAJA Erkki Eerola	KONSERNIPALVELUT Hallintojohtaja Noora Nordberg	KONSERNIPALVELUT Hallintojohtaja Noora Nordberg
	ELINVOIMAPALVELUT Elinvoimajohtaja Petra Ståhl	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT Hallintojohtaja Noora Nordberg
		ELINVOIMAPALVELUT Elinvoimajohtaja Petra Ståhl
		YMPÄRISTÖPALVELUT Elinvoimajohtaja Petra Ståhl
	SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen	LIIKUNTAPALVELUT Liikuntapäällikkö Sari Sarpaneva
		VARHAISKASVATUS Varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio
		OPETUS Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki
		HYVINVOINTI- JA NUORISOPALVELUT Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
	INFRA- JA TUKIPALVELUT Tekninen johtaja Matti Kokkinen	KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja Taneli Kolppanen
		TUKIPALVELUT Tekninen johtaja Matti Kokkinen
		KUNNALLISTEKNISET PALVELUT Yhdyskuntatekniikan päällikkö Toni Keski-Lusa 1.1 - 13.5.2022 Yhdystekniikan päällikkö Ermo Mattila 9.8.2022 lukien
		TILAPALVELU Tilapäällikkö Anna-Maria Kivikangas
ATERIA JA PUHDISTUS Ruokapalvelupäällikkö Tuija Wickström		
VESILAITOS Vesilaitoksen johtaja Krista Viitasalo		

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat

Kuntalain 125 §:n mukaisesti valtuusto päättää vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Tilivelvollisella tarkoitetaan toimielimen jäseniä ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita (Kuntalaki §125). Tilivelvollisia ovat siten kaikki hallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet sekä tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat.

Tarkastuslautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat (Kuntalaki, 410/2015 § 121).

Valtuusto on päättänyt tilivelvollisten luettelosta 27.9.2021 § 79. Tilivelvollisia ovat toimialallaan seuraavien toimielinten jäsenet ja esittelijät: kunnanhallitus, keskusvaalilautakunta, sivistyslautakunta, hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta, ympäristölautakunta ja sen jaostot sekä seuraavat johtavat viranhaltijat: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, tietohallintojohtaja, hallintopäällikkö, elinvoimajohtaja, johtava rakennustarkastaja, ympäristöpäällikkö, liikuntapäällikkö, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, museotoimenjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, opetuspäällikkö, nuorisopäällikkö, tekninen johtaja, vesilaitoksen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö, tilapäällikkö sekä ruokapalvelupäällikkö.

Organisaatorakenne 1.1. - 31.12.2022

TOIMIELIN	TULOSALUE
Keskusvaalilautakunta	
Tarkastuslautakunta	
Kunnanvaltuusto	
Kunnanhallitus	Konsernipalvelut Sosiaali- ja terveyspalvelut
Sivistyslautakunta	Opetus Varhaiskasvatus
Hyvinvointilautakunta	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut
Elinvoimalautakunta	Elinvoimapalvelut Liikuntapalvelut Tukipalvelut Kunnallistekniset palvelut Tilapalvelun taseyksikkö Vihdin Vesi Ateria ja puhdistus
Ympäristölautakunta	Ympäristöpalvelut

1.2.6. Vihdin kunnan yleinen kehitys

ASUKASLUVUN KEHITYS

Ennakkotieto Vihdin kunnan asukasluvun tilanteesta 31.12.2022 on 28 954 asukasta. Asukasluku on tippunut lähes prosentin edelliseen vuoteen 2021 verrattuna. Kuolleisuus oli suurempi kuin syntyvyys, joka tarkoittaa että luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen 49 asukkaalla. Kuntien välisessä nettomuutossa Vihti jäi tappiolle 360 asukkaalla. Nettomaahanmuutto oli positiivinen 104 asukkaalla. Näin ollen kokonaismuutos vuodelta 2022 oli negatiivinen 285 asukkaalla.

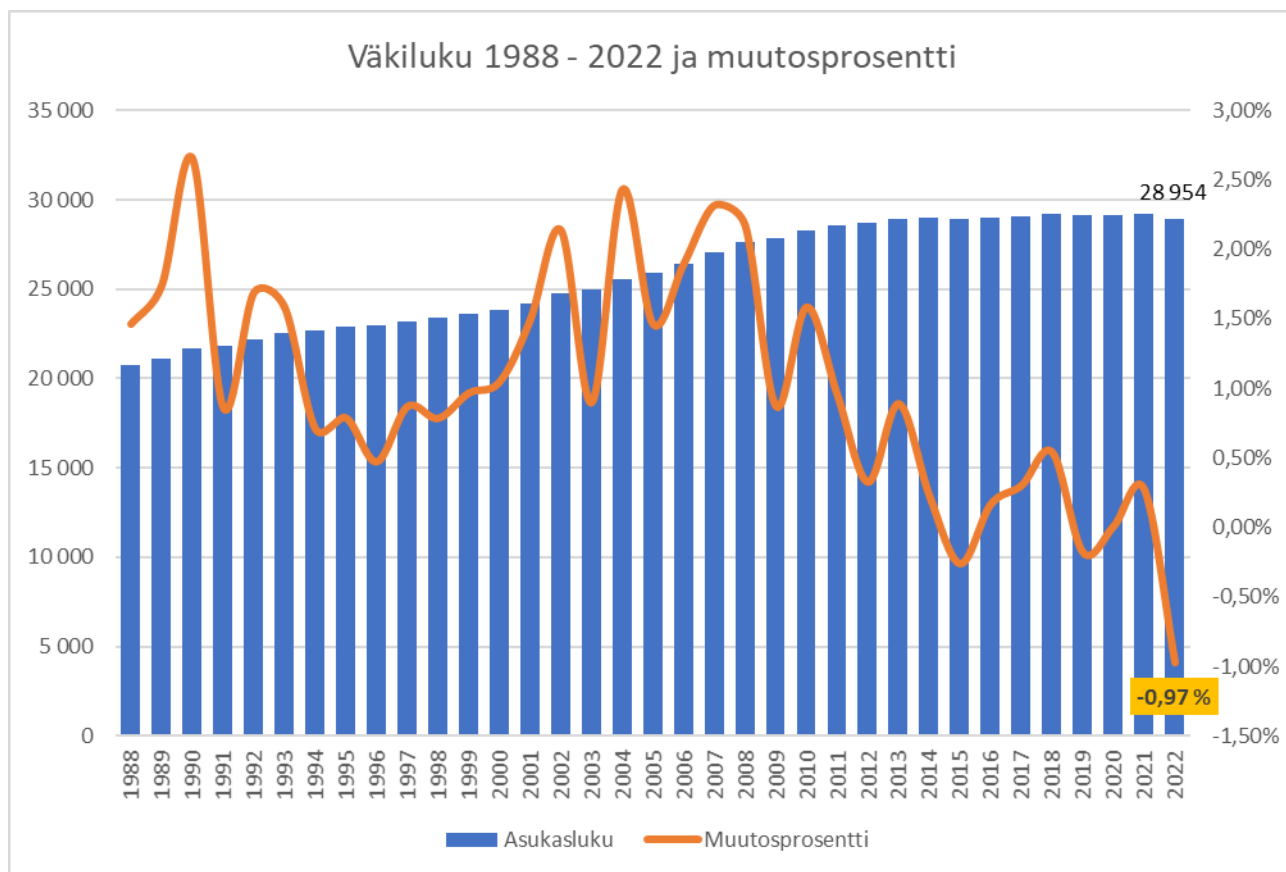
Vuoden 2022 osalta erityisesti kuntien välisessä nettomuutossa Vihti hävisi paljon enemmän kuin aikaisemmin. Yksi suurimpia selittäjiä heikolle kuntien väliselle nettomuutolle on kunnan tulomuuton lasku 1764:stä 1424: ään. Vihdille suurin nettomuutto on tapahtunut aikaisempina vuosina Espoosta, joka teki väestökasvuennätyksen vuonna 2022. Ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi vuoden 2022 aikana 8 050 asukkaalla, mikä on 3 710 asukasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Espoon väestönkasvu on keskittynyt erityisesti alueille, joissa rakentaminen on vilkasta. Rakentamista on kiihdyttänyt kaupungin panostukset Länsimetron ja Raidejokeriin. Poismuuton perusteella lapsiperheissä on tapahtunut vähentymistä Vihdin kunnassa vuonna 2022. Poismuuttoa on ollut niin kyliltä kuin Nummelan alueelta. Luvuissa on huomioitavana mm. että vuoden 2022 aikana Nummelan alueelta paloi rivitalo, joka näkyy poismuutossa mikäli asukkaat muuttivat toiselle paikakunnalle. Negatiivisen nettomuuton suuruutta voi myös selittää helmikuussa Pohjolan Liikenteen ilmoitus liikennöinnin lopettamisesta koko Läntisellä-Uudellamaalla. Arvion mukaan Vihdissä on kuitenkin patoutunutta kysyntää. Muun muassa Hakalanrinteen tonttitarjonnan osalta ollut vilkasta kyselyä, kun uusia vapaita asuinaluetontteja on vapautunut. Luonnolliselle väestönlisäykselle ei kuitenkaan ole nähtävissä merkittävää muutosta, vaikka vuosi 2021 olikin positiivinen moneen vuoteen. Vihti ikääntyy voimakkaasti, jolloin myös kuolleisuus tulee olemaan korkeampaa ja syntyvyyden trendi on ollut koko 2000-luvun laskemaan päin.

VIHDIN VUODEN 2022 VÄKILUVUN KEHITYS KUUKAUSITTAIN

Kuukaude t	Elävänä syntynee t	Kuollee t	Luonnollinen väestönlisäy s	Kuntien välinen nettomuutt o	Nettomaahan -muutto	Kokonais -muutos	Väkiluk u
2022-01	23	29	-6	9	3	5	29 244
2022-02	18	18	0	-12	9	-3	29 241
2022-03	18	17	1	-10	5	-4	29 237
2022-04	18	20	-2	10	-10	-2	29 235
2022-05	16	29	-13	-20	10	-23	29 212
2022-06	22	26	-4	-55	14	-45	29 167
2022-07	17	24	-7	-42	8	-41	29 126
2022-08	16	20	-4	-98	8	-95	29 031
2022-09	17	22	-5	-125	4	-126	28 905
2022-10	20	25	-5	-5	35	25	28 930
2022-11	25	17	8	-4	10	13	28 943
2022-12	15	27	-12	-8	8	11	28 954
Yhteensä	225	274	-49	-360	104	-285	28 954

Historiallisesti Vihdin kunnan asukasluvun kehitys on ollut voimakasta 1990-luvulta lähtien aina 2010-luvulle asti. Vuodesta 2012 asukaslukukehitys on ollut alle prosentin kasvussa. Viime vuosina kasvu on ollut alle 0,5 prosentin kasvussa. Viimeksi tappiollinen vuosi ennen 2022 vuotta on ollut vuonna 2019, jolloin väkimäärä

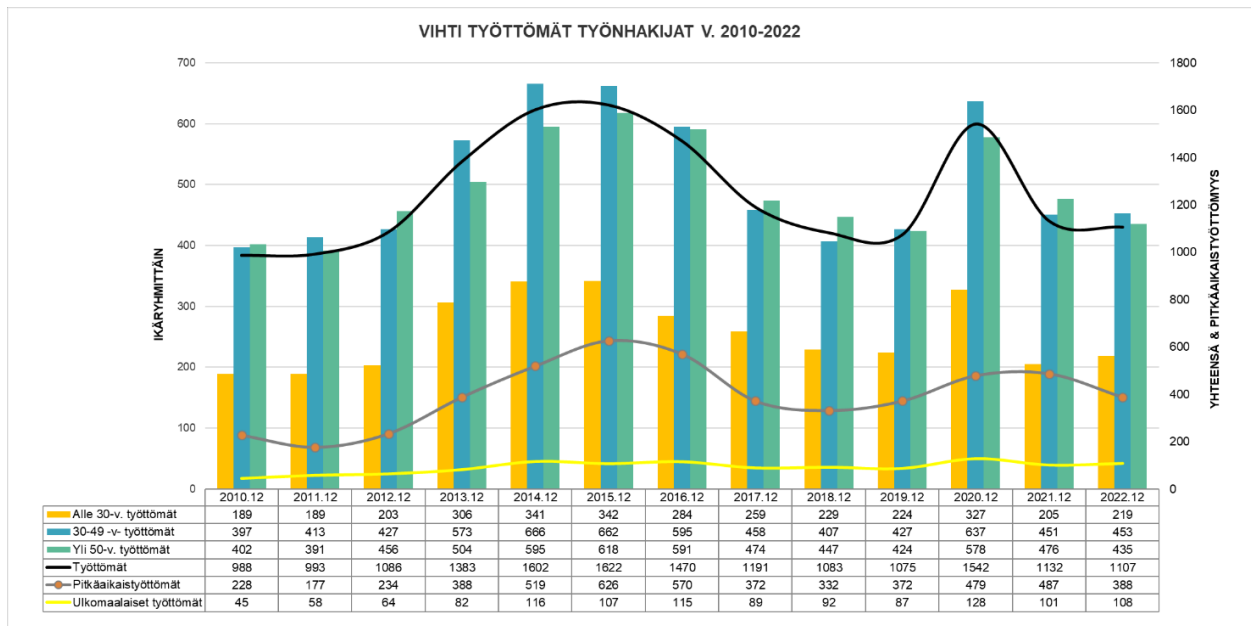
väheni 0,18% eli 53 asukkaalla. Kuntastrategiassa on tavoitteena, että strategiakauden lopussa väkiluku olisi yli 30 000 asukasta. Tämä tarkoittaa nykyisellä vuoden 2022 väkimäärällä yli prosentin kasvutahtia per vuosi, että voidaan saavuttaa kuntastrategiassa asetettu väestötavoite.

TYÖLLISYYSASIOIDEN KEHITYS

Työvoimaa kunnassa oli joulukuussa 14 563 henkilöä (14 499 hlöä v.2021), joista työttömänä työnhakijana 1 130 henkilöä (1 132 hlöä v. 2021). Työvoiman määrä nousi vuoden aikana 0,4%. Työttömyysaste oli joulukuussa 7,8%, joka oli 1-2 prosenttia alempi kuin Helsingin seutukunnassa, Uudellamaalla ja koko Suomessa.

Vihdissä työttömistä työnhakijoista pitkäaikaistyöttömiä joulukuussa 376 henkilöä (487) ja nuoria alle 30-vuotiaita 224 henkilöä (205). Työttömyys on laskenut vuoden aikana pitkäaikaistyöttömien osalta -23%, yli 50-vuotiailla -7%, mutta noussut nuorilla alle 30-vuotiailla +9%.

Vihtiläiset työttömät työnhakijat joulukuun lopussa v. 2010 alkaen (TEM)

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset

Työttömän työnhakijan toimeentulona voi olla ansiosidonnainen tai peruspäiväraha, Kelan työmarkkinatuki sekä työttömyyden pitkittyessä työmarkkinatuki, josta kunta maksaa 50- tai 70-prosenttia. Työmarkkinatukea on tällöin maksettu vähintään 300 päivää.

Vihtiläisiä työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneita vuonna 2022 oli yhteensä 552 henkilöä (663 v.2020), joista nuoria 17-29 vuotiaita oli 59 henkilöä (70).

Työmarkkinatuen kuntaosuus laski -22% vuoden aikana 1,65M€:n (2,11M€ v. 2021).

Työllistäminen

Työllisyyspalvelut tuottivat vuonna 2022 työllistymistä edistäviä palveluita vihtiläisille alle 29 -vuotiaille nuorille ja kaikille työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneille kuntalaisille kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityöllistämisen muodossa.

Lisäksi palkkatukityöllistämällä toteutetaan lakisääteistä veloitetta työllistää 57-59 vuotta täyttänyt työtön työnhakija 6 kuukauden määräajaksi.

Yrityksille ja yhdistyksille on tarjolla työllistämiskannustimia työmarkkinatuen saajien työllistämiseen.

Vuoden 2022 alussa aloitti Työvoimala BOOST-työllisyyspoliittinen hanke, jonka tarkoituksena on työttömyyden katkaiseminen valmennuksen ja tuen antaminen sekä työnhaun boostaus vihtiläisille työttömille työnhakijoille. Hanke on Uudenmaan TE-toimiston osarahoittama.

Työllisyyspalveluiden tarkoituksena on rajoittaa työmarkkinatukikustannuksien nousua ja tarjota vihtiläisille työttömille työnhakijoille mahdollisuutta palata työelämään tai hakeutua koulutukseen työkokemuksen, työvalmennuksen ja rutiinien tuoman itseluottamuksen sekä tulevaisuuden näkymien kehittymisen avulla.

Työllistämistoimilla pyritään yksilö- ja ryhmätoimintana edistää hyvinvointia ja toimintakykyä, jolla on koettu olevan yhteys työllistymismahdollisuuksien parantumiseen. Työllistämistoimien kohdistamisella työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saajiin hillitään kunnalle kohdistuvia kustannuksia.

Työllistämistä edistäviä palveluja tuotetaan kunnan omana palveluna Nuorten Työpajalla, Remonttipartiossa ja Kierrätyskeskuksessa, Työvoimala BOOST-hankkeessa sekä perusturvakuntayhtymä Karviaisen Werstas-pajalla. Veloitetyöllistäminen järjestetään Henkilöstöpalvelujen kautta.

Asiakkaita Vihdin Työllisyyspalveluissa vuonna 2022 on ollut yhteensä arviolta 158 henkilöä (102 v.2021). Työvoimalan palveluihin on osallistunut yhteensä 74 (80 v. 2021) eri henkilöä, joista palkkatuetussa

määräaikaisessa työsuhteessa on ollut 42 henkilöä (45), työkokeilussa 29 henkilöä (26) ja kuntouttavassa työtoiminnassa 9 henkilöä (24).

Nuorten Työpajalla oli kirjoilla yhteensä 41 nuorta (29 v. 2021).

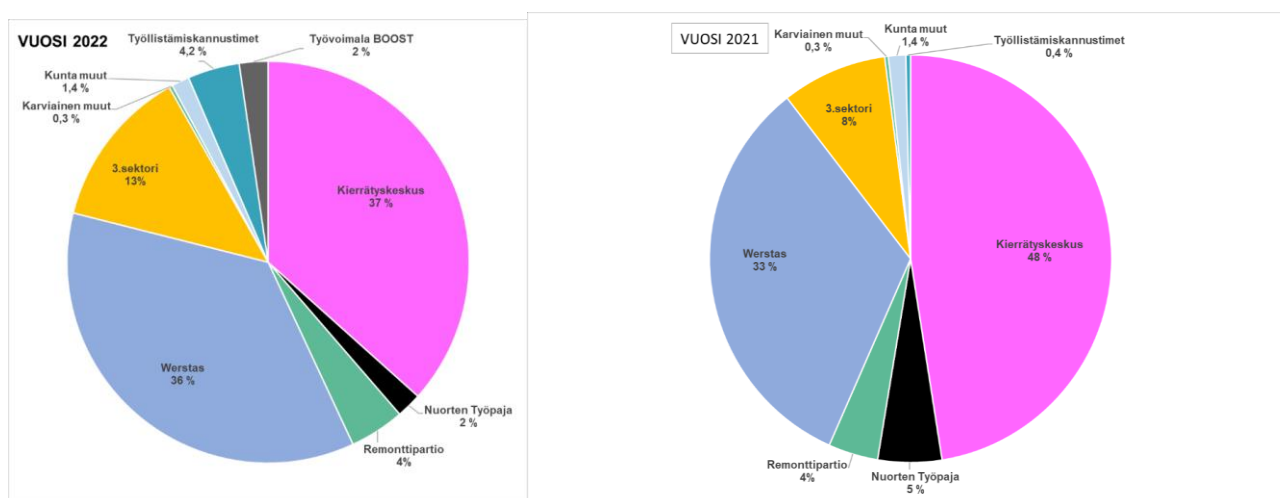
Remonttipartiossa on työkokeilijoita ja kuntouttavassa työkokeilussa olevia ollut noin 10 henkilöä (12).

Työvoima BOOST -työllisyyspoliittisessa hankkeessa asiakkaita on ollut yhteensä 88 henkilöä.

Työllistämismäärärahoja palkkatukityöllistämiseen Kierrätyskeskuksessa käytettiin noin 86 %.

Kunnan ja Karviaisen työllistämistä edistäville toimille on työmarkkinatuen kuntaosuuksia arviolta hillitty vuonna 2022 yhteensä noin 1,09M€ (1,02M€ v.2021), säästökuukausia yhteensä 2 517 (2 375 v.2021).

Palveluohjauksen haasteet näkyvät viime vuoden tapaan etenkin Kierrätyskeskuksen säästökuukausien kertymässä. Työllistämiskannustimien avulla vihtiläisten pitkään työtä vailla olleiden työllistäminen on jatkunut kasvuaan ja vakutukset kokonaiskustannussäästöistä ovat 4,2%. Työvoimala BOOST - työllisyyspoliittisen hankkeen vaikutukset työmarkkinatuen kustannussäästöihin ovat 2% (noin 25 000€).

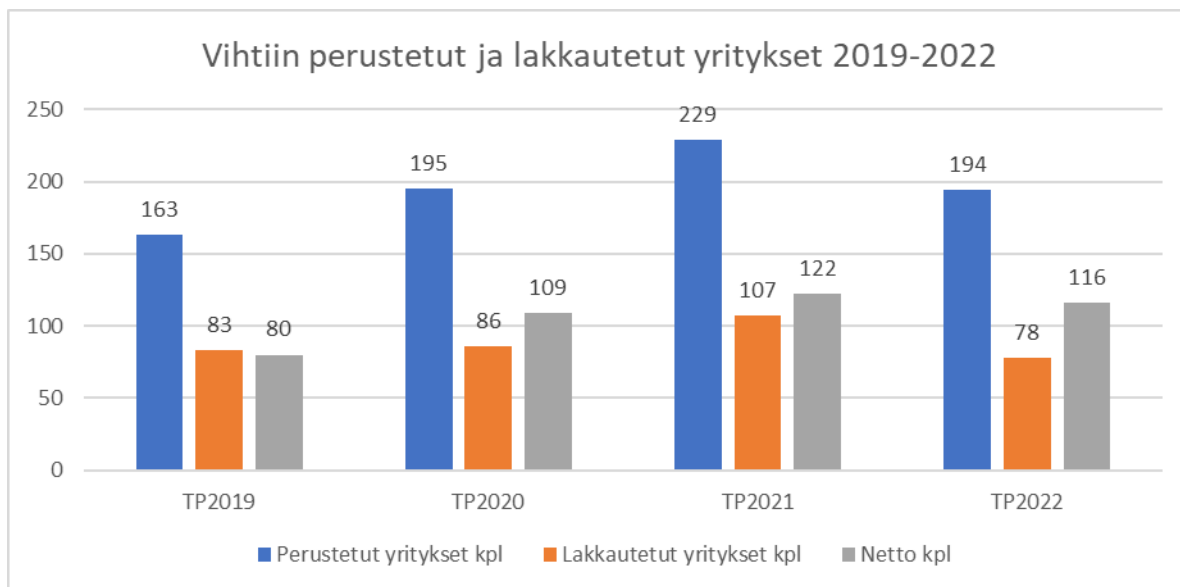

Kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilun ja palkkatukityön seurannan perusteella tehty arvio työmarkkinatuen kuntaosuuden teoreettisista säästöistä toimintayksiköittäin.

ELINKEINOASIOIDEN KEHITYS

Vihdin elinkeinoelämää rasittaneet koronarajoitukset lievenivät ja poistuivat kevään 2022 aikana. Tällä oli positiivisia vaikutuksia yritysten liiketoiminnan elpymisen ja kasvun kannalta, kun työttömyysaste alkoi vähenemään. Monessa yrityksessä liiketoiminta on kasvanut viime vuoteen verrattuna. Kiihtynyt kasvu on aiheuttanut monessa yrityksessä uusia haasteita johtuen materiaalien hintojen noususta ja esimerkiksi komponenttien saatavuusvaikeuksista. Myös osaavan työvoiman saatavuudessa on ollut haasteita.

Uusien yrityksiä vuonna 2022 perustettiin yhteensä 194 kpl ja lopettaneita samana ajanjaksona oli yhteensä 78 kpl. Vihdin kunnan elinkeinopalveluiden osalta perustamisneuvontatapaamisia oli vuoden aikana yhteensä 155 kpl. Konkurssiin päätyi vuoden aikana vain 5 vihtiläistä yritystä.

VisitVihti.fi – www -sivustojen päivittäminen saatiin valmiiksi ja uudet sivut julkaistiin helmikuun aika. Keväällä otettiin käyttöön myös yrittäjille suunnatun viestinnän kehittämiseksi ja seurannan parantamiseksi Creamailer -uutiskirje sovellus. Uutiskirje tavoittaa n. 1800 vihtiläistä yritystä.

Vihdin elinkeinopalveluiden brändi-ilmeen muutos saatiin päätökseen syyskuussa 2022. Vihti to Business -sivusto löytyy <https://www.vihtibusiness.fi/> . Myöhemmin syksyllä uudistettiin vielä kunnan toimitila – ja yritystonttihakemiston sivustot.

Yrittäjien kohtaamista yrittäjältojen muodossa jatkettiin 3 vuoden tauon jälkeen. Syyskuun alussa Yrittäjän päivän aikoihin oli Vihdin kunnan yrittäjältä virastotalolla, jossa pääpuhujana oli maatalousministeri Antti Kurvinen. Tilaisuuteen osallistui n. 80 vihtiläistä yrittäjää.

Vihti on ollut aktiivinen KUUMA -kunta yhteistyössä. Yhteistyön ytimessä on ollut mm. Helsinki Ring of Industry -hanke, jonka aikana on kehitetty ja laadittu markkinointiviestintämateriaalia kansainvälisiä investoreita varten. Hankkeen kautta on avattu myös yhteinen www -sivusto, jossa on kootusti esillä KUUMA -kuntien työpaikka-alueet ja perusfaktat investointeihin liittyen (www.helsinkiringofindustry.com).

Uudet Etelä-Nummelan (Rostin yrityspuisto) ja Hiidenlaakson työpaikka-alueiden kaavat vahvistettiin valtuustossa vuoden 2022 alussa. Pitkään jatkuneet neuvottelut Microsoftin uuden datakeskuksen sijoittumisesta saatiin päätökseen ja Microsoftin kolmas datakeskus tulee sijoittumaan Rostin yrityspuiston alueelle. Tämä on Vihdin kunnassa suurin yritysinvestointi koko sen historiassa. Rostin yrityspuistoalue on herättänyt kiinnostusta myös muiden yritysten taholta. Näiden osalta neuvottelut jatkuvat keväällä 2023.

1.2.7. Ympäristö- ja ilmastotekijät

Laadukas ja luonnonläheinen elinympäristö on Vihdin keskeinen vetovoimatekijä. Tämä on nostettu keskeisesti esille myös kunnan strategiassa. Luonnonläheisen ympäristön ja asumisviihtyisyyden säilyttäminen on tärkeää kunnan asukaskehityksen ja kunnan maineen kannalta. Ratkaisuihin ja kehitysohjelmaan vaikuttaa ympäristötekijät kuten alueellisesti merkittävät pohjavesivarannot ja maailmanlaajuisesti vaikuttava ilmastonmuutos sekä luonnon monimuotoisuuden huomioiminen.

Vihdissä pohjavesialueet sijaitsevat pääosin lähellä asutusta. Vihdin talousvesi on pohjavettä, pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi pohjavesien suojeleminen vaikuttaa teollisuuden, kaupallisten palvelujen ja

asutuksen sijoittumiseen. Liikenne on merkittävä pohjaveden pilaantumisen riskitekijä etenkin Nummelan harjun pohjavesialueella. Pohjaveden suojaukset valtatie 25:n alueella ovat edelleen puutteelliset. Nykyinen vedenhankinnan tilanne aiheuttaa merkittäviä kustannusriskejä sekä vedenjakelun riskejä kunnalle. Kertomusvuoden aikana tehtiin pohjavesitutkimuksia Tervalammen ja Kuonjoennummen pohjavesialueilla vedenhankinnan varmistamiseksi tulevaisuudessa. Kuonjoennummen tutkimukset tehdään yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen ja GTK:n kanssa. Kunnan väestönkasvuennusteet saattavat edellyttää tulevana vuosina vedenhankintaselvityksiä myös Vihdin kunnan ulkopuolelta.

Kunta vastaa pohjaveden suojelun valvonnasta yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Kunta osallistuu myös pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laadintaan. Kunnan viranhaltijoista ja Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntijoista koostuva pohjavesityöryhmä kokoontui kaksi kertaa. Säännöllisen pohjavesiyhteistyön tarkoitus on lisätä viranhaltijoiden pohjavesitietoutta ja käsitellä kulloinkin ajankohtaisia pohjavesiin liittyviä asioita.

Nummelan puhdistamon muutoslupapäätös saatiin 17.12.2019 ja puhdistamon lupapäätöksessä edellytetään, että käsiteltyjen jätevesien johtaminen Siuntionjoen vesistöön tulee lopettaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Kertomusvuoden aikana laadittiin Nummelan uuden puhdistamon esisuunnitelma ja valmisteltiin ympäristölupahakemusta. Etelä-Suomen Aluehallintovirasto antoi ympäristölupapäätöksen 11.3.2020 Vihdin kirkonkylän puhdistamolle. Ympäristöluvassa määrätään, että jätevedenpuhdistamon toimintaa on tehostettava vuoden 2025 loppuun mennessä puhdistamalla tehtävillä toimenpiteillä siten, että vuoden 2026 alusta alkaen ammoniumtyyppiä koskevat raja-arvot saavutetaan ympärivuotisesti. Kirkonkylän puhdistamolle on laadittu saneerauksen esisuunnitelma, jolla voidaan saavuttaa kiristyvät lupaehtot.

Vuoden 2022 aikana Vihdin alueen lupa- ja rekisteröinnin mukaiset teollisuus- ja muut toiminnot saatiin kokonaisuudessaan valvonnan piiriin ja tätä työtä jatketaan määrätietoisesti. Tehdyissä lupapäätöksissä huomioitiin erityisesti myös luonnon monimuotoisuusasiat.

Vihdin kunta on sitoutunut ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen. Vihdin ilmastotyö perustuu eurooppalaisten kaupunginjohtajien ilmastosopimukseen (Covenant of Mayors) sekä sopimuksen velvoittamana tehtyyn kestävän energian ja ilmastotoimenpidesuunnitelmaan (SECAP), joka on hyväksytty kunnanhallituksessa 20.1.2020.

Covenant of Mayors -sopimuksen myötä Vihti on sitoutunut vähentämään asukaskohtaisia päästöjään 50 prosentilla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 1990 päästöt olivat 5,7 t CO₂-ekv per asukas ja vuonna 2022 päästöt olivat ennakkotietona 5,2 t CO₂-ekv per asukas. Vihdin päästövähennystavoitteen mukaan päästöjen tulisi olla 2,7 t CO₂-ekv per asukas vuoteen 2030 mennessä.

Vuonna 2022 Vihdin ilmastotyön tavoitteena on ollut kustannustehokkaiden ilmastoratkaisujen edistäminen. Vihti haki yhdessä Kirkkonummen kunnan kanssa ympäristöministeriön Kestävä kaupunki -ohjelman rahoitusta kuntien yhteiselle ilmastohankkeelle. Rahoitus myönnettiin ajalle 1.6.2021 - 30.11.2022 ja kuntiin palkattiin yhteinen ilmastokoordinaattori. Ilmastohankkeen ”Pienen ja keskisuuren kunnan kustannustehokkaan ilmastotyön malli” keskeisimpiä tavoitteita ovat kustannustehokkaiden ilmastotoimien kartoittaminen ja toimeenpano ja kunnan henkilöstön, johdon, päättäjien, asukkaiden ja yritysten sitouttaminen ilmastotyöhön. Vuoden 2022 lopulla tehtiin päätös vakituisen ilmastokoordinaattorin palkkaamisesta yhdessä Kirkkonummen kanssa.

Merkittävimmät suorat päästövähennykset ovat saavutettavissa kunnan kiinteistöjen energiatehokkuustoimilla ja lämmitystapamuutoksilla. Tilapalveluysikössä on käynnistetty suunnittelu Metsäpolun päiväkodin ja museon Kuntalan toimitilan lämmitystapamuutoksen osalta. Kirkonkylän

tilapäisen lämpölaitoksen korvaavan ratkaisun kartoitustyötä on edistetty vuonna 2022 siten, että tavoitteena on löytää vähäpäästöinen lämmitystapa. Sekä katuvalaistuksen että kiinteistöjen valaistusta on uudistettu vaiheittain hyödyntäen energiatehokasta LED-valaistusta. Lisäksi kierrätysmahdollisuuksia kunnan kiinteistöissä on parannettu.

Kunnallistekniikan hankkeissa on vuonna 2022 hyödynnetty kiertotalouden ratkaisuja, joilla rakennus- ja purkuhankkeiden ilmastovaikutusta voidaan pienentää merkittävästi. Esimerkiksi purkukohteiden betonimursketta ja rakennushankkeiden kaivuumassoja on hyödynnetty mahdollisuuksien mukaan katurakenteissa. Kunta on linjannut oman kuljetuskalustonsa osalta tavoitteeksi asteittaisen siirtymisen sähköautoihin.

Kunnan ohjaavia ilmastotoimenpiteitä on edistetty vuonna 2022 kaavoituksen ja ilmastoviestinnän keinoin. Kaavoituksella on merkittävä pitkän aikavälin vaikutus vihtiläisten ilmastokestävän elämän mahdollisuuksiin. Vihdin kunnan strategisessa yleiskaavassa on huomioitu ilmastomuutoksen hillintää edistävät painotukset yhdyskuntarakenteen suunnittelussa.

Vuoden 2022 lopulla valmistui kustannustehokkaan ilmastotyön rakennusohje kuntien ilmastotyön tueksi ohje, jota on laajasti jaettu myös muiden kuntien käyttöön. Lisäksi vuoden 2023 talousarvioon on laadittu Vihdin kunnan ensimmäinen ilmastobudjetti, joka kytkee ilmastotyön selkeämmin ja läpinäkyvämmiin kunnan talouden suunnitteluun ja vuosisuunnitteluun.

Ilmastoviestintää on suunnattu kunnan henkilöstölle, asukkaille ja yrityksille. Päättäjiä on sitoutettu ilmastotyön tavoitteisiin Vihdin ilmastostrategiatyöryhmän kautta sekä viestinnällä.

1.2.8. Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat sekä selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta

Toimintakertomuksessa on annettava myös tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta, sekä ihmisoikeusasioista. Vihdin kunnalla on käytössä sidonnaisuusrekisteri luottamushenkilöille ja johtaville viranhaltijoille (läpinäkyvyyden lisäys). Tiedottamisella, sisäisillä ohjeilla, sisäisen valvonnan ohjeistuksilla, sekä henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulutuksella vaikutetaan siihen, että toiminnassa tunnustetaan korruption, lahjontaan ja ihmisoikeusasioihin liittyvät epäasiallisuudet. Läpinäkyvyyden ja sitä kautta korruption sekä lahjonnan vastaisen toiminnan edistämiseksi, on esimerkiksi tilinpäätösraportointia laajennettu. Toiminnassa harmaan talouden torjuntaan on kiinnitetty huomiota seuraavasti: toiminnassa noudatetaan lakien, hallintosäännön ja toimintasäännön määräyksiä, hankinnat perustuvat kilpailutukseen niiltä osin kuin ohjeistukset edellyttävät ja muutoinkin hankinnoissa noudatetaan sisäisiä ohjeistuksia. Lisäksi urakoiden kilpailutuksessa varmistetaan, että yritys (mukaan lukien aliurakoitsijat), jonka kanssa sopimus solmitaan, on täyttänyt yhteiskunnalliset veloitteensa ennen sopimuksen solmimista. Läpinäkyvyyden lisäämiseksi päätökset hintavertailuineen on päätöksenteon jälkeen luettavissa netistä. Viranhaltijapäätökset ovat pääosin luettavissa kaupungin nettisivuilta. Riskienhallinnan näkökulmaa on lisätty osavuosisikatsaukseen ja talousarvioon.

Ei olennaisia talouteen vaikuttavia tutkimus- ja kehittämishankkeita. Eri palvelukeskuksissa kuitenkin vuoden 2022 aikana on ollut ja on vuoden 2023 aikana käynnissä toiminnan kehittämiseen liittyen useita pienempiä omia ja yhteistyöhankkeita, näistä monet ovat sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toiminnan alla.

1.3. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

1.3.1. Kunnanhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että Vihdin kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, tavoitteet saavutetaan kohtuullisella varmuudella, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan. Näkökulmana on myös omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen.

Vihdin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon pohjana ovat toimielinten hyväksymät asiakirjat, lautakuntien hyväksymät arviointilomakkeet sekä konsernipalvelukeskuksen arviointilomake ja tilintarkastajan raportti.

Hallinto- ja johtamistapa

Kunnan johtamisjärjestelmän oikeudellisena perustana on kuntalaki ja joukko muita säännöksiä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön, johon on kirjattu toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallat. Lisäksi kunnanhallitus ja lautakunnat ylläpitävät toimintasääntöä, jonka nojalla ne delegoivat toimivaltaansa viranhaltijoille.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen Vihdin kunnalle vuonna 2014. Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lautakunnilla on velvollisuus valvoa, että niiden alainen toiminta tapahtuu kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti sekä seurata tavoitteiden toteutumista. Sisäisen valvonnan ohjeen lisäksi hallintosääntö ohjaa osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Hallintosäännön mukaan palvelukeskuksen johtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuuden varmistamisesta. Sisäisen valvonnan vastuuta on hallintosäännössä osoitettu myös talousalueiden esihenkilöille ja vastuualueiden esihenkilöille. Lisäksi kunnalla on joukko muita toimintaa ohjaavia ohjeita, esimerkiksi hankintaohje ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet. Strategisen johtamisjärjestelmän perustana toimii Vihdin kuntastrategia 2022-2025. Vuosittain laadittava talousarvio ja taloussuunnitelma konkretisoivat strategisia toimia.

Kunnan palvelujen tuottamisessa ja päätöksenteossa on arviointien perusteella pääasiassa noudatettu lakeja, määräyksiä, ohjeita ja hyvää hallintotapaa. Vuonna 2022 oli vireillä tavanomaisia muutoksenhaku- ja valitusprosesseja. Vuoden 2022 aikana otettiin käyttöön strategisten ennakkovaikutusten arviointi, jolla pyritään osaltaan varmistamaan kunnan päätöksenteon strategianmukaisuutta.

Konsernipalvelukeskuksessa on havaittu tarvetta kiinnittää jatkossa entistä parempaa huomiota toimivaltarajausten noudattamiseen, sillä osassa organisaatiota käytännöt henkilövalintojen ja sopimusten allekirjoittamisen suhteen ovat poikenneet hallinto- ja toimintasäännön määräyksistä. Toimivaltarajauksiin on kiinnitettävä aktiivisesti huomiota, jotta kukin toimielin ja viranhaltija toimii varmasti sille luovutetun toimivallan puitteissa. Valtionosuuksiin ja -avustuksiin liittyen on noudatettu valtionhallinnon antamia ohjeita ja toimenpiteitä. Henkilöstöä osallistuu toimialaansa liittyviin koulutuksiin erityisesti silloin, kun toimialaan liittyvät lait muuttuvat.

Riskienhallinta

Vihdin kunnan riskikartoitus on vuodelta 2010 ja kokonaisvaltaisen riskikartoituksen päivittäminen on ajankohtaista. Viime vuosien maailmanlaajuisesti yllättävät tapahtumat korostavat tarvetta riskienkartoituksen päivittämiseen. Palvelukeskukset raportoivat keskeisistä riskeistä talousarviossa ja osavuositarkastuksissa, mutta kokonaisvaltaista riskien arviointia ei tehdä dokumentoidusti ja säännöllisesti niin, että varmistuisi riskien tarkastelu kattavasti kaikista näkökulmista. Poikkeustilanteita varten olevaa

sisäistä ohjeistusta on osin parannettu ja valmius- sekä työturvallisuussuunnitelmat pyritään pitämään ajan tasalla. Riskejä seurataan ja käsitellään palvelukeskuksissa johtoryhmätasolla ja yksiköiden kokouksissa.

Työpaikkojen riskien ja vaarojen arviointia tehdään dokumentoidusti ja säännöllisesti. Kunnalla on käytössä ohjelmisto myös työturvallisuusriskien dokumentointiin ja käsittelyyn. Esihenkilöt saavat sähköisesti tiedot vastuullaan oleviin toimintoihin liittyvistä läheltä piti- ja työtaturmailmoituksista. Esihenkilöt käyvät ilmoituksia koskevat asiat läpi työyhteisössä. Ilmoitusten määrät ja keskeiset teemat raportoidaan luottamushenkilöille henkilöstöraportissa vuosittain.

Valvontatoimenpiteet

Palvelukeskusten johtoryhmätyöskentelyn kautta huolehditaan osaltaan toiminnan tarkoituksenmukaisuudesta, kuten siitä, että hankinnat tehdään hankintalain sekä kunnan oman hankintaohjeen vaatimusten mukaisesti. Vihdin kunnassa pyritään siihen, että usea henkilö osallistuu asioiden käsittelyyn prosessien eri vaiheissa. Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien asianmukainen hoitaminen hyväksyttävällä tavalla. Toimintaperiaatteita ovat rehellisyys, objektiivisuus, luottamuksellisuus ja ammattitaito. Yhtenä konkreettisenä esimerkkinä käytössä olevista kontroleista on käteiskassojen tarkastaminen vuosittain.

Kuntalain mukainen otto-oikeusmenettely toimii yhtenä valvontamekanismina. Alemman viranomaisen päätöksiä otettiin otto-oikeuden nojalla ylemmän viranomaisen käsiteltäväksi vuonna 2022 varsin harvoin.

Vihdin kunnan työsuojeluorganisaatio suorittaa säännöllisesti työoloihin liittyviä tarkastuksia eri työyksiköihin. Kunnan yhteistoimintaryhmässä ja palvelukeskusten työyksiköissä käydään läpi työsuojeluorganisaation laatimat raportit. Raporteissa mainitut korjaus- ja parannuskohteet pyritään hoitamaan kuntoon yhteistyössä asianomaisten kanssa.

Kunnan palvelukeskuksissa laaditaan vuosittain lukuisia sisällöltään ja laajuudeltaan erilaisia sopimuksia. Sopimusten laadinta ja seuranta on pääasiassa tulosalueiden esihenkilöiden vastuulla. Sopimukset hyväksyvät ne viranhaltijat tai toimielimet, joilla on siihen johtosäännöissä määritelty toimivalta. Kunnan asianhallintajärjestelmään sisältyvä sopimusten hallintajärjestelmä otettiin kunnolla käyttöön vuoden 2022 aikana. Järjestelmään määritellään vastuuhenkilöt ja hälytykset sopimusten tarkastelua varten.

Merkittävässä sopimuksissa ja järjestelyissä kunta hyödyntää tarpeen mukaan myös ulkopuolisia asiantuntijayrityksiä etunsa varmistamiseksi. Sopimustoiminnan osalta yhdeksi merkittäväksi riskiksi on tunnistettu riski sopimusrekisterin eheydestä. Tätä riskiä on pyritty pienentämään tiedottamisella ja kouluttamisella. Lisäksi vuonna 2022 laadittiin sopimushallinnan ohje. Erillisenä sisäisen valvonnan toimenpiteenä konsernipalvelukeskuksessa suoritettiin energiasopimusten järjestelmällinen läpikäynti ja tarkastelu vuonna 2022.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvontaan liittyen ei ole toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai korvauksia vuonna 2022. Kunnassa on kuitenkin tunnistettu, että arvoltaan merkityksellisen irtaimen omaisuuden hallintaa tulee edelleen kehittää. Lisäksi tulee selkiyttää ohjeistusta omaisuuden poistamiseen liittyvistä periaatteista.

Kuntaan kohdistuu myös ulkopuolista valvontaa ja arviointia, joka osaltaan lisää kunnan tietoisuutta oman toimintansa vaatimustenmukaisuudesta. Kunta saa esimerkiksi aluehallintovirastolta vuosittain selvityspyynnöitä, jotka koskevat sekä yksiköiden toimintaa että viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä.

Seuranta sekä tieto ja tiedonvälitys

Tavoitteiden toteutumisesta, merkittävistä avoimista riskeistä, sisäisen valvonnan tilasta sekä muista organisaation johtamis- ja hallintojärjestelmää koskevista asioista käydään keskustelua johtoryhmässä.

Lisäksi niitä raportoidaan säännöllisesti toimielinten johdolle.

Vuonna 2022 kunnan toiminnan tavoitteiden seuranta kehitettiin tarkemman ja tarkoituksenmukaisemman seurantamallin mukaisesti. Käyttötalouden, rahoituksen ja investointien raportteja tilikauden toteumasta tuotettiin neljännesvuosittain. Puolivuotiskatsaus oli muita laajempi ja siinä raportointiin myös tavoitteiden toteuma sekä Vihdin talouden tasapainotusohjelman eteneminen. Talouden ja toiminnan toteutumista haastoi alkutalvella 2022 koronaviruspandemia sekä siihen liittyvä suojavälineiden hankinta. Vaikka vuoden 2022 aikana yhteiskunta avautui, kaikki toiminnot eivät ole palautuneet normaalille tasolle, mikä on näkynyt muun muassa toimintatuotoissa. Ukrainan sodan laajentuminen Venäjän hyökkäyssodan myötä on nostanut energiahintoja ja inflaation kasvua. Epävarmuus markkinoilla on vaikuttanut myös Vihdin kunnan talouden seurantaan tuoden siihen epävarmuutta ja haasteita.

Palvelukeskusten johtoryhmät seuraavat käyttötalouden ja investointien sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Taloudellisen ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan lautakunnille kokouksissa, osavuotikatsauksessa ja tilinpäätöksessä.

Vihdin kunnan tarkastuslautakunta suorittaa omalta osaltaan seuranta siitä, kuinka hyvin kunta onnistuu valtuuston tahtotilan toteuttamisessa ja kuinka tuloksellista toiminta on. Vihdin kunnassa ei ole omaa sisäistä tarkastusta, vaan sisäistä tarkastusta ostetaan tarvittaessa ostopalveluna. Vuoden 2022 aikana sisäisen tarkastuksen palveluita ei ostettu, mutta vuoden 2022 aikana saatiin sisäisen tarkastuksen raportti vuonna 2021 annettuun toimeksiantoon liittyen. Tilintarkastajien havainnot ja suositukset huomioidaan kuitenkin osana toiminnan kehittämistä.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Kunnanhallitus toteaa arvionaan, että kunnan toiminnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tyydyttävällä tavalla tuottaneet varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Vuoden aikana ei havaittu sellaisia tekijöitä, jotka kertoisivat vakavista puutteista sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa. Vihdin kunnan kokonaisvaltainen riskienhallintatyö vaatii kuitenkin huomiota ja osa lautakunnista onkin esittänyt toivomuksenaan kuntatasoisen riskienkartoituksen päivittämisen. Kokonaisvaltaisen riskienhallintatyön kehittäminen on merkittävä sisäisen valvonnan kehittämiskohde taloussuunnittelukaudella Vihdin kunnassa. Muita kehittämiskohteita ovat työvoiman saatavuuden ja osaamisen varmistaminen ja korjausvelan hallinta. Myös sopimushallinta ja –valvonta vaativat jatkuvaa ylläpitoa, seuranta ja huomiointia arjessa.

1.3.2. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kunnan toimintaan vaikuttavat muun muassa strategiset, toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Kunnan toiminta on perustunut voimassa oleviin säännöksiin ja määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Vuoden 2022 aikana Vihdin kunta ei ole ollut mukana oikeudenkäynneissä tai oikeusprosesseissa, lukuun ottamatta normaaleja päätöksiä tai kaavoihin liittyviä valitusprosesseja. Vuonna 2020 ratkesi yhdessä Karkkilan ja Lohjan kaupunkien kanssa vuonna 2017 tehty haastehakemus Booky Oy:tä vastaan. Asia koski kirjastoaineiston hankintasopimuksen liikalaskutuksesta, jota käsiteltiin Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa Lohjalla valmisteluistunnossa 9.6.2020 ja varsinaisessa käsittelyssä 8.9.2020. Asiassa päästiin sovintoon osapuolten kesken 8.9.2020. Booky Oy suoritti kantajille 11 500 euroa korvauksena vaatimuksista ja 6 000 euroa oikeudenkäyntikuluista. Nämä summat jaettiin Karkkilan, Lohjan ja Vihdin kesken kuntien asukasluvun mukaisessa suhteessa eli Vihdille 35%

Muita oikeudellisia tai hallinnollisia huomioita:

Kunnanhallituksen päätöksistä ei ole tehty vuoden 2022 aikana normaalista poikkeavia valitusprosesseja. Kunnanhallituksen päätösten osalta ei ole vaadittu korvauksia, syytteisiin asettamisia tai muita oikeusseuraamuksia. Kunnan toimivaltarajauksien noudattamisessa on havaittu puutteita ja toimivaltoihin on kiinnitettävä jatkossa aktiivisesti huomiota, jotta kukin toimielin ja viranhaltija toimii sille luovutetun toimivallan puitteissa.

Elinvoimalautakunnan tai sen alaisten viranhaltijoiden päätöksistä ei tehty vuoden 2022 aikana kunnallisvalituksia. Vuoden 2022 aikana hyväksytyistä neljästä asemakaavasta ja yhdestä osayleiskaavasta valitettiin Helsingin hallinto-oikeuteen. Muutoksenhaku on kaikkien kaavojen osalta toistaiseksi kesken. Vuonna 2022 päätetyistä suunnittelutarveratkaisuista ja poikkeamispäätöksistä tehtiin lautakunnalle joitakin oikaisupyynnöitä.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa tulee vuosittain 2-3 selvityspyynnöitä Aluehallintovirastosta, selvityspyynnöt koskevat sekä yksiköiden toimintaa että viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä, joihin on annettu selvitykset. Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden viranhaltijoiden päätöksiin ei ole käytetty otto-oikeutta vuonna 2022. Kunnanjohtaja otti sivistyslautakunnan 8.2.2022 § 2 tekemän päätöksen koskien perusopetuksen tuntimäärä kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Ympäristölautakunnan alaisessa rakennusvalvonnassa tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä tehtiin vuonna 2022 yksi oikaisuvaatimus viranhaltijan päätöksestä. Ympäristölautakunta on käsitellyt oikaisuvaatimuksen ja pysyttänyt asiassa tehdyn viranhaltijapäätöksen voimassa. Yhtään päätöstä ei ole kuluvalle kaudella muutoksenhaussa muuttunut tai kumoutunut. Ympäristövalvonnan vuonna 2022 tehdyistä valituskelpoisista päätöksistä on toimintakaudella tehty yksi valitus, johon ei toistaiseksi ole pyydetty muutoksenhakuviranomaisen toimesta vastinetta. Lisäksi yhdestä muutoksenhakuun vuonna 2020 menneestä ympäristölupapäätöksestä Vaasan hallinto oikeus hylkäsi valituksen.

Strategiset riskit

Merkittävänä strategisena riskinä on sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen jälkeinen aika. Sote-uudistus on muuttanut radikaalisti kuntien tehtäviä, roolia ja rahoitusta merkittävästi. Sote-uudistuksen myötä yli puolet kuntien käyttötalouden kustannuksista on siirtynyt hyvinvointialueille, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät 1.1.2023 hyvinvointialueiden järjestettäväksi ja valtion rahoituksen piiriin. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen noin 5,36 miljardia euroa. Veromenetysten korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,9 miljardia euroa. Tämän lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirtyy 13,2 miljardia euroa kunnallisveroa sekä kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,82 miljardia euroa). Kustannusten ja tulojen siirto on tarkoitus olla koko maan tasolla kustannusneutraali. Sen sijaan kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan. Kuntakohtaisia eroja kuitenkin rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla. Lopullinen kustannustensiirto ja tasaus selviää, kun kunnat raportoivat vuoden 2022 tilinpäätöstiedot.

Vuonna 2014 alkanut Itä-Ukrainan sota laajeni 24.2.2022 Venäjän hyökätessä Ukrainaan. Hyökkäys kiristi maailmanpolitiikan ja Euroopan tilannetta. Suoria vaikutuksia näkyi mm. energia hintojen nousuna ja ukrainalaisten pakolaisten liikehdintänä. Energia hintojen nousu nosti inflaatiota, mikä on näkynyt hintojen nousuna. Pakolaisia saapui myös keväällä Vihtiin, joiden tukitoimintaa on kunnan maahanmuuttopalveluissa varauduttu. Mahdollinen energiapula tarkoitti myös kunnan toiminnassa sähkökatkoihin varautumista.

Maailman terveysjärjestö WHO:n 11.3.2020 pandemiaksi julistaman koronaviruksen (COVID-19) on kestänyt jo yli kolmen vuoden ajan. Pitkittyessään se on tuonut epävarmuuksia toimintaan sekä vaikuttaa toiminnan kehittämiseen ja kehittämiseen. Heijastevaikutuksia näkyy elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden

työllisyydenhoidon kustannuksissa sekä sotekustannuksia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä sekä eri lieveilmiöinä ja epäsuorina vaikutuksina kuntalaisten aktiivisuuteen ja hyvinvointiin.

Kunta on tehnyt viime vuosina aktiivista työtä elinkeinopolitiikan, markkinoinnin sekä elinvoiman eteen yhteistyössä ja verkostomaisesti eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Valmisteilla oleva TE-palvelu-uudistus lisää kuntien tehtäviä ja on toinen merkittävä hallinnollinen uudistus lyhyen ajan sisään. TE-palvelujen uudistuksen ideana on, että työllisyyspalvelut, koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut olisivat saman järjestäjän vastuulla ja tukisivat siten palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Siirron yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa niitä kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Strategisena riskinä on löytää sopivat kumppanit yhteistyön toimivuuden varmistamiseksi, rahoitusmallin kannattavuus ja muutoksen läpivienti juuri tehdyn soteuudistuksen jälkeen. TE-palveluiden siirron arvioidaan lisäävän myös kuntien riskiä talouden suhdannevaihteluista.

Yleisesti suhdannevaihtelut vaikuttavat verotulojen kehittymiseen ja sitä kautta kunnan tulopohjaan. Strategisen tason riskinä on lyhyt- ja pitkäaikainen taloudenhallinta sekä mahdollisuudet vaikuttaa talouden tilaan. Kunnan lyhyen ja pitkän aikavälin toiminnan edistämiseksi kunta tarvitsee vakaan ja vastuullisen taloudellisen tilanteen. Uusien tulojen muodostus sekä kustannustehokkuus sekä niin sanottu kulukuri ovat keskeisiä kokonaisuuksia taloudellisen tilanteen hallittuna pitämisessä, jotta kunnan lainakanta ja rahoituksellinen asema pysyvät taloudellisesti kestävällä tasolla suhtautettuna nykyiseen investointitasoon. Vihdin kunnan taloudentasapainotusohjelma VIHTA vuosille 2020-2023 on hillinnyt kulujen kasvua.

Vuonna 2023 järjestettävät eduskuntavaalit ja vaalien mahdolliset äkilliset muutokset aiheuttavat strategisen riskin julkisten palveluiden rahoittamiseen liittyen. Eduskuntavaaleilla on myös suuri merkitys siihen, miten kuntastrategiassa yksilöidyt kärki-investoinnit toteutuvat.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä ovat muun muassa henkilöstön osaaminen ja saatavuus, tietojärjestelmien toimivuus, suhdannevaihtelut, valtiovallan toimet, väestörakenne, palveluiden kokonaisuudessa tapahtuvat muutokset ja lainsäädännön muutokset sekä toimitiloihin liittyvät riskit.

Henkilöstön osalta suurin toiminnallinen riski on pätevien työntekijöiden saatavuuden varmistaminen ja lähtövaihtuvuuden hallinta. Lähtövaihtuvuuden hallinta ei välttämättä ole kovin helppoa yksityisen sektorin sekä hyvinvointialueiden houkutellessa osaavia työntekijöitä muun muassa kunta-alaa paremmilla palkoilla. Hyvä työnantajakuva, ammattimainen rekrytointi, huolellinen perehdytys, riittävän haastavat työtehtävät ja osaava johtaminen ovat työnantajan keinoja uusien työntekijöiden saamiseen ja pitämiseen organisaatiossa. Iso haaste on kunta-alan yleinen kilpailukyky työmarkkinoilla muun muassa palkkatason suhteen. Lisäksi palvelunsaajiin liittyvät eri tekijät, kuten määrälliset ja laadulliset tekijät, väestötekijät ja erityistarpeet, voivat vaikuttaa pätevän henkilön saatavuuteen ja riittävyteen sekä palvelukokonaisuuteen ja toimintaresursseihin. Paikoin riski ja epävarmuustekijä voi olla esimerkiksi henkilöstön eläköityminen sekä henkilöresurssien riittävyys suhteessa toimintaan sekä toimintavarmuuteen erityisesti huoltovarmuustehtävissä, kuten vesihuollossa. Haasteena on myös tavoitteiden oikeasuhtaisuus käytettävissä oleviin resursseihin ja toimintaresurssien määrä suhteessa palvelutarpeeseen.

Kunnan palvelutuotanto, sekä muu ydintoiminta hyödyntävät monipuolisesti tietotekniikkaa ja tietojärjestelmiä, joiden häiriötön toimivuus on edellytys sujuvalle päivittäiselle työskentelylle ja asiointille. Häiriötilanteiden täydellisen estämisen ollessa huomattavan kallista on monissa tapauksissa järkevämpää panostaa riittävän nopeaan toipumiskykyyn ottaen huomioon mahdollisten häiriöiden laajuus ja vaikutukset. Vihdissä huolehditaan henkilöstön tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä taidoista, ja näiden asioiden huomioimisen tärkeyttä kaikessa tietojen käsittelyssä korostetaan mukaan lukien myös perinteisessä muodossa oleva tietoaaineisto. Henkilöstön asianmukaiseen toimintaan luotetaan. Tietoverkkojen käytöstä

aiheutuvat riskit ovat joko yleisiä kyberuhkia tai erityisesti kuntaa vastaan suunnattuja rikkomuksia. Edellisiä vastaan suojaudutaan huolellisella suunnittelulla järjestelmiä suunniteltaessa, hankittaessa ja ylläpidettäessä sekä hyvillä käytännöillä palvelin-, työasema- ja tietoliikennenympäristöjen käyttöpalvelussa. Jälkimmäiset ovat varsin epätodennäköisiä, mutta ne on silti otettu huomioon toimintamalleissa eri palveluntuottajien kanssa. Haasteina on myös eri toimintojen sekä valtionhallinnon taholta tulevat nopeatempoiset vaateet eri asioiden digitalisoimiselle, mikä tuottaa lisäpainetta tietohallinnolle ja tietotekniikkaan liittyen.

Tietosuojaan liittyvät säädökset kiristyivät pysyvästi vuonna 2018. Ne toivat uusia oikeuksia rekisteröidyille ja uusia velvollisuuksia sekä riskejä rekisterinpitäjille. Riskien hallitsemiseksi kuntaan nimettiin tietosuojavastaava, perustettiin tietosuojaryhmä ja suunniteltiin välittömät toimenpiteet sekä pysyvämmät käytännöt uusiin velvoitteisiin vastaamiseksi. Kunnanhallitus hyväksyi kesällä 2018 Vihdin uuden tietosuoja- ja tietoturvapoliittikan. Tietosuoja- ja tietoturvapoliittikkaa sekä sen pohjalta laadittuja ohjeita päivitetään tarpeen mukaan. Keskeisistä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä asioista tiedotetaan tarvittaessa kunnan johtoryhmälle ja kunnanhallitukselle.

Kunnan eri toimitiloihin ja niiden kuntoon sekä toiminnallisiin käyttömahdollisuuksiin kohdistuu riskejä. Viime vuosina on tehty merkittäviä investointeja kiinteistökannan uudistamiseksi sekä nykyisten rakennusten kunnan kohentamiseksi ja käyttöiän varmistamiseksi. Harkittavaksi jää esimerkiksi rakennusten ja alueiden, sekä teiden pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) mahdollinen laadinta pitkällä aikavälillä kohentamaan suunnitelmallista mahdollisen korjausvelan pienentämistä ja korjaustarpeiden toteuttamista. Kiinteistökannan kunto ja muun muassa tie- ja katuverkoston kunto suhteessa käytettävissä oleviin määrärahoihin nähden voi tuoda toiminnan epävarmuustekijöitä.

Substanssitoiminnan osalta riskeinä ja epävarmuustekijöinä voi todeta muun muassa erityislasten ja -nuorten määrä ja taitotason ja toimintakyvyn heikkeneminen suhteessa henkilökunnan saatavuuteen ja riittävyyteen sekä riittävän palvelun takaamiseen. Syntyvyyden laskeminen ja lasten määrän vähenemisen vaikutus toimintaan ja palveluihin aiheuttaa myös riskin palvelutuotannon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä.

Suhdannevaihtelut vaikuttavat kunnassa toimiviin yrityksiin ja kunnan asukkaisiin. Suhdannevaihteluilla on siten vaikutusta muun muassa kunnan verotulojen kehittymiseen ja kunnan maksamiin työmarkkinakorvauksiin. Kunta pyrkii työllisyysneuvontaan panostamisella minimoimaan suhdannevaihteluiden aiheuttamia vaikutuksia kuntaan ja kuntalaisiin.

Äkilliset muutokset, kuten viruspandemiat, voivat nopeasti haastaa toimintaa, sekä ohjata luoviin ratkaisuihin. Näillä on kuitenkin merkittävät riskinsä ja epävarmuustekijänsä kuntalaisten ja kuntayhteisön turvaamiseksi.

Kunnalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädännön muutoksiin, ellei muutoksesta toimiteta erillistä lausuntopyyntöä. Kunta vastaa esitettyihin lausuntopyyntöihin ja palvelukeskukset seuraavat vallitsevia lakimuutosehdotuksia, jotta pystyvät reagoimaan parhaalla mahdollisella tavalla muutoksiin niiden astuessa voimaan.

Rahoitusriskit

Rahoitusriskeillä viitataan ensisijaisesti rahoituksen riittävyyteen liittyvään riskiin. Se voidaan jakaa tarkemmin korko-, valuutta-, maksuvalmius-, takaus- ja talousriskeiksi. Korkoriski on uhka, joka liittyy kaikkiin sijoitus- ja lainanotto päätöksiin, joissa on hyödynnetty korkoinstrumentteja. Korkoriskin taustalla on korkojen muuttuminen ja kehittyminen eri ajanjaksoilla. Kunnan varainhankinnan, sijoitus- ja takaustoiminnan periaatteiden mukaan erityisesti lainakorkojen nousukaudella ja korkeasuhdanteissa tulisi suosia vaihtuvakorkoisia lainoja korkokatolla. Kunta voi varautua korkoriskeihin hajauttamalla lainasalkkuaan sitomalla lainoista osan kiinteisiin korkoihin ja osan vaihtuviin korkoihin. Kunnan lainasalkun suojausaste on

korkea. Tämä kertoo lainojen olevan sidottu kiinteään korkoon. Kunnassa voimassa olevan varainhankinnan, sijoitus- ja takaustoiminnan periaatteiden mukaan suojausasteen tulisi olla noin 50–70 prosenttia. Tällä hetkellä suojausaste on 77,32%. Vallitseva epävarma markkinatilanne ja korkonäkemyksen epävarmuus hankaloittavat lainan nostopäätösten tekemistä. Vihdin kunnassa ei ole käytetty korkosuoja- ja koronvaihtosopimuksia.

Valuuttakurssiriski on uhkatilanne siitä, että ulkomailta nostetut luotot muuttuvat kalliimmaksi maksaa takaisin tai ulkomaiden ostojen arvo kasvaa valuuttakurssien muutosten takia. Kunta on varautunut valuuttariskiä keskittämällä luotonoton rahoitusmarkkinoille, jossa valuuttana käytetään euroja.

Maksuvalmiusriski muodostuu kunnan kyvystä kattaa kuntien jokapäiväisessä toiminnassa syntyvät menot. Vihdin kunta hallitsee maksuvalmiusriskiä päivittäisellä kassavarojen seurannalla, jossa apuna käytetään Sarastian laatimaa kassaennustetta. Näin kunta pystyy varautumaan ennalta menoihin eikä kunnan maksuvalmius vaarannu. Suomen hyvän maksuluokituksen ja kehittyneiden rahoitusmarkkinoiden myötä suomalaisilla kunnilla on edellytykset saada luottoja. Maksuvalmiutta turvataan tarvittaessa kuntatodistusohjelmalla eli lyhytaikaisilla lainoilla. Lisäksi korkotason noustessa, pankit eivät enää peri negatiivista talletuskorkoa, mikä tarkoittaa maksuvalmiuden ylläpitämisen helpottua, kun kassassa voidaan pitää maksuvalmiuden ylläpitämiseksi korkeampaa kassavaraa.

Takausriski liitetään usein kunnissa tilanteisiin, joissa kunta on elinkeinoelämän edistämiseksi ollut takaamassa esimerkiksi kuntaan tulevan uuden yrityksen lainoja tai tilanteita, joissa kunta toimii eräänlaisena vakuutena omistamassaan osakeyhtiössä. Vihdin kunta päivitti vuonna 2017 aikaisempaa vuonna 2003 hyväksyttyä takausohjetta. Ohjeessa kuvattu kunnan takauslinja pysyi aiempaa vastaavana, mutta ohje huomioi aiempaa paremmin lainsäädännön muutokset. Vihdin kunta on 31.12.2022 taannut 2 144 776,32 euron takauksilla tytäryhteisöjen ja muiden toimijoiden lainoja (vuonna 2021; 2 261 393,93 euroa). Lisäksi Kuntien takauskeskuksen 31.12.2022 takausvastuu on 221 357 306,00 euroa (31.12.2021 osuus oli 206 167 597,00 euroa) ja kunnan osuus rahastosta on 128 007 euroa (31.12.2021 osuus oli 135 051 euroa). Takausriskeissä Vihdin Vanhainkoti-säätiön takausvastuuta on jäljellä 418 200,00 euroa. Säätiön taloudellinen tilanne on voimakkaasti heikentynyt ja takausriski on noussut. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen on jättänyt 23.01.2023 maksukehotuksen erääntyneistä maksuista. Mikäli maksuja ei ole maksettu 23.3.2023 mennessä, Ilmarinen ryhtyy konkurssilain 2 luvun 1-3§:n nojalla konkurssitoimenpiteisiin. Takaajan näkökulmasta ja säätiön kanssa käydyissä keskusteluissa, on hyvin todennäköistä, että takaus realisoituu. Tämän johdosta kunta on tehnyt tilinpäätökseen 2022 pakollisen varauksen 418 200,00 euroa liittyen kyseiseen takaukseen.

Vahinkoriskit

Riskeistä aiheutuvien henkilö- ja taloudellisten vahinkojen ja mahdollisten korvausvelvollisuuksien kattamiseen Vihdin kunta on varautunut vakuutuksilla. Kunta kilpailutti vakuutukset vuonna 2019 ja vakuutusyhtiö Protector Forsikring ASA on vastannut kunnan henkilövakuutuksista 1.4.2020 alkaen (työtapaturma-, ryhmätapaturma-, matkavakuutukset) sekä vakuutusyhtiö Fennia-palvelu Oy kunnan omaisuuden vakuuttamisesta 1.1.2020 alkaen (muut vakuutukset). Kunnan vakuutusturva kattaa lakisääteisten tai sen luonteisten vakuutusten lisäksi omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvakuutukset sekä kunnan toiminnassa mukana oleville ryhmätapaturma- ja matkavakuutuksen. Hallinnon vastuuvakuutusta laajennettiin koskemaan myös sellaisia organisaatioita, joilla ei ole hallinnon vastuuvakuutusta ja kunta nimeää edustajia päättäviin aseisiin. Vakuutusten kilpailuttamisessa ja vakuutusten ylläpidossa käytetään vakuutusmeklaria.

Vihdin kunnan osin vanhaan rakennuskantaan liittyy ylläpitoriskejä, joita torjutaan mahdollisuuksien mukaan ennakoivilla toimenpiteillä. Rakennuskantaa on viime vuosina uudistettu sekä rakennuskannan ylläpitoon ja kuntoon on kiinnitetty tarkempaa ja suunnitelmallisempaa huomiota.

1.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen

1.4.1. Tuloslaskelma

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos (ulk)	TP2022	TP2021
TOIMINTATUOTOT	17 049	17 396
MYYNTITUOTOT	7 359	8 098
MAKSUTUOTOT	2 650	2 603
TUET JA AVUSTUKSET	3 108	2 563
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 932	4 132
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	137	170
TOIMINTAKULUT	- 175 098	- 169 112
HENKILÖSTÖKULUT	- 51 314	- 50 622
PALKAT JA PALKKIOT	- 40 802	- 39 848
HENKILÖSIVUKULUT	- 10 512	- 10 775
PALVELUJEN OSTOT	- 109 908	- 104 638
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	- 8 451	- 7 971
AVUSTUKSET	- 3 430	- 3 962
MUUT TOIMINTAKULUT	- 1 994	- 1 920
TOIMINTAKATE	- 157 911	- 151 547
VEROTULOT	141 382	136 971
Kunnan tulovero	127 804	124 038
Kiinteistövero	7 540	7 274
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 038	5 658
VALTIONOSUUDET	36 050	32 555
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	32	234
KORKOTUOTOT	100	92
MUUT RAHOITUSTUOTOT	598	715
KORKOKULUT	- 663	- 561
MUUT RAHOITUSKULUT	- 3	- 11
VUOSIKATE	19 554	18 213
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 11 080	- 11 809
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	- 11 080	- 11 807
ARVONALENTUMISET	0	- 2
SATUNNAISET ERÄT	- 264	0
SATUNNAISET TUOTOT	154	0
SATUNNAISET KULUT	- 418	0
TILIKAUDEN TULOS	8 209	6 403
POISTOERON LIS(-) TAI VÄH(+)	189	189
VARAUSTEN LIS(-) TAI VÄH(+)	- 4 615	- 3 750
RAHASTOJEN LIS(-) TAI VÄH(+)	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	3 783	2 843

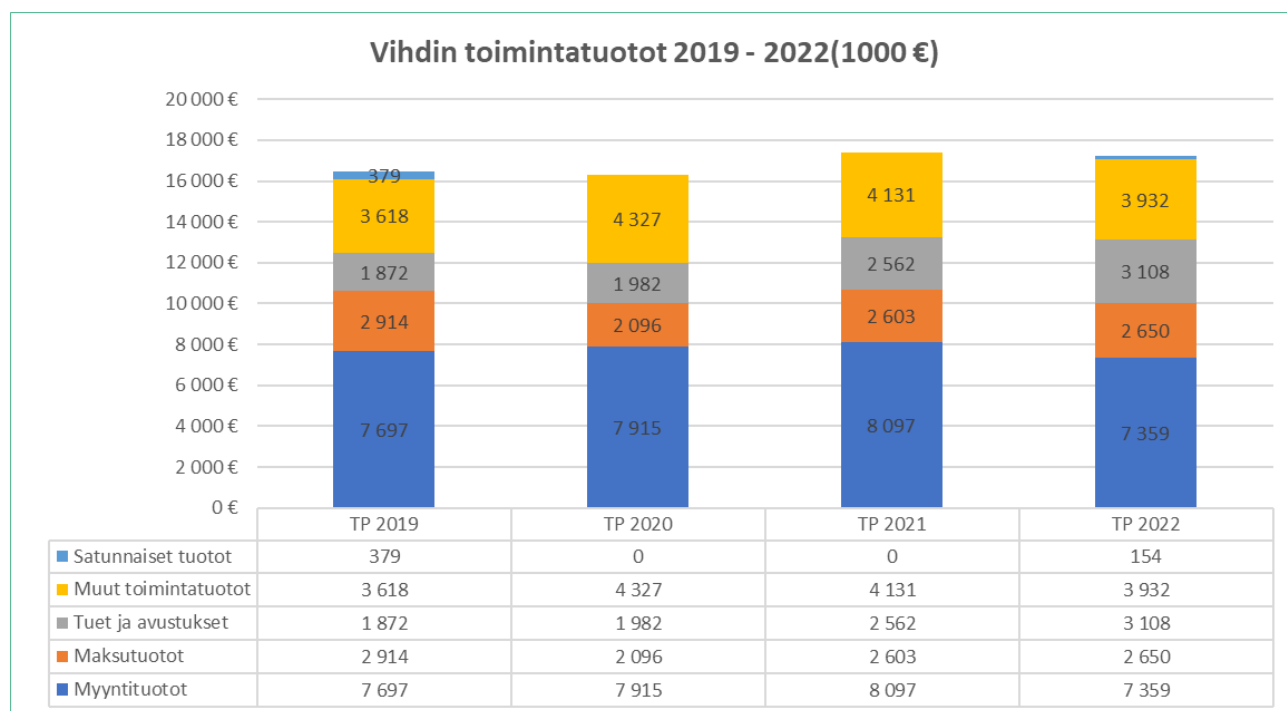

1.4.2. Tuloslaskelman analysointi

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toimintatuotot/toimintakulut, % 100 x toimintatuotot / toimintakulut	9,7	10,3
Toimintakate % verorahoituksesta 100 x Toimintakate/ (Verotulot + Valtionosuudet)	89,0	89,4
Vuosikate % poistoista 100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)	176,5	154,2
Vuosikate, €/asukas Vuosikate / Asukas	675	623
Asukasluku	28 954	29 241

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Eitetty tuloslaskelma sisältää kunnan ja taseyksikköjen ulkoiset tuotot ja kulut. Tilikauden 2022 tulos oli 8,209 milj. euroa ylijäämäinen. Edelliseen vuoteen verrattuna tilikauden tulos parani 1,806 milj. euroa. Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena muodostuva toimintakate osoittaa, kuinka paljon kunnan palvelutuotannon nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Toimintakate heikkeni edellisvuodesta noin 6,365 milj. euroa ja toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 9,7 prosenttia. Verotulot kasvoivat 4,412 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Toimintatuotot

Toimintatuotot laskivat noin 326 000 eurolla edelliseen vuoteen. Laskua selittävät myyntituottojen väheneminen, kun Perusturvayhtymä Karviaisen terveysaseman laitoshuollon sopimus päättyi 31.12.2021. Tuet ja avustukset oli 545 000 euroa suurempi, johtuen että hankeavustuksia oli enemmän kuin vuonna 2021 ja vuoden 2021 hankkeita siirtyi vuodelle 2022. Satunnaisissa tuotoissa on Etevan kuntayhtymän taseen ylijäämätilin palautus. Kokonaisuutena Vihdin toimintatulot ovat kehittyneet maltillisesti vuodesta

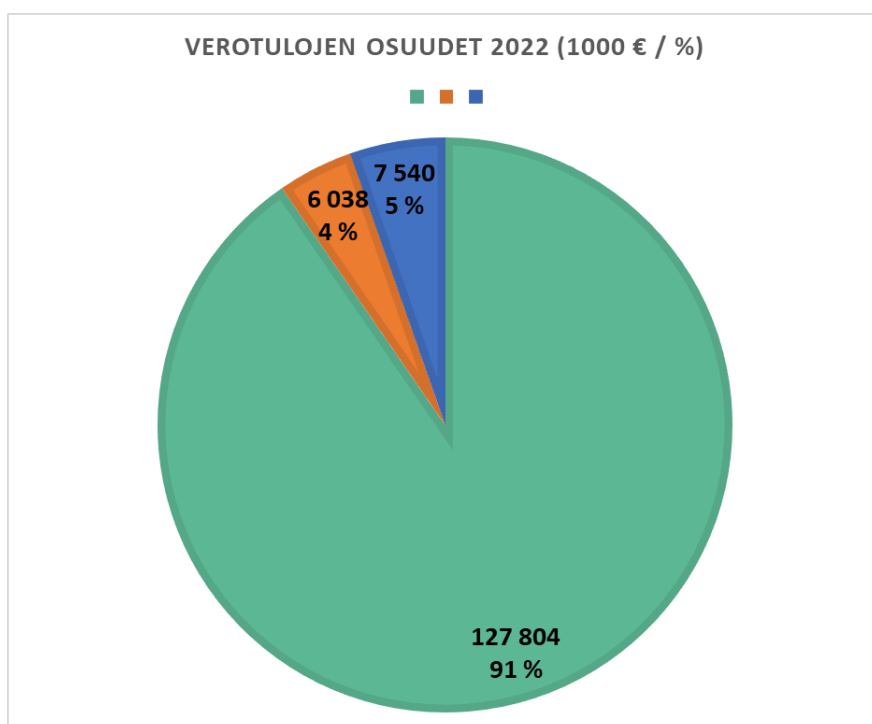

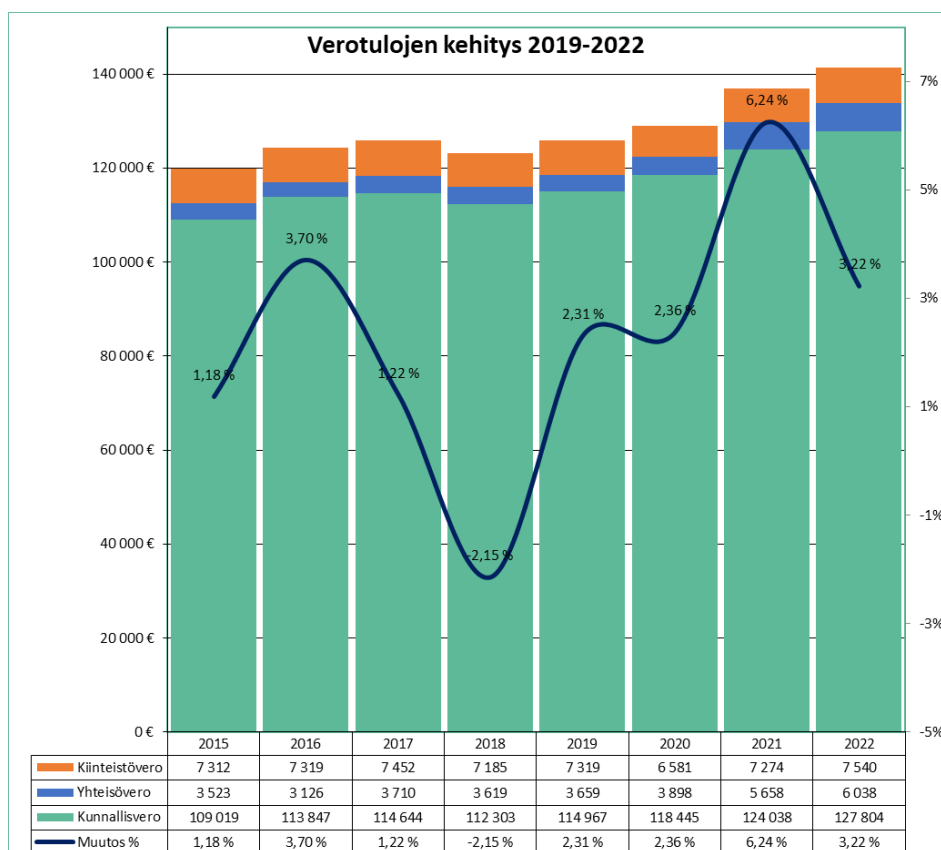
2019 lähtien, mutta toimintakulujen kehitys on ollut paljon matalampaa kuin toimintakulujen kehitys.

Verotulot

Verotulot kasvoivat 4,412 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin 3,22 prosenttia. Prosentuaalisesti kunnallisverojen osuus Vihdin verokertymästä on suurin 91%. Kiinteistöveron osuus on 4 prosenttia ja yhteisöveron osuus 5 prosenttia.

Kunnallisverojen 3,04 prosentin kasvua edellisvuoteen selittää työllisyyden ja palkkasumman kasvu. Yhteensä kunnallisverot kasvoivat noin 3,766 milj. euroa. Yhteisöveron 6,70 prosentin kasvua selittää vuonna 2021 alkanut talouden nousukausi pahimman pandemian jälkeen ja kunnille kertyi vielä vuoden 2021 koronatuen yhteisöverojen jako-osuuden korotuksen häntiä vielä vuodelle 2022. Yhteisöveroa lisäsi vielä 1.8.2021 päätetty varhaiskasvatuksen alennuksen kompensointi, jolloin kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin 1,25 %-yksikköä. Yhteensä yhteisöverot kasvoivat noin 0,379 milj. euroa. Kiinteistöverot kasvoivat 3,65 prosenttia edelliseen vuoteen nähden eli yhteensä noin 0,266 milj. euroa. Rakennuskustannusindeksin nousu ja siitä aiheutunut rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nostivat kiinteistöveron verotusarvoja.

Valtionosuudet

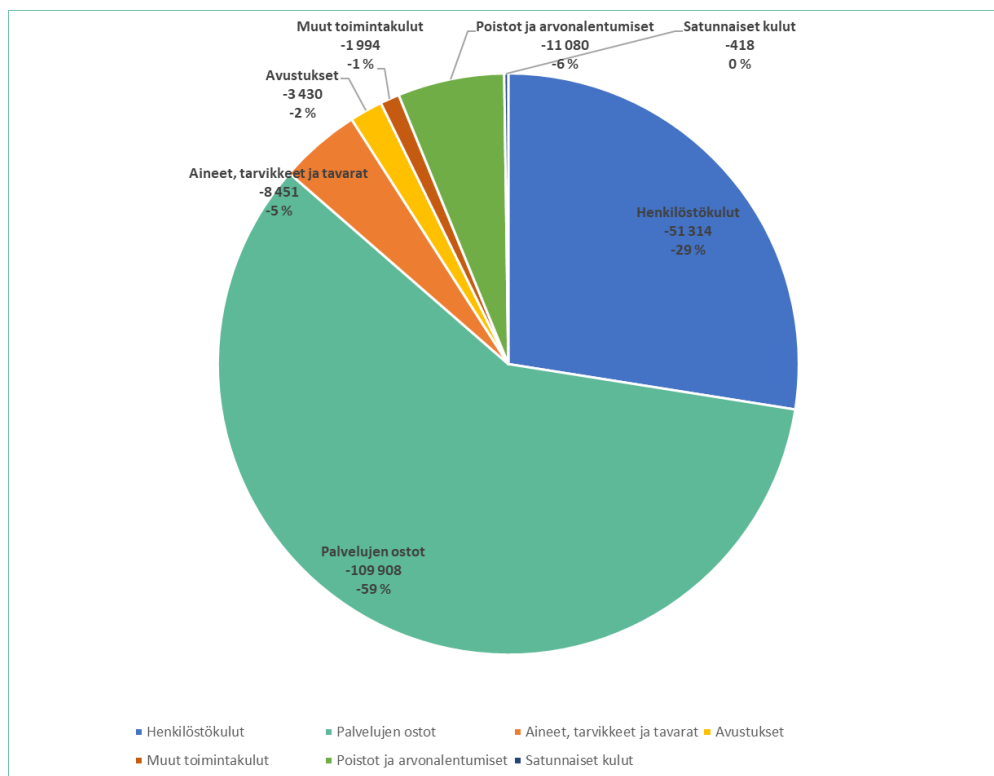
Valtionosuuksien toteuma oli 36,050 miljoonaa euroa ja nousua edelliseen vuoteen oli noin 3,495 miljoonaa euroa eli 10,74 prosenttia. Valtionosuuksia kertyi noin 101 tuhatta euroa muutettuun talousarvioon arvioitua vähemmän. Päätökset vuoden 2022 valtionosuusrahoituksesta tehtiin 31.12.2021. Kunnanvaltuusto myönsi 26.9.2022 kokouksessaan valtionosuuksien verotulomenetysten kompensatiota nostetaan 1 272 984 eurolla. Muutos johtui, koska laskentatekijät valtionosuuksissa alkuvuoden arvioista päivittyivät sekä työmatkakulujen verovähennysoikeuksien kasvattamisen negatiiviset vaikutukset kompensoitiin kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

VALTIONOSUUDET (1000€)	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	28 841	33 086	26 085	26 846
Valtionosuuksien tasaus	-1 593	-1 302	-1 072	-1 033
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-2 835	-2 662	-3 214	-3 252
Veromenetysten kompensatiot	-	10 988	10 756	13 490
Yhteensä	24 413	40 109	32 555	36 050

Toimintakulut

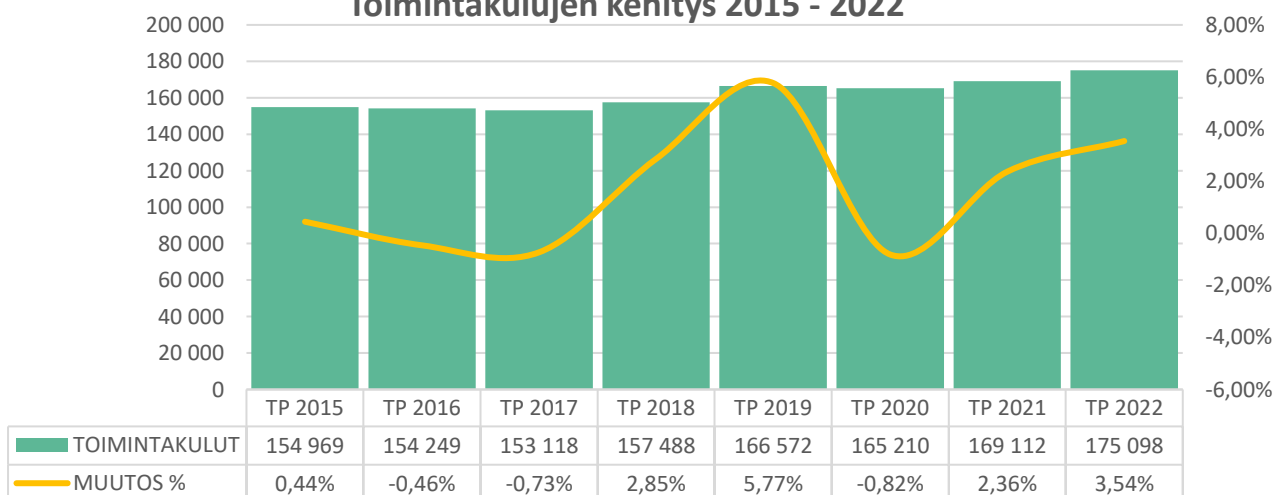
Ulkoiset toimintakulut olivat 175,098 miljoonaa euroa. Nousua edelliseen vuoteen oli 3,38 prosenttia. Vihdin kunnan toimintakuluista merkittävin oli palvelujen ostot noin 109,9 miljoonaa euroa, mikä on 5,04 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021. Henkilöstökulut olivat noin 51,3 miljoonaa euroa ja ne nousivat noin 1,37 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Aineet, tarvikkeet ja tavarat olivat 8,5 milj. euroa ja nousua edelliseen vuoteen oli 6,03 prosenttia. Avustukset laskivat 0,5 milj. euroa edelliseen vuoteen eli 13,41 prosenttia, ollessa 3,4 milj. euroa. Muut toimintakulut olivat 2,0 milj. euroa, joka oli noin 82 000 euroa

enemmän kuin vuonna 2021. Satunnaisissa kuluissa on pakollinen varaus liittyen kunnan lainantakaukseen Vihdin vanhainkotisäätiöön. Säätiön taloudellinen tilanne on heikentynyt ja kunta on tilinpäätöksessä 2022 tehnyt pakollisen varauksen.

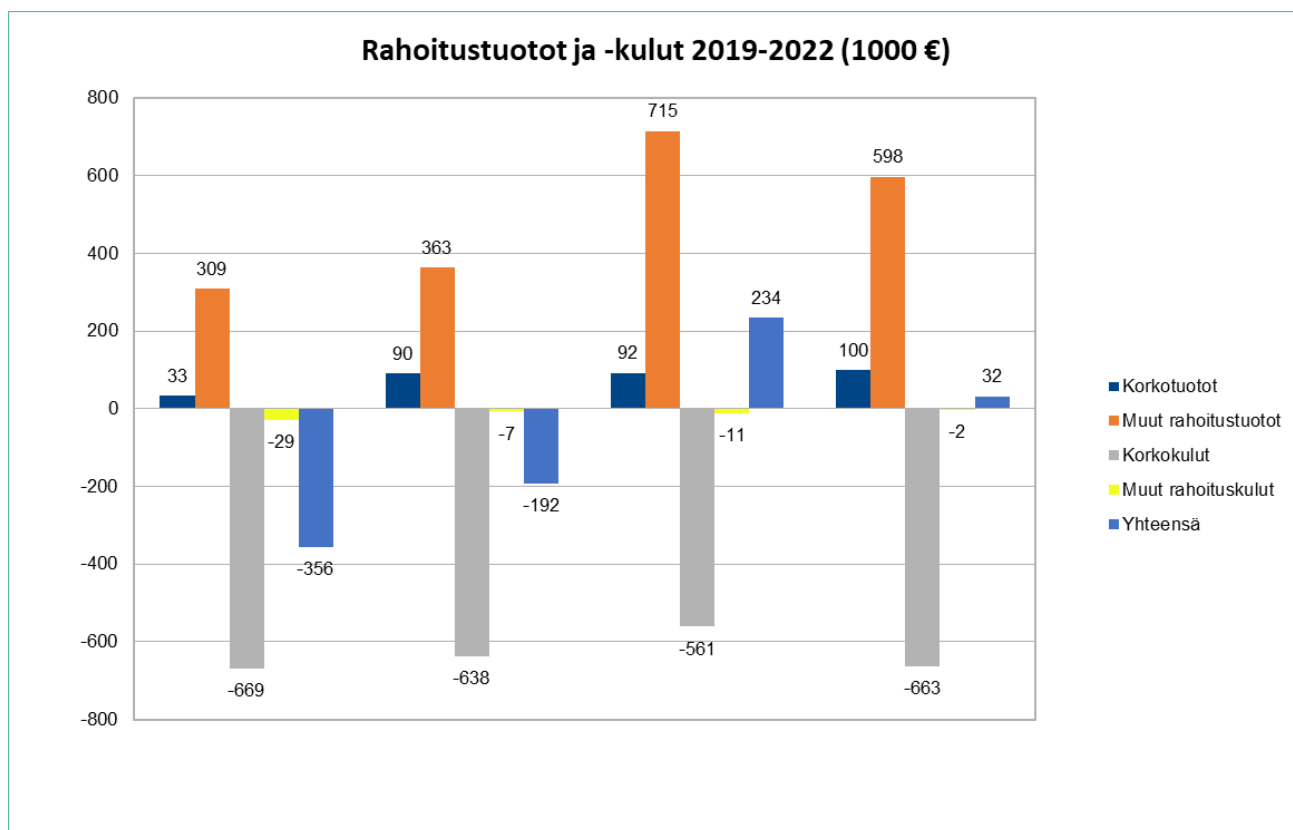
Ulkoiset toimintakulut jatkoivat nousuaan, mutta yleisesti kuntataloudessa toimintakulut nousivat tilinpäätösennakkotietojen mukaan noin 5%, joten tähän suhteutettuna Vihdin toimintakulujen kehitys on maltillista vuodelta 2022. Merkittävimmät erot viime vuoteen ovat henkilöstökuluissa, palvelujen ostoissa sekä aineet, tarvikkeet ja tavaroissa. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstökuluissa näkyvät palkankorotukset ja palvelujen ostoissa sosiaali- ja terveystalouden nousu. Inflaatio näkyi hieman palvelujen ostoissa sekä aineet, tarvikkeet ja tavaroissa. Toimintakulujen kehitystä on saatu talouden tasapainotustoimenpiteillä madallettua, jos verrataan vuoteen 2019, jolloin toimintakulut tekivät lähes 6 prosentin kasvun edelliseen vuoteen.

Toimintakulujen kehitys 2015 - 2022

Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitustuottojen ja –kulujen netto oli tilikauden 2022 osalta 32 240 euroa positiivinen. Rahoitustuottojen ja –kulujen netto laski edellisvuodesta noin 200 000 eurolla, jota selittää muiden rahoitustuottojen alhaisempi tuotto. Vuonna 2021 tehtiin kertaluontoiset osingon nostot kunnan tytäryhtiöihin. Lisäksi korkokulut nousivat vuonna 2022 hieman korkojen noustessa.

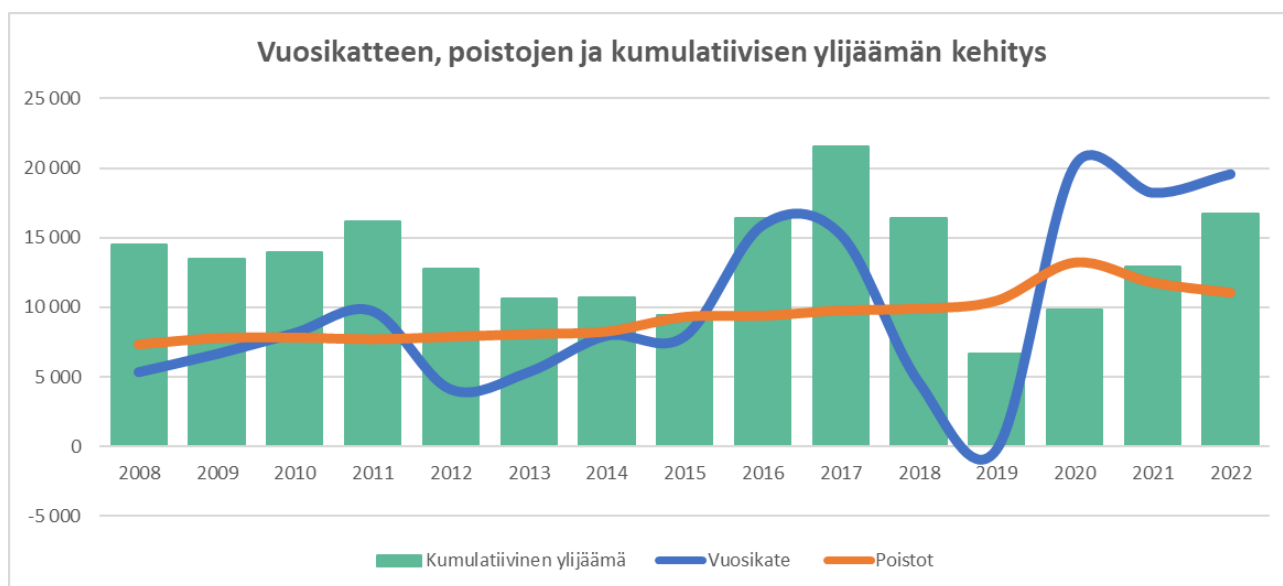

Toimintakate-, vuosikate, poistot sekä tilikauden tulos

Toimintakate heikkeni edellisvuodesta noin 6,365 milj. euroa elin noin 4,20 prosenttia. Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyttä. Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyttä. Vuosikate lasketaan kunnan palvelutoiminnan vuosikulujen (toimintakate) ja tulorahoituksen (verotulot, valtionosuudet, rahoitustuottojen ja –kulujen netto) erotuksena. Vihdin kunnan vuosikate vahvistui noin 1,341 milj. eurolla eli noin 7,37 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosikatteen merkittävää parannusta selittää positiivinen verotulokehitys, maltillinen kasvu henkilöstökuluissa edelliseen vuoteen verrattuna ja palveluiden ostojen pysyminen talousarviossa, jota selittää varhaiskasvatuksen palvelusetelitoiminnan vähentyminen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden talousarvion alitus.

Vuosikate kattoi poistoista 176,5 % prosenttia, tasapainoisessa taloudessa prosenttiosuus asettuu vähintään 100 prosenttiin. Kun vuosikate riittää kattamaan poistot, tilikauden tulos on positiivinen. Vuoden 2022 tulos onkin Vihdin osalta ennen tilinpäätöseriä noin 8,2 milj. euroa positiivinen.

Poistot alittivat talousarvion 0,9 milj. eurolla poistojen asettuessa yhteensä 11,1 milj. euroon. Poistot laskivat edellisvuodesta noin 1,9 milj. euroa. Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen valmistuessa poistot tulevat nousemaan reilusti.

Talouden pitkän aikavälin tasapaino edellyttää, että suunnitelmapoistot ja vuosikate olisivat tasapainossa. Vuosina 2012-2013 vuosikate on ollut alle poistojen, jolloin taseen kumulatiivinen ylijäämä on vähentynyt. Vuosi 2018 ja erityisesti 2019 olivat Vihdille heikkoja vuosia ja kumulatiivinen ylijäämä väheni reilusti. Vuodet 2020-2022 ovat olleet Vihdille kuten kuntatalouden positiivisia vuosia, mutta on huomioitava, että erityisesti koronan tukitoimet edes auttoivat kuntien taloustilannetta, samalla kun valtio velkaantui. Pahimman pandemian jälkeen toiminnot ja elinkeinoelämä ovat piristyneet, joka on näkynyt positiivisena työllisyytenä ja siten korkeampina verotuloina. Vihdin kunnan taloudellinen tilanne on parantunut, mutta talousarvion suunnitelmavuosille on nähtävissä, että Vihti kuten myös yleinen kuntatalous on palautumassa menojen ja tulojen epätasapainoon. Epätasapainoa tulee lisäämään palkankorotukset, inflaatio ja korkojen nousu. Lisäksi julkisen talouden heikko tila, tarkoittaa tavalla tai toisella julkisen talouden tasapainottamista, joka todennäköisesti osuu myös kuntatalouteen.

1.5. Toiminnan rahoitus

1.5.1. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	19 554	18 213
Satunnaiset erät	-264	0
Tulorahoituksen korjauserät	-374	-1 319
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-22 020	-15 119
Rahoitusosuudet investointimenoihin	200	106
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	992	1 776
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 913	3 657
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	85	83
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 751	-9 751
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 000	13 000
Oman pääoman muutokset	-12	294
Muut maksuvalmiuden muutokset	4 236	294
Rahoituksen rahavirta	11 559	3 920
Rahavarojen muutos	9 646	7 577
Rahavarat 31.12.	20 098	10 452
Rahavarat 1.1.	10 452	2 875

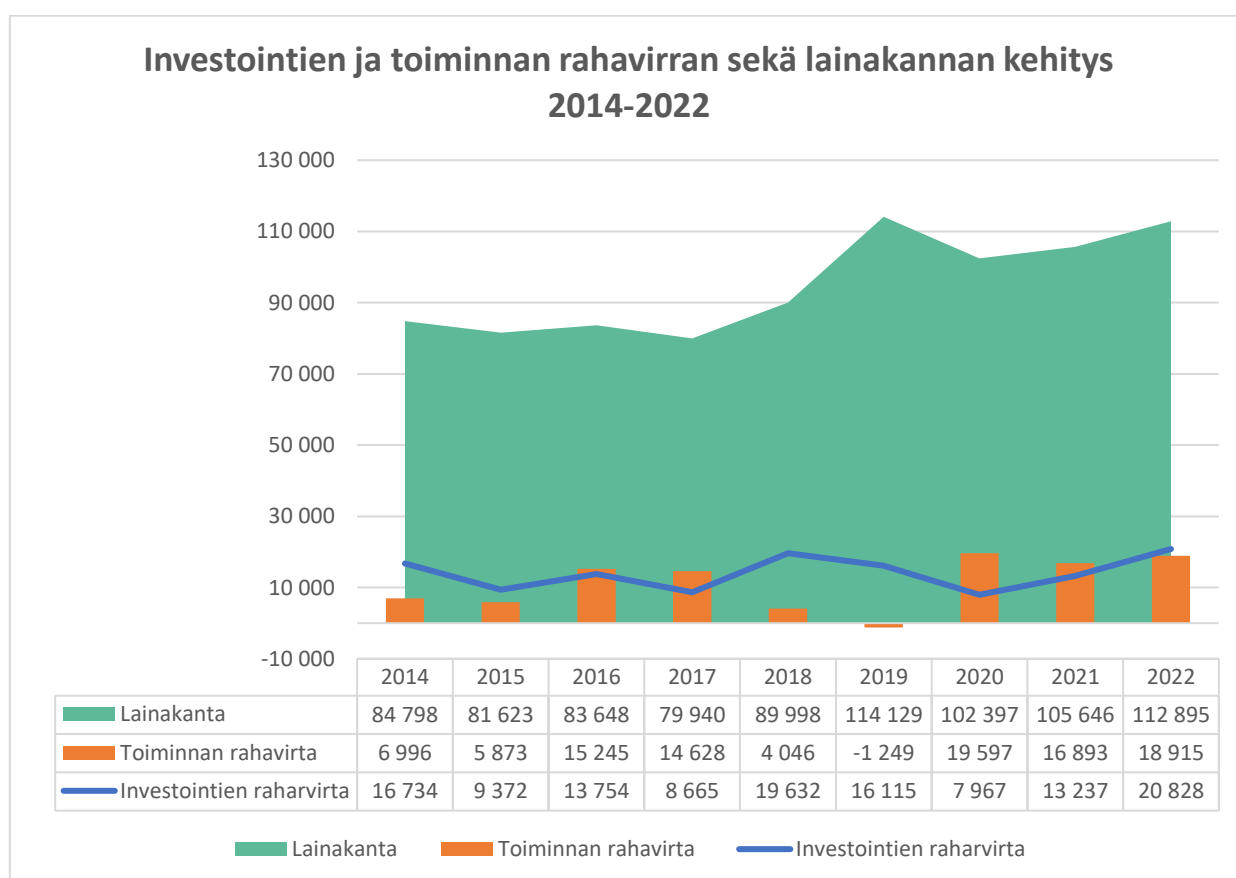
TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-19 577	-11 701
Investointien tulorahoitus, %	89,6	121,3
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	1,37	1,36
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	62,1	73,8
100* Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset)		
Lainanhoitokate	1,94	1,82
(Vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassasta maksut/vuosi milj.€	207,7	194,7
Kassan riittävyys, pv	35,3	19,6
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	28 954	29 241

1.5.2. Rahoituslaskelman analysointi

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan ja taseyksikköjen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma muodostetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta, investointiosasta ja taseesta.

Investointien ja toiminnan ja rahavirran sekä lainakannan kehitys

Toiminnan rahavirta muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen mahdollisesti esiintyvistä satunnaisista eristä. Näiden lisäksi huomioidaan tulo-rahoituksen kirjanpidolliset korjaukset. Vihdin kunnan toiminnan rahavirta vuonna 2022 oli noin 18,9 miljoonaa euroa. Investointien rahavirta muodostuu käyttöomaisuuden investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä myyntituloista. Vihdin investointien rahavirta oli tilikaudella noin 20,8 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 1,9 milj. euroa negatiivinen.

Rahoituksen rahavirta

Pitkäaikaisia lainoja maksettiin pois noin 9,8 miljoonaa euroa lyhennysohjelmien mukaisesti. Pitkäaikaista lainaa nostettiin 30 miljoonalla eurolla. Tilikauden 2022 osalta kunnan ei olisi tarvinnut nostaa lainaa, mutta lainannostolla varauduttiin tuleviin investointeihin. Keväällä 2022 korot nousivat, ja jotta voidaan turvautua tulevien investointien rahoitustarpeeseen, nostettiin kunnanhallituksessa 03.10.2022 § 194 30 miljoonan euron talousarviolaina. Mikäli lainannostoa olisi odotettu vuodelle 2023, on hyvin todennäköistä, että kyseinen laina olisi ollut paljon kalliimpi mitä kunta sai syksyllä. Kassavarat nousivat lainannoston yhteydessä ja tämän mahdollistaa, että kunta voi maksaa pois myös epäedullisia lainoja pois sekä tehdä muita kassahallintaan positiivisesti tehtäviä ratkaisuja kuten mm. määräaikaistalletusten tekemistä.

Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat pääasiassa saamisten muutoksista, mutta niihin vaikuttivat myös korottomien velkojen pääomien muutokset, palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys sekä vaihtomaisuuden muutokset. Rahoituksen rahavirta muodostui 11,5 miljoonaa ylijäämäiseksi.

Rahavarojen muutos kuvaa toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran erotusta. Se kertoo rahavarojen muutoksen tilikauden alun ja lopun välillä. Kunnan rahavarat olivat vuoden päättyessä 20,1 milj. euroa. Lisäystä edelliseen tilinpäätökseen oli 9,6 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on 19, milj. euroa negatiivinen. Tämä kuvaa kunnan toimintaan sitoutunutta rahoitusvajetta, joka on pääasiassa tullut katetuksi vieraalla pääomalla. Tasapainoisessa taloudessa kunnalle ei pitäisi kertyä kumulatiivista rahoitusjäämää, vaikka yksittäinen tilikausi sinänsä voi toteutuakin rahoitusjäämäisenä. Vihdin kunnan osalta rahoitusjäämä on poikkeuksellisen kauan negatiivisen suuri ja tämä indikoi kroonisesta tulojen ja menojen epäsuhdasta.

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Vuonna 2022 tulorahoitus ei riittänyt kattamaan investointeihin tarvittavan rahoitusta investointien tulorahoitusprosentin ollessa 89,6 prosenttia. Tasapainoisessa taloudessa tulorahoituksen tulisi riittää pitkällä aikavälillä investointien rahoittamiseen. Kunnan tulisi mitoittaa investointinsa siten, että investointien tulorahoitusprosentti asettuisi vuosittain vaihteluvälille 80–120 prosenttia.

Lainanhoitokate oli tilikaudella 1,92. Lainahoitokatteen tunnusluvulla mitataan tulorahoituksen riittävyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kassan riittävyyden tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

1.6. Tasetarkastelu

1.6.1. Tase

TASE 1000€		2022	2021
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet		3 036	2 329
	Aineettomat oikeudet	117	152
	Muut pitkävaikutteiset menot	2 920	2 177
Aineelliset hyödykkeet		169 383	160 276
	Maa- ja vesialueet	38 943	37 888
	Rakennukset	68 122	72 705
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 187	33 773
	Koneet ja kalusto	1 457	1 317
	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	27 674	14 593
Sijoitukset		24 364	23 724
	Osakkeet ja osuudet	20 902	20 177
	Lainasaamiset	3 272	3 357
	Muut saamiset	190	190
ARVOSTUSERÄT			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
	Valtion toimeksiannot	59	93
	Muut toimeksiannot	343	94
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
	Aineet ja tarvikkeet	142	146
Saamiset		4 993	8 522
	Pitkäaikaiset saamiset		
	Myyntisaamiset	0	0
	Lainasaamiset	0	0
	Muut saamiset	56	52
	Lyhytaikaiset saamiset		
	Myyntisaamiset	1 207	1 206
	Lainasaamiset	13	7
	Muut saamiset	1 789	1 141
	Siirtosaamiset	1 927	6 116
Rahoitusomaisuusarvopaperit		1	1
	Osakkeet ja osuudet	1	1
	Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Rahat ja pankkisaamiset		20 097	10 451
VASTAAVAA YHTEENSÄ		222 420	205 635

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA		71 466	67 695
Peruspääoma		50 993	50 993
Arvonkorotusrahasto		30	30
Muut omat rahastot		3 740	3 740
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä		12 921	10 090
Tilikauden yli- / alijäämä		3 783	2 843
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET		10 279	5 853
Poistoero		1 913	2 103
Vapaaehtoiset varaukset		8 365	3 750
PAKOLLISET VARAUKSET		418	0
Muut pakolliset varaukset		418	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		343	94
Valtion toimeksiantojen pääomat		0	0
Muut toimeksiantojen pääomat		343	94
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen		111 164	94 130
	Joukkovelkakirjalainat	0	0
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	100 144	82 895
	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
	Saadut ennakot	112	695
	Muut velat	10 907	10 539
Lyhytaikainen		28 750	37 865
	Joukkovelkakirjalainat	0	13 000
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 751	9 751
	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
	Saadut ennakot	787	604
	Ostovelat	4 998	3 981
	Muut velat	962	864
	Siirtovelat	9 252	9 664
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		222 420	205 635

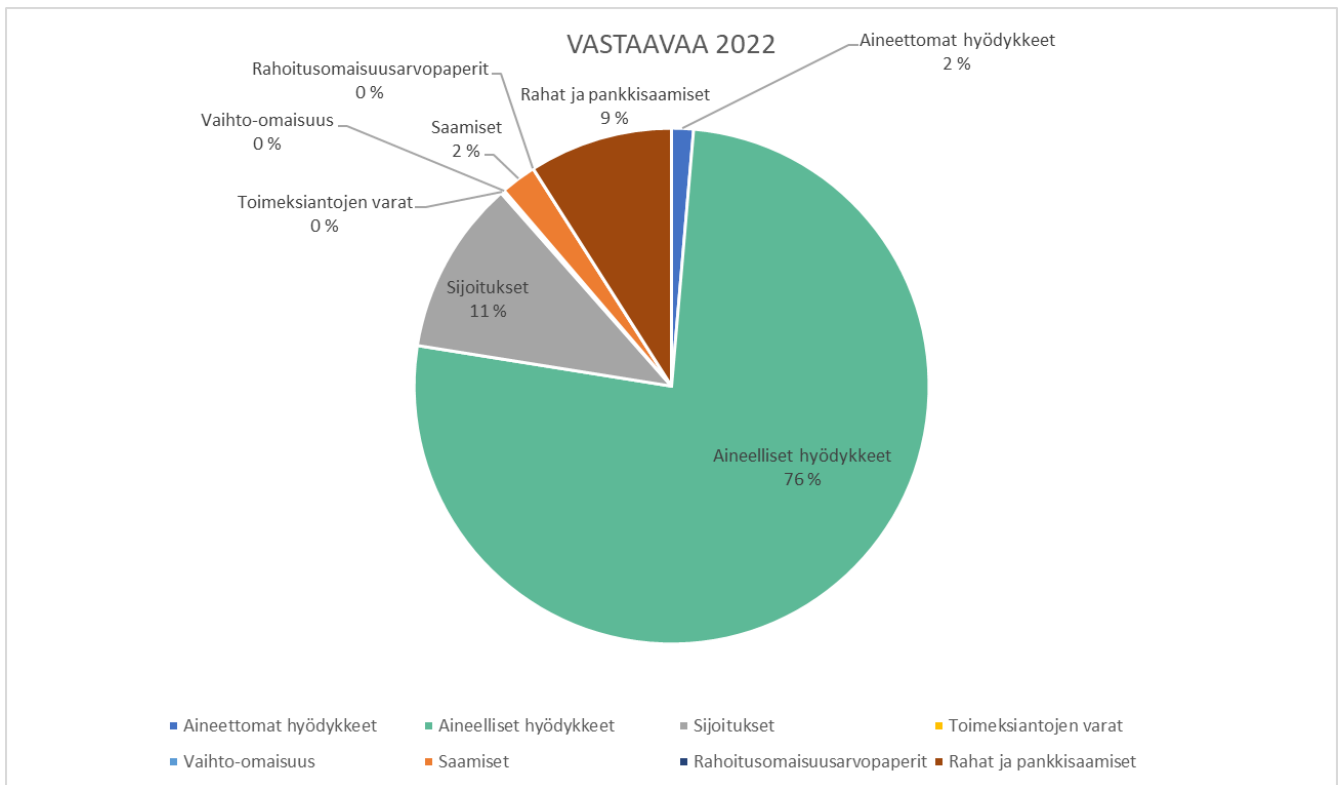
TUNNUSLUVUT	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	36,9	36
100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	71,5	69,9
(Vieras pääoma - Saadut ennakot)/Käyttötulot		
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	72,5	70,9
100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot+Vuokravastuut)/Käyttötulot		
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 €	16 704	12 933
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	577	442
Lainakanta 31.12., 1000 €	112 895	105 646
Vieras pääoma - (saadut ennakot + Ostovelat +Siirtovelat + Muut velat)		
Lainat euroa / asukas 31.12.	3899	3613
Lainat ja vuokravastuut	114 539	107 566
Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat +Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut		
Lainat ja vuokravastuut, euroa / asukas	3 956	3 679
Lainasaamiset, 1000 €	3 272	3 357
Asukasmäärä	28 954	29 241

1.6.2. Taseen analysointi

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää Vihdin kunnan sekä taseyksikköjen yhdisteltyinä.

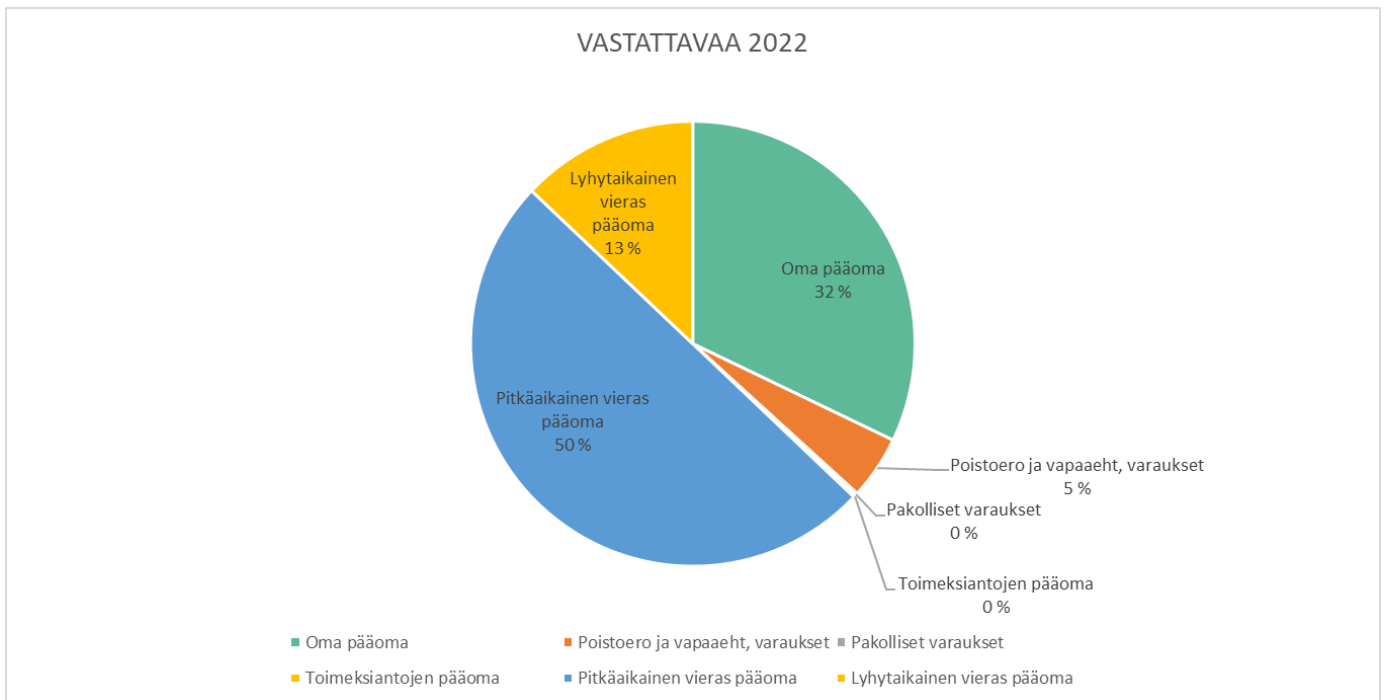
Taseen kokonaisuus

Pysyviin vastaaviin kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli tilikauden päättyessä 222,4 milj. euroa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 16,7 milj. euroa. Pysyvät vastaavat jakaantuvat aineettomiin hyödykkeisiin (3,0 milj. euroa), aineellisiin hyödykkeisiin (169,3 milj. euroa) ja sijoituksiin (24,3 milj. euroa). Aineellisissa hyödykkeissä merkittävimmät erät ovat rakennukset (68,1 milj. euroa), maa- ja vesialueet (38,9 milj. euroa) ja kiinteät rakenteet ja laitteet (33,1 milj. euroa). Toimeksiantojen varat koostuvat välitetyistä valtion lainoista sekä lahjoitusrahastojen ja muiden rahastojen pääomista. Toimeksiantojen varoja oli vuoden päättyessä 0,4 milj. euroa. Vaihtuviin vastaaviin sisällytetään vaihto-omaisuus (0,1 milj. euroa), pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset (5,0 milj. euroa) ja rahat ja pankkisaamiset (20,1 milj. euroa).

Kunnan oma pääoma oli vuoden 2022 lopussa 71,5 milj. euroa. Tästä peruspääoman osuus oli 50,9 milj. euroa. Muut omat rahastot käsittää Turun tunnin junarahaston, jonka pääomaa on jäljellä vielä 3,7 milj. euroa. Edellisten tilikausien ylijäämää on kertynyt 12,9 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 3,7 milj. euroa. Vapaaehtoisia varauksia on 8,3 milj. Nämä käsittävät tilinpäätöksessä 2022 tehtävät investointivaraukset sekä 2021 tehdyt investointivaraukset. Poistoeroja on jäljellä 1,9 milj. euroa. Pakolliset varaukset, 0,418 milj. euroa koostuu Vihdin vanhainkotisäätiölle tehdystä varauksesta koskien kunnan lainantakausta. Toimeksiantojen pääomissa on välitettyjä muita toimeksiantojen pääomia 0,3 milj. euroa

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 139,9 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen osuus oli 111,1 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen osuus 28,7 milj. euroa. Lyhytaikaisiin lainoihin on kirjattu tilinpäätöskautta seuraavan vuoden sisällä eräänntyvät pitkäaikaisten lainojen lyhennykset. Muihin pitkä- ja lyhytaikaisiin lainoihin sisältyi siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia sekä muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 9,3 milj. euroa, ostovelkoja 5,0 milj. euroa, saatuja ennakoita 0,9 milj. euroa sekä muita velkoja 11,9 milj. euroa. Muista veloista liittymismaksujen osuus oli 10,9 milj. euroa.

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuusaste vahvistui hieman vuonna 2022 nousten 36,0 prosentista 36,9 prosenttiin. Mitä korkeampi omavaraisuusaste, niin sen parempi. Alle 50,0 prosentin olevan omavaraisuusasteen katsotaan merkitsevän kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä parempi mahdollisuus on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Vihdin kunnan suhteellinen velkaantuneisuus 71,5 %.

Velat ja vastuu prosenttia käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalon valtionosuuksista. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon muut rahoitusmallit kuten esim. rahoitusleasingilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12. -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnalla on korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma lyhennyttynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Asukaskohtainen tunnusluku vuonna 2022 oli 3 899 euroa.

Lainasaamisia ovat mm. kunnan tytäryhteisöjen, kuntayhtymien sekä osakkuus- ja muiden

omistusyhteisyyhteisöjen ja muiden yhteisöjen toimintapääoman rahoittamiseen maksuvalmiuden tukemiseksi myönnettävät lainat. Antolainat kunnan tytäryhteisöjen ja muiden kunnallisia palveluja tuottavien yhteisöjen investointimenojen rahoittamiseen merkitään kunnan taseessa pysyvien vastaavien tase-erään Sijoitukset.

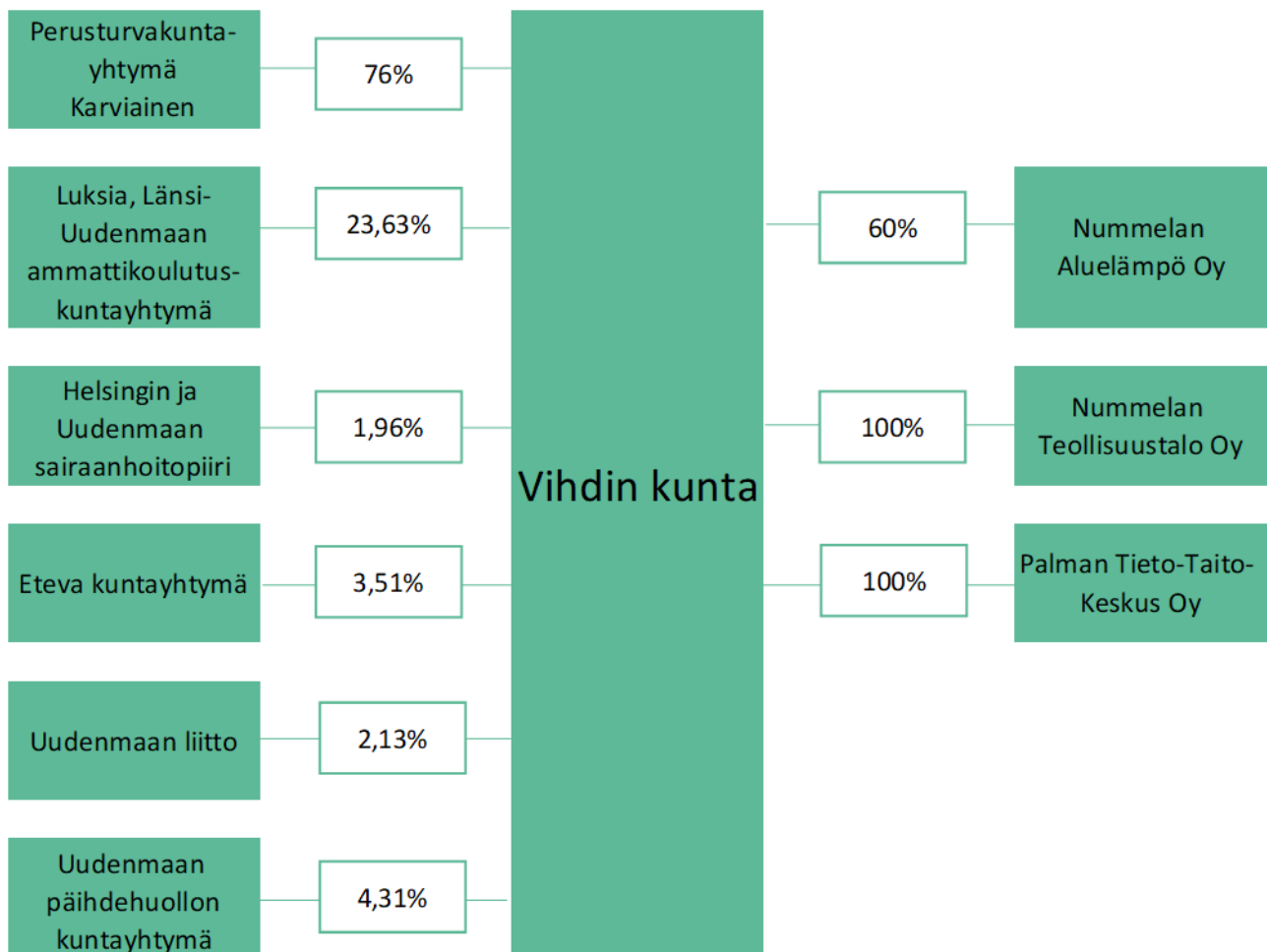
1.7. Kokonaistulot ja -menot

1.8. Kuntakonsernin toiminta ja talous

KOKONAISTULOT JA MENOT 1000€	2022		2021	
	1 000 €	%	1 000 €	%
TULOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	17 049	8	17 396	8,6
Verotulot	141 382	66,4	136 971	67,8
Valtionosuudet	36 050	16,9	32 555	16,1
Korkotuotot	100	0	92	0
Muut rahoitustuotot	598	0,3	715	0,4
Satunnaiset tuotot	154	0,1	0	0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pysyvien hyödykkeiden luovutusvoitot	-810	-0,4	-908	-0,4
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointeihin	200	0,1	106	0,1
Pysyvien vastaavien myyntituotot	992	0,5	1 776	0,9
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	85	0	83	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	14,1	0	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	-13 000	-6,1	13 000	6,4
Oman pääoman lisäykset	-12	0	294	0,1
Kokonaistulot yhteensä	212 789	100	202 079	100
MENOT				
Varsinainen toiminta				
Toimintakulut	175 098	84,4	169 112	86,8
Valmistus omaan käyttöön	-137	-0,1	-170	-0,1
Korkokulut	663	0,3	561	0,3
Muut rahoituskulut	3	0	11	0
Satunnaiset kulut	418	0,2	0	0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos	-418,2	-0,2	494,4	0,3
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-17	0	-84	0
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	22 020	10,6	15 119	7,8
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen lisäykset	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	9 751	4,7	9 751	5
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0
Oman pääoman vähennykset	0	0	0	0
Kokonaismenot yhteensä	207 379	100	194 796	100

1.8.1. Kuntakonsernin rakenne

1.8.2. Konsernin toiminnassa ja rakenteessa tapahtuneet muutokset

Konsernin tilikauden tulokseksi muodostui ylijäämää 8 171 897,01 euroa. Kun poistoeron vähennys ja varausten lisäys huomioidaan, tilikauden ylijäämäksi muodostuu 8 243 362,77 euroa.

Kuntayhtymien osalta perusturvakuntayhtymä Karviaisessa taseessa oli kertynyttä kattamatonta alijäämää vuonna 2019, tämä on tullut katetuksi vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Karviaisen taseessa ei ole kattamatonta alijäämää vuodelta 2022. Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymällä (Luksia) tilikausi oli ylijäämäinen niin vuonna 2022 kuin vuosina 2018 - 2021. Luksian taseessa ylijäämää on 27,311 milj. euroa. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirillä oli vuodelta 2020 kattamatonta alijäämää 14,765 milj., tilikauden tulos vuodelta 2021 16,093 milj. kattoi aikaisemmin syntyneen alijäämän. Vuodelle 2022 ei syntynyt alijäämää. Etevan tilikauden tulos oli plus miinus nolla ja taseen ylijäämä on tuloutettu vuoden 2022 aikana jäsen kunnille. Vihdin kunnalle taseen ylijäämää palautettiin 154 000 euroa.

Vihdin kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ovat melko pieniä ja niillä on konsernin tilinpäätöslaskelmissa merkittävästi kuntayhtymiä pienempi vaikutus. Konserniyhtiöiden osalta kunnalla oli 31.12.2022 takauksia ainoastaan Nummellan Aluelämmön lainalle.

Vuoden 2022 talousarviossa valtuuston konserniyhteisöille osoittamien talousarviotavoitteiden toteuma:

Tytäryhteisö	Konsernitavoite 2022	Toteuma 2022
Nummelan Aluelämpö Oy	Yhtiön asiakassopimusten määrän ja energian myynnin kasvattaminen. Yhtiössä tulee tavoitella aktiivisesti energian hinnan laskemista ja hiilijalanjäljen pienentämistä.	Vuoden 2022 aikana uusia asiakkaita on liittynyt Nummelan Aluelämmön asiakkaiksi. Nummelan Aluelämmöllä on laajentumissuunnitelmia, jotka tukeutuvat nykyiseen kaukolämpöverkoston. Kasvu voi aiheuttaa hinnan korotuspaineita.
Nummelan Teollisuustalo Oy	Pitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille.	Tehtaantie 4-6 kiinteistölle uusittiin kaikki nosto-ovet. Keväällä 2023 Harjutie 14 kiinteistön vesikatteen uusiminen suoritetaan.
Palman tieto-taito-keskus Oy	-	Palman tietotaitokeskus on ylläpitänyt Rakvesin tilaa. Yhtiön tilanteen osalta oli pohdittu yhtiön purkamista, mutta konsernille tämä olisi ollut tappiollinen toimenpide. Kunnan talousarviossa 2023 on tavoitteeksi merkitty yhtiölle, että yhtiö tulisi pyrkiä myymään.

Nummelan Aluelämpö Oy

Yhtiön omistavat Vihdin kunta 60 % ja Adven Oy 40 %, joten yhtiö on Vihdin kunnan tytäryhteisö. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Yhtiön talous on kehittynyt positiivisesti, mutta vuoden 2022 liikevoitto oli tappiollinen. Yhtiö on alentanut energian hintaa viime vuosina yhteensä yli 12 %. Yhtiön asiakaspito on ollut vahva ja yhtiö on saanut uusia asiakkaita vuoden 2022 aikana. Aluelämmöllä on laajentumissuunnitelmia, jotka tukeutuvat nykyiseen kaukolämpöverkoston. Kasvu voi aiheuttaa hinnan korotuspaineita. Yhtiön taloudellinen tilanne on vakaa ja maltilliset investoinnit pystytään suorittamaan kassavaroin. Hallittu kasvu ja nykyisenkin myynnin säilyminen turvaa yhtiön rahoitusaseman. Riskinä on voimakkaasti nouseva metsähakkeen ostohinta, joka voi tuoda hinnan korotuspaineita. Tilikaudella 2022 yhtiön liikevaihto oli 3 009 872 euroa (vuonna 2021; 3 214 918,57 euroa). Tilikauden lopussa yhtiön oma pääoma on 1 826 869,96 euroa (vuonna 2021; 2 096 980,21 euroa) ja taseen loppusumma 5 094 966,73 euroa (vuonna; 2021 4 889 442,22 euroa). Taseessa edellisten tilikausien voitto on yhteensä 1 936 067,45 euroa (vuonna; 2021 1 891 971,65 euroa).

Talous	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Liikevaihto	3 089 381	2 871 237	3 214 918	3 009 872
Liikevoitto	284 948	128 339	130 208	-216 105
Lainat	196 000	117 000	38 000	19 000

Nummellan Teollisuustalo Oy

Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiö omistaa teollisuushallit osoitteissa Harjutie 14 ja Tehtaantie 4-6. Harjutie 14. Harjutie 14 on vuokrattu suurimmaksi osaksi. Teollisuustien halli on kokonaan vuokrattu, jossa vuokralaisena myös kunnan kierrätyskeskus.

Tehtaantie 4-6 kiinteistölle uusittiin kaikki nosto-ovet ja Harjutie 14 vesikatteen osalta valittiin urakoitsija. Korjaus on tarkoitus suorittaa keväällä 2023. Korjaukset yhteensä tilikaudella 2022; 39 985,87 euroa (2021; 100 806,45 euroa). Kiinteistöjen hoitokulut muodostuvat lähes aiempien vuosien käyttömenojen mukaisesti. Ainoastaan energiahinnoissa tapahtui muutos, kun maakaasun hinta nousi. Lämmitys kulut nousivat yhteensä 36,96% eli toteuma vuoden 2022 osalta oli 33 554,40 euroa (vuonna 2021; 33 554,40 euroa). Harjutie 14 liittyi vuoden 2022 aikana kaukolämpöverkkoon, joten energian hinta tulee tippumaan. Tehtaantie 4-6 on sähkölämmityksessä, mutta kulut suuntautuvat vuokraajille. Kiinteistön osalta ollaan kuitenkin siirtymässä ilmalämpöpumppeihin. Liikevaihto oli vuonna 2021 yhteensä 157 680,52 euroa (2021; 1151 289,32 euroa). Tilikauden 2022 tulos oli 59 846 euroa (2021; 37 081 euroa euroa). Taseen loppusumma oli 31.12.2022; 746 712,43 euroa (vuonna 2020; 719 457,85 euroa). Yhtiön kiinteistöjen korjauksia toteutetaan hallituksen päätösten mukaan. Yhtiöllä ei ole lainaa, kirjaamattomia korkoja ja eikä merkittäviä saatavia saamatta.

Talous	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Liikevaihto	142 401	140 071	151 289	157 680
Liikevoitto	36 662	47 972	46 309	31 413
Lainat	0	0	0	0

Palman tieto-taito-keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelassa, asemakaavan N123 alueella korttelissa 4 sijaitsevaa Rakves-kiinteistöä. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoitoja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka on kirjattu tulospäätösten kautta yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön on tehty viime vuosina vain välttämättömiä korjauksia alueen asemakaavan muutostyön ollessa kesken. Kunnanvaltuusto hyväksyi alueen kaavamuutoksen N123 kokouksessaan 9.8.2021 § 41. Kaavan tultua lainvoimaseksi on astunut voimaan maankäyttö Sopimus, jossa on sovittu yhtiön maa-alueiden luovuttamisesta vastineena kaavan toteuttamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista. Maankäyttö Sopimuksen toimeenpanon jälkeen yhtiön omistukseen jää alueella korttelin 4 tontti 6, jolla on asuin-, liike- ja toimistorakennusoikeutta 3 000 k-m², sekä osa korttelin 372 tonttia 1, jolla on asuinrakennusoikeutta 2 900 k-m². Yhtiön aiemmin omistamien, mutta maankäyttö Sopimuksen myötä kunnan omistukseen siirtyneet rakennukset on purettu vuonna 2021-2022 taitteessa. Yhtiön omistamista rakennuksista Rakves on määrä säästää kaavan tarkoituksen mukaisesti.

Yhtiön toimintaa ja tulevaisuutta arvioidaan omistajan toimesta. Tilikauden 2021 tulos oli -17 215,06 euroa (2021; -13 537,33 euroa) ja taseen loppusumma 429 881,48 euroa (2021; 445 353,92 eur). Vuoden 2020 tilinpäätöstä korjattiin, koska tilinpäätöksen laadintahetkellä oli tiedossa, että rakennuksia tullaan purkamaan. Nämä alaskirjaukset merkittiin korjattuun tilinpäätökseen, joka selittää vuoden 2020 liiketappiota. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaisia lainoja.

Talous	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Liikevaihto	223 795	173 245	165 440	37 783
Liikevoitto	17 962	-639 424	-13 766	-17 274
Lainat	0	0	0	0

1.8.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 8.4.2019 § 60. Uuden kuntalain myötä konserniohje tulee päivittää ja arvioida samalla kunnan omistajapolitiikka.

Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä on supistunut huomattavasti viime vuosina omaisuuden myyntien sekä yhtiöiden lakkautusten vuoksi. Suurimpana tytäryhteisönä taseen perusteella on Nummelan Aluelämpö Oy, muut tytäryhteisöt ovat kiinteistöjen omistusyhteisöjä.

Konserniyhteisöjen valvontavastuut ohjeissa on listattu toimenpiteet tavoitteiden asettamisesta, kokousedustajien ohjeistamisesta sekä raportoinnista ja valvonnasta. Konserniyhtiöiden osalta tulisi vahvistaa konserniyhtiöiden ja kunnan välistä yhteydenpitoa, jotta voidaan varmistaa riittävä tiedonkulku yhtiöiden talouden ja toiminnan seuraamiseksi. Nykyisen käytännön mukaisesti seuranta pohjautuu pitkälti tilinpäätöksen yhteydessä tehtävään arviointiin taloudellisesta tilanteesta ja toiminnasta edelliseltä vuodelta. Talousarviossa asetetaan tavoitteet konserniyhtiöille. Tytäryhtiöiden tilannetta arvioidaan talousarvioissa ja osavuosikatsauksessa.

On todennäköistä, että tulevina vuosina Vihdin kunnan tytäryhteisöjen määrä tulee supistumaan. Palman Tieto-Taito-Keskus Oy:n osalta kunnan talousarviossa 2023 on merkitty, että yhtiön myyntiä on tarkoitus edistää. Nummelan aluelämpö Oy:n ja Nummelan teollisuustalo Oy:n toiminta on vakaata.

Vihdin konsernista tulee poistumaan osana sosiaali- ja terveystalouden uudistusta Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS), Eteva kuntayhtymä ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Karviaisen, Etevan ja Uudenmaan päihdehuollon toiminta on päättynyt ja toiminta on siirtynyt hyvinvointialueille. Kyseiset kuntayhtymät tullaan purkamaan kevään 2023 aikana. Osana soteuudistusta HUS lakkasi kuntayhtymänä ja sen toiminta siirtyi soteuudistuksessa Helsingin ja neljän hyvinvointialueen omistamalle HUS-yhtymälle.

1.8.4. Konsernin tuloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA 1000€	2022	2021
Toimintatuotot	114 001	118 313
Toimintakulut	-275 503	-272 425
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-80	1
Toimintakate	-161 581	-154 111
Verotulot	141 382	136 971
Valtionosuudet	42 869	39 508
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	112	95
Muut rahoitustuotot	575	431
Korkokulut	-749	-635
Muut rahoituskulut	-240	-243
Vuosikate	22 367	22 016
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 929	-14 759
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-3	0
Satunnaiset tuotot	154	0
Satunnaiset kulut	-418	0
Tilikauden tulos	8 172	7 256
Tilinpäätössiirrot	0	11
Tilikauden verot	-13	-41
Laskennalliset verot	-4	-1
Vähemmistöosuudet	88	-45
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	8 243	7 181

TUNNUSLUVUT	2022	2021
Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut:		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	41,4	43,4
100 x Toimintatuotot / Toimintakulut		
Vuosikate % poistoista	160,6	149,2
100 x Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)		
Vuosikate, €/asukas	773	753
Vuosikate / Asukasluku		
Asukasluku	28 954	29 241

1.8.5. Konserninrahoituslaskelma

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 1000€		2022	2021
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate		22 367	22 016
Satunnaiset erät		-264	0
Tilikauden verot		-13	-41
Tulorahoituksen korjauserät		-573	-1 151
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-31 303	-24 893
Rahoitusosuudet investointimenoihin		233	131
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		3 601	4 310
Toiminnan ja investointien rahavirta		-5 952	372
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset		85	83
Antolainauksen lisäykset		0	0
Antolainauksen vähennykset		85	83
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		32 933	1 863
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-10 327	-10 397
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-13 165	13 028
Oman pääoman muutokset		0	-170
Muutokset vähemmistön osuudessa		-24	0
Muut maksuvalmiudet muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		24	166
Vaihto-omaisuuden muutos		68	143
Saamisten muutos		407	4 036
Korottomien velkojen muutos		3 803	-1 225
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä		4 301	3 119
Rahoituksen rahavirta		13 803	7 526
Rahavarojen muutos		7 851	7 898
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.		40 850	32 999
Rahavarat 1.1.		32 999	25 101
		7 851	7 898
TUNNUSLUVUT		2022	2021
Investointien tulorahoitus, %		72	88,9

100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus, % 53,9 62,5

100 x Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate 1,3 1,4

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainalyhennykset)

Lainanhoitokate 2 1,9

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainalyhennykset)

Kassa riittävyys (pv) 46,9 39

365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kassasta maksut M € 318 309

Asukasluku 28 954 29 241

1.8.6. Konsernitase

KONSERNITASE 1000 €	2022	2021
VASTAAVAA	Euro	Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT	226 894	212 453
Aineettomat hyödykkeet	4 540	4 147
Aineettomat oikeudet	236	344
Muut pitkävaikutteiset menot	4 304	3 803
Ennakkomaksut	0	0
Aineelliset hyödykkeet	211 147	197 793
Maa- ja vesialueet	39 667	38 629
Rakennukset	94 490	96 747
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 029	34 542
Koneet ja kalusto	4 116	4 108
Muut aineelliset hyödykkeet	86	79
Enn.maksut ja keskeneräiset	38 759	23 688
Sijoitukset	11 208	10 513
Osakkuusyhteisöosuudet	923	869
Muut osakkeet ja osuudet	6 989	6 264
Muut lainasaamiset	3 272	3 357
Muut saamiset	23	23
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	754	595
Valtion toimeksiannot	219	212
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	513	297
Muut toimeksiantojen varat	22	86
VAIHTUVAT VASTAAVAT	53 937	46 624
Vaihto-omaisuus	1 291	1 359
Aineet ja tarvikkeet	1 291	1 349
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	10
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	80	75
Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	0	0

Muut saamiset	80	75
Siirtosaamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	11 716	12 191
Myyntisaamiset	5 808	4 079
Lainasaamiset	13	7
Muut saamiset	3 127	2 585
Siirtosaamiset	2 768	5 520
Rahoitusarvopaperit	3 312	2 367
Osakkeet ja osuudet	4	4
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	3 308	2 363
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	1
Rahat ja pankkisaamiset	37 538	30 632
VASTAAVAA YHTEENSÄ	281 586	259 672
KONSERNITASE 1000 €	2022	2021
VASTATTAVAA	Euro	Euro
OMA PÄÄOMA	91 427	83 247
Peruspääoma	50 993	50 993
Arvonkorotusrahasto	180	180
Muut omat rahastot	4 173	4 173
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	27 838	20 721
Tilikauden yli-/ alijäämä	8 243	7 181
VÄHEMMISTÖOSUUDET	751	884
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	0	0
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	1 288	846
Eläkevaraukset	11	11
Muut pakolliset varaukset	1 277	835
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 271	1 088

Valtion toimeksiannot	556	573
Lahjoitusrahastojen pääomat	693	428
Muut toimeksiantojen pääomat	22	87

VIERAS PÄÄOMA	186 849	173 607
----------------------	----------------	----------------

Pitkäaikainen	134 053	114 766
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	120 934	86 988
Lainat julkisyhteisöiltä	97	118
Lainat muilta luotonantajilta	0	14 701
Saadut ennakot	112	695
Ostovelat	0	0
Muut velat	12 877	12 232
Siirtovelat	0	0
Laskennalliset verovelat	32	31

Lyhytaikainen	52 796	58 841
Joukkovelkakirjalainat	0	13 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 554	9 926
Lainat julkisyhteisöiltä	10	14
Lainat muilta luotonantajilta	0	408
Saadut ennakot	1 866	1 476
Ostovelat	13 799	10 833
Muut velat	2 837	2 697
Siirtovelat	20 731	20 488
Laskennalliset verovelat	0	0

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	281 586	259 672
-----------------------------	----------------	----------------

TUNNUSLUVUT	2022	2021
--------------------	-------------	-------------

Konsernin omavaraisuusaste, %	33	32,7
--------------------------------------	----	------

100 x (oma pääoma + vähemmistöosuus + konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot). Lyhennyksessä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot

Suhteellinen velkaantuneisuus, %	62	58,2
---	----	------

100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	36 082	27 902
---	--------	--------

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	1 246	954
---	-------	-----

Konsernin lainat, €/asukas	4 649	4 280
-----------------------------------	-------	-------

Konsernin lainakanta / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	134 596	125 155
--	---------	---------

Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma

Konsernin lainat ja vuokravastuut, 1000 € 149 444 140 004

Vieras pääoma - (Saadut ennakot+ ostovelat+siirtovelat+muut velat) + vuokravastuut

Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas 5 161 4 788

Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 € 3 272 3 357

Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Kunnan asukasmäärä 28 954 29 241

Konsernin henkilöstömäärä 1181 1174

1.9. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Vihdin kunnanhallitus ehdottaa tilikauden tuloksesta 8 209 080,62 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 189 199,44 euroa,
2. Tehdään investointivaraukset seuraaviin investointeihin:
  - a. Opetuksen ensikertainen kalustaminen 1 789 740 euroa
  - b. Varhaiskasvatuksen ensikertainen kalustaminen 535 418 euroa,
  - c. Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden ensikertainen kalustaminen 40 000 euroa
  - d. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden ensikertainen kalustaminen 200 000 euroa
  - d. Etelä-Nummelan työpaikka-alue 1 000 000 euroa,
  - e. Valokuiturakentaminen 300 000 euroa ja
  - f. Kiinteistöjen energijärjestelmien muutoksiin 750 000 euroa
3. Tilikauden ylijäämä 3 783 122,06 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin ylijäämiin.

Opetuksen, varhaiskasvatuksen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden ensikertainen kalustaminen liittyy valmistuvan Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertaiseen kalustamiseen. Uusi koulu- ja päiväkotikeskus on merkittävä investointi ja rakennuksen kalustaminen nykyaikaisin ja opetussuunnitelman mukaisin kalustein on merkittävä panostus. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden ensikertainen kalustaminen liittyy museon ensikertainen kalustamiseen ja Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen kalustamiseen ja av-tekniikkaa. Etelä-Nummelan työpaikka-alueen investointivaraus liittyy Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentamiseen. Valokuiturakentaminen ja kiinteistöjen energijärjestelmien muutokset ovat tärkeitä strategisia investointeja, jotka on nostettu vuoden 2023 talousarviossa edistettäviin hankkeisiin. Energijärjestelmämuutoksissa luovutaan öljyllä lämmitettävistä rakennuksista ja varaus liittyy seuraavana vuorossa oleviin kohteisiin Vihdin museoon Kuntalaan ja Metsäpolun päiväkotiin.

Talouden tasapainotustoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Vihdin kunnalla ei ole taseessa kattamattomia alijäämiä, mutta Vihdin kunta on vastuullisen taloudenpidon mukaisesti aloittanut talouden tasapainottamisen, jotta kattamattomia alijäämiä ei syntyisikään tulevaisuudessa. Vihdin kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2020 talousarviossa VIHTA-talouden tasapainotusohjelman. VIHTA-ohjelmaa on päivitetty vuoden 2021 talousarviossa. Talousarviossa 2022 ja 2023 on vahvistettu voimassa olevat VIHTA-toimet. Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kunnan taseessa on 12 932 575,10 euroa kumulatiivista ylijäämää.

Toimielin	Toimenpide	Tavoite EUR / HTV	Vastaava palvelukeskus / Seurannan vastuuhenkilö	Toimenpide tila	Kommentti edistymisestä - tulevien vuosien osalta
etuuksien vähennys	Kokouskustannusten vähentäminen	Yhteensä: Tavoite 49,000.0 Yhteensä: Toteuma 0 2020: Tavoite 20,000.0 2021: Tavoite 29,000.0	Kunnanhallitus	Ei toteudu	Kokouskustannukset ovat ylittyneet vuosilta 2020 ja 2021 sekä myös 2022. Ylitykset johtuvat mm., että kokouksia ja käsiteltäviä asioita on enemmän. Säästöä ei ole saatu toteutettua.
	Luovutaan loma-aikojen asiakasmaksujen hyvityksistä vuoden 2021 alusta. Asiakasmaksut palautetaan lakisääteiselle tasolle.	Yhteensä: Tavoite 200,000.0 Yhteensä: Toteuma 200,000.0 2021: Toteuma 200,000.0 2021: Tavoite 200,000.0	Sivistyslautakunta	Toteutunut	Loma-aikojen hyvitykset ovat poistuneet 1.1.2021 alkaen. Tammi-helmikuun hyvitysten poistuminen toi noin 30 000 euroa lisää maksutuloja. Arviointi hankalaa, kun samaan aikaan 1.8.2021 tuli iso muutos varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin, joka vähensi maksutuottoja huomattavasti. Ei vaikutusta tuleville vuosille.
	Määräaikaisia opettajia ei palkata kesän ajaksi	2021: Toteuma 450,000.0 2021 Tavoite 450,000.0 Yhteensä -	Sivistyslautakunta	Päättynyt	Talousarvion 2022 päättämisen yhteydessä päätettiin, että jatkossa määräaikaiset opettajat palkataan 1.8. alkaen 31.7. saakka eli koko lukuvuodeksi. Ei säästöä enää vuodesta 2022 alkaen.
	Periaatteiden tiukentaminen matkalipuissa	Yhteensä: Toteuma 32,000.0 Yhteensä Tavoite 32,000.0 2021: Toteuma 16,000.0 2021: Tavoite 16,000.0 2022: Toteuma 16,000.0 2022: Tavoite 16,000.0	Sivistyslautakunta	Toteutunut	Toissijaisissa kouluissa opiskelevat oppilaat eivät enää saa joukkoliikenteen matkakorttia, kuten aikaisemmin. Vuosittain 2021 ja 2022 toteutunut säästö 16 000 euroa.

kertaluontoiset tuloutukset	Konserniyhteisöihin liittyvät pääoma- ja osinkojärjestelyt	Yhteensä: Toteuma 350,000.0 Yhteensä: Tavoite 350,000.0 2021: Toteuma 350,000.0 2021: Tavoite 350,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	On tehty kertaluontoinen tuloutus osinkojärjestelyillä konserniyhtiöistä kunnalle. Nummelan Aluelämpö jakoi osinkoa yhteensä 288 000 euroa ja Nummelan teollisuustalo jakoi osinkoa 62 000 euroa. Toimenpide toteutettiin tavoitteen mukaisesti.
	Puunmyyntitulojen kertaluontoinen lisäys	Yhteensä: Toteuma 180,000.0 Yhteensä: Tavoite 200,000.0 2021: Toteuma 180,000.0 2021: Tavoite 200,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Lisähakkuiden kuviot määritelty voimassa olevan metsänhoitosuunnitelman perusteella. Hakuut toteutettiin 2021 ja saavutettiin 180 000 tulolisäys.
maksujen/taksojen /verojen korotuksia	Kirjasto tehostaa kirjastoasiakkaille kertyneiden maksujen maksamista.	Yhteensä: Toteuma 32,700.0 Yhteensä: Tavoite 10,000.0 2021: Toteuma 7,000.0 2021: Tavoite 10,000.0 2022: Toteuma 25,700.0	Hyvinvointilautakunta	Toteutunut	Vaikeuttaa niiden asiakkaiden asemaa, joiden taloudellinen tilanne on tiukka. Osa asiakkaista ei todennäköisesti nollaa maksujaan ja lopettaa kirjaston käytön. Myöhästymis- ym. maksujen perintä tehostuu ja eivätkä nämä maksut pääse vanhenemaan. Vuoden 2021 kirjastomaksujen kertymä on korona- ja sulkuaikojen vuoksi normaalia vuotta pienempi. Kirjaston maksukertymä on suoraan suhteessa lainausmääriin, eikä lisäkertymää voi odottaa poikkeusaikoina. Vuoden 2021 toteuma 7 000 euroa. Vuoden 2022 myöhästymismaksukertymä 25 733 euroa. Maksukäytäntöjä on tehostettu verkkomaksamismahdollisuudella ja maksujen tarkemmalla huomioimisella asiakaspalvelussa.
	Rakennusvalvonnan taksojen tarkistus	Yhteensä: Toteuma 15,000.0 Yhteensä: Tavoite 15,000.0 2021: Toteuma 15,000.0 2021: Tavoite 15,000.0	Ympäristölautakunta	Toteutunut	Ympäristölautakunta tarkisti taksat 28.4.2020 kokouksessaan. Vuonna 2021 rakentaminen elpyi selkeästi, ja vuonna 2021 talousarvion lupamaksutavoitteet Vihta-toimenpiteen vaikutuksineen on ylitetty huomattavassa määrin. Vastaava lisätulo tulevana vuosina.

	Vesilaitoksen palvelumaksujen tarkistaminen	Yhteensä: Toteuma 47,000.0 Yhteensä: Tavoite 15,000.0 2020: Toteuma 47,000.0 2020: Tavoite 15,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Vuonna 2020 lisätuloja palvelumaksujen korotuksilla tuli 47 000 €. Palvelumaksuja ei korotettu vuodelle 2021, joten lisätuloja ei tullut. Vuodelle 2022 lautakunta on korottanut veden hinnastoa. Tavoiteltu tuotto on toteutunut jo vuonna 2020
muu tehostamistoimenpide	Investointitason leikkauksien vaikutukset poistoihin (KH 18.5.20 - 6 miljoonaa euroa).	Yhteensä: Toteuma 280,000.0 Yhteensä: Tavoite 280,000.0 2021: Toteuma 280,000.0 2021 Tavoite 280,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Investointileikkaukset tehtiin osana vuoden 2021 talousarviovalmistelua ja toteuma noin 280 000 euroa. Investointitaso oli vuodelta ennakoitua matalampi ja poistoja alennettiin talousarviomuutoksena 1 milj. eurolla.
	Kiinteistöveroselvitys	Yhteensä: Toteuma 44,000.0 Yhteensä: Tavoite 150,000.0 2020: Tavoite 50,000.0 2021: Toteuma 17,000.0 2022: Tavoite 50,000.0 2022: Toteuma 27,000.0 2023: Tavoite 50,000.0 2023: -	Elinvoimalautakunta	Kesken	Vuonna 2022 on rekisteriin lisättyä kerrosalaa löytynyt n. 12 000 m ² ja kuutioita n. 1000 m ³ , joiden euromääräinen vaikutus on arviolta n. 20 000 € kiinteistöveroina. Kiinteistöverotuksen siirtyminen verotuksen joustavan valmistumisen piiriin jaksottaa osin verotilityksiä muutamalle vuodelle. Selvitystyö on edelleen kesken ja jatkuu vuonna 2023.
	Liikuntapalveluissa käyttöön uusia palveluita	Yhteensä: Toteuma 3,400.0 Yhteensä: Tavoite 3,400.0 2021: Toteuma 1,700.0 2021: Tavoite 3,400.0 2022: Toteuma 1,700.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Palveluiden käyttöönotosta on tehty tarvittavat päätökset, mutta poikkeusolot ovat vaikeuttaneet varsinaista palveluiden käyttöönottoa. On todennäköistä, että tulevina vuosina tarjottavaa palvelua monipuolistetaan entisestään vastaamaan vielä paremmin kuntalaisten tarvetta. Tämä mahdollistaisi tulovirtojen vahvistamisen. Vuodelta 2021 1 700 tuottoa.

	<p>Omakotitonteissa vuokrausmahdollisuuden lisääminen</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 15,000.0 Yhteensä: Tavoite 45,000.0 2021: Toteuma 15,000.0 2021: Tavoite 45,000.0</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>	<p>Päättynyt</p>	<p>Stenkullan alueella vuokrausmahdollisuus laajennettu koskemaan kaikkia tontteja. Kaikissa uusissa omakotitonteissa mahdollistetaan myös vuokrausmahdollisuus.</p>
	<p>Siirtyminen LED valaisimiin</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 70,000.0 Yhteensä: Tavoite 70,000.0 2020: Toteuma 20,000.0 2020: Tavoite 20,000.0 2021: Toteuma 30,000.0 2021: Tavoite 30,000.0 2022: Toteuma 20,000.0 2022: Tavoite 20,000.0 2023: -</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Osa katuvalaisimista on muutettu LED-valaisimiksi ja muutos jatkuu. Valo-ohjauskeskusten uudistaminen jatkuu. Ohjausautomaatiikan uusiminen keskustöiden yhteydessä. Säästöarvio perustuu LED valaisinten pienempään energiankulutukseen. Valaistusta uusittaessa siirrytään aina LED valaisimiin. 2021 Nummelan torin valaisimet vaihdettiin. Energiankulutus on pienentynyt. Sähkön hinnan vaihtelu on hetkittäin kumonnut osan säästöistä. Käyttökustannusten aleneminen jatkuu uudistusten myötä. Käytössä oleva sähkönhankintamekanismi on suojannut kuntaa poikkeuksellisen korkeana käyneen pörssisähkön hinnannousun vaikutuksilta.</p> <p>Vuodelta 2020 säästää 20 000 euroa. Vuodelta 2021 30 000 euroa ja vuodelta 2022 tavoitellaan 20 000 euroa.</p>
	<p>Tietohallintokyselyiden lopettaminen</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 1,275.0 Yhteensä: Tavoite 1,275.0 2021: Toteuma 1,275.0 2021: Tavoite 1,275.0</p>	<p>Kunnanhallitus</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Kyselyn tulosten avulla on pyritty selvittämään tietohallinnon ja tietotekniikan keskeiset kehittämistarpeet ja vastaamaan niihin. Kyselyn etuna kuntakohtaiseen kyselyyn verrattuna on sen tulosten vertailukelpoisuus alueella. Tietohallintokysely on lopetettu ja saavutettu tavoiteltu säästö.</p>

	<p>Työhyvinvoinnin vahvistaminen ja sijais- sekä sairauslomakustannusten pienentäminen 10 %</p>	<p>2020 2021 2022 2023</p>	<p>Sivistyslautakunta</p>	<p>Ei toteudu</p>	<p>Sairauspoissaolokustannukset ovat nousseet kunnassa merkittävästi ja tärkeää löytää toimenpiteitä, joilla sairauspoissaoloja voidaan ennalta ehkäistä. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuksen ja opetuksen sairaus- ja sijaiskustannuksia saadaan vähenemään. Niiden todellinen kustannus kunnalle on noin 0,4 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuslaki on muuttunut syksyllä 2021 ja tämän muutoksen myötä sijaisten määrä tulee lisääntymään päiväkodeissa</p> <p>Vuonna 2021 sijaismäärärahojen käyttö lyhytaikaisiin sijaisiin on tuplaantunut vuoteen 2020 verrattuna, joten säästöjä ei tästä syntynyt. Varhaiskasvatuslaki on muuttunut syksyllä 2021 ja tämän muutoksen myötä sijaisten määrä tulee lisääntymään päiväkodeissa.</p> <p>Sijaiskulut ovat edelleen nousseet varhaiskasvatuksen osalta. Vuoteen 2021 verrattuna lyhytaikaisten sijaisten palkkakustannukset ovat nousseet noin 115 000 euroa. Sijaiskulut ovat nousseet myös opetuspalveluissa vuoteen 2021 verrattuna n. 140 000 euroa.</p>
--	---	--	---------------------------	-------------------	---

	Vapaaehtoiset henkilöstösäästöt	Yhteensä: Toteuma 25,000.0 Yhteensä: Tavoite 40,000.0 2021: Toteuma 25,000.0 2022: Toteuma 2023	Kunnanhallitus	Kesken	Talkoovapaita käytettiin vuoden 2021 aikana yhteensä 802 kalenteripäivää (v. 2020: 1364 kalenteripäivää), ja lomarahavapaita v. 2021 yhteensä 776 päivää (vuonna 2020 lomarahavapaita ei ollut mahdollinen). Muita palkattomia vapaita 5897 kalenteripäivää (v. 2020: 5842 kalenteripäivää). Palkattomat vapaat yhteensä vuonna 2021 7475 päivää (v. 2020 yht. 7206). Muutos edelliseen vuoteen palkattomissa vapaissa oli yhteensä 269 päivää. Lomarahavapaan vaihtaminen vapaaksi oli mahdollista kunnallisissa sopimuksissa ensimmäisen kerran vuonna 2021. Lomarahoja vaihdettiin vapaaksi yht. 776 päivää, 111 eri henkilöä, keskimäärin 7 päivää. Toteutunut säästö 25 000 euroa.
rakenteellisia muutoksia (mm. palveluverkko, palveluiden tuottamistapa)	Aloitetaan virallinen selvitys Vesilaitoksen yhtiöittämisestä kunnan kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi	Toteuma: 0	Elinvoimalautakunta	Päättynyt	Vesilaitoksella on edessä tulevana vuosina merkittäviä investointeja ja on tarpeen selvittää tarkoituksenmukaista toimintamuotoa vesilaitostoiminnalle. Vesilaitoksen yhtiöittäminen korostaisi toiminnan ohjaamista liiketaloudellisin periaattein ja tukisi pitkän aikavälin taloussuunnittelua. Vesilaitoksen yhtiöittäminen erottaisi myös selvemmin vesilaitoksen ja kunnan talouden. 100 % omistajana Vihdin kunta edelleen linjaisi, valvoisi ja ohjaisi yhtiötä siten, että se toimii kunnan tavoitteiden mukaan. Vaikuttavuusarvioon ei ole laskettu järjestelyn aiheuttamia kirjanpidollisia kertaeriä. Valtuusto päätti 1.6.2021 ettei vesihuoltolaitosta yhtiöitetä.
	Aurinkoenergiakoikeilu pumppaamoilla ja yhdellä vedenottamolla (hyvä sijainti).	Yhteensä: Tavoite 15,000.0 Yhteensä: Toteuma 0 2020: Tavoite 15,000.0	Elinvoimalautakunta	Päättynyt	Aurinkovoimaloiden suunnittelu vesilaitoksen puhdistamoille tai vedenottamoille on lopetettu.

Elinkeinotoimen uudelleen organisointi	Yhteensä: Toteuma 20,000.0 Yhteensä: Tavoite 20,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Matkailun koordinointi ja uusyritysneuvonta on otettu omaksi työksi - matkailu vuoden alusta ja uusyritysneuvonta 1.5.2021 alkaen. Tavoiteltu 20 000 säästö toteutui.
	2021: Toteuma 20,000.0 2021: Tavoite 20,000.0			
Oinasjoen koulun lakkauttaminen	Yhteensä: Toteuma 151,732.0 Yhteensä: Tavoite 151,732.0 Yhteensä: HTV: Toteuma 2.0 Yhteensä: Tavoite 2.0	Sivistyslautakunta	Toteutunut	Henkilöstösäästöt -52 872, kustannuslisäystä oppilaskuljetuksista +6 550. Nettona opetuksen toimintakuluissa säästöjä -45 833 (2020). Henkilöstösäästöt -188 989, oppilaskuljetuksista kustannus lisäystä 13 100. Nettona opetuksen vuotuinen säästö 105 899 euroa. Kiinteistöön liittyvät elinvoimalautakunnan alla. Koulun loppuessa lasten vanhemmille taattiin oikeus valita lastensa koulu Vihdin kirkonkylältä tai Nummelasta. Koulukyytien turvallisuus varmistettiin, ettei alakoululaisten koulukyytien pysäkkejä sijoiteta II-tielle.
	2020: Toteuma 45,833.0 2020: Tavoite 45,833.0 2021: Toteuma 105,899.0 2021: Tavoite 105,899.0			
Oinasjoen koulun sulkeminen	Yhteensä: Toteuma 114,000.0 Yhteensä: Tavoite 61,565.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Kiinteistöllä on vuokralainen koulurakennuksen asunnossa. Rakennuksen ylläpitokulu oli 25 323 ja vuokratuotto 8 748 euroa. Nettokuluksi jäi 16 575 euroa. Kiinteistö rakennuksineen olisi tarkoituksenmukaista myydä.
	2020: Toteuma 36,000.0 2020: Tavoite 36,000.0 2021: Toteuma 38,000.0 2021: Tavoite 12,565.0 2022: Toteuma 40,000.0 2022: Tavoite 13,000.0			

toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnan tehostaminen.	Yhteensä: Toteuma 175,000.0 Yhteensä: Tavoite 200,000.0 Yhteensä: HTV: Toteuma 1.0 Yhteensä: Tavoite 1.0 2021: Toteuma 175,000.0 2021: Tavoite 175,000.0 2022: Toteuma 250,000.0 2022: Tavoite 25,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Ateria- ja puhdistuspalvelun toiminta on tehostunut merkittävästi. Korona aiheutti vielä alkuvuonna jonkin verran heijastusvaikutuksia myyntituloihin. Vastaavasti elintarvikkeiden hankintakustannukset olivat pienemmät. Aterioiden hinnoittelumuutos paransi yksikön tulosta vuoteen 2021 verrattuna merkittävästi. Hyvinvointialueen toiminnan alkamiseen varauduttiin jo vuoden 2021 lopulla terveysaseman laitoshuoltajien siirtyessä Karviaisen ja sittemmin hyvinvointialueen palvelukseen.
	eLU-yhteistyön irtisanominen	Yhteensä: Toteuma 7,500.0 Yhteensä: Tavoite 7,500.0 2022: Toteuma 7,500.0 2022: Tavoite 7,500.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Yhteistyöverkostosta irtautumisen myötä yhteistyö jatkuu vapaamuotoisempana ja vähemmän tavoitteellisena. eLU-yhteistyö on irtisanottu päättymään vuoden 2021 loppuun, mikä oli aikaisin mahdollinen irtisanomisajankohta. Kustannussäästö 7500 euroa saavutetaan vuodesta 2022 alkaen.

	Erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen	Yhteensä: Tavoite 385,000.0 HTV: Tavoite 6.0 Toteuma: 0 2021: Tavoite 70,000.0 2022: Tavoite 315,000.0 2023: -	Sivistyslautakunta	Kesken	<p>Käydään lävitse erityisopetuksen järjestämistä Vihdin kunnassa ja uudelleenarvioidaan toimintaa. Erityistä tukea ja tehostettua tukea saavien oppilaiden lukumäärä on yli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin muissa Kuumakunnissa. Toteutus tapahtuu erityisopetuksen ja joustavien rakenteiden johdonmukaisella kehittämisellä. Jotta tässä onnistutaan ja päästään euro määräisiin tavoitteisiin, kehittäminen täytyy olla suunnitelmallista. Syksyllä 2021 pienluokkia on kolme vähemmän kuin syksyllä 2020. Jotta oppilaiden erityinen tuki kuitenkin säilyy ja erityisopetuksen kehittäminen etenee suunnitellusti, on osa-aikaista erityisopetusta lisättävä. Siksi edistyminen syksyn 2021 osalta ei ole 100% Vuodelta 2022 säästö jää toteutumatta, sillä valtuusto 35 päätti, että tuntimäärää lisätään 30 tunnilla, joka tulee käyttää yhden pienluokan perustamiseen, tai tuntien jakamiseen alaluokkien jakotunneiksi ja/tai tukiopetukseen. Säästö on ollut ylimitoitettu johtuen 2021 toteutumattoman säästön tuomisesta vuodelle 2022</p> <p>Tasalaatuisempi yläkouluun siirtymisen nivelvaihe, kun 6. luokan erityisen tuen lakisäätäinen tarkistaminen sujuu paremmin.</p> <p>Ruotsinkielisen opetuksen tuen kriteerit on yhdenmukaistettu vastaamaan suomenkielistä opetusta. Erityisestä tuesta tehostettuun tukeen siirtyminen on lisääntynyt nivelvaiheiden tarkistamisen yhteydessä. Laaditaan kehittämissuunnitelma aistiyliherkkien oppilaiden opetuksen järjestämisestä. HOPE- ja MOPO -luokkien prosesseja on kehitetty.</p>
--	---	---	--------------------	--------	---

	Koulujen oppilasmääräkehityksen sekä olemassa olevien oppilaspaiikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu	Yhteensä: Tavoite 605,000.0 Yhteensä: Toteuma 0 HTV: Tavoite 12.0 2021: Tavoite 100,000.0 2022: Tavoite 505,000.0	Sivistyslautakunta	Ei toteudu	Määräaikaisen opetushenkilöstön väheneminen, kun yleisopetuksen ryhmiä vähennetään lapsimäärän pienenemisen sekä ryhmäkokojen tarkastelun myötä. Pyritään välttämään opetusryhmiä, joiden lapsimäärä jäisi alle 20 oppilaan. Syksyllä 2021 vähennys 4 opettajaa, syksyllä 2022 vähennys 4 opettajaa, syksyllä 2023 vähennys 4 opettajaa. Oppilasmäärä syksyllä 2021 vähenee alakouluissa n. 70 oppilaalla mutta lisääntyy yläkouluissa n. 60 oppilaalla. Henkilöstösäästöt eivät tule Vihta-ohjelman mukaisesti toteutumaan vaan vasta tulevana vuosina. Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022. Säästö vuodelta 2022 jäätoteuttamatta sillä valtuusto päätti, että opettajien määrää ei vähennetä vuonna 2022. Säästö on ollut ylimitoitettu johtuen 2021 toteutumattoman säästön tuomisesta vuodelle 2022. Lähivuosina oppilasmäärä vähenee alakouluissa, mutta näkyy viiveellä vasta muutaman vuoden kuluttua yläkouluissa.
	Koulukäyntiohjaajien määrän vähentäminen	Yhteensä: Toteuma 66,667.0 Tavoite 66,667.0 HTV: Tavoite 4.0 2021: Toteuma 66,667.0 2021: Tavoite 66,667.0 2022: -	Sivistyslautakunta	Päättynyt	Talousarvion 2022 päättämisen yhteydessä päätettiin, että lukuvuonna 2022-2023 ohjaajien määrää ei vähennetä.

	<p>Kunnallistekniikan palvelutason muutokset</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 20,000.0 Yhteensä: Tavoite 55,000.0</p> <p>2021: Toteuma 20,000.0 2021: Tavoite 45,000.0 2022: Tavoite 10,000.0 2022: Toteuma 0</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>	<p>Kesken</p>	<p>Hallinnollinen menettely - kevyenliikenteen väyläksi merkittyy sisältyy tiukemmat kunnossapito-ohjeet - muutos edellyttää merkintöjen muuttamista. Nurmesta niityksi pilotit. Vuonna 2021 talvikunnossapidettävien raittien määrän supistettiin. Säästöä 20 000 euroa. Vuoden 2022 osalta kevyenliikenteen väylien kunnossapitoluokitusta tarkastellaan. Tavoitetta ei saavuteta, ellei päätetä heikentää hoitotasoa. Saavutetut säästöt katosivat kunnallistekniikanyksikön osalta merkittävästi kohonneisiin polttoainekustannuksiin sekä erityisesti kevättalven vaikean lumitilanteen kasvattamiin auras-kustannuksiin.</p>
	<p>Kunnan suurimpien ostettujen tukipalvelujen sopimusten uudelleen neuvottelu</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 16,200.0 Yhteensä: Tavoite 55,000.0</p> <p>2021: Toteuma 13,400.0 2021: Tavoite 55,000.0 2022: Toteuma 2,800.0 2022: Tavoite 25,000.0</p>	<p>Kunnanhallitus</p>	<p>Ei toteudu</p>	<p>Tavoitellaan 5% säästöä vuotuisten sopimusten kokonaisarvosta (Kunnan Sarastia Oy, Kuntien Tiera Oy). Neuvotteluita Sarastian ja Tieran kanssa on käyty hinnoittelun ja sopimuksien muuttamiseksi. Sarastian uuden sopimusmallin ja samalla suoritteisiin pohjautuvan hinnoittelun piti olla valmis kesään 2021 mennessä, mutta siirtyi syksyille 2021. Uusi suoritepohjainen hinnoittelumalli toi säästöjä vuodesta 2022 alkaen henkilöstöpalveluihin, mutta saattaa lisätä taloushallinnon kustannuksia kirjanpito palvelun osalta, mikäli kirjanpidon tuntimäärä ylittyy. Sarastian suoriteperusteisen hinnoittelun mukaan hinta alenisi edellisen vuoden suoritteisiin nähden 2 881 euroa. Tieran kanssa on sovittu selvitettäväksi käyttövaltuushallinnan kehittämistä henkilötyön vähentämiseksi sekä ns. paikallis palvelun määrän vähentämistä, joilla yhdessä saavutettaisiin 5 % säästö (13 400€). Säästöä noin 16 000 euroa saavutettiin, mutta vuodelle 2023 vaikuttaa että Sarastian hinnat nousevat 90 000 eurolla. Jolloin tavoiteltu säästö on jäänyt saavuttamatta.</p>

	<p>Mittaustoimen henkilöstöjärjestelyt</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 80,000.0 Yhteensä: Tavoite 20,000.0 HTV: Toteuma 1.0 HTV: Tavoite 0.5</p> <p>2021: Toteuma 40,000.0 2021: Tavoite 20,000.0 2022: Toteuma 40,000.0</p>	<p>Elinvoimalautakunta</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Vuonna 2022 jätettiin eläköitymisen myötä vapautunut tehtävä täyttämättä. Tehtäväjärjestelyiden myötä voitiin säästää noin 40 000 euroa. Toimenpiteen johdosta palvelujen saatavuus heikkeni mm. pidentyneiden toimitusaikataulujen myötä.</p>
	<p>Palvelulupauksen uudelleen tarkistaminen toteutuneiden käyttöasteiden mukaan. Tarkoituksena kehittää toimivampia runkoyhteyksien Vihdin kunnan sisälle</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 35,000.0 Yhteensä: Tavoite 150,000.0</p> <p>2021: Toteuma 35,000.0 2021 Tavoite 150,000.0 2022: Toteuma 0</p>	<p>Konsernipalvelut, Palvelukeskusjohtaja</p>	<p>Ei toteudu</p>	<p>Vihdin kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen joukkoliikenteen palvelulupauksesta 15.2.2021, jossa Vihta-ohjelman toimenpiteet on huomioitu. Keväällä 2021 järjestettiin kilpailutukset kunnan avoimesta ostoliikenteestä sekä koulukuljetuksista tuleville sopimuskausille 2021-2024. Kilpailutuksissa toteutuneiden hintojen perusteella kustannussäästöä ostoliikenteessä saatiin n. 35 000 euroa. Vuonna 2021 ja 2022 vallinnut koronatilanne sekä markkinaehtoisen liikenteen supistuminen on aiheuttanut kunnalle enenevissä määrin lisäostoja. Lopullinen tavoiteltu säästö ei tule toteutumaan.</p>

	Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuottavuuden kehittäminen	Yhteensä: Toteuma 4,521,164.0 Yhteensä: Tavoite 5,221,163.0 2020: Toteuma 1,101,163.0 2020: Tavoite 1,101,163.0 2021: Toteuma 342,000.0 2021: Tavoite 3,420,000.0 2022: Toteuma 600,000.0 2022: Tavoite 600,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Karviaisen johtavien viranhaltijoiden kanssa käydään keskustelua talouden kehittymisestä. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen vuoden 2020 tilinpäätös toteutui ennakoitua parempana ja talousarvio vuodelle 2021 oli noin 800 tuhatta euroa suurempi kuin kunnan asettama säästötavoite. Perusturvakuntayhtymä Karviainen on hyväksynyt säästötavoitetta vastaavan tasapainotusohjelman kokouksessaan 4.5.2021 ja säästöohjelman tavoitteet on saatu toteutettua. Koronakustannuksien pitkän aikavälin kehitystä vaikeaa arvioida, koska hoitovelan suuruutta ja purkutahtia ei pystytä tarkasti ennustamaan. Vuoden 2022 talousarvion yhteydessä asetettiin Karviaiselle 600 000 euron säästötavoite, jonka Karviainen saavutti.
	Ryhmäkokojen kasvattaminen yleisopetuksessa	Yhteensä: Toteuma 80,000.0 Yhteensä: Tavoite 500,000.0 HTV: Tavoite 10.0 2021: Toteuma 80,000.0 2021: Tavoite 80,000.0 2022: Toteuma 0 2022: Tavoite 420,000.0	Sivistyslautakunta	Kesken	Ryhmäkokoja kasvatetaan niissä yksiköissä, joissa se on mahdollista. Mm. yhdysluokkien kokoa ei voida kasvattaa nykyisistä. Toteuttamaton säästö vuodelta 2021 on viety vuodelle 2022. Ryhmäkokoja on kasvatettu jo niissä yksiköissä ja niillä vuosiluokilla, joilla se on mahdollista. Säästö on ollut ylimitoitettu johtuen 2021 toteutumattoman säästön tuomisesta vuodelle 2022.

	<p>Valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon muuttaminen Vihdissä</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 25,000.0 Yhteensä: Tavoite 55,000.0 HTV: Toteuma 1.0 HTV: Tavoite 1.0</p> <p>2020: Toteuma 25,000.0 2020: Tavoite 25,000.0</p> <p>2021: Toteuma 0 2021: Tavoite 35,000.0</p>	<p>Sivistyslautakunta</p>	<p>Päättynyt</p>	<p>Tuntijaon muutosten laskettiin tuovan lisää kuljetuskustannuksia (arviolta 60 000e - 120 000e). Säästöä on vuoden 2020 osalta määräaikaisen henkilöstön palkkausten osalta 1.8.- 10.8 2020, vaikutus ei sinänsä ole ollut merkittävä. Tuntijakoon ei ole tulossa tämän suhteen muutoksia, koska kuljetuskustannusten arvioitiin kasvavan. Muutoksesta olisi seurannut 60 000 - 120 000 euron lisäykset kuljetuskuluihin 8. ja 9. luokan osalta</p>
	<p>Varhaiskasvatuksen lapsimääräkehityksen sekä olemassa olevien varhaiskasvatuspaikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu</p>	<p>Yhteensä: Toteuma 140,000.0 Tavoite 400,000.0 HTV: Tavoite 13.0</p> <p>2021: Toteuma 140,000.0 2021: Tavoite 140,000.0 2022: Tavoite 260,000.0</p> <p>2022: Toteuma 0</p>	<p>Sivistyslautakunta</p>	<p>Ei toteudu</p>	<p>Vuoden 2021 osalta säästö toteutui suunnitellusti (140 000€) Henkilöstön vähentäminen kymmenellä tulevina vuosina ei ole mahdollista. On otettava huomioon valtion toimet, joilla lasten osallisuutta varhaiskasvatukseen pyritään nostamaan. Myös lasten määrän väheneminen tasaantuu tulevina vuosina. Säästö jää toteutumatta vuonna 2022. Keväällä 2022 palkattiin kahdeksan työntekijää, että vuoden vaihteessa 21-22 saatiin kaikki lapset sijoitettua. Myöskään syksyllä 2022 ei säästöjä synny, koska lapset vähenevät Vihdin kirkonkylällä, mutta sieltä säästynyttä resurssia tarvitaan Nummelan alueella. Syksyllä 2022 palkattiin lisää kaksi työntekijää, että lapset saatiin sijoitettua. Näkyvissä on rakennemuutos, jonka myötä lapset tulevat entistä nuorempana varhaiskasvatuksen piiriin ja näin henkilöstöä tarvitaan enemmän. Alle kolmevuotiaiden henkilöstömitoitus on 1/4 ja tämä vaikuttaa tarvittavan henkilöstön määrään.</p>

	Vihdin pirtin toimintaa ja käyttöä kehitetään	<p>Yhteensä: Toteuma -5,000.0 Yhteensä: Tavoite 46,000.0</p> <p>2021: Tavoite 26,000.0 2022: Toteuma -5,000.0 2022: Tavoite 20,000.0 2023: -</p>	Elinvoimalautakunta	Ei toteudu	<p>Vihdin pirtin omistaminen on tappiollista toimintaa. Vuoden 2019 tappio oli 26 000 euroa ja vuonna 2018 32 000. Vuoden 2021 osalta tappiota kertyi 31 000 euroa. Vuoden 2022 aika vuokrausten määrä on kasvanut huomattavasti. Lämmityskulut ovat nousseet huomattavasti ja ne kumoavat vuokratuoton kasvun. Vuokratuotot olivat 17 000 euroa ollen 10 000 euroa vuotta 2021 suuremmat. Kiinteistöstä koitua tappio oli noin 37 000 euroa.</p> <p>Tehostusta ei ole saavutettu.</p>
	Yhteisökehittäjän tehtävän rekrytoinnin keskeyttäminen	<p>Yhteensä: Toteuma 55,000.0 Tavoite 55,000.0 HTV: Toteuma 1.0 HTV: Tavoite 1.0</p> <p>2021: Toteuma 55,000.0 2021: Tavoite 55,000.0</p>	Kunnanhallitus	Toteutunut	<p>Strategian mukaisten osallisuuden, vaikutusmahdollisuuksien ja asiakaspalvelun kehittäminen vähenee, mahdollisuus osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen heikkenee. Tehtävä on jätetty täyttämättä ja saavutettu tavoiteltu säästö toteutunut.</p>
	Ympäristötarkastajan määräaikaisten tehtävän lopettaminen	<p>2021: Tavoite 50,000.0 Yhteensä toteuma 0</p>	Ympäristölautakunta	Päättynyt	<p>Määräaikainen tehtävä päättyi vuoden 2020 loppuun. Säästö 50 000 syntyi vuodelle 2021, mutta talousarvion 2022 yhteydessä päätettiin uudesta, määräaikaisesta vakanssista vuosille 2022-2023, joten näinä vuosina säästöä ei synny.</p>
Toiminnallisia muutoksia (palvelutason muutokset – laatu/määrä)	Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen.	<p>Yhteensä: Toteuma 38,000.0 Yhteensä: Tavoite 38,000.0 HTV: Toteuma 1.0 HTV: Tavoite 1.0</p> <p>2022: Toteuma 38,000.0 2022: Tavoite 38,000.0</p>	Hyvinvointilautakunta	Toteutunut	<p>Kirjastovirkailija eläköitynyt vuoden 2021 lopussa. Toimea ei täytetty ja säästötoimenpide toteutunut täysimääräisesti.</p>

toiminnan tehostamista	Demokratiakustannusten vähentäminen	Yhteensä: Tavoite 20,000.0 Yhteensä: Toteuma 0 2020: Tavoite 20,000.0 2021: Tavoite 20,000.0	Kunnanhallitus	Ei toteudu	Kokouspalkkiot toteutuivat n. 22 000 euroa suurempina kuin vuonna 2020 ja ylittivät n. 60 000 euroalla talousarvioon varatut määrärahat. Toteumaan vaikuttavat kokousten määrän lisääntyminen ja keston pidentyminen ennakoidusta. Kokouspalkkioita alennettiin 20 %:lla vuoden 2021 alusta (raportoitu alempana). Kuntavaalien siirtymisestä, pidemmästä ennakoöänestysajasta sekä koronatoimista aiheutui ennakoitua suuremmat kustannukset. Tammikuussa 2022 toimitettiin aluevaalit, joiden valmistelun kustannuksia kohdentui jo vuodelle 2021, mutta joita ei oltu huomioitu vuoden 2021 talousarviossa.
	Elinkeino- ja markkinointibudjetin pienentäminen	Yhteensä: Toteuma 160,000.0 Yhteensä Tavoite 160,000.0 HTV: Toteuma 1.0 HTV: Tavoite 1.0 2021: Toteuma 160,000.0 2021: Tavoite 160,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Budjetti pienennetty vuoden 2021 talousarvioon. Lisäksi vuoden 2021 talousarviokäsittelyn yhteydessä on vähennetty kunnan viestintäresurssia brändikehittäjän osalta. Tulevina vuosina säästön suuruus riippuu kullekin vuodelle suunniteltujen toimenpiteiden (erityisesti markkinointi) kustannuksista
	Kehitetään sähköistä asiointia seudullisessa yhteistyössä ja selvitetään mahdollisuus yhteisen henkilöstön hyödyntämiseen	Yhteensä: Tavoite 50,000.0 Yhteensä: Toteuma 0 HTV: Tavoite 1.0 2021: Tavoite 10,000.0 2022: Tavoite 40,000.0 2023	Kunnanhallitus	Kesken	Seudullinen yhteistyö puhelinvaihteessa ei toteutune suunnitellusti Lohjan kaupungin kanssa. Telepalveluiden tuottajan vaihtumisen myötä telepalveluiden hinnat laskivat merkittävästi, ja tällä katetaan kuntatasolla tehostamisella tavoiteltu säästö. Puhelinvaihdopalvelut on tarkoitus antaa ulkoiselle palveluntuottajalle, ja Karviaisen (tulevan hyvinvointialueen) kanssa neuvotellaan kunnanviraston asiakaspalvelun kustannusten jakamisesta.

	KETS -ohjelmointi	Yhteensä: Toteuma 175,000.0 Yhteensä: Tavoite 175,000.0 2020: Toteuma 70,000.0 2020: Tavoite 70,000.0 2021: Toteuma 95,000.0 2021: Tavoite 95,000.0 2022: Toteuma 10,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	<p>Tavoitellaan merkittäviä säästöjä kiinteistöjen energiankäyttöön. Laskettu 5% säästön mukaan. Kiinteistöjen energiankulutuksen seurannan mittarointia systematisoidaan lisäämällä automaattinen mittarointi 10 kiinteistöön (Enerkey). Kiinteistöjen lämmitysjärjestelmän käyttöä tehostetaan lämmityskustannusten alentamiseksi. Kunnan kiinteistöjen keskitetty energian, kaukolämmön ja vedenkulutuksen etävalvontahanke on käynnistetty ja lämmitykseen liittyviä säätötoimia tehty mm. Kuoppanummen lämmityksen osalta. Katujen ja julkisten alueiden valaisimien muuttaminen LED-tekniikalle jatkuu. Sähköpulan uhatessa rakennusten lämpötilaa laskettiin pääsääntöisesti asteella. Pitkiltä kovan pakkasen jaksoilta vältyttiin.</p> <p>Vuoden 2020 arvioitu säästö 70 000 euroa, vuoden 2021 95 000 euroa. Vuoden 2022 säästö vuoteen 2021 verrattuna oli 220 000 euroa.</p>
	Klubin vuokrasopimuksen irtisanominen ja toiminnan siirtäminen halvempiin tiloihin	Yhteensä: Toteuma 15,000.0 Yhteensä: Tavoite 15,000.0 2021: Toteuma 7,500.0 2021: Tavoite 7,500.0 2022: Toteuma 7,500.0 2022: Tavoite 7,500.0	Hyvinvointilautakunta	Toteutunut	Klubin vuokrasopimus on irtisanottu kesäkuussa 2020 ja vuokranmaksuvelvoite päättyi 30.6.2021. Nuorisotilan sijoittaminen Prisman yhteyteen parantaa toiminnan saavutettavuutta, läpinäkyvyyttä sekä vahvistaa toimijoiden välistä yhteistyötä. Korvaavat SSO:lta vuokrattavat tilat saatiin käyttöön kesäkuun 2021 aikana. Vuokrataso on vuositasolla noin 15 000€ pienempi kuin nykyisin. Vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi.

	<p>Nykyisestä kirjastoautosta ei luovuta ja kirjastoautotoiminnan jatkumista selvitetään. Kirjastoautovirkailijan tehtävää ei toistaiseksi täytetä.</p>	<p>Toteuma: 0</p>	<p>Hyvinvointilautakunta</p>	<p>Päättynyt</p>	<p>Kunnanvaltuusto päätti, ettei kirjastoautosta luovuta 1.6.2021 § 35</p>
	<p>Palveluiden tuottamisen tehostamisohjelma</p>	<p>2022: Tavoite 2,400,000.0 2023: Tavoite 2,400,000.0 Yhteensä: Tavoite 4,800,000.0</p> <p>Toteuma: 0</p>	<p>Kunnanhallitus</p>	<p>Ei toteudu</p>	<p>Vuoden 2022 ja 2023 talousarvio ei sisällä 2,4 miljoonan euron sopeutustarpeen yhteydessä kartoitettuja suurimpia euromääräisiä toimenpiteitä, mutta tehostamista pyritään jatkamaan. Investointiprosessin kehittämiseksi on tehty erillinen sisäinen tarkastus investointeihin, on edistetty strategista lupaprosessia nopeuttavia rekrytointeja sekä käynnistetty kunnan viestintäasiantuntijan rekrytointi. Kunnanhallitus on tehnyt päätöksen sosiaalitulojen yhdistämisestä ja keskittämisestä kunnanvirastolle. Tiedolla johtamista kehitetään parhaillaan yhteistyöllä Kuntamaiseman kanssa. Näillä tehostamistoimilla ei saada vuosille arvioitua säästöä kokoon, mutta tehostamisohjelman suunnittelutyötä hyödynnetään edelleen, jotta tehostusta ja lisäsäästöä saadaan aikaiseksi. Tavoite ei tule toteutumaan ja hyvin hankala arvioida toteutunutta säästöä.</p>

	Postituksen ja monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely	Yhteensä: Toteuma 38,000.0 Yhteensä: Tavoite 38,000.0 HTV: Toteuma 0.5 HTV: Tavoite 0.5 2020: Tavoite 20,000.0 2020: Toteuma 0 2021: Tavoite 20,000.0 2022: Toteuma 38,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Tehtävät järjestetty uudelleen. Monistamon laitteista jää jonkin verran kustannuksia, jonka johdosta säästö ei toteudu täysin tavoitteen mukaisesti. Uudessa tehtävässä on mahdollista tehdä edelleen jonkin verran monistamon töitä, jolloin palveluiden ostolle ei ole tarvetta. Säästö toteutuu edelleen pääsääntöisesti suunnitelman mukaan. Monistamon laitteiden kustannuksia kohdennetaan edelleen konsernipalveluihin, sillä uudessa tehtävässä on tarkoituksenmukaista tehdä jonkin verran monistamon tehtäviä. Säästö 38 000 euroa.
	Tyhjiä tiloista luopuminen	Yhteensä: Toteuma 268,000.0 Yhteensä: Tavoite 220,000.0 2020: Toteuma 50,000.0 2020: Tavoite 50,000.0 2021: Toteuma 218,000.0 2021: Tavoite 170,000.0 2022:	Elinvoimalautakunta	Kesken	Koronan aikainen järjestely, jossa rokotuksille varattiin tilat Kirkkoniemen entiseen koulurakennukseen, aiheuttanut sen, että kulttuuritilojen toteuttaminen ei edennyt. Tämän jälkeen Pappilanpellon koulu väisti remontin ajaksi Kirkkoniemeen. Niinpä Pitäjakeskuksen ja Lankilan viipaleen kulttuuritoimintoja ei päästy siirtämään Kirkkoniemeen ja em. kiinteistöjen myyntiä ei voitu edistää. Kirkonkylän entinen terveyskeskus vuokrattiin osin kotihoidon käyttöön. Samassa pihapiirissä toimivalle eläinlääkärille ei ollut tarjota muita tiloja, joten terveyskeskuksen myyntiä ei voitu edistää. Lankilassa toiminut Kinnas keräyspiste siirrettiin erinäisillä päätöksillä Pappilanpellon entiseen päiväkotiin, joten tätäkään tilaa ei päästy myymään. Vuonna 2022 myyntiin aikataulutettujen kiinteistöjen myyntiin asettamisia valmisteltiin mutta niiden myynti siirtyi vuodelle 2023.

Työllisyystoiminnan tehostaminen	Yhteensä: Toteuma 40,000.0 Yhteensä: Tavoite 40,000.0 2021: Toteuma 40,000.0 2021: Tavoite 40,000.0	Kunnanhallitus	Toteutunut	Ohjaavan/valmentavan henkilöstön osalta tehtiin palkkamatta jättämisspäätös 5 kuukaudeksi (~14 000€). Nuoria ja aikuisia tm-tuen saajia ohjattu enemmän palveluihin ilman palkkatukityötavoitetta koko vuoden ajan (~23 000€). Työllistämiskannustimien avulla työllistetty yhdistyksiin kolme tm-tuen saajaa loppuvuodesta (~4 000€). Tulevien vuosien osalta Jatketaan yhteistyön syventämistä TE-toimiston kanssa palveluohjauksen parantamiseksi ja asiakasmäärien kasvattamiseksi. Yhdistysten työllistämistoiminnan aktiivista koordinoitua työllistämisen edistämiseksi. Kohderyhmänä työmarkkinatuen saajat ja heidän palvelutarpeenarviointi, sekä tarkoituksenmukaisiin palveluihin ohjaaminen.
Uusiutuvan energian käyttöönotto. Kohdekohtaisesti saavutettavissa 1-5% säästöt	Yhteensä: Toteuma 45,000.0 Yhteensä: Tavoite 45,000.0 2020: Toteuma 30,000.0 2020: Tavoite 30,000.0 2021: Toteuma 15,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Kolmen uusimman aurinkovoimalaa (Kunnanviraston tukirakennus, Kuoppanummen koulu ja Myrskylänmäen perhekeskus) ovat tuottaneet noin 10 % kunkin rakennuksen vuotuisesta sähkönkulutuksesta. Energianhankinnassa 30% on tuotettu uusiutuvalla energialla. Arvio perustuu 5% säästöön. 45 000 euron säästö toteutunut.
Vesilaitoksen päivistyksen kehittäminen	Yhteensä: Tavoite 40,000.0 2020: Tavoite 20,000.0 2022: Tavoite 20,000.0	Elinvoimalautakunta	Toteutunut	Oman päivistyksen toteutusmuotoja selvitetty vuoden 2020 alussa. Tuntipalkkaiset työjohtajat kuukausipalkalle ja päivystyskorvauksen piiriin. Ulkopuolinen päivystyssopimus on irtisanottu. Elinvoimalautakunta päätti oman varallaolotoiminnan käynnistämisestä kokouksessaan joulukuussa.

Ei toteudu	Tavoite	Toteuma
Kokouskustannusten vähentäminen	49.000	0
Työhyvinvoinnin vahvistaminen ja sijais- sekä sairauslomakustannusten pienentäminen 10 %	-	-
Koulujen oppilasmääräkehityksen sekä olemassa olevien oppilaspaikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu	605.000	0
Kunnan suurimpien ostettujen tukipalvelujen sopimusten uudelleen neuvottelu	55.000	16.000
Palvelulupauksen uudelleen tarkistaminen toteutuneiden käyttöasteiden mukaan, tarkoituksena kehittää toimivampia runkoyhteyksien Vihdin kunnan sisälle	150.000	35.000
Varhaiskasvatuksen lapsimääräkehityksen sekä olemassa olevien varhaiskasvatuspaikkojen (=kapasiteetin) tarkastelu	400.000	140.000
Vihdin pirtin toimintaa ja käyttöä kehitetään	46.000	-5.000
Demokratiakustannusten vähentäminen	20.000	0
Palveluiden tuottamisen tehostamisohjelma	4.800.000	0
Yhteensä	6.180.000	202.200

Toteutunut	Tavoite	Toteuma
Luovutaan loma-aikojen asiakasmaksujen hyvityksistä vuoden 2021 alusta, Asiakasmaksut palautetaan lakisääteiselle tasolle.	200.000	200.000
Periaatteiden tiukentaminen matkalipuissa	32.000	32.000
Konserniyhteisöihin liittyvät pääoma- ja osinkojärjestelyt	350.000	350.000
Puunmyyntitulojen kertaluontoinen lisäys	200.000	180.000
Kirjasto tehostaa kirjastoasiakkaille kertyneiden maksujen maksamista.	7.000	32.700
Rakennusvalvonnan taksojen tarkistus	15.000	15.000
Vesilaitoksen palvelumaksujen tarkistaminen	15.000	47.000
Investointitason leikkauksien vaikutukset poistoihin (KH 18.5.20; 6 miljoonaa euroa)	280.000	280.000
Liikuntapalveluissa käyttöön uusia palveluita	3.400	3.400
Siirtyminen LED valaisimiin	70.000	70.000
Tietohallintokyselyiden lopettaminen	1.275	1.275
Elinkeinotoimen uudelleen organisointi	20.000	20.000
Oinasjoen koulun lakkauttaminen	151.732	151.732
Oinasjoen koulun sulkeminen	61.565	114.000
Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnan tehostaminen	200.000	175.000
eLU-yhteistyön irtisanominen	7.500	7.500
Mittaustoimen henkilöstöjärjestelyt	20.000	80.000
Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuottavuuden kehittäminen	5.121.163	5.121.163
Yhteisökehittäjän tehtävän rekrytoinnin keskeyttäminen	55.000	55.000

Kirjastovirkailijan toimen täyttämättä jättäminen	38.000	38.000
Elinkeino- ja markkinointibudjetin pienentäminen	160.000	160.000
KETS -ohjelmointi	175.000	198.000
Klubin vuokrasopimuksen irtisanominen ja toiminnan siirtäminen halvempiin tiloihin	15.000	15.000
Postituksen ja monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely	40.000	38.000
Työllisyystoiminnan tehostaminen	40.000	40.000
Uusiutuvan energian käyttöönotto. Kohdekohtaisesti saavutettavissa 1-5% säästöt	45.000	60.000
Vesilaitoksen päivystyksen kehittäminen	40.000	0
Yhteensä	7.363.635	7.484.770

Päättynyt	Tavoite	Toteuma
Määräaikaisia opettajia ei palkata kesän ajaksi	450.000	450.000
Omakotitonteissa vuokrausmahdollisuuden lisääminen	45.000	15.000
Aloitetaan virallinen selvitys Vesilaitoksen yhtiöittämisestä kunnan kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi	0	0
Aurinkoenergiakokeilu pumppaamoilla ja yhdellä vedenottamalla (hyvä sijainti)	15.000	0
Koulukäyntiohjaajien määrän vähentäminen	66.667	66.667
Valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon muuttaminen Vihdissä	60.000	25.000
Ympäristötarkastajan määräaikaisten tehtävän lopettaminen	50.000	0
Nykyisestä kirjastoautosta ei luovuta ja kirjastoautotoiminnan jatkumista selvitetään. Kirjastoautovirkailijan tehtävää ei toistaiseksi täytetä.	0	0
Yhteensä	686.667	556.667

Kesken	Tavoite	Toteuma
Kiinteistöveroselvitys	150.000	44.000
Vapaaehtoiset henkilöstösäästöt	40.000	25.000
Erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen	385.000	0
Kunnallistekniikan palvelutason muutokset	55.000	20.000
Ryhmäkokojen kasvattaminen yleisopetuksessa	500.000	80.000
Kehitetään sähköistä asiointia seudullisessa yhteistyössä ja selvitetään mahdollisuus yhteisen henkilöstön hyödyntämiseen	50.000	0
Tyhjistä tiloista luopuminen	220.000	268.000
Yhteensä	1.400.000	437.000

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Olennaiset muutokset Vihdin kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2022 alkuperäinen talousarvio oli merkitty 2,028 milj. euroa alijäämäiseksi. Tilikausi kääntyi lopulta 3,783 milj. euroa ylijäämäiseksi. Vuotta 2022 leimasi monet häiriötekijät kuten COVID-19 pandemian jatkuminen, helmikuussa 2022 Ukrainan sodan laajentuminen ja siitä johtuva energiakriisi ja inflaation voimistuminen sekä korkojen nousu.

COVID-19 pandemian hoidon vaikutukset näkyivät sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminnoissa. Valtio korvasi vuonna 2022 koronasta aiheutuneet sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannukset koskien rokotuksia, testaamista ja suojaamista. Vihdin kunta delegoi korvausten haun Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle kunnanhallituksen kokouksessa 24.10.2022 § 207.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 19.9.2022 § 175 Rostin yrityspuiston (kaava N198) liittyvien korttelien myynnit Microsoftille. Hyväksytty esisopimus ja kauppakirja tarkoittavat, että Microsoftin datakeskusalueen kolmas sijaintipaikkakunta on Vihti. Toteutuessaan Microsoftin datakeskus on Vihdin historian suurin yksityinen investointi.

Verotulot kasvoivat 4,412 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin 3,22 prosenttia ja alkuperäiseen talousarvion osalta verotulot ylittyivät 4,8 milj. eurolla. Valtuusto myönsi 7.11.2022 § 56 talousarviomuutoksen verotulojen osalta, niin että kunnan tulovero arviota nostettiin 2,538 milj. euroa ja yhteisöveron arviota 1,551 milj. euroa. Kunnallisverojen selittää työllisyyden ja palkkasumman kasvu. Yhteisöveron 6,70 prosentin kasvua selittää vuonna 2021 alkanut talouden nousukausi pahimman pandemian jälkeen ja kunnille kertyi vielä vuoden 2021 koronatuen yhteisöverojen jako-osuuden korotuksen häntiä vielä vuodelle 2022. Yhteisöveroa lisäsi vielä 1.8.2021 päätetty varhaiskasvatuksen alennuksen kompensointi, jolloin kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin 1,25 %-yksikköä.

Kunnanvaltuusto myönsi kokouksessaan 6.6.2022 § 29 opetuksen tulosalueelle lisämäärärahan käytettäväksi hankemenoihin, sijaiskustannuksiin, määräaikaisten opettajien palkkoihin ja kouluohjaajien palkkoihin. Lisämääräraha oli kokonaisuudessaan 1 715 000 euroa. Lisäksi muutettiin toimintatuottojen osalta tukien ja avustusten tuloarviota 787 000 euroa.

Kunnanvaltuusto myönsi 26.9.2022 kokouksessaan, että valtionosuuksien verotulomenetysten kompensatiota nostetaan 1 272 984 eurolla ja valtionosuuksien uusi määräraha on 36 157 651 euroa. Muutos johtuu, koska laskentatekijät valtionosuuksissa ovat alkuvuoden arvioista päivittyneet sekä työmatkakulujen verovähennysoikeuksien kasvattamisen negatiiviset vaikutukset kompensoitiin kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 314 000 euroa talousarvioon nähden parempana. Tätä selittävät, että osinkotuottoja tuli noin 76 000 euroa enemmän kuin oli arvioitu sekä peruspääoman korko kuntayhtymiltä oli 108 000 euroa suurempi kuin talousarviossa oli ennakoitu.

Suunnitelmanmukaiset poistot jäivät alkuperäisestä talousarviosta noin 1,9 milj. euroa, joka johtuu, ettei kaikkia investointiosan suunniteltuja valmistuvia investointeja saatu valmiiksi tilikauden 2022 aikana. Talousarviomuutoksena suunnitelmallisten poistojen osuutta alennettiin 1 miljoonalla eurolla, jolloin poistot jäivät noin 900 000 euroa alle muutetun talousarvion.

Satunnaisissa erissä on tuotoissa Etevan kuntayhtymän taseen ylijäämätilin palautus jäsenkunnille, josta Vihdin osuus oli noin 153 000 euroa. Satunnaisissa kuluissa on pakollinen varaus liittyen Vihdin vanhainkotisäätiön lainantakaukseen 418 200 euroa. Säätiön taloudellinen tilanne on heikentynyt voimakkaasti ja on riski, että säätiö on menossa konkurssiin vuoden 2023 aikana.

Tilikauden tuloksesta, 8 209 081 euroa, ehdotetaan tehtävän poistoeron muutos +189 199 euroa sekä 4 615 158 euron investointivaraukset.

Lautakuntien raportoimia olennaisia muutoksia toiminnassa

Sivistyslautakunnan alaisen opetuspalveluiden toimintakulujen osalta merkittäviä taloudellisia poikkeamia on tarkastelukauden aikana tullut sijaiskuluissa, jotka nousivat budjetoiduista kuluista ja vuoden 2021 kuluista n. 140 000 euroa johtuen erityisesti kevään 2022 koronatilanteesta. Lisäksi perusopetukseen perustettiin 20.4.2022 alkaen valmistava luokka Ojakkalan kouluun, jossa työskenteli kaksi opettajaa ja kaksi koulunkäynnin ohjaajaa. Luokassa oli 26 oppilasta, iältään 6 - 17 vuotiaita, jotka olivat tulleet Vihtiin Ukrainasta kevään aikana. 1.8.2022 alkaen perustettiin kaksi valmistavaa luokkaa lisää, toinen alakoulun luokka Nummelan kouluun ja toinen yläkoululaisia varten Nummelanharjun kouluun. Valmistavan luokkien opetuksen kuluja ei oltu huomioitu vuoden 2022 talousarviossa ja ne olivat n. 125 000 euroa sisältäen materiaalikuluja ja koulukuljetuskustannuksia. Toimintatuotot toteutuivat muutetun budjetin mukaisina ja olivat n. 550 000 euroa suuremmat kuin vuonna 2021. Tämä johtui pääosin kotikuntakorvauksista ja hankerahoista, joita saatiin edellisvuotta enemmän.

Varhaiskasvatuksen osalta toimintakulujen merkittävimmät muutokset olivat palvelujen ostoissa, jotka jäivät n. 550 000 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Suurimmat poikkeamat palvelujen ostoissa olivat palvelusetelimenoissa, jotka jäivät n. 170 000 euroa alle talousarvion. Palvelusetelin hintoja nostettiin sivistyslautakunnan päätöksellä 15.3.2022 siten, että 1.8.2022 alkaen palvelusetelin perushinta on enintään 850 euroa ja alle 3-vuotiaan ikäkerroin on 1,5. Tämä muutos pystyttiin tekemään talousarvion puitteissa, koska myönnettyjen palvelusetelien määrä on vähentynyt keskimäärin 25 kuukaudessa kevään 2022 osalta. Lisäksi majoitus- ja ravitsemuspalvelut jäivät n. 300 000 euroa alle talousarvion ja matkustus- ja kuljetuspalveluissa jäätiin n. 50 000 euroa alle talousarvion. Myös avustukset jäivät n. 200 000 pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Avustusten osalta suurimmat poikkeamat olivat lasten kotihoidon tuessa, jotka jäivät n. 180 000 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä jäivät n. 20 000 alle talousarvion. Merkittäviä toiminnallisia muutoksia kevään 2022 aikana ovat olleet Annantien sekä Kuoppanummen päiväkotiiin perustetut lapsiryhmät vuodenvaihteen 21-22 lasten varhaiskasvatuspaikkojen turvaamiseksi. Varhaiskasvatuspaikkojen mahdollistamiseksi jouduttiin henkilöstöä palkkaamaan lisää loppusyksystä 2022, näiden palkkaamiseen ei oltu talousarviossa varauduttu. Iso toiminnallinen muutos varhaiskasvatuksessa oli 1.8.2022 alkaen varhaiskasvatuslain muutos kolmitasoisesta tuesta, jonka johdosta varhaiskasvatuksessa tehdään hallintopäätökset sekä tehostettua että erityistä tukea saaville lapsille.

Elinvoimalautakunnan alaisen toiminnan osalta toimintatuotot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Tuloihin kirjautuva valmistus omaan käyttöön alittaa talousarviossa esitetyn. Toimintakulut alittavan talousarvion. Menopuolen kustannusaliitus selittyy pääosin PALMA:n purkukustannusten siirtymisellä vuodelle 2022. Myös henkilöstökulut alittivat talousarviossa esitetyn. Kaikkia avoimia vakansseja ei saatu rekrytointitoimista huolimatta täytettyä. Henkilökunnan vaihtuvuus on ollut etenkin maankäytön suunnittelussa poikkeuksellisen suurta. Kustannuksista talvikunnossapito ylitti talousarviovarauksen kustannusten ollessa noin 2,5 kertaiset talousarvioon nähden, johtuen poikkeuksellisen lumisesta loppupalvesta 2021 sekä alkupalvesta 2022. Pelastuslaitoksen kustannukset ylittivät talousarviossa varatut määrärahat noin 65 000 eurolla, johtuen maksuosuuden kasvusta vuonna 2022.

Liikuntapalveluissa uimahallin tulot olivat noin 30 000 euroa ennakoitua paremmat, vaikka kävijämäärä jäi arvioidusta määrästä. Toimintakuluissa liikuntapalvelut pysyivät talousarviossa ulkoisten toimintakulujen osalta, mutta sisäisen tila-avustuksen noin 46 000 euroa kuluksi ylitti talousarvion. Sisäisen tila-avustuksen kohdentumisesta ei oltu sovittu lautakuntien yhdistymisen jälkeen vuonna 2021 ja vuonna 2022 kulu kohdistui liikuntapalveluille.

Elinvoimapalveluissa merkittäviä toiminnallisia muutoksia vuoden aikana on ollut erityisesti henkilöstötilanteessa. Vaihtuvuutta on ollut erityisesti kaavoituksessa. Avoimina olleissa rekrytoinneissa on onnistuttu hyvin, joskin syksyllä useissa rekrytoinneissa hakuaikoja jouduttiin jatkamaan.

Ateria- ja puhdistuspalveluissa Perusturvayhtymä Karviaisen terveysaseman laitoshuollon sopimus päättyi 31.12.2021. Tämä selittää sen, että tuotot ja myös kulut toteutuivat talousarviota pienempänä. Vuodepaikkojen puolittuminen tilikauden aikana vaikutti siihen, että terveysaseman potilasruokailu väheni 36%. Elintarvikemäärärahoja säästyi siksi, että päiväkotien käyttöaste oli arvioitua pienempi, oppilaskioskeja oli osin kiinni alkuvuodesta ja terveysaseman potilasruokailu on ennakoitua vähäisempää.

Kunnanhallituksen alaisessa konsernipalveluissa strategian mukaisista hallinnon kehittämiskohteista päätösten ennakkovaikutusten arviointimenettely saatiin käynnistettyä joulukuussa 2022. Ennakkovaikutusten arviointimenettelyn aktiivinen hyödyntäminen jää kuitenkin tuleville vuosille. Sairauspoissaolojen vähentämisen osalta ei toteutunut koronapandemiasta johtuen. Kahta edellistä vuotta varjostivat altistumisesta johtuneet sairauspoissaolot ja alkuvuodesta 2022 koronavirus sairastutti henkilökuntaa merkittävästi edellisvuosia enemmän. Lyhyet sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi edellisistä vuosista. Sen sijaan psyykkisistä syistä johtuvia sairauspoissaoloja onnistuttiin vähentämään.

Joukkoliikenteessä merkittävin palvelumuutos tapahtui, kun Pohjolan Liikenne lopetti liikennöinnin kesällä 2022. Markkinaehtoiset vuorot paikkasivat osan kunnan joukkoliikenteen palvelulupauksen mukaisista vuoroista, mutta kunta joutui hankkimaan lisää vuoroja, jotta palvelulupaus täyttyy. Paikkausvuorot saatiin lopulta toteutettua määrärahojen puitteissa. Joukkoliikenteen käyttö ei ole täysin palautunut koronaa edeltävälle tasolle, mutta vuorojen käyttöaste on noussut hieman vuodesta 2021. Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 6.6.2022 § 66, että kunta siirtyy markkinavetoisesta joukkoliikenteen järjestämisestä ELY:n järjestämään joukkoliikenteeseen yhdessä muiden Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa. Päätöksen mukaisen liikennöinnin on määrä alkaa kesällä 2024.

Hyvinvointilautakunnan alaisessa toiminnassa kirjastopalveluissa lainaus- ja kävijämäärät nousivat yli 20 prosenttia vuodesta 2021. Pääkirjaston omatoimikirjastotoiminta käynnistyi 21.2. Kulttuuripalveluissa Nummela Art Nightin siirtyminen laajemmalle tapahtuma-alueelle ja suurempi yleisötavoite aiheutti odottamattomia kuluja mm. järjestyksenvalvonnan, sekä tapahtumasähkön ja -tekniikan osalta. Uudet vuosittain toistuviksi tapahtumiksi suunnitellut lapsiperheille suunnattu Lasten Superlauantai ja Pahantorjuja -Vihdin elokuvajuhla otettiin innokkaasti vastaan ja ne keräsivät yhteensä yli 2000 osallistujaa. Hyvinvointi- ja nuorisopalveluissa Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä käynnistettiin nykytilan kartoitustyöskentely, jossa arvioitiin kunnan lapsiystävällisyyden ja lasten oikeuksien toteutumisen tilaa sekä ammattilaisten että lasten itsensä näkökulmista. Nykytilan kartoituksen pohjalta luodaan toimintasuunnitelma vuosille 2023 - 2024.

Keskusvaalilautakunnan toiminnassa näkyi aluevaalit, jotka toteutettiin tammikuussa 2022. Aluevaaleissa valittiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuustoon 79 aluevaltuutettua ja heidän varajäsenensä 1.3.2022 alkavalle toimikaudelle.

Oleellisista tapahtumista tilikauden 2022 päättymisen jälkeen ennen tilinpäätöksen allekirjoittamista tulee todeta seuraavaa:

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 30.1.2023 § 11 Vihdin kunnan sisäisen ostoliikenteen optiokauden 1.8.2023 – 31.7.2024. Kaikkia optiokauden mukaisia vuoroja ei jatketa, vaan osa sopimuksen vuoroista kilpailutetaan uudelleen, jotta saadaan tarkoituksenmukaisia vuoroja tehtyä.

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 13.2.2023 § 25 Liikkumisohjelman ja esittää sitä edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Liikkumisohjelman tavoitteen on lisätä kaikenikäisten kuntalaisten arki- ja hyötyliikkomista. Ohjelmaan kirjatuin toimenpiteiden edistetään kuntalaisten liikunnallista aktiivisuutta ja terveyttä sekä tuetaan sisäistä poikkihallinnollista yhteistyötä kunnan strategian mukaisesti.

Vihdin kunnanhallitus hyväksyi 13.2.2023 § 27 Lahjoitus- ja testamenttirahaston sääntöjen päivittämisen. Rahaston käyttötarkoitus muutettiin, niin että varat kohdistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Vihdin kunnanhallitus 6.3.2023 § 52 päätti ostaa Perusturvakuntayhtymä Karviaisen omistamat osakkeet Keski-Uudenmaan työterveys Oy:n osakkeen hintaan 5 590 euroa ja Sarastia Oy:n osakkeen hintaan 6,45 euroa.

Vihdin kunnanhallitus käsitteli kokouksessaan 16.1.2023 vuoden 2022 talousarvioylitykset. Kunnanvaltuusto hyväksyi talousarvioylitykset kokouksessaan 23.1.2023 § 1.

Elinvoimalautakunta 7.2.2023 §14 hyväksyi Vihdin kunnan viestintäohjelman 2023-2025 ja ohjelma esiteltiin kunnanhallitukselle 13.2.2023 § 29. Viestintäohjelman tarkoitus on määritellä kehykset sille, miten kunnan strategia ja toiminta näkyvät viestinnässä, mitkä ovat kunnan viestinnän päätavoitteet ja kuinka niiden toteuttamista arvioidaan.

Sivistyslautakunta hyväksyi 31.1.2023 § 5 varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen taksan 1.3.2023 alkaen, niin että perittävä maksu määräytyy 1.3.2023 voimaan tulevan varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesti.

2.2. Tavoitteiden toteutuminen

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2022	TOT- %	VASTUUTAHO
PAIKALLISEN TOIMINNAN TUKEMINEN	Kunta on koko paikallisen toiminnan rakentumisen ja kehittämisen mahdollistaja.	Järjestöavustuksia voi hakea sähköisesti	Sähköinen hakulomake on käytössä	Sähköisen asioinnin kehittäminen ei edennyt vuoden 2022 aikana suunnitellusti johtuen mm. tietohallinnon ja tietohallintojohtajan resursoinnin haasteista 2022 tammi-helmikuun jälkeen. Sähköisen asioinnin ratkaisuvaihtoehtoja on tutkittu loppuvuodesta 2022 ja tavoitteena on tunnistaa soveltuva sähköisen asioinnin alustaratkaisu vuoden 2023 aikana mikä soveltuisi sekä järjestöavustusten-, että muiden kunnan sähköisten asiointiprosessien tukemiseen.	10	kehittämispäällikkö, tietohallintojohtaja
		Kirkkoniemen kulttuurikeskus, Museo	Kirkkoniemen kulttuurikeskus ja uusi museo käyttöön otettu	Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen remontointi ja käyttöönotto siirtynyt vuodelle 2023. Museon remontti ja muutto valmis. Museon uusi perusnäyttely valmistuu kesälle 2023.	50	Tekninen johtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

		<p>Kunta ja 3. sektori tarjoavat yhdessä uusia kulttuuripalveluja kuntalaisille ja matkailijoille.</p>	<p>Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen ja 3. sektorin yhteistyössä tarjoamia tapahtumia vuonna 2022 olivat muun muassa Lasten Superlauantai, Lauletaan yhdessä - yhteislaulutapahtuma, Yökirjasto, Kaiken kansan Vapputapahtuma, sekä Pahantorjuja - Vihdin elokuvajuhlat. Vihdin kirjastojen tilat ovat omatoimikirjastojen myötä entistä laajemmin 3.sektorin ja muiden toimijoiden käytettävissä tapahtumiin ja toimintaan.</p>	100	<p>Tekninen johtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja</p>
	<p>Kunnan edunvalvonta palvelurakennemuutoksissa</p>	<p>Edunvalvonta sote-uudistuksessa ja TE-palveluiden järjestämistä vastuun siirtymisessä kunnille.</p>	<p>Soteuudistuksen edunvalvontatoimenpiteenä kunta käynnisti keskustelut hyvinvointialueen kanssa uuden hyvinvointikeskuksen perustamisesta Vihtiin. Työn tueksi kunta laati Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa erillisen tilatarveselvityksen, jota täydennettiin NHG:n selvityksellä terveyspalveluiden tulevaisuuden käyttötarpeesta. Hyvinvointikeskuksen suunnittelutyön jatkosta saadaan varmuutta syyskaudella 2023, kun hyvinvointialueen palvelustrategia valmistuu. Soteuudistuksen rahoituksen epäkohtien osalta kunta on tuonut aktiivisesti esille epäkohtia lausunnoissaan sekä medialle</p>	100	<p>kunnanjohtaja, palvelukeskusten johtajat</p>

Kuntarahoituksen podcastissa tai FCG:n kasvun hintaselvityksen mediatilaisuudessa. Osana Kuuma-seudun hallitusohjelma tavoitteita on nostettu esiin myös edunvalvontatoimenpiteenä kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistaminen. Kunta on aktiivisesti myös mukana hyvinvointialueen yhdyspintaan koskevilla neuvotteluilla, jotta kuntalaispalvelut saataisiin mahdollisimman sujuviksi myös jatkossa ja jotta Perusturvakuntayhtymä Karviaisen purun viimeisimmät vaiheet toteutettaisiin tarkoituksenmukaisesti. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirto hyvinvointialueelle on sujunut lähes ongelmitta.

TE-palveluiden uudistuksen osalta kunta on aloittanut keskustelut tarkoituksenmukaisen järjestämisalueen muodostamiseksi. Keskusteluita käydään erityisesti EKKV-alueen kuntien kesken ja näistä raportoidaan säännöllisesti hallitusta. Hyväksytyyn lainsäädännön mukaisesti lopulliset päätökset järjestämisalueesta tulee tehdä ennen lokakuun 2023 loppua. Kunta on käynnistänyt Navigaattori-nimisen ESR-hankkeen, joka parantaa kunnan

AVOIMUUS JA OSALISUUS	<p>Avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen Vihdissä. Edistämällä osallistumista ja avoimuutta mahdollistetaan keskinäisen luottamuksen vahvistuminen.</p>	<p>Liikuntapaikkojen ajantasaisen tilanteen tarjoaminen.</p>	<p>Otetaan käyttöön järjestelmä jossa kerrotaan liikuntapaikkojen tiedot ajantasaisesti esim. ladut ja luistinjäät.</p>	<p>valmiuksia TE-palveluiden tuottamisessa 2025. Ennen TE-lainsäädännön hyväksyntää kunta toi aktiivisesti myös malliin liittyviä epäkohtia esille TEM:n ja VM:n tapaamisissa vuonna 2022.</p> <p>Vuoden alkupuolella hankittiin koekäyttöön palvelu, jossa ylläpidetään latujen ja luistinjäiden tilatietoa. Järjestelmä on käytössä. Kaikkia paikkoja ei vielä raportoida, mutta ovat tulossa.</p>	<p>80</p>	<p>tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö</p>
		<p>Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen yhteistyössä sote-toimijan kanssa</p>	<p>Hyvinvointikertomus hyvinvointialueen yhdyspinnan rakentaminen opiskeluhooltohenkilöstön (kuraattorit) siirtäminen hyvinvointialueelle</p> <p>Rajapinnan rakentaminen hyvinvointialueelle ennaltaehkäisevissä palveluissa. Ennaltaehkäisevät palvelut toimivat 1.1.2023 alkaen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.</p>	<p>Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on laadittu ja hyväksytty vuosille 2021 – 2025.</p> <p>Hyvinvointialueen yhdyspintatyöhön nimettiin asiantuntijat, jotka osallistuivat vuoden 2022 aikana hyvinvointialueen yhdyspintojen valmistelutyöhön.</p> <p>Opiskeluhooltohenkilöstö siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueelle.</p> <p>Ennaltaehkäisevien palvelujen raja- ja yhdyspintoja valmisteltiin ja rakennettiin verkostoissa yhteistyössä perusturvakuntayhtymä Karviaisen sekä LUVN -valmistelusta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Paljon on kuitenkin edelleen vielä suunnittelemista ennen kuin voidaan puhua käytännön yhteistyön ja rakenteiden vakiinnuttamisesta.</p>	<p>100</p> <p>30</p>	<p>sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, palvelukeskusjohtajat, johtava kuraattori</p> <p>sivistys- ja hyvinvointijohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, palvelukeskusjohtajat, johtava kuraattori</p>

		Päätösten vaikutuksia arvioidaan valmistelun yhteydessä vahvistetun arviointimenettelyn mukaisesti	Päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointimenettely (EVA) käytössä kaikissa toimielimissä lapsivaikutusten arvioinnin valmistelu osana lapsiystävällinen kunta -työtä	Päätösten strateginen ennakkovaikutusten arviointi otettiin käyttöön 1.12.2022 alkaen. Vuoden 2022 aikana kuitenkin ainoastaan elinvoimalautakunta ehti käsitellä asioita, joiden valmistelussa ennakkovaikutusten arviointia oli uuden ohjeistuksen mukaisesti käytetty. Ennakkovaikutusten arviointia hyödynnetään laajemmin vuoden 2023 aikana.	80	hallintojohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja
INNOVAATIOT JA KOKEILUT	Kunta tarvitsee kehittyäkseen ja erottuakseen erilaisia innovaatioita. Kunta panostaa strategiakaudella kokeiluihin ja uuteen toimintakulttuuriin, joka kannustaa yrittämään uutta ja ottamaan hallittuja riskejä.	Omatoimikirjaston käyttöönotto pääkirjastolla.	Omatoimikirjaston käyttöönotto	Pääkirjaston omatoimikirjasto on otettu käyttöön 21.2.2022	100	kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, tilapäällikkö
AVOIMUUS JA OSALLISUUS	Avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen Vihdissä. Edistämällä osallistumista ja avoimuutta mahdollistetaan keskinäisen luottamuksen vahvistuminen.	Edistetään luottamushenkilöiden ja työntekijöiden välistä hyvää yhteistyötä ratkaisukeskeisen toimintakulttuurin kehittämiseksi.	Päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointi on käytössä Yhteistyön pelisäännöt	Päätöksenteon ennakkovaikutusten arviointimenettely otettiin käyttöön 1.12.2022. Elinvoimalautakunnan päätöksissä ennakkovaikutusten arviointia hyödynnettiin vuoden 2022 puolella, mutta muiden toimielinten osalta ei. Yhteistyön pelisääntöjen laatiminen aloitettiin syksyllä 2022, mutta niitä ei	80 50	

saatu laadittua vuoden 2022 aikana.
Pelisäännöt tulevat päätöksentekoon
vuoden 2023 aikana.

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

	TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2022	TOT- %	VASTUUTAHO
LIKKUMISEN UUDET MUODOT	Joukkoliikenteen kehittämiseen etsitään ratkaisuja, joiden avulla liikkuminen Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin helpottuisi. Vihdillä on mahdollisuus olla etujoukoissa kokeilemassa liikennemuotoja, jotka innostavat älykkääseen liikkumiseen. Meillä on myös tavoitteena löytää ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja, jotka samalla muodostavat toimivan liikennejärjestelmän.	Joukkoliikenteen järjestämistavan ratkaiseminen	Järjestämistapaselvitys ja päätös järjestämistavasta. Yhtenäisen lipputuotteen edistäminen Länsi-Uusimaalla ja pääkaupunkiseudulla	Valtuusto teki päätöksen liittyä ELY:n joukkoliikenteen järjestämistapaan, jonka oli määrä aloittaa syksyllä 2023. ELY:stä johtuvista syistä uuden järjestämistavan liikennöinti alkaa kesällä 2024. Kunta jatkaa edunvalvontatyötä ELY:n suuntaan. ELY pyrkii esittää kunnalle päätettäväksi ELY:n ja kunnan välisen yhteistyösopimuksen liikenteen järjestämisestä maaliskuussa 2023.	100	Talousjohtaja, kuljetusasiantuntija
ULKONA LIKKUMINEN	Kannustamme ihmisiä liikkumaan luonnossa ja edistämme luonnon virkistyskäyttöä. Kunnan alueen liikuntareitistöjen rakentaminen sekä nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen ovat tärkeitä	Edistämme luonnon virkistyskäytön mahdollisuuksia panostamalla kunnan alueelle sijoittuvien, laajojen vesistöjen kunnostukseen ja ylläpitoon eri vesistöhankkeiden kautta	Vesistöjen tilan kohentuminen	Ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa on merkittävästi panostettu vesistöhankkeisiin ja niiden vaikuttavuuden ohjaamiseen vuoden 2022 aikana. Kaikissa rahoitetuissa hankkeissa on vuonna 2022 tehty Vihdin alueelle kohdistuvia toimenpiteitä.	100	Elinvoimajohtaja, ympäristöpäällikkö
		Laaditaan kuntaan	Liikkumisohjelma	Liikkumisohjelma valmisteltiin	90	Liikuntapäällikkö,

	<p>tekoja, joiden avulla tarjoamme parempia ulkona liikkumisen puitteita. Näemme Nuuksion arvon vihtiläisenä eräalueena entistäkin paremmin. Nuuksio vahvistaa kunnan matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen vetovoimaisuutta.</p>	<p>Liikkumisohjelma, jolla tavoitellaan vaikuttavuutta kuntalaisten arkiaktiivisuuteen poikkihallinnollisin keinoin</p> <p>Vihdin portti Nuuksioon</p>	<p>hyväksytty kunnanvaltuustossa 2022 aikana</p> <p>Ohjelman toimeenpano aloitettu</p> <p>Pysäköintialueen ja sen palveluiden määrittäminen ja hankesuunnitelman laatiminen sekä hyväksyminen elinvoimalautakunnassa</p>	<p>päätöksentekoon vuoden 2022 aikana. Hyväksymiskäsittely siirtyi lausuntoaikataulujen vuoksi vuoden 2023 alkuun.</p> <p>Ohjelman toimeenpano on käynnistetty.</p> <p>Kunta on tehnyt ja vireillä on maanvaihtoja Poikkiapuolaisen tuntumasta suunnitellun pysäköintialueen tuntumasta. Maanvaihtojen vahvistuttua tarkastetaan, on suunniteltu sijainta alueen virkistyspalveluiden kannalta paras mahdollinen. Lisäksi on varmistettava kulkuyhteys pysäköintialueen Nuuksion polkuverkostolle.</p>	<p>10</p> <p>50</p>	<p>yhdyskuntatekniikan päällikkö</p> <p>Liikuntapäällikkö, yhdyskuntatekniikan päällikkö</p> <p>tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö</p>
SÄHKÖISET PALVELUT	<p>Kunta panostaa sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Sähköiset asiointipalvelut ovat ensisijaisia, ja ne tulee olla käytävissä viikonpäivästä tai kellonajasta riippumatta. Asiakkaille sähköiset palvelumme näkyvät yhden luukun periaatteena.</p>	<p>Liikuntatilojen älylukituksen laajentaminen kunnalta vuokrattavissa tiloissa</p> <p>Palautejärjestelmän jatkokehittäminen</p>	<p>Kuoppa-Nummen tilojen älylukituksen suunnittelu ja toteutus</p> <p>Säännöllisen esim. viikoittaisen palautteen kerääminen aloitettu</p>	<p>Kaikkiin kunnalta vuokrattaviin tiloihin järjestetään kiinteistöjen etäohjauksen myötä älylukitus, joka mahdollistaa tilojen käytön järjestämisen joko älyavaimella tai koodilla niin vakiovuoroille kuin yksittäisvuoroillekin. Älylukitus on käytössä Vihkon liikuntahallissa, uimahallissa (encora ranneke), omatoimikirjastoissa kirkonkylällä ja Nummelassa.</p> <p>Sähköisen asioinnin kehittäminen ei edennyt vuoden 2022 aikana suunnitellusti. Työkuormasta johtuen ei tunnistettu mahdollisuuksia allokoida</p>	<p>50</p> <p>0</p>	<p>tekninen johtaja, kunnossapitopäällikkö</p> <p>tietohallintojohtaja</p>

			<p>lisäresursseja ja kunnan omaa henkilötyötä palautejärjestelmän kehitystöihin vuoden 2022 aikana. Yleisen sähköisen asiainnin ratkaisuvaihtoehtoja on tutkittu loppuvuodesta 2022 tietohallinnon toimesta ja tavoitteena on tunnistaa soveltuva sähköisen asiainnin alustaratkaisu vuoden 2023 aikana mikä soveltuisi sekä kuntalaispalauteprosessin, että muiden kunnan sähköisten asiointiprosessien tukemiseen.</p> <p>Nykyistä palautejärjestelmää on korjattu ja ylläpidetty häiriötilanteissa ratkaisutoimittajan kanssa mutta nykyratkaisulle ei ole alkuperäisen käyttöönoton yhteydessä myöskään otettu käyttöön kulusäästöinä jatkuvia kehitys- ja ylläpitopalveluita. Nykymuotoisen ratkaisun jatkokäyttöä tulee pohtia vuoden 2023 aikana sähköisen asiainnin ratkaisun kehittämisen yhteydessä.</p>		
<p>ETÄTYÖ</p> <p>Mahdollistamme myös työn tekemisen kotikunnasta käsin. Strategiakaudella edistämme nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksia kunnan eri alueille. Nopeat ja kattavat yhteydet</p>	<p>Nopeiden tietoliikenneyhteyksien tarjontaa vihtiläisille kuluttajille ja yrityksille edistetään käytettävissä olevin keinoin.</p>	<p>Tietoliikenneyhteyksien kehittyminen Vihdin kunnan alueella</p>	<p>Yhteistyökeskusteluja jatkettiin operaattorikumppaneiden kanssa, mutta järkevää ja taloudellista vaihtoehtoa ei saavutettu. Vuoden 2022 aikana markkinaehtoisten tietoliikenneyhteyksien rakentuminen on edennyt kuntakeskusten alueilla.</p> <p>Kunnanhallituksessa 14.11.2022 § 229</p>	<p>20</p>	<p>Tietohallintojohtaja, hallintopäällikkö</p>

mahdollisimman laajasti koko kunnan alueella parantavat asukkaidemme etätyömahdollisuuksia merkittävästi. Lisäksi kokeilemme kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpisteinä.

hallitus päätti esittää Uudenmaan maakuntaliitolle, että maakuntaliitto pyytää tekemään Liikenne- ja viestintävirasto Trafomia laajakaistahankkeen markkina-analyysin koko kunnan alueelta ja julistamaan markkina-analyysin pohjalta laajakaistahankkeeseen liittyvän valtiotuen haettavaksi. Traficomin markkina-analyysi on valmistunut 6.2.2023, minkä pohjalta arvioidaan Uudenmaan liiton kanssa tarkoituksenmukaiset hankealueet ja eteneminen tukikelpoisten alueiden osalta.

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

TAVOITE	TEOT 2022	MITTARI	TOTEUMA 31.12.2022	TOT-%	VASTUUTAHO
YRITYSELÄMÄ Kunnan elinvoimaisuus tarvitsee väestönkasvun lisäksi myös yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vahvistamme tätä työtä ja olemme monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta. Kunnan tarjoamalla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritystoiminta.	Edistetään TE-palvelujen saavutettavuutta ja paikallisuutta	TE-toimiston lähipalvelupiste kunnan alueella	TE-palveluiden kanssa on käynnistetty säännölliset yhteistyöpalaverit. Yhteistyökeskusteluja kuntien kanssa on käyty myös TE2024 muutoksen osalta. Järjestämisalueeseen liittyvät keskustelut ja tarkemmat selvitykset ovat painottuneet EKKV-alueelle. ESR-hankkeeseen on saatu myöntävä lausunto ja neuvotteluja jatketaan vuoden 2023 aikana. Arvioitu aloitus kevät 2023. Hankkeen myötä suunniteltava ja käyttöönotettava yhteispalvelutila mahdollistaa mm. TE-palvelujen lähipalvelut Nummelassa. Hankkeen edetessä käynnistetään keskustelut KEHA-keskuksen kanssa, joka päättää TE-palveluiden tiloista.	30	kunnanjohtaja, hallintojohtaja, työllisyyspäällikkö
	Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakentaminen.	Hiidenlaakson katusuunnitelmat on hyväksytty ja katujen toteuttaminen aloitettu	Rostin yrityspuiston läntisen osan asemakaava eteni ja sen myötä laadittiin katusuunnitelmat, jotka lautakunta hyväksyi 10.1.2023.	0	Yhdyskuntatekniikan päällikkö, tekninen johtaja
	Hiidenlaakson kunnallistekniikan rakentaminen	Katusuunnitelmat hyväksytty Rostin yrityspuistoa koskien ja rakennuspaikalle on	Rakennussuunnitelmien laatiminen on käynnissä. Urakkakilpailutusvaiheeseen päästään katusuunnitelmien saatua lainvoiman.	60	Yhdyskuntatekniikan päällikkö, tekninen johtaja

MAANKÄYTTÖ	<p>Strategiakaudella nostamme maankäytön asiat kunnan kehittämisen tärkeimmäksi välineeksi. Näin parannamme niin yritysten toiminnan kuin monipuolisen asuntotarjonnankin perusedellytyksiä. Tavoitteena on, että pystymme vastaamaan välittömästi mihin tahansa yritystoimintaa tai asumista koskevaan maankäytölliseen tarpeeseen.</p>	<p>Maankäyttöpoliittisin keinoin edistetään riittävää tonttivarantoa niin yrityskuin asuintonteissakin: Etelä-Nummolan työpaikka-alueen laajentamisen mahdollistava asemakaavatyö aloitetaan, ja Ridalinmetsän pientalovaltaisen asuinalueen kaavoittamista jatketaan.</p>	<p>työmaayhteydet olemassa.</p> <p>Ridalinmetsän seuraava pientalorakentamista mahdollistava asemakaava saatetaan ehdotusvaiheeseen.</p> <p>Etelä-Nummolan työpaikka-alueen laajentumisalueen asemakaavasta laaditaan valmisteluaineisto vuoden 2022 aikana.</p>	<p>Alueen itäosan kaavavalmistelu etenee ja katusuunnitelmat laaditaan niin, että kaavan vahvistuttua myös katusuunnitelmat ovat hyväksymiskäsittelyvalmiudessa.</p> <p>Hiidenlaakson kunnallistekniikan suunnittelu odottaa kaavan etenemistä.</p>		
		<p>Tervalammen osayleiskaavatyötä jatketaan</p>	<p>Osayleiskaavasta laaditaan kaavaehdotus vuoden 2022 aikana.</p>	<p>Ridalinmetsän alueella on kesällä 2022 tehty tarvittavat luontoselvitykset. Alueen kaikkien asemakaavojen osallistumis- ja arviointisuunnitelmat on päivitetty. Etelä-Nummolan työpaikka-alueen laajentumisalueella on laadittu kesällä 2022 tarvittavat luontoselvitykset.</p>	30	Elinvoimajohtaja
		<p>Vihdin kunnan alueella on maankaatopaikka kunnan, kuntalaisten ja</p>	<p>Höytiönnummen ylijäämämassojen vastaanottoaika</p>	<p>Työ on viivästynyt kunnasta riippumattomista syistä. Uusi aikataulu kaavaehdotukselle on syyskuu 2023 ja hyväksyntä vuoden 2023 loppuun mennessä.</p>	30	Elinvoimajohtaja
		<p></p>	<p></p>	<p>Ylijäämämassojen vastaanotto on käynnissä Höytiönnummella. Suunnitelman mukaan laajennetun alueen käyttöaika on</p>	100	tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö,

		yrittäjien tarpeisiin	laajennussuunnitelma on hyväksytty ympäristölautakunnassa ja laajennustyö on käynnissä. Ylijäämämassojen vastaanotto on käynnistynyt vuoden lopulla. Lumen vastaanotto on ollut toiminnassa keskeytyksettä.	noin 20 vuotta.		elinvoimajohtaja
MARKKINOINTI	Vihdin tunnettuus yritysten hyvänä sijoittumispaikkana vaatii aiempaa vahvempaa esilläoloa, jatkuvaa näkymistä ulospäin. Vihdin entistäkin elinvoimaisempi yritys-elämä edellyttää mielikuvien aktiivista rakentamista ja viestintävireen ylläpitämistä.	Kunnan Internet-sivustot ovat uusittu	kunnan elinkeinopalvelujen ja Visit Vihdin Internet-sivustot on uudistettu	Kunnan elinkeino- ja matkailusivustot on uudistettu vuoden 2022 aikana. Kotisivujen osalta tehtiin aiempaa suunnitelmaa kevyempi päivitys, jolla toiminnallisuuksia parannettiin.	100	Kunnanjohtaja, Elinvoimajohtaja
ILMASTOSTRATEGIA	Ilmastomuutoksen hillitsemiseksi sitoudumme Kuuma-kuntien päivitetyn ilmastostrategian toimenpiteisiin ja kannamme oman osuutemme siinä asetetuista vähennystavoitteista.	Selvitetään korvaavien lämmitysratkaisujen käyttöönottoa ja tarvittavia korvausinvestointeja kunnan öljylämmitteisissä kohteissa ja toteutetaan lämmitystapamuutoksia	Toteutuneet lämmitysmuodon muutokset	Öljylämmityksen korvausinvestointien selvittämisen painopiste on Vihkon kampusalueen selvitysten laatimisessa. Tavoitteena on monistaa hyväksi havaitut ratkaisut myöhemmin myös muihin öljylämmitteisiin kiinteistöihin. Ensisijaisina vaihtoehtoina ovat maalämpö ja ilmavesilämpöpumput/ilmalämpöpumput.	40	tekninen johtaja, tilapäällikkö

HENKILÖSTÖN PALVELUASENNE	Liikumme kohti uutta toimintakulttuuria satsaamalla henkilöstömme osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö on arvomme.	mahdollisuuksien mukaan.		Ensimmäisinä maalämpökohteina tulevat olemaan Kuntala ja Metsäpolun päiväkotit. Vihkon kampusalueen kiinteistöjen tilapäisen öljylämmityksen korvaaminen pääosin maalämmöllä on selvitys vaiheessa.		
		Uuden strategian mukaisen toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden edistäminen. Työnantajakuvan edistäminen. Työhyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen.	Uuden strategian pohjalta tehtävä toimintakulttuurin ja asiakaslähtöisyyden toteutumisen arvioiminen ja kehittäminen työyksiköittäin.	Asiakaslähtöisyyden toteutumista henkilöstön kokemuksen mitataan henkilöstön työhyvinvointikyselyssä kahden vuoden välein. Tätä osiota koskevat kysymykset saivat edellistä vuonna 2020 tehtyä mittauskertaa paremmat tulokset, mm. väittämä yleisarvosana työyhteisöni asiakaspalvelussa onnistumisessa kouluarvosanoin 4-10” nousi 8,52 -& gt; 8,57. Toimenpidesuunnitelmiin kirjataan työyhteisön toimenpiteet palvelukulttuurin kehittämiseen. Toimintakulttuurin käsikirja tulee keväällä 2023 päätöksentekoon.	90	Kunnan johtoryhmä, esimiehet.
TALOUDEN TASAPAINO	Vastuullinen taloudenpito on kunnassa tehtävän mahdollistamisen perusta.	Erityisen tuen prosessien kehittäminen	Erityisopetuksen rakenteiden tarkastelu sekä tuen portaiden kriteerien selkiyttäminen perusopetuslain näkökulmasta esi- ja perusopetuksen oppilaiden yhdenvertaisuuden ja oikea-aikaisen ja –	Ruotsinkielisen opetuksen tuen kriteerit on yhdenmukaistettu vastaamaan suomenkielistä opetusta. Erityisestä tuesta tehostettuun tukeen siirtyminen lisääntyy nivelvaiheiden tarkistamisen yhteydessä. Kehittämissuunnitelma aistiyliherkkien oppilaiden opetuksen järjestämisestä on tehty. HOPE- ja MOPO -luokkien prosesseja on kehitetty.	70	opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, erityisopetuksen asiantuntija, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

	Kunnan investointiprosessin kehittäminen	muotoisen opetuksen ja tuen varmistamiseksi. Kunnan investointiprosessista on tehty erillinen auditointi ja toimenpiteet kehittämiskohteiden edistämiseksi on toteutettu	Poliittinen investointiryhmä ja virkakunnan investointiryhmä ovat kokoontuneet säännöllisesti. Investointitarpeet ylittävät tuotantokapasiteetin. Kunnanhallitus antoi täyttöluvan kunnallistekniikan toisen rakennuttajainsinöörin viralle. Syksyn rekrytoinnissa ei saatu palkattua tehtävään sopivaa henkilöä. Haku tullaan uusimaan loppu keväästä. Mikäli rekrytointi ei onnistu, joudutaan rakennuttamispalveluita hankkimaan mm. Rostin yrityspuiston kunnallistekniikan rakennuttamistehtäviin ostopalveluina.	50	Tekninen johtaja, talusjohtaja, kunnanjohtaja
	Talous- ja toimintaraportoinnin kehittäminen edistämään kustannustietoisuutta ja tukemaan päätöksentekoa.	Järjestelmästä jaettuna tarkoituksenmukaiset kokonaisuudet johdolle esimiehille luottamushenkilöille ja kuntalaisille Talousväestöhenkilöstö- ja toimintaraportit koottuna yhdessä järjestelmässä.	Tiedolla johtamisen työkalua on edistetty Kuntamaiseman kanssa, niin että on luotu tarkoituksenmukaisia talouden ja henkilöstön raportointikokonaisuuksia. Loppuvuoden aikana on luoto järjestelmästä tarkoituksen mukaisia kokonaisuuksia johdolle ja esihenkilöille. Myöhemmässä vaiheessa on tarkoitus avata näitä soveltuvin osin myös luottamushenkilöille ja kuntalaisille.	60 100	Tietohallintojohtaja, talusjohtaja Tietohallintojohtaja, talusjohtaja

2.3. Käyttötalouden toteutuminen

2.3.1. Keskusvaalilautakunta

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	31 980	47 000		47 000	61 614	14 614	92,7 %
MYyntITUOTOT							
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET	31 980	47 000		47 000	61 614	14 614	92,7 %
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT	-98 785	-56 094		-56 094	-56 937	-843	-42,4 %
HENKILÖSTÖKULUT	-54 025	-38 094		-38 094	-39 939	-1 845	-26,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-48 009	-34 300		-34 300	-36 011	-1 711	-25,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-6 016	-3 794		-3 794	-3 928	-134	-34,7 %
PALVELUJEN OSTOT	-24 619	-11 800		-11 800	-12 513	-713	-49,2 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 995	-3 200		-3 200	-953	2 247	-91,3 %
AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTAKULUT	-9 146	-3 000		-3 000	-3 532	-532	-61,4 %
TOIMINTAKATE	-66 805	-9 094		-9 094	4 677	13 771	-107,0 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä. Vaalien käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernipalvelujen palvelukeskuksessa.

Tammikuussa 2022 toimitettiin aluevaalit, joissa valittiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuustoon 79 aluevaltuutettua ja heidän varajäsenensä 1.3.2022 alkavalle toimikaudelle. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue muodostuu Uudenmaan maakuntaan kuuluvista Espoon, Hangon, Inkoon, Karkkilan, Kauniaisten, Kirkkonummen, Lohjan, Raaseporin, Siuntion ja Vihdin kunnista. Hyvinvointialueen tehtäviä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen. Aluevaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta vastasi kaikista muista järjestelyistä paitsi ehdokasasettelusta ja vaalien tuloksen vahvistamisesta. Edellä mainituista toimenpiteistä vastasi aluevaalilautakunta.

2.3.2. Tarkastuslautakunta

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT							
MYyntITUOTOT							
MAKSUTUOTOT							
TUET JA AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT	-30 117	-30 372		-30 372	-20 714	9 658	-31,2 %
HENKILÖSTÖKULUT	-5 854	-7 809		-7 809	-5 876	1 933	0,4 %
PALKAT JA PALKKIOT	-5 450	-7 391		-7 391	-5 550	1 841	1,8 %
HENKILÖSIVUKULUT	-404	-418		-418	-326	92	-19,4 %
PALVELUJEN OSTOT	-24 262	-22 063		-22 063	-14 822	7 241	-38,9 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT		-500		-500	-16	484	
AVUSTUKSET							
MUUT TOIMINTAKULUT							
TOIMINTAKATE	-30 117	-30 372		-30 372	-20 714	9 658	-31,2 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntia antamaan vastineensa arviointikertomukseen ja vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Vuonna 2022 tilintarkastusyhteisön veloitukset jäivät noin 7.000 euroa pienemmäksi kuin talousarviossa arvioitiin. Kyse on menojen jaksotuksesta eri vuosille. Vuoden 2022 tilintarkastuksen työpanoksen loppuosa kohdistuu vuoden 2023 ensimmäisille kuukausille. Tästä johtuen myös työpanoksen kustannus kohdistuu vuodelle 2023.

2.3.3. Kunnanhallitus

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	1 498 983	1 321 780		1 321 780	1 661 782	340 002	10,9 %
MYYNTITUOTOT	440 987	441 200		441 200	771 095	329 895	74,9 %
MAKSUTUOTOT	227						-100,0 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 035 551	880 580		880 580	824 353	-56 227	-20,4 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 218				66 334	66 334	198,6 %
TOIMINTAKULUT	-98 923 573	-105 075 571		-105 075 571	-102 332 240	2 743 331	3,4 %
HENKILÖSTÖKULUT	-3 959 161	-3 994 884		-3 994 884	-3 914 550	80 334	-1,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 139 584	-2 389 594		-2 389 594	-2 246 314	143 280	5,0 %
HENKILÖSIVUKULUT	-1 819 577	-1 605 290		-1 605 290	-1 668 236	-62 946	-8,3 %
PALVELUJEN OSTOT	-92 276 613	-98 642 156		-98 642 156	-96 008 410	2 633 746	4,0 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-249 875	-110 250		-110 250	-219 495	-109 245	-12,2 %
AVUSTUKSET	-2 119 083	-1 935 000		-1 935 000	-1 734 278	200 722	-18,2 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-318 841	-393 281		-393 281	-455 507	-62 226	42,9 %
TOIMINTAKATE	-97 424 590	-103 753 791		-103 753 791	-100 670 458	3 083 333	3,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot - pysyvien vastaavien luovutustappiot = -103 820 120. Kunnanhallituksen osalta sitova toimintakate alittui 3 004 119 eurolla.

Kunnanhallituksen luvut sisältävät konsernipalveluiden tulosalueen, Peruskuntayhtymän Karviaisen määrärahat sekä kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen alaiset kustannuspaikat. Kunnanhallitus vastaa konsernipalvelukeskuksen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi muun muassa strategisesta suunnittelusta, asuntopolitiikasta, työllisyyspolitiikasta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta, valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista.

Talousarvioon nähden toimintatuotot ylittyivät 340 000 eurolla, jota selittää maahanmuuttopalveluiden myyntituottojen lisääntyminen pakolaisista saaduista korvauksista valtiolta. Toimintakulut alittuivat 2,7 milj. eurolla, jota selittää sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuva kuntaosuuden ennakoitua alhaisempi maksuosuus. Avustuksissa myös työmarkkinatuen kuntaosuus oli 245 000 euroa alhaisempi kuin talousarvioon varattu määräraha.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2021 kunnanhallituksen alaista toimintaa koskevia huomioita oli merkittävästi ja näistä on annettu vastine kunnanvaltuustolle 26.9.2022 § 46.

Konsernipalveluiden osalta vuoden 2022 aikana on tunnistettu kokonaisvaltaisia riskejä ulkoistettujen palvelutoimittajien toiminnassa ja kustannusten kehityksessä. Toimenpiteenä on tunnistaa erilaisia järjestämismahdollisuuksia palveluiden suhteen.

Tietoteknisen osa-alueiden jatkuvuudenhallintaan tulee kohdistaa entistä enemmän huomioita.

Toimenpiteenä on ollut kohdentuneempi suunnittelu, toimintaharjoitukset jatkuvuuden suhteen toimittajan kanssa sekä tekniset tukipalvelut.

Kuntatalous on ollut ulkopuolelta tulleiden muutostekijöiden moukaroimana jo useamman vuoden ajan. Valtion koronatuotet lihottivat kuntien taloutta yksittäisinä vuosina 2020 ja 2021. Niiden aikana on päässyt unohtumaan, että lähtökohta, josta koronan aikakauteen siirryttiin, oli kuntien talouden kannalta mahdollisimman heikko. Epävarmuutta on lisännyt Ukrainan sodasta johtuva energiakriisi sekä kohonnut inflaatio ja korkojen nousu. Hyvinvointialueiden aloittaminen vuoden 2023 alussa ja kunta-alalle tehty palkkaratkaisu jatkoivat kuntatalouden kentän mullistamista. Vaikka pahimmat riskit eivät kohdistu vuosille 2022 ja 2023 vaan sitä seuraaville, on kunnassa taloudellista epävarmuutta pyritty hallitsemaan mm. käymällä lävitse kriittisiä sopimuksia, lainasalkkua ja talouden tasapainotusohjelma VIHTA toimenpideohjelman toimeenpanoa.

Konsernipalvelut

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	1 498 983	1 321 780		1 321 780	1 661 782	340 002	10,9 %
TOIMINTAKULUT	-9 635 240	-9 809 412		-9 809 412	-9 883 356	-73 944	2,6 %
TOIMINTAKATE	-8 136 258	-8 487 632		-8 487 632	-8 221 574	266 058	1,0 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Konsernipalvelut huolehtivat koko kuntaa palvelevista tukipalveluista, kuten hallinnon, talouden, henkilöstön ja tietohallinnon palveluista, kehittämisestä sekä investointien ja hankinta-asioiden koordinoinnista. Konsernipalvelut vastasivat myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta, maahanmuuttopalveluista sekä joukkoliikenteen järjestämisestä. Konsernipalveluiden vastuulla oli myös työllistäminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen osto Perusturvakuntayhtymä Karviaiselta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostettiin Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä.

Konsernipalveluiden toimintakate oli 8 221 574 euroa ja se siten alitti talousarvion mukaisen toimintakatteen 266 058 eurolla. Sekä toimintatuotot että toimintakulut ylittivät talousarvion. Toimintatuottojen kohdalla ylitys oli kuitenkin suurempi. Merkittävin taloudellinen poikkeama on sosiaali- ja terveyspalveluiden tulosalueella, joka alitti talousarvioon varatun määrärahan 2,7 milj. eurolla. Muita merkittäviä taloudellisia poikkeamia ovat henkilöstökulujen alhaisempi toteuma talousarvioon nähden erityisesti työllisyyspalveluissa, jossa asiakasohjautuvuus ei ole toiminut toivottavalla tavalla, sekä hallintopalveluissa henkilöstön vaihtuvuuden johdosta. Työllisyystilanteen paranemisesta johtuen työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvu on taittunut ja avustusten osalta alitetaan talousarvioon varattu määräraha 245 000 eurolla. Edelleen alkuvuonna jatkuneen koronaepidemian vuoksi hengityssuojaimia ja koronatestejä jouduttiin hankkimaan arvioitua enemmän, ja tästä syystä tarvikkeisiin varattu määräraha on ylittynyt merkittävästi 100 000 eurolla.

Strategian mukaisista hallinnon kehittämiskohteista päätösten ennakkovaikutusten arviointimenettely saatiin käynnistettyä joulukuussa 2022. Ennakkovaikutusten arviointimenettelyn aktiivinen hyödyntäminen jää kuitenkin tuleville vuosille. Järjestöyhteistyötä edistettiin avustusten sähköisen hakumenettelyn käyttöönotolla. Avustusten hakemista on sähköistetty, mutta kokonaisvaltaista sähköistä asiointia ei ole vielä saavutettu tavoitellussa laajuudessa. Uusien asiakaspalvelukanavien käyttömahdollisuuksia selvitettiin vuoden 2022 aikana. Hallintoa työllistivät alkuvuodesta historian ensimmäiset aluevaalit sekä teleoperaattoripalvelun tuottajan vaihtuminen. Suunniteltu yhteistyö Lohjan kaupungin kanssa puhelunvälityksessä ei toteutunut, mutta uuden sopimuksen myötä telepalveluiden hintojen lasku kattaa arvioidun kustannussäästön. Puhelinvaihteen ulkoistaminen toteutettiin vuoden 2023 alusta alkaen.

Henkilöstöpalvelujen tavoite sairauspoissaolojen vähentämisen osalta ei toteutunut koronapandemiasta

johtuen. Kahta edellistä vuotta varjostivat altistumisesta johtuneet sairauspoissaolot ja alkuvuodesta 2022 koronavirus sairastutti henkilökuntaa merkittävästi edellisvuosia enemmän. Lyhyet sairauspoissaolot lisääntyivät merkittävästi edellisistä vuosista. Sen sijaan psyykkisistä syistä johtuvia sairauspoissaoloja onnistuttiin vähentämään. Lisäksi henkilöstöpalvelujen henkilöstöä työllistivät haasteet Sarastia-yhteistyössä ja ongelmat Populus-monikantaan liittyen.

Joukkoliikennepalveluissa merkittävin palvelumuutos tapahtui, kun Pohjolan Liikenne lopetti liikennöinnin kesällä 2022. Markkinaehtoiset vuorot paikkasivat osan kunnan joukkoliikenteen palvelulupauksen mukaisista vuoroista, mutta kunta joutui hankkimaan lisää vuoroja, jotta palvelulupaus täyttyy. Paikkausvuorot saatiin lopulta toteutettua määrärahojen puitteissa. Joukkoliikenteen käyttö ei ole täysin palautunut koronaa edeltävälle tasolle, mutta vuorojen käyttöaste on noussut hieman vuodesta 2021. Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 6.6.2022 § 66, että kunta siirtyy markkinavetoisesta joukkoliikenteen järjestämisestä ELY:n järjestämään joukkoliikenteeseen yhdessä muiden Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa. Päätöksen mukaisen liikennöinnin on määrä alkaa kesällä 2024.

Työllisyyspalvelujen asiakasohjautuvuus parantui vuonna 2022 työllisyyspoliittisen hankkeen avulla ja nuorten työpajan osalta. Haasteita on ollut edelleen Kierrätyskeskuksessa. Markkinoinnista huolimatta työllistettävien asiakasmääriä ei ole saatu nostettua koronaa edeltävälle tasolle, vaikkakin myyntituotot ja ostavien asiakkaiden määrä ovat nousseet muun muassa vaatemyynnin myötä. Työllistämiskannustimien käyttö on kasvanut tasaisesti vuoden aikana.

Maahanmuuttopalveluita työllisti ukrainalaisten ja kiintiöpakolaisten saapuminen Vihtiin. Vuoden aikana toimintakuluja ja -tuottoja kertyi noin 300 000 euroa talousarviossa ennakoitua enemmän eritoten siksi, että jo aiemmin syntyneiden pakolaisten erityiskustannuksia koskevien menojen osalta Karviaiselta saatiin laskuja vasta vuonna 2022 ja vastaavasti myös kustannuskorvauksia päästiin hakemaan myöhässä. Erityiskustannukset ovat yleensä ennalta arvaamattomia ja huomattavia ja aiheutuvat sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeista. Kustannukset voivat liittyä esimerkiksi lastensuojeluun tai kalliiseen sairaalahoitoon. Suurin osa ukrainalaisista pakolaisista kunnalle aiheutuneista kustannuksista kohdistui kuitenkin varhaiskasvatukseen ja opetustoimeen.

Tiedolla johtamisen työkalua kehitettiin Kuntamaiseman kanssa. Vuoden aikana luotiin tarkoituksenmukaisia talouden ja henkilöstön raportointikonkaisuuksia. Loppuvuodesta käynnistettiin työpajakeskusteluita tulevien tiedolla johtamisen tarpeiden kartoittamiseksi. Myös ostolaskudatan julkistamista on edistetty talouspalveluissa yhteistyössä Sarastian kanssa. Sarastia on luonut erillisen raportointikonkaisuuksien, jolla tiedot saadaan raportointiohjelmasta ilman ylimääräistä työtä. Ostolaskuja ei ole kuitenkaan vielä avattu yleiseen jakoon kunnan internet-sivuille, koska raportilta saatavaa tietoa on kehitettävä vielä edelleen niin, että se on ymmärrettävää myös ulkopuolisille.

Uusi tietohallintojohtaja aloitti kunnan palveluksessa elokuussa 2022. Tietohallinnolle asetetut tavoitteet sähköisen asioinnin kehittämisestä ja valokuituhankkeesta eivät edenneet alkuvuodesta suunnitellulla tavalla, koska tietohallintojohtajan tehtävä oli täyttämättä. Syyskuussa käynnistettiin Vihdin koulujen ja päiväkotien tietoliikenneyhteyksien ongelmien selvitystyö, jonka perusteella toteutettiin loppuvuodesta korjausinvestointeja ja laadittiin vuodelle 2023 suunnitelma elinkaarivaihdoista jo vanhentuneiden ja viallisten tietoliikennelaitteistojen korjaus- ja vaihtotöiden osalta. Tietohallinto tuki osaltaan myös tulevan Etelä-Nummelan koulukeskuksen tarvitsemien tietoliikenneyhteyksien suunnittelussa.

Tietoteknisen jatkuvuudenhallinnan suunnitelmien ja aihealueeseen liittyvien palveluiden kehitystyötä ja suunnittelua jatkettiin aktiivisesti loppuvuoden aikana. Lisäksi tehtiin sähkökatkoihin liittyvää varautumistyötä. Tietohallinto laati elo-syyskuussa tietohallinnon palveluiden ja toimintojen kehitystiekarttasuunnitelman tuleville vuosille ja linjaukset tietohallinnon vuoden 2023 kehitystoimille, mitkä huomioitiin myös vuoden 2023 talousarvion laadinnassa.

Sosiaali- ja terveystaloudet

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT	-89 139 104	-95 158 156		-95 158 156	-92 369 359	2 788 797	3,6 %
TOIMINTAKATE	-89 139 104	-95 158 156		-95 158 156	-92 369 359	2 788 797	3,6 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Sosiaali- ja terveystalouksien toimintakate oli vuoden lopussa 92 369 359 euroa ja toteuma-asete 97,1 %. Toimintakate oli 2 788 797 euroa parempi kuin talousarviossa oli ennakoitu. Vihdin perusterveydenhoidon maksuosuus Karviaiselle oli 2 130 775 euroa talousarviota nähden alhaisempi. SYY. Erikoissairaanhoidon maksuosuus oli 746 505 euroa alle talousarvion. Vielä tammikuussa 2023 HUS:n arvion mukaan Vihdille olisi tullut erikoissairaanhoidosta lisälaskua, mutta kalliin hoidon tasaus tasasi kuntien maksuosuuksia ja Vihin osalta erikoissairaanhoidon toteutui lopulta alle talousarvion.

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintavuosi 2022 oli vuonna 2009 perustetun kuntayhtymän viimeinen. Vuoden 2023 alussa Karkkilan kaupungin ja Vihdin kunnan sosiaali- ja terveystalouksien järjestämisvastuu siirtyi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuosi 2022 oli kolmas peräkkäinen koronapandemian haastama vuosi. Koronapandemia vaikutti toimintaan ja samalla toiminnan kustannuksiin merkittävästi vuonna 2022. Suurimpana toimintaan vaikuttaneena muutoksena vuoteen 2021 verrattuna oli henkilöstön sairauspoissaolojen lisääntyminen, joka vaikeutti palvelutuotantoa etenkin terveystalouksissa. Valtio korvasi koronasta aiheutuneita kustannuksia Karviaiselle 2,6 milj. euroa vuonna 2022. Korvaus kattoi koronasta aiheutuneet suorat kustannukset (testaus, rokottaminen ja suojavarusteet).

Kuntayhtymän toimintaa ohjasi omistajakuntien hyväksymä talousarvio. Hyväksyessään kuntayhtymän talousarvion Vihdin kunta asetti 1 703 800 euron ja Karkkilan kaupunki 710 000 euron sopeuttamistavoitteen. Yhtymähallitus jatkoi ja seurasi vuonna 2019 aloitettujen talouden tasapainottamis- ja kehittämissuunnitelmien toteuttamista. Uusina toimenpiteinä vuodelle 2022 esitettiin muun muassa Nummelan vuodeosaston palvelurakenteen muuttaminen sekä eri virkojen täyttämättä jättäminen määrääjäksi. Lisäksi eri henkilöiden työpanoksen kohdentamisella hyvinvointialueen valmisteluun pienennettiin kuntien maksuosuutta hyvinvointialueen vastatessa osaltaan kustannuksista. Toteutetuilla toimenpiteillä saavutettiin 812 000 euron vaikutukset.

Vihdin osalta HUS:n palvelusopimuksen mukaisessa erikoissairaanhoidossa avo- että vuodeosastohoidon palvelutuotannon määrä väheni verrattuna vuoteen 2021, alittaen HUS:n budjetoima määrän palvelutuotantoon. Käynnit käyntityyppien mukaan vähenivät verrattuna vuoteen 2021 tasolla, alittaen hieman HUS:n budjetoiman määrän. Hoitopäivät tuotteet vähenivät verrattuna vuoteen 2021, alittaen HUS:n budjetoiman määrän. HUS:n palvelusopimuksen mukainen laskutus, mukaan lukien kalliin hoidon tasaus, kasvoi vuoteen 2021 verrattuna 2,6 %, mutta alitti HUS:n budjetoiman 5,6 %.

2.3.4. Sivistyslautakunta

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	4 131 472	3 629 387	787 000	4 416 387	4 902 962	486 575	18,7 %
MYYNITUOTOT	1 256 163	1 415 887		1 415 887	1 394 248	-21 639	11,0 %
MAKSUTUOTOT	1 773 063	1 444 000		1 444 000	1 713 526	269 526	-3,4 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 101 906	769 500	787 000	1 556 500	1 790 088	233 588	62,5 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	340				5 100	5 100	1 400,1 %
TOIMINTAKULUT	-61 716 393	-62 739 879	-1 715 000	-64 454 879	-63 615 295	839 584	3,1 %
HENKILÖSTÖKULUT	-35 583 663	-34 742 269	-1 715 000	-36 457 269	-36 533 711	-76 442	2,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-28 834 686	-28 376 663	-1 613 509	-29 990 172	-29 762 784	227 388	3,2 %
HENKILÖSIVUKULUT	-6 748 976	-6 365 606	-101 491	-6 467 097	-6 770 927	-303 830	0,3 %
PALVELUJEN OSTOT	-10 965 027	-12 246 031		-12 246 031	-11 897 496	348 535	8,5 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 142 804	-1 326 990		-1 326 990	-1 204 470	122 520	5,4 %
AVUSTUKSET	-1 364 838	-1 472 500		-1 472 500	-1 267 411	205 089	-7,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-12 660 062	-12 952 089		-12 952 089	-12 712 206	239 883	0,4 %
TOIMINTAKATE	-57 584 922	-59 110 492	-928 000	-60 038 492	-58 712 332	1 326 160	2,0 %

Hankkeiden osuus

	TA 2022	MTA 2022	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Opetus					
Toimintatuotot	442 000	1 229 000	1 046 565	-182 435	85,20%
Toimintakulut	-306 313	-1 441 313	-1 289 575	151 738	89,50%
Toimintakate	135 687	-212 313	-243 010	-30 697	114,50%
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	259 800	259 800	422 027	162 227	162,40%
Toimintakulut	-354 978	-354 978	-551 804	-196 826	155,40%
Toimintakate	-95 178	-95 178	-129 777	-34 599	136,40%
Opiskeluhoolto					
Toimintatuotot	55 700	55 700	37 594	-18 106	67,50%
Toimintakulut	-84 355	-84 355	-53 790	30 565	63,80%
Toimintakate	-28 655	-28 655	-16 196	12 459	56,50%
Yhteensä					
Toimintatuotot	757 500	1 544 500	1 506 186	-38 314	97,50%
Toimintakulut	-745 646	-1 880 646	-1 895 169	-14 523	100,80%
Toimintakate	11 854	-336 146	-388 983	-52 837	115,70%

Toiminnan ja talouden toteuma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat yhteistyössä muiden toimialojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille.

Sivistyslautakunta vastaa opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueen palveluiden järjestämisestä, palvelut kohdentuvat ensisijassa lapsille ja nuorille sekä heidän huoltajilleen.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden tuottamisen periaatteet nousevat kuntastrategiasta ([VIHTI strategia 2022-2025.pdf](#)). Strategisina painopistealueina koti lähellä kaikkea, hyvinvoiva tulevaisuus, teknologian mahdollisuudet sekä hyvät kulkuyhteydet muodostavat meille selkeän toiminnan ohjenuoran. Johtamisen ja arjen tekemisen arvoina palveluhenkisyys, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja rohkeus ovat päivittäisiä työvälineitä kohdatessamme toisiamme, lapsia, oppilaita, huoltajia sekä verkostojamme.

Haluamme mahdollistaa vihtiläisille lapsille, nuorille ja heidän huoltajilleen hyvän ja aktiivisen elämän sekä houkuttaa opetuksen ja varhaiskasvatuksen laadukkailla palveluilla uusia asukkaita kuntaamme. Strategisena tekona Unicefin lapsiystävällisen kuntatunnustuksen tavoitteiden sisältö on opetuksen ja varhaiskasvatuksen tulosalueiden ydintoimintaa. Osana palveluiden tuottamista strateginen tavoite on lasten- ja nuorten osallisuuden mahdollisuuksien jatkuva kehittäminen.

Karviaisen (Hyvinvointialue 2023 alkaen) palvelukokonaisuudet muodostavat tärkeän yhdyspinnan opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelutuotannolle. Sujuvat ja toimivat, oikea-aikaiset varhaiskasvatuksen ja opetuksen tehtäviä tukevat palvelut käsittävät neuvola- ja kouluterveydenhuollon- ja lääkärin palvelut, hammashuollon palvelut, koulukuraattori- ja psykologipalvelut, erilaiset terapiapalvelut sekä erikoissairaanhoidon palvelut kuten lasten- ja nuorten psykiatrian palvelut. Myös toimivilla aikuissosiaalityön ja lastensuojelun palveluilla on merkitystä varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluiden rakenteeseen monella tavalla.

Kunnan omista palveluista opetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluiden olennaisia tukipalveluita ovat tila-ruoka- ja puhtauspalvelut. Turvalliset ja toimivat ympäristöt mahdollistavat laadukkaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisen.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita arjen toimintaympäristöissä ovat myös liikunta- ja nuorisotoimi. Koulunuorisotyön sekä liikunnallisen elämäntavan rakentaminen varhaiskasvatuksen ja opetuksen arkeen tuo arvokasta monitoimijaisuutta lasten ja nuorten arkitoimintaympäristöön.

Etelä-Nummelan koulukeskus on ollut vuoden 2022 aikana merkittävä opetuksen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotoimen (hyvinvointilautakunnan alainen tehtäväalue) toimintaa kehittävä hanke. Koulukeskuksen rakentamistyö aloitettiin vuoden 2022 aikana. Rakentamisen ohessa on aktiivisesti suunniteltu opetuksen, varhaiskasvatuksen ja nuorisotoimen toiminnallista kokonaisuutta. Toiminta tiloissa on käynnistymässä suunnitelmien mukaisesti vuoden 2024 aikana.

Sivistyslautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli -60 038 492 euroa ja toteutuma -58 712 332,30 euroa, toteutuma on 97,8 %. Toimintakate toteutui 2,2 % muutettua talousarviota parempana.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2021 sivistyslautakunnan alaista toimintaa koskevasta toiminnasta on annettu vastine kunnanvaltuustolle 26.9.2022 § 46. Nostoina kertomuksen osalta todetaan seuraavaa:

Opetuspalvelut:

Hobby Hour- harrastetuntien mahdollistamista kaikille kouluille ja kaikille oppilaille suunnitellaan yhdessä koulujen ja kuljetuspalveluiden kanssa. Vaikka harrastetoimintaan saadaan valtiolta hankerahaa, sen avulla ei pystytä kustantamaan kuljetuksia vaan ne kulut menevät opetuspalveluilta.

Pandemian jälkihoitoa tehdään edelleen mm. opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämien erityisavustusten turvin. Hankeavustuksilla on opetukseen palkattu lisää koulukäynnin ohjaajia ja resurssiopettajia sekä annettu lisää tunteja erityisopettajille ja tukiopetukseen.

Erityisen tuen purkamiset lakisääteisten tarkistusten ulkopuolella ovat keväällä 2022 selvästi lisääntyneet; niitä oli 20,7 % kevään 2022 aikana käsitellyistä päätöksistä (erityisopetuksen asiantuntijan oma seuranta), mikä kertoo kriteerien juurtumisesta koulutyön arkeen. Koska erityinen tuki tulee lain mukaan purkaa tehostetuksi tueksi, tulee se näkymään tehostetun tuen osuuden kasvuna, mutta vahvistaa näkemystä tehostetun tuen merkityksestä ja tulee yleistä tukea vahvistamalla tasaantumaan. Vihdissä on 84 (Karviaisen lastensuojelun tilasto k2022) sijaishuollon laitospaikkaa. Vihdin kunta huolehtii näiden lasten opetuksesta.

Valtakunnallisesti käytössä olevan määritelmän mukaan he sijoittuvat lähtökohtaisesti vaativaan erityiseen tukeen (https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80629/OKM_34_2017.pdf)

Varhaiskasvatus

Erityisopettajien rekrytointi on edelleen haastavaa ja edelleen kahdeksasta paikasta yksi on kokonaan täyttämättä ja yksi sijaisuus on täyttämättä.

Ennaltaehkäisevän työn haasteena tulee jatkossa olemaan kuraattoreiden ja perhesosiaalityön siirtyminen hyvinvointialueelle. Varhaiskasvatukseen ollaan luotu varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuva, johon tuli yhdeksi vastuualueeksi verkostotyön tekeminen yhteistyötahojen kanssa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat, jotka ovat saaneet Nepsy –ohjaajan koulutuksen toteuttavat vuoden 2023 alussa ryhmämuotoista toimintaa neuropsykiatriseen oireiluun liittyen. Asiakastytyväisyyskysely toteutettiin keväällä 2023, edellinen toteutettiin varhaiskasvatussuunnitelman päivityksen yhteydessä tammikuussa 2022. Sähköisiä palveluita on varhaiskasvatuksessa kehitetty asiakkaiden suuntaan pitkän aikaa ja lähes kaikki toiminnot on sähköistetty. Todennäköisesti vuonna 2024 ollaan siirtymässä asiakaspalvelujärjestelmän osalta uudempaan versioon.

Varhaiskasvatuksessa ryhmät täytetään noudattaen varhaiskasvatustalain ja asetusta. Varhaiskasvatustalain säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstön mitoitukselta säädetään valtioneuvoston asetuksessa varhaiskasvatuksesta: Päiväkodissa tulee kasvatust-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatustalain (540/2018) 26–28 §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus, enintään seitsemää enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuotiaista lasta kohden tulee päiväkodissa kasvatust-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on edellä tarkoitettu ammatillinen kelpoisuus. (30.12.2019/1586).

Varhaiskasvatuksen avustajille, erityisopettajille ja muulle henkilöstölle on järjestetty ja järjestetään jatkossakin Mapa –koulutusta, joka on tarkoitettu työssään haastavia asiakkaita tapaaville. Koulutus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen vaikeissa asiakastilanteissa, riskinarviointiin ja sen mukaiseen toimintaan, suojautumiseen ja fyysiseen ohjaamiseen. Varhaiskasvatuksessa on kehitetty myös perehdyttämistä ja luotu tähän koko varhaiskasvatukseen yhtenäinen malli.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden heikko näkymä	Talouden tasapainottaminen, Vihta- taulukon tarkastelu	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Kansalliset lakimuutokset: (oppivelvollisuuden laajeneminen, tuen portaat varhaiskasvatukseen, lukiolaki, perhevapaa uudistus)	Huolellinen lakien esivalmistelu kuntatasolla, resurssien riittävyyden tarkastelu.	Lakisäateisten palveluiden järjestäminen
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisäateisten palveluiden tarjonta. Hyvinvointialueen yhdyspinnan rakentuminen	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen
Palvelutarpeiden äkilliset muutokset	Henkilöstön varautuminen, varahenkilöjärjestelmän kehittäminen	Henkilöstön poissaolojen seuranta

Opetuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	2 036 968	1 841 887	787 000	2 628 887	2 607 343	-21 544	28,0 %
TOIMINTAKULUT	-40 195 531	-39 985 762	-1 715 000	-41 700 762	-41 641 191	59 571	3,6 %
TOIMINTAKATE	-38 158 563	-38 143 875	-928 000	-39 071 875	-39 033 849	38 026	2,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Opetuksen tulosalue sisältää opiskeluhoillon ja sivistyksen hallinnon.

Kunnanvaltuusto myönsi kokouksessaan 6.6.2022 opetuksen tulosalueelle lisämäärärahan käytettäväksi hankemenoihin, sijaiskustannuksiin, määräaikaisten opettajien palkkoihin ja kouluohjaajien palkkoihin. Lisämääräraha oli kokonaisuudessaan 1 715 000 euroa. Lisäksi muutettiin toimintatuottojen osalta tukien ja avustusten tuloarviota 787 000 euroa.

Opetuspalveluiden tilikauden tulos oli 39 033 849 euroa, joka on 38 026 euroa eli 0,097 % alle muutetun talousarvion.

Toimintakulujen osalta merkittäviä taloudellisia poikkeamia on tarkastelukauden aikana tullut sijaiskuluissa, jotka nousivat budjetoiduista kuluista ja vuoden 2021 kuluista n. 140 000 euroa johtuen erityisesti kevään 2022 koronatilanteesta. Lisäksi perusopetukseen perustettiin 20.4.2022 alkaen valmistava luokka Ojakkalan kouluun, jossa työskenteli kaksi opettajaa ja kaksi koulunkäynnin ohjaajaa. Luokassa oli 26 oppilasta, iältään 6 - 17 vuotiaita, jotka olivat tulleet Vihtiin Ukrainasta kevään aikana. 1.8.2022 alkaen perustettiin kaksi valmistavaa luokkaa lisää, toinen alakoulun luokka Nummelan kouluun ja toinen yläkoululaisia varten Nummelanharjun kouluun. Valmistavan luokkien opetuksen kuluja ei oltu huomioitu vuoden 2022 talousarviossa ja ne olivat n. 125 000 euroa sisältäen materiaalikuluja ja koulukuljetuskustannuksia.

Toimintatuotot toteutuivat muutetun budjetin mukaisina ja olivat n. 550 000 euroa suuremmat kuin vuonna 2021. Tämä johtui pääosin kotikuntakorvauksista ja hankerahoista, joita saatiin edellisvuotta enemmän.

Sekä kevätlukukaudella 2022 että syyslukukaudella 2022 opetuksessa on ollut käytössä sekä tasa-arvohankerahaa että esi- ja perusopetuksen hankerahaa koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi. Näillä hankerahoilla on lisätty tukiovetusta ja palkattu mm. kouluvalmentajat yläkouluihin, yhteinen erityisohjaaja Nummelanharjun ja Kuoppa-Nummen kouluun, koulunkäynnin ohjaajia ja resurssiopettajia. Syyslukukaudella 2022 käynnistyi myös Valmistavalta vihtiläiseksi- hanke. Sen puitteissa on tarkoitus laatia prosessit maahanmuuttotaustaisten lasten opetuskielen taidon ja perustaitojen vahvistamiseen ja siirtymän tukemiseen.

Opetuspalveluissa on jatkettu hankerahojen turvin kerhotoiminnan järjestämistä kouluissa sekä Hobby Hour-toimintaa, jolla pystytään lisäämään harrastustoimintaa koulupäivän yhteyteen.

Opiskeluhoillon toimintakate oli 297 394 euroa ja toteuma-aste 79 %. Opiskeluhoilto oli vuonna 2022 viimeistä kertaa opetuksen tulosalueen alla sen siirryttyä 1/2023 hyvinvointialueen tuottamaksi toiminnoksi. Opiskeluhoillon talous ja toiminta toteutui pääsääntöisesti suunnitelmien mukaisesti. Tammikuussa 2022 astui voimaan sitova henkilöstömitoitus, joka määrittä maksimi asiakasmäärän/kuraattorin työalue. Opiskelijoita saa olla nykyisin maksimissaan 670/kuraattori. Vihdille myönnettiin valtion erityisavustusta 7.10.2021 vuosille 2021-2022 Zhtv kuraattorin palkkaamiseksi yhteisöllisen opiskeluhoillon ja ennaltaehkäisevän työn vahvistamiseksi, sekä resurssien saattamiseksi lain mukaiselle tasolle. Opiskeluhoilto myönnettiin täyttölupa uusiin vakansseihin kuitenkin vasta 3/2022 alkaen. Kaksi uutta kuraattoria aloitti kevään 2022 aikana. Molempien vakanssien työn painopiste on esiopetuksen kuraattorityön kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Opiskeluholloille 7.10.2021 myönnettyä erityisavustusta 55 700 (omavastuu 30 %) ei ehditty käyttämään vuoden 2022 aikana, koska täyttölupa uusiin vakansseihin saatiin vasta 3/2022 alkaen. Erityisavustusta ei voitu siirtää vuodelle 2023, koska opiskeluhoito siirtyy hyvinvointialueen tuottamaksi toiminnoksi. Erityisavustuksen ehtojen mukaisesti käyttämättä jäänyt osa, huomioiden omavastuu, palautettiin.

Opiskeluholloin tiivistä yhteistyöstä kunnan kanssa jatketaan myös hyvinvointialueen aloitettua toimintansa. Opetustoimi ja sosiaali- ja terveystoimi toteuttavat opiskeluhoitoa suunnitelmallisena monialaisena yhteistyönä myös jatkossa.

Tunnusluvut	TP 2021/20.9.2021	TP 2022/20.9.2022	Suomenkielisen opetuksen osuus	Ruotsinkielisen opetuksen osuus
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 643	3 514	3 466	48
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 349	2 253	2 205	48
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 294	1 240	1 240	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	0	21	21	
Vieraskielisten oppilaiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi, ruotsi, saame tai romani ja viittomakieli)	247	228	228	
Tehostetun tuen oppilasmäärä	623	610	599	11
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, ei pidennetty oppivelvollisuus	560	466	465	<5
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	24	28	28	
Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä, pidennetty oppivelvollisuus, vaikeimmin kehitysvammaiset	<5	<5	<5	
Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden määrä	32	22	22	
Joustavan perusopetuksen oppilaiden määrä	10	10	10	
Kotiopetuksessa olevien oppilaiden määrä	15	11	11	
Oppilaat, joilla lupa aloittaa ko. lukuvuonna koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin	11	<5	<5	
Oppivelvollisuusiän ylittäneet muut perusopetuksen oppilaat	<5	0		
Vahvistettu tuntikehys	6 379	6 409		
Käytetty tuntikehys	6 379	6 409		
Osa-aikaista erityisopetusta saaneet lv 2021-2022 (%)	27%	24%	826	13
Ruotsinkielisten osuus osa-aikaista erityisopetusta saaneista (%)	1,4%	1,5%		
Kuraattoripalvelut (oppilasta/kuraattori)	768,8	745,2		
Kouluohjaajia	116	130		
Oppilasta/kouluohjaaja	31,41	27,03		
Kuljetusoppilaiden määrä	1 014	956	935	21

Kuljetusoppilaiden määrä %	28,0%	27,0%		
Ruotsinkielisten osuus kuljetusoppilaista	2,5%	2,2%		
Lukion oppilasmäärä	549	543	543	

Tunnusluvut	LV 2019-2020	LV 2020-2021	LV 2021-2022	LV 2022-2023			
Opetustuntien määrä	6 650	6 570	6 379	6 409			
Lukion kurssimäärät	670	670	685	685			
Tunnusluvut	TP2019	TP2020	TP 2021	20.9.2022		Suomenkielisen opetuksen osuus 20.9.2022	Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2022
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3 699	3 674	3 643	3 514		3 466	48
Oppilasmäärä 1-6 lk	2 452	2 432	2 349	2 253		2 205	48
Oppilasmäärä 7-9 lk	1 238	1 239	1 294	1 240		1 240	
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	9	<5	0	21		21	
Lukion oppilasmäärä	556	559	549	543			
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht. (vuoden ka.)	1242	1205	1214	1237			
Tunnusluvut	TP2019	TP 2020	TP 2021	MTA 2022	TP 2022		
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)							
Varhaiskasvatus ja esiopetus	16 308	15 988	15 990	16 932	15 900		
Perusopetus	8 592	8 641	9 095	9 681	9 627		
Lukiokoulutus	6 446	6 490	7 245	7 503	7 759		
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)							
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 861	11 685	11 524	12 192	11 417		
Perusopetus	5 557	5 679	5 877	6 222	6 249		
Lukiokoulutus	4 055	4 107	4 782	4 868	5 078		
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset+sisäiset erät)							
Perusopetus	4 825	4 798	5 105	5 323	5 293		
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset erät)							
Perusopetus	3 121	3 153	3 299	3 421	3 435		

Henkilöstömenot €/opetustunti							
Perusopetus	2 770	2 825	2 988	3 109	3 114		
Henkilöstömenot €/oppilas							
Varhaiskasvatus ja esiopetus	10 553	10 267	10 497	10 654	10 627		
Perusopetus	4 933	5 089	5 323	5 655	5 664		
Lukiokoulutus	3 850	3 975	4 394	4 408	4 588		
Kotikuntakorvaukset							
Kotikuntakorvaustulot	589 272	855 588	928 083	1 066 264	1 069 392		
oppilasmäärä	75	102	106	106	118		
Kotikuntakorvausmenot	-703 980	-741 552	-781 601	-939 051	-941 808		
oppilasmäärä	88	94	95	95	104		
Netto	-114 708	114 036	146 483	127 213	127 584		
oppilasmäärä	-13	8	11	11	14		
Kotikuntakorvauksissa huomioitu vain valtionosuuksien kautta tulevat erät							

Varhaiskasvatuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	2 094 503	1 787 500		1 787 500	2 295 620	508 120	9,6 %
TOIMINTAKULUT	-21 506 356	-22 732 184		-22 732 184	-21 963 979	768 205	2,1 %
TOIMINTAKATE	-19 411 853	-20 944 684		-20 944 684	-19 668 359	1 276 325	1,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Varhaiskasvatuksen tilikauden tulos oli 19 668 359 euroa, joka on 6,1 % alle talousarvion.

Merkittävät taloudelliset poikkeamat ovat maksutuotoissa, joiden alentuma ei ollut niin suuri kuin laskelmat varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muuttuessa näyttivät. Tämän johdosta maksutuottoja oli n. 270 000 euroa enemmän kuin talousarviossa oli varauduttu. Lisäksi tuet ja avustukset ovat huomattavasti suuremmat kuin talousarvion yhteydessä arvioitiin eli hankeavustuksia on saatu 377 448 euroa enemmän. Sen sijaan myyntituottojen osalta jäätin talousarviosta n. 140 000 euroa, joka johtuu siitä, että kuntaan sijoitettuja lapsia oli syksyllä 2022 vähemmän kuin arvioitiin.

Toimintakulujen osalta merkittävimmät muutokset olivat palvelujen ostoissa, jotka jäivät n. 550 000 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Suurimmat poikkeamat palvelujen ostoissa olivat palvelusetelimennoissa, jotka jäivät n. 170 000 euroa alle talousarvion. Palvelusetelin hintoja nostettiin sivistyslautakunnan päätöksellä 15.3.2022 siten, että 1.8.2022 alkaen palvelusetelin perushinta on enintään

850 euroa ja alle 3-vuotiaan ikäkerroin on 1,5. Tämä muutos pystyttiin tekemään talousarvion puitteissa, koska myönnettyjen palvelusetelien määrä on vähentynyt keskimäärin 25 kuukaudessa kevään 2022 osalta. Lisäksi majoitus- ja ravitsemuspalvelut jäivät n. 300 000 euroa alle talousarvion ja matkustus- ja

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2018	Lasten määrä 31.5.2019	Lasten määrä 31.5.2020	Lasten määrä 31.5.2021	Lasten määrä 31.5.2022
Kunnallinen päiväkotihoido	1280	1296	1230	1231	1243
Kunnallinen perhepäivähoito	66	45	24	19	20
Palvelusetelin piirissä	220	229	213	207	182
Yksityisen hoidon tuella	44	26	21	16	17

kuljetuspalveluissa jäätiin n. 50 000 euroa alle talousarvion. Myös avustukset jäivät n. 200 000 pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Avustusten osalta suurimmat poikkeamat olivat lasten kotihoidon tuessa, jotka jäivät n. 180 000 euroa pienemmiksi kuin talousarviossa oli varauduttu. Yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä jäivät n. 20 000 alle talousarvion

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia kevään 2022 aikana ovat olleet Annantien sekä Kuoppanummen päiväkotiin perustetut lapsiryhmät vuodenvaihteen 21-22 lasten varhaiskasvatuspaikkojen turvaamiseksi. Tarvittavaa henkilöstöresurssia on siirretty Vihdin kirkonkylän yksiköistä. Annantielle vuodenvaihteessa perustettu lapsiryhmä jatkoi toimintaa myös toimintakauden 2022-2023 kuten myös Hiidenrantaan jo edellisellä toimintakaudella perustettu lapsiryhmä. Näihin henkilöstöresurssit on siirretty Vihdin kirkonkylän yksiköistä, kun niissä lapsimäärät ovat vähentyneet.

Loppuvuonna eli syyskaudella 2022 varhaiskasvatuksessa oli käytössä sekä tasa-arvorahaa että hankerahaa koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi. Näillä hankerahoilla on palkattu varhaiskasvatuksen avustajia ja neljänsiä kasvattajia lasten tuen tarpeiden toteuttamiseksi.

Varhaiskasvatuspaikkojen mahdollistamiseksi jouduttiin henkilöstöä palkkaamaan lisää loppusyksystä 2022, näiden palkkaamiseen ei oltu talousarviossa varauduttu. Kesken toimintakauden palkattiin Otalammelle lastenhoitaja ja Metsäpolkuun opettaja.

Iso toiminnallinen muutos varhaiskasvatuksessa oli 1.8.2022 alkaen varhaiskasvatuslain muutos kolmitasoisesta tuesta, jonka johdosta varhaiskasvatuksessa tehdään hallintopäätökset sekä tehostettua että erityistä tukea saaville lapsille. Tämä lisäsi työtä sekä varhaiskasvatuksen kentälle että hallintoon.

2.3.5. Hyvinvointilautakunta

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	289 123	238 013		238 013	281 290	43 277	-2,7 %
MYYNITUOTOT	47 621	40 513		40 513	65 132	24 619	36,8 %
MAKSUTUOTOT	1 940	3 000		3 000	3 160	160	62,9 %
TUET JA AVUSTUKSET	214 435	163 800		163 800	187 229	23 429	-12,7 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 127	30 700		30 700	25 769	-4 931	2,6 %
TOIMINTAKULUT	-3 587 078	-3 707 596		-3 707 596	-3 698 952	8 644	3,1 %
HENKILÖSTÖKULUT	-1 482 820	-1 524 947		-1 524 947	-1 499 040	25 907	1,1 %
PALKAT JA PALKKIOT	-1 158 021	-1 209 677		-1 209 677	-1 184 277	25 400	2,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-324 798	-315 270		-315 270	-314 763	507	-3,1 %
PALVELUJEN OSTOT	-533 135	-561 094		-561 094	-495 829	65 265	-7,0 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-278 522	-258 420		-258 420	-285 364	-26 944	2,5 %
AVUSTUKSET	-175 128	-180 000		-180 000	-176 900	3 100	1,0 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 117 473	-1 183 135		-1 183 135	-1 241 819	-58 684	11,1 %
TOIMINTAKATE	-3 297 955	-3 469 583		-3 469 583	-3 417 663	51 920	3,6 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat yhteistyössä muiden toimialojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuri- ja museotoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueen toiminnoista.

Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli paikallisen yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja lapsen oikeuksien edistämisen tehtävissä.

Kirjasto- kulttuuri- ja museopalveluiden sekä nuoriso- ja hyvinvointipalveluiden tehtäväalueiden tuottamisen periaatteet nousevat kuntastrategiasta ([VIHTI strategia 2022-2025.pdf](#)). Strategisina painopistealueina koti lähellä kaikkea, hyvinvoiva tulevaisuus, teknologian mahdollisuudet sekä hyvät kulkuyhteydet muodostavat meille selkeän toiminnan ohjenuoran. Johtamisen ja arjen tekemisen arvoina palveluhenkisyys, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja rohkeus ovat päivittäisiä työvälineitä kohdatessamme toisiamme, lapsia, oppilaita, huoltajia sekä verkostojamme. Haluamme mahdollistaa vihtiläisille hyvän ja aktiivisen elämän sekä houkuttaa laadukkailla palveluilla uusia asukkaita kuntaamme.

Karviaisen (Hyvinvointialue 2023 alkaen) palvelukokonaisuudet muodostavat tärkeän yhdyspinnan kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen tehtävässä.

Strategisina tavoitteina hyvinvoivien vihtiläisten osalta ovat TEA-viisarin ja HYTE-kertoimen kehittyminen yhä paremmaksi sekä Unicefin lapsiystävällinen kuntatunnustuksen edistäminen erityisesti lasten osallisuuden lisäämisen kautta.

Hyvinvointilautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli -3 469 583 euroa ja toteutuma -3 417 662,78 euroa, toteutuma on 98,5 %. Toimintakate toteutui 1,5 % muutettua talousarviota parempana.

Arviointikertomuksen vastineissa kiinnitettiin erityisesti huomiota etsivän nuorisotyön tavoitavuuteen. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivän nuorisotyön palvelut ovat

suunnattu alle 29-vuotiaille ja perustuvat nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Työn palveluohjauksellisen luonteen vuoksi etsivässä nuorisotyössä tehdään tiivistä yhteistyötä mm. sosiaali- ja terveystalouden, työllisyyspalveluiden, Kelan ja TE-palveluiden kanssa. Vihdin kunnan nuorisopalveluissa työskentelee kolme etsivää nuorisotyöntekijää. Vuoden 2021 aikana etsivään nuorisotyön ilmoitettiin 219 nuoren yhteystiedot. Näistä nuorista tavoitettiin 170, joista 50 ohjattiin työllistymistä tukeviin palveluihin.

Toisena arviointikertomuksen nostona kirjasto- ja kulttuuripalveluiden laatuun, määrään ja näkyvyyteen liittyvä asia. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen alaisen tapahtumatuotannon laatu, määrä ja näkyvyys on lisääntynyt viime vuosina huomattavasti. Tulevia satsauksia tulosalueelle on muun muassa Vihdin museon uusien tilojen ja näyttelyjen avaaminen, Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan käynnistyminen ja kulttuuripalvelujen laadukkaan tapahtumatuotannon jatkuminen. Myös peruspalvelujen kuten kirjastotoiminnan laatu ja saavutettavuus pysyy erinomaisena. Saavutettavuutta lisää kirjastoautopalvelun jatkuminen ja omatoimikirjastotoiminta

Taulukko riskien seuranta

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Palvelutason heikentyminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	196 047	173 013		173 013	177 903	4 890	-9,3 %
TOIMINTAKULUT	-799 208	-855 929		-855 929	-806 717	49 212	0,9 %
TOIMINTAKATE	-603 162	-682 916		-682 916	-628 814	54 102	4,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tulosalue sisältää nuorisopalveluiden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastualueet. Hyvinvointipalveluiden kustannuspaikka jakautuu toimintotasolla Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (Hyte) sekä Lapsiystävälliseen kuntatyöhön (Lyk).

Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueen toteutunut toimintakate vuoden 2022 osalta on -628 814 euroa. Toteuma-aste asettui 92,1% tasolle toimintakateen jäädessä -54 102 euroa talousarviosta. Eniten toteuma-asteeseen vaikuttivat henkilöstökulut ja palvelujen ostot, joiden muodostama yhteenlaskettu alitus oli n. 43 000 euroa.

Nuorisopalveluiden talous on toteutunut pääosin talousarvion mukaisesti. Toimintakate vuodelta 2022 on 94,1 %. Suurin euromääräinen ero talousarvion ja toteuman välillä on henkilöstökuluissa, jotka jäivät 15 471€ alle talousarvion. Tämä selittyy henkilöstön opintovapailta, muilla palkattomilla vapailta sekä henkilöstön vaihdostilanteissa säästyvillä kuluilla. Talousarviossa painopisteeksi nostettiin koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittäminen ja tehostaminen, palveluiden saavutettavuuden parantaminen,

mielekkään tekemisen ja osallisuuden mahdollistaminen sekä laaja-alainen yhteistyö sekä julkisen että kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on kehitetty ja tehostettu Aluehallintoviraston rahoittamalla vuonna 2021 alkaneella hankkeella, joka jatkui lokakuulle 2022. Hankkeen tavoitteena oli mallintaa Vihdin koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä, kohdentaa tukea koronapandemiasta eniten kärsineille, tukea peruskoulun ja toisen asteen nivelvaihetta sekä parantaa saavutettavuutta. Hanke sai hyvää palautetta alueen kouluilta ja oppilaitoksilta. Hankkeelle saatiin jatkorahoituspäätös Aluehallintovirastolta joulukuussa. Lapsille ja nuorille on tarjottu mielekästä tekemistä yhteisöllisen nuorisotyön toimintojen kautta, jota ovat olleet mm. avoin tilatoiminta, kerhot, lomatoiminnot ja etsivän nuorisotyön nuorille aikuisille suunnatut Hyvä päivä –ryhmät, jotka toteutettiin yhdessä perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa. Nuorisotyön saavutettavuutta on lisännyt koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tehostumisen lisäksi viikoittainen pop-up nuorisotila Otalammen koululla. Otalammen pop-up -nuorisotilaa on järjestetty yhdessä seurakunnan nuorisotyön kanssa.

Nuorisopalvelut ovat tukeneet opetuspalvelujen koordinoiman harrastamisen Suomen mallin toteutumista etenkin valmistelussa sekä markkinoinnissa. Harrastamisen Suomen mallin avulla tuetaan lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallisuuteen ilmaisen, koulujen yhteydessä olevan harrastustoiminnan keinoin. Osallisuutta on ollut vahvistamassa aktiivisesti toiminut nuorisovaltuusto, joka saa toimintaansa tukea ja apua nuorisopalveluista nimetyiltä vastuuhenkilöiltä. Nuorisovaltuuston vaalit pidettiin loppuvuodesta 2022. Lisäksi osallisuutta lisääviä rakenteita ovat nuorisotiloilla kokoontuvat tilatoimikunnat ja tilakokoukset. Nuorisopalvelut on tukenut vihtiläisten nuorten työllistymistä jakamalla keväällä 138 kpl 300€ arvoisia kesätyöseteleitä. Kesäsetelillä voi työllistyä vihtiläiseen tai Vihdissä säännöllistä toimintaa harjoittavaan yritykseen tai rekisteröityyn yhdistykseen.

Tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä julkisen ja kolmannen sektorin kanssa on tehty etenkin monialaisen Ankkuritiimin sekä etsivän nuorisotyön toimesta. Ankkuritiimin asiakkuudessa on rikos- ja lastensuojeluilmoitusten perusteella vuonna 2022 ollut 61 vihtiläistä nuorta, ja tapaamisia yhteensä 145 kpl. Tämän lisäksi on ollut ryhmämuotoisia tapaamisia. Ankkuritiimin yhteistyötahoja ovat etenkin koulut ja kohderyhmän kannalta olennaiset kolmannen sektorin toimijat. Etsivän nuorisotyön tilastot julkaistaan kevään 2022 aikana. Yhteistoimijuus etsivässä nuorisotyössä näkyy etenkin sosiaali- ja terveystalouden, Kelan, työllisyyspalveluiden ja TE-palveluiden kanssa tehtävässä tiiviissä yhteistyössä. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyössä yhteistoimijuus koulujen kasvattajayhteisöjen sekä seurakunnan nuorisopalveluiden kanssa on olennainen osa toimintaa. Nuorisopalvelut saivat paikalliselta Zonta-kerholta lahjoituksen nuorisotilan tietokonetta varten loppuvuodesta 2022.

Hyvinvointipalveluiden talous toteutui vuonna 2022 alle budjetoidun toimintakatteen ollen 57,1%. Toimintakuluissa etenkin palkkakulut jäivät alle budjetoidun. Hyvinvointityön koordinaatiota tehtiin vuonna 2021 opetuksen tulosalueen sisällä 25% työajalla ja loppuvuodesta 2021 palkkakuluista tehtiin määrärahasiirto opetuksesta hyvinvointipalveluiden alle (Hyvinvointilautakunta 16.9.2021 §6). Vuonna 2022 hyvinvointikoordinaatio oli 50% osa johtavan kuraattorin työtä, jonka palkkakuluja sisältyi sekä opiskeluhoon että hyvinvointipalvelujen talousarvioon. Palkkakuluja oli varattu myös paikkaamaan syntynyttä vajetta kuraattoripalveluihin. Opiskeluhoon kuitenkin saatiin 3/2022 alkaen lakimuutoksen myötä 2 henkilötyövuotta lisäresurssia, jolloin palkkakulut säästivät hyvinvointipalveluista.

Hyvinvointipalvelujen vuosikellon 2022 pääpaino oli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta hyvinvointiraportin 2021 laadinnassa sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhdyspintatyöskentelyssä. Vuosikellon etenemisestä vastasi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä. Hyvinvointiraportti laadittiin hyte -johtoryhmän määrittämässä aikataulussa. Syksy 2022 painottui vahvasti vuoden 2023 suunnitteluun ja erityisesti 100% hyvinvointikoordinaattorin työtehtävän hyväksymiseen vuoden 2023 talousarvioon.

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä käynnistettiin nykytilan kartoitustyöskentely. Nykytilan kartoituksella arvioitiin kunnan lapsiystävällisyyden ja lasten oikeuksien toteutumisen tilaa sekä ammattilaisten että lasten itsensä näkökulmista. Tavoitteena oli kartoittaa kunnassa jo hyvin olevia asioita sekä paikantaa ja tunnistaa kehittämiskohteita. Nykytilan kartoituksen pohjalta luodaan toimintasuunnitelma vuosille 2023 - 2024.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	93 076	65 000		65 000	103 387	38 387	11,1 %
TOIMINTAKULUT	-2 779 282	-2 839 193		-2 839 193	-2 884 507	-45 314	3,8 %
TOIMINTAKATE	-2 686 206	-2 774 193		-2 774 193	-2 781 120	-6 927	3,5 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden toimintakatteeksi muodostui 2 781 120 euroa ja toteuma-aste oli 100,2 %. Palvelualueen ulkoisten kulujen toteuma-aste oli 96,5 % ja toimintakate alittui 57 014 euroa talousarvioon nähden. Tilinpäätöksen 6 927 euron ylitys selittyy Vihdin museon kiinteistömuutoksista johtuvien sisäisten kiinteistökustannuksien nousulla. Sisäiset vuokratulot olivat noin 40 000 euroa budjetoitua suuremmat.

Kirjastopalvelujen vuoden 2022 kävijämäärä oli 392 594 ja lainamäärä 525 120. Kirjastopalvelujen tapahtumissa ja koulutuksissa oli noin 20 000 osallistujaa. Kirjaston peruspalvelujen, kuten tasavertaisten kulttuuripalvelujen tuottamisen, lukemisen edistämisen, kouluyhteistyön ja tietopalvelun tarve ja tarjonta normalisoituvat poikkeusaikojen jälkeen. Tilastollisesti lainaus- ja kävijämäärät nousivat yli 20 prosenttia vuodesta 2021. Asiakkaiden kirjaston käyttötottumuksien muutosta on havaittavissa ja tähän vastataan esimerkiksi laadukkaalla verkkosisällöllä ja uusilla toimintamalleilla. Toimintamalleja on kehitetty esimerkiksi AVI-rahoitteisella "Säpinää ja vaikuttamista kirjastolla" -hankkeella, jonka myötä on panostettu muun muassa verkkoviestintään uusissa kanavissa. Tapahtumatuotannot käynnistyivät uudestaan koronataujan jälkeen ja suosiota keräsi esimerkiksi Yökirjasto-tapahtuma, joka keräsi illan aikana yli 1200 osallistujaa.

Pääkirjaston omatoimikirjastotoiminta käynnistyi 21.2. ja yksittäisiä kirjautumisia omatoimikirjastoon oli vuoden aikana 13 802 kappaletta. Pääkirjasto ja Kirkonkylän kirjasto ovat auki omatoimisesti vuoden jokaisena päivänä klo 7-21. Kirjastojen asiakaspalveluaikoja vähennettiin henkilökuntavähennyksen myötä vuoden alusta. Palvelujen saavutettavuus pysyi kiitettävänä pääkirjaston omatoimikirjaston käynnistymisen ja kirjastoautotoiminnan jatkumisen myötä.

Vihdin museon toimintaa ohjaa alan keskeinen lainsäädäntö, Vihdin kuntastrategia ja laaditut kehittämissuunnitelmat sekä asetetut tavoitteet. Museopalveluissa painotetaan kunnan linjausten mukaisesti yhteisöllisyyttä, kykyä uudistua ja digitalisaation luomia mahdollisuuksia sekä kansallisten ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumisesta. Toimintavuosi alkoi museoamanuenssin rekrytoinnilla. Kesäkuussa museolla aloitti harjoittelija Suomen ympäristöopistosta ja harjoittelu jatkui joulukuun puoleen väliin saakka. Museon näyttelytoiminta on muuton vuoksi keskeytynyt, mutta vuorovaikutus yleisön kanssa on jatkunut muun toiminnan ohessa tietopalveluina, kuva- ja esinelahjoituksina, lausuntoina, sosiaalisessa mediassa sekä lukuisissa kokoontumisissa ja tapahtumissa museolla. Vihdin kulttuurimatkailun kulmakivenä museo pyrkii myös poikkeustilanteessa aktiivisesti vaikuttamaan positiivisesti kuntalaisten sosiaaliseen ja henkiseen hyvinvointiin, sivistykseen, osallisuuteen sekä näin koko Vihdin elinvoimaan ja vetovoimaisuuteen.

Yleisten kulttuuripalveluiden osalta vuosi 2022 oli ensimmäinen kokonainen tapahtumavuosi 2019 alkaneen palveluiden kehittämisen, sekä matkaa hidastaneen koronapandemian jälkeen. Vuosi painottui uusien perinteiden luomiseen monipuolisten tapahtumatuotantojen merkeissä. Taloudellisesti vuosi oli haastava ennakoitava, koska käytännön kulutoteutumia aiemmilta vuosilta ei ollut. Nummela Art Nightin siirtyminen

laajemmalle tapahtuma-alueelle ja suurempi yleisötavoite aiheutti odottamattomia kuluja mm. järjestyksenvalvonnan, sekä tapahtumasähkön ja -tekniikan osalta.

Uudet vuosittain toistuviksi tapahtumiksi suunnitellut lapsiperheille suunnattu Lasten Superlauantai ja Pahantorjuja -Vihdin elokuvajuhla otettiin innokkaasti vastaan ja ne keräsivät yhteensä yli 2000 osallistujaa. Pahantorjuja –elokuvajuhla palkittiin myös Vihdin matkailugaalassa vuoden 2022 matkailutekona. ViaDia Senioritalon kanssa yhteistyössä toteutettu Suuri yhteislaulutapahtuma keräsi Nummolan Aura Light Certos Areenalle useita Vihdin alueen kuoroja ja 300 innokasta laulajaa. Vuoden suurin tapahtumaponnistus oli lentokentälle siirretty taidetapahtuma Nummela Art Night, joka lähes tuplasi yleisömäärän edellisestä vuodesta, keräten yli 2000 juhlijaa nauttimaan värikylystä kauniin kuutamon valaisemassa illassa.

Galleria Pictorin vuosi koostui laadukkaista näyttelyistä ja tapahtumatarjonnasta. Gallerian viestintää tehostettiin, sekä aukioloaikoja muutettiin vastaamaan paremmin koululaisten ja työssäkäyvien kuntalaisten tarpeisiin. Taiteen perusopetuksessa ja Hiiden Opiston toiminnassa kysyntä kursseille on ollut pandemian jälkeen vilkasta. Tapahtumatuotantojen lisäksi kulttuurituottaja on ollut aktiivisesti mukana mm. Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan ja rahoituksen suunnittelussa, Pesäpallostadionilla ensimmäistä kertaa heinäkuussa järjestetyn Hiidenkirnu Festivalin mahdollistamisessa, kunnan mediatuotantojen toteutuksessa, sekä markkinointiviestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kirjaston tunnusluvut	TP 2018	TP2019	TP 2020	TP 2021	TA2022	TP 2022
Lainat	535 626	587 653	443 844	453 023	550 000	525 120
Lainat / asukas	18,34	20,15	15,22	15,49	18,82	18,14
Kävijämäärä	419 548	426 537	343 655	303 906	420 000	392 594
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	50,16	52,68	51,76	51,87	53,57	53,09
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	30,56	33	30,53	32,06	32,99	32,34
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	2,74	2,61	3,4	3,35	2,85	2,93
Nettomenot €/laina (ulk.)	1,67	1,64	2,01	2,07	1,75	1,78

Huom! Lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP 2018	TP2019	TP2020	TP 2021	TA2022	TP 2022
Näyttelyjen määrä	4	8	3	4	3	2
Kävijämäärä	7 348	12 334	2 599	2 504	3 000	1 593
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	7,87	10,15	8,6	8,8	10,18	11,29
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,47	3,45	3,43	3,55	4,25	3,67
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	31,29	23,99	96,47	102,75	99,18	205,25
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	13,79	8,16	38,47	41,49	41,38	66,64

Kulttuurin tunnusluvut	2019	2020	2021	2022
Tapahtumien lukumäärä	10	0	2	9
Kävijämäärä (tapahtumat)	8830	16500 (Vihti Live)	2075	4780
Kävijämäärä (Galleria Pictor)	2396	1311	703	1547
Oppilasmäärä taiteen perusopetus (ka./lukukausi)	499	653	605	664
Oppilasmäärä Hiiden Opisto	4034	2889	2434	3074
Nettomenot €/asukas (ulk)	17,65 €	17,82 €	19,71 €	18,95 €
Kansalaisopisto nettomenot €/asukas (sis+ulk)	10,90 €	11,68 €	12,62 €	9,74 €
Tilakustannusten osuus vuosikatteesta	46,57%	46,25%	36,19%	39,79%
Toimintatuotot	10 977,00 €	11 334,00 €	17 515,00 €	35 919,36 €
Myydyt liput kpl	72	0	500	1753
Lipputulot	2 290,55 €	255,00 €	9 636,00 €	28 919,00 €
Toteuma	103,30%	80,50%	94,71%	100,60%

VHTA

2.3.6. Elinvoimalautakunta

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	33 512 604	34 676 541		34 676 541	32 966 790	-1 709 751	-1,6 %
MYYNTITUOTOT	13 216 336	13 021 975		13 021 975	12 365 176	-656 799	-6,4 %
MAKSUTUOTOT	391 233	774 300		774 300	639 838	-134 462	63,5 %
TUET JA AVUSTUKSET	158 647	616 968		616 968	215 722	-401 246	36,0 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 746 389	20 263 298		20 263 298	19 746 054	-517 244	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-25 995 995	-27 728 078	-200 000	-27 928 078	-27 203 913	724 165	4,6 %
HENKILÖSTÖKULUT	-8 797 984	-9 405 649		-9 405 649	-8 557 173	848 476	-2,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-7 064 990	-7 632 165		-7 632 165	-6 947 788	684 377	-1,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-1 732 994	-1 773 484		-1 773 484	-1 609 386	164 098	-7,1 %
PALVELUJEN OSTOT	-7 260 146	-8 042 520	-200 000	-8 242 520	-8 148 457	94 063	12,2 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 261 196	-6 678 406		-6 678 406	-6 804 257	-125 851	8,7 %
AVUSTUKSET	-262 570	-292 000		-292 000	-261 398	30 602	-0,4 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 414 098	-3 309 503		-3 309 503	-3 432 627	-123 124	0,5 %
TOIMINTAKATE	7 686 216	7 187 063	-200 000	6 987 063	5 900 215	-1 086 849	-23,2 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Elinvoimalautakunta koostuu kahdeksasta tulosalueesta, jotka on osin jaettu kahteen keskukseseen. Tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten-, markkinointi- ja viestintä-, elinkeino-, kaavoitus- ja maankäyttö-, liikunta- sekä tilapalveluiden tuottamisesta, vesihuollon palveluista sekä ateria- ja puhdistuspalveluista. Elinvoimalautakunta kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turvallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet

Elinvoimalautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli 6 987 063 euroa ja toteutuma 5 900 215 euroa. Sitova tulostavoite on toimintakate vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla ja lisättynä pysyvien vastaavien myyntikuluilla ollen $6\,987\,063 - 2\,100\,000 = 4\,887\,063$. Toteutunut toimintakate vähennettynä pysyvien vastaavien myyntivoitoilla ja lisättynä pysyvien vastaavien myyntikuluilla ollen $5\,900\,215 - 1\,145\,054 = 4\,755\,161$. Toimintakate toteutuu 131 092 euroa eli 2,7 % muutettua talousarviota heikompana. Sisäisten ja ulkoisten tulojen ja menojen osalta sitovaa tulostavoitetta ei saavutettu. Pelkästään ulkoisten toimintojen osalta tarkasteltuna em. laskentatavalla talousarvion toimintakate oli -16 233 941,88 ja toteuma -15 936 751,76. Ulkoisten kustannusten osalta toiminta toteutui 297 190,12 euroa eli 1,8% talousarviota parempana.

Toimintatuotot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Tuloihin kirjautuva valmistus omaan käyttöön alittaa talousarviossa esitetyn. Toimintakulut alittavan talousarvion. Menopuolen kustannusaliitus selittyy pääosin PALMA:n purkukustannusten siirtymisellä vuodelle 2022. Myös henkilöstökulut alittivat talousarviossa esitetyn. Kaikkia avoimia vakansseja ei saatu rekrytointitoimista huolimatta täytettyä. Henkilökunnan vaihtuvuus on ollut etenkin maankäytön suunnittelussa poikkeuksellisen suurta.

Kustannuksista talvikunnossapito ylitti talousarviovarauksen kustannusten ollessa noin 2,5 kertaiset talousarvioon nähden. Pelastuslaitoksen kustannukset ylittivät talousarviossa varatut määrärahat noin 65 000 eurolla. Lisäksi polttonesteiden hinnat ovat nousseet huomattavasti talousarviossa oletettua nopeammin. TA-arviointikertomus vuodelta 2021 on otettu huomioon lautakunnan alaisten keskusten toiminnan johtamisessa. Jätevedenpuhdistamoratkaisua, ylijäämämassojen vastaanoton järjestämistä, investointiohjelman ohjausta, kunnan tunnettuuden ja brändäyksen toimia, kaavoitusprosessin tehostamista ulkoliikuntapaikkojen ajantasatietoa, kevyenliikenteen väylien kehittämistä sekä omakotitonttien myyntiä ja vuokrausta on tehostettu käytettävissä olevin keinoin ja toimin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2021 elinvoimalautakunnan alaista toimintaa koskevasta toiminnasta on annettu vastine kunnanvaltuustolle 26.9.2022 § 46

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Koronapandemian odotetaan olevan ohi vuoden 2022 aikana. On turvattava paluu normaaliin toimintaan.	Pandemian seurauksen saadut kokemukset etätöiden ottamisesta osaksi perustoimintaan pyritään hyödyntämään tehokkaasti.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpalavereissa.
SOTE päätösten vaikutukset kunnan maksutuottoihin ovat osin sopimatta.	Varmistetaan, että kunnan ja uuden hyvinvointialueen keskinäiset sopimuksen laaditaan oikea-aikaisesti.	Tilannetta seurataan jatkuvasti ja käynnistetään neuvottelut siirtymävaiheesta ja sen jälkeisen ajan toiminnasta.

Liikuntapalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	160 819	195 700		195 700	211 501	15 801	31,5 %
TOIMINTAKULUT	-736 125	-753 971		-753 971	-780 338	-26 367	6,0 %
TOIMINTAKATE	-575 305	-558 271		-558 271	-568 837	-10 566	-1,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Liikuntapalveluiden tulosalueen toimintakate oli vuoden lopussa -568 414 euroa ja toteuma-aste 101,8 % . Toimintatuotot ylittyivät 8,1% (15 801€) ja toimintakulut 3,4% (25 944€).

Uimahallin tulot olivat 29 659€ ennakoitua paremmat, vaikka kävijämäärä jäi arvioidusta määrästä. Tuottoja puolestaan laski ennakoitua vähäisempi avustusten määrä. Talousarviossa esitetystä avustuksista jäi kotiutumatta 23 485€ siksi, että liikuntapalvelut ei pystynyt aloittamaan avustuksella suunniteltuja hankkeita hanketyöntekijän loppuvuodesta 2021 tapahtuneen irtisanoutumisen seurauksena.

Toimintakuluissa liikuntapalvelut pysyi talousarviossa ulkoisten toimintakulujen osalta, mutta sisäisen tila-avustuksen 46 059€ kirjaututtua liikuntapalveluiden kuluksi ylittyi raami edellä esitetysti. Sisäisen tila-avustuksen kohdentumisesta ei oltu sovittu lautakuntien yhdistymisen jälkeen ja vuonna 2022 kulu kohdistui liikuntapalveluille. Sisäistä tila-avustusta ei oltu huomioitu talousarvion suunnitteluvaiheessa.

		TP2019	TP2020	TP 2021	TP 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Uimahallin kävijät	kpl	64 825	38 781	22 394	37 925	40 000	40 000	40 000	40 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä	kpl	82	89	73	68	70	70	70	70
Liikuntaneuvonta	kpl	107	62	38	38	180	180	180	180
Yleisavustusta saaneiden järjestöjen määrä					24	30	30	30	30
Yleisavustuksen määrä (€)/harrastaja					12	10	10	10	10
Uimakoulujen osallistujien uimataito prosentteina 1.-2. lk	kpl	87	86	91,5	90	91	91	91	91

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	1 696 984	2 783 858		2 783 858	1 853 958	-929 900	9,3 %
TOIMINTAKULUT	-2 136 693	-2 496 492	-200 000	-2 696 492	-2 237 179	459 312	4,7 %
TOIMINTAKATE	-439 709	287 366	-200 000	87 366	-383 221	-470 588	-12,8 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Elinvoimapalveluiden tulosalueen toimintakate oli vuoden lopussa -383 221 euroa ja toteuma-aste -438,6%. Poikkeamaa suhteessa talousarvioon on sekä tuloissa että kuluissa: kulujen osalta toteuma on tasolla 83 %, eli kuluja on jäänyt toteutumatta suhteessa muutettuun talousarvioon noin 460 000 euron edestä. Tulojen osuudessa toteuma on tasolla 66,6%, eli tuottoja on jäänyt toteutumatta noin 930 000 euron arvosta. Huomattava kuitenkin on, että sitova määräraha on tulosalueen toimintakate ilman myyntivoittoja ja - tappioita.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia vuoden aikana on ollut erityisesti henkilöstötilanteessa. Vaihtuvuutta on ollut erityisesti kaavoituksessa. Avoimina olleissa rekrytoinneissa on onnistuttu hyvin, joskin syksyllä useissa rekrytoinneissa hakuaikoja jouduttiin jatkamaan.

Elinkeino ja markkinointi

Vihdin elinkeinoelämää rasittaneet korona -rajoitukset lievenivät ja poistuivat kevään 2022 aikana. Tällä oli positiivisia vaikutuksia yritysten liiketoiminnan elpymisen ja kasvun kannalta. Vihdin työttömyysaste oli joulukuussa 7,8 %. Monessa yrityksessä liiketoiminta on kasvanut viime vuoteen verrattuna. Kiihtynyt kasvu on aiheuttanut monessa yrityksessä uusia haasteita johtuen materiaalien hintojen noususta ja komponenttien saatavuusvaikeuksista. Myös osaavan työvoiman saatavuudessa on ollut haasteita.

Uusia yrityksiä vuonna 2022 perustettiin yhteensä 194 kpl ja lopettaneita samana ajanjaksona oli yhteensä 78 kpl. Vihdin kunnan elinkeinopalveluiden osalta perustamisneuvontatapaamisia oli vuoden aikana yhteensä 155 kpl. Konkurssiin päättyi vuoden aikana viisi vihtiläistä yritystä.

Vihdin kunnan uusi elinkeinopäällikkö aloitti tammikuussa 2022. Elinkeinopäällikön lisäksi elinkeinopalveluissa on jatkanut yritysneuvoja keskittyen lähinnä aloittavien yrittäjien neuvontaan ja toimistosihteerin, joka on vastannut elinkeinotoiminnan ja markkinoinnin materiaalien tuottamisesta sekä VisitVihti.fi -sivujen ja sosiaalisen media päivittämisestä. VisitVihti.fi – www -sivustojen päivittäminen saatiin valmiiksi ja uudet sivut julkaistiin helmikuun aika.

Keväällä otettiin käyttöön myös yrittäjille suunnatun viestinnän kehittämiseksi ja seurannan parantamiseksi Creamailer -uutiskirje sovellus. Uutiskirje tavoittaa n. 1800 vihtiläistä yritystä.

Vihdin elinkeinopalveluiden brändi-ilmeen muutos saatiin päätökseen syyskuussa 2022. Vihti to Business -sivusto löytyy <https://www.vihtibusiness.fi/> . Myöhemmin syksyllä uudistettiin vielä kunnan toimitila – ja yritystonttihakemiston sivustot.

Yrittäjien kohtaamista yrittäjältojen muodossa jatkettiin kolmen vuoden tauon jälkeen. Syyskuun alussa pidettiin Vihdin kunnan yrittäjälto virastotalolla, jossa pääpuhujana oli maatalousministeri Antti Kurvinen. Tilaisuuteen osallistui n. 80 vihtiläistä yrittäjää. Eduskunnan puhemies Matti Vanhanen vieraili Vihdissä 29.8. Hän vieraili päivän aikana vihtiläisistä yrityksistä Parma Consolis Oy:ssä, Teknoma Oy:ssä ja Nummelan lentokentällä. Vihdin kunta oli esillä Alihankintamessuilla syyskuun lopulla Tampereella. Mukana osastolla on myös 3 vihtiläistä yritystä.

Vihti on ollut aktiivinen myös KUUMA -kunta yhteistyössä. Yhteistyön ytimessä on ollut mm. Helsinki Ring of Industry -hanke, jonka aikana on kehitetty ja laadittu markkinointiviestintämateriaalia kansainvälisiä

investoijia varten. Hankkeen kautta on avattu myös yhteinen www -sivusto, jossa on kootusti esillä KUUMA -kuntien työpaikka-alueet ja perusfaktat investointeihin liittyen (www.helsinkiringofindustry.com).

Uudet Etelä-Nummelan (Rostin yrityspuisto) ja Hiidenlaakson työpaikka-alueiden kaavat vahvistettiin valtuustossa vuoden 2022 alussa. Pitkään jatkuneet neuvottelut Microsoftin uuden datakeskuksen sijoittumisesta saatiin positiiviseen päätökseen ja Microsoftin 3. datakeskus tulee sijoittumaan Rostin yrityspuiston alueelle. Tämä on Vihdin kunnassa suurin yritysinvestointi koko sen historiassa. Rostin yrityspuistoalue on herättänyt kiinnostusta myös muiden yritysten taholta. Näiden osalta neuvottelut jatkuvat syksyllä 2022 ja keväällä 2023.

Markkinointi ja viestintä

Voimassa olevan kuntastrategian tavoitteiden toteutumisen tukemiseksi käynnistettiin kunnan viestintää ja markkinointia linjaavan viestintäohjelman laadinta sekä Vihdin kunnan brändin ajanmukaistaminen. Nämä valmistuvat alkuvuodesta 2023. Helmikuussa Vihti oli näkyvästi esillä Puoli seitsemän -ohjelman julkistamassa Vuoden talvikaupunki -kilpailussa ja saavutti siinä kolmannen sijan. Kesällä kuntalaisia aktivoitiin sosiaalisessa mediassa Koti Vihdissä -kampanjalla ja samassa yhteydessä kunnalle avattiin Instagram-tili. Kunta sai paljon näkyvyyttä myös erilaisten tapahtumien kautta, näitä olivat muun muassa Kevätmessut, Lasten Superlauantai, Vihti Race, Hiidenkirnu Festivaali, Pahantorjuja leffafestivaali, Vuosisatamarkkinat ja Nummela Art Night. Pitkän koronatauon jälkeen uusille kuntalaisille järjestettiin syksyllä kiertoajelu yhdessä Vihdin seurakunnan kanssa.

Uudistettu VisitVihti-sivusto julkaistiin matkailumarkkinoinnin tueksi ja kunnan elinkeinopalvelut saivat oman brändin ja VihtiBusiness-kotisivuston yrityspalvelujen markkinointiin. Kunta valmisteli myös Nummelan lentokentän markkinointisivustoa yhdessä lentokenttäyhdistyksen kanssa. Vaihtoehtoja Vihti.fi-kotisivuston uudistamiseksi kartoitettiin vuoden 2022 aikana. Muutostyöt kokonaisuudessaan ulottuvat keväälle 2023 asti. Markkinointi- ja viestintäpalveluihin saatiin lisäystä henkilöresursseihin: syksystä lähtien niitä on tuottanut yksi henkilö kokoaikaisesti ja yksi henkilö osa-aikaisesti.

Mittaus- ja paikkatietopalvelut

Vähäisen uudisrakentamisen johdosta tulot eivät täysin toteutuneet. Henkilöstömenot alittuivat jonkin verran yhden henkilön jäätyä eläkkeelle 1.7.2022 alkaen ja uuden henkilön rekrytoinnin pitkittyessä.

Tavoitteiden osalta suunniteltu paikkatietojärjestelmien päivitys uusiin versioihin saatiin toteutettua. Lisäksi muutamia aineistoja mm. Vihdin Strateginen yleiskaava sekä aiemmin julkaistujen aineistojen päivityksiä on toteutettu karttapalveluihin sekä osittain myös rajapinnoille. Muutoin paikkatietotarpeisiin on vastattu toimittamalla erilaisia digitaalisia kartta-aineistoja, pintamalleja, sekä korkokuvia asiakkaille.

Paikkatietojärjestelmien päivitys ja siihen liittynyt sisäisen karttapalvelun uudelleen toteutus ja ulkoisen karttapalvelun muokkaus, kunnallistekniikan vuoden 2021 syksyllä aloittama katu- ja viheraluekisterin käyttöön ottaminen sekä pohjakarttojen toteuttaminen useisiin suuriin asemakaavahankkeisiin veivät runsaasti resursseja.

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut vastaavat kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, sekä hallinnoi kunnan maaomaisuutta asemakaavatonttien sekä asemakaava-alueen ulkopuolisten alueiden osalta.

Vuonna 2022 asumistarkoituksiin luovutettiin yhteensä yksitoista tonttia, joista kahdeksan luovutettiin myymällä ja kolme vuokraamalla. Lisäksi kunta luovutti yhden tontin myymällä elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Luovutettujen tonttien lisäksi tehtiin esisopimus Microsoftin uuden datakeskuksen tontinosasta, joka sijaitsee kunnanvaltuuston alkuvuodesta 2022 hyväksymän Etelä-Nummelan yritysalue I:n kaava-alueella. Tonttien luovutus oli vähäisempää verrattuna aikaisempiin vuosiin. Asuintonttien luovutusten vähäisyys johtunee osittain rakentamisen yleisestä kallistumisesta sekä uusien mielenkiintoisten tonttialueiden puuttumisesta tonttitarjonnasta. Uusien tonttialueiden puutteeseen saatiin muutosta loppuvuodesta 2022 jolloin järjestettiin Hakalanrinteen asemakaava-alueen tonttien tonttihaku. Hakuajan jälkeen alueen tonteista tehtiin 27 myynti-/vuokrauspäätöstä.

Tontinmyynnin tehostamiseksi kunnan tonttien uusiksi markkinointikanaviksi otettiin käyttöön etuovi.com ja oikotie.fi, joissa mainostetaan kattavasti kunnan pientalotontteja. Kunnan tontteja markkinoitiin lisäksi mm. keväällä Helsingin Messukeskuksessa järjestelyillä Kevätmessuilla ja loppukesästä Vihdin Vuosisatamarkkinoilla. Lisäksi Huoneistokeskus Oy:n kanssa tehtiin kuusi kuukautta kestävä toimeksiantosopimus Vihdin kirkonkylän Stenkullan alueen omakotitonttien kokonaisvaltaisesta välityksestä. Sopimusta jatkettiin loppuvuodesta siten, että se on voimassa alkukesään 2023 asti.

Asemakaavojen valmistumisen edistämiseksi maankäyttöpalveluissa laadittiin viisi kpl maankäyttö- ja luovutus sopimuksia. Näillä sopimuksilla edistettiin Etelä-Nummelan yritysalue I:n sekä kirkonkylän Pappilan sekä liikekeskuksen asemakaavojen siirtymistä hyväksymiskäsittelyyn. Sopimusten myötä kunta tulee saamaan sopimuskorvauksina rahakorvauksen sekä noin 24 hehtaarin maa-alueita Etelä-Nummelan yritysalueelta sekä Vihdin kirkonkylältä. Sopimuskorvausten saaminen edellyttää niihin liittyvien asemakaavojen lainvoimaistumisia, jotka kaikkien kaavojen osalta siirtyivät vuodelle 2023.

Yhtenä maankäyttöpalvelujen tavoitteena oli kerrostalorakentamisen käynnistyminen kunnan alueella. Vuonna 2022 kunnan alueella käynnistyi yksi kerrostalohanke. Kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myyntiin asettamisia valmisteltiin mutta niiden myyntiin asettaminen siirtyi vuodelle 2023.

Maanhankintaa on pyritty tehostamaan erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Tätä tarkoitusta varten on hankittu maa-alueita noin 38 hehtaaria. Kaikkiaan kunta hankki maa-alueita vuonna 2022 yhteensä noin 41,04 ha, noin yhdellä miljoonalla eurolla.

Maankäyttöpalveluille budjetoidut toimintatuottotavoitteet osoittautuivat haasteelliseksi saavuttaa maa- ja vesialueiden vuokratuottoja lukuun ottamatta. Luovutusvoittojen osalta jäätin budjetoidusta sekä hieman myös edellisvuoden tuloksesta. Lisäksi maankäyttö sopimusten tuloutuksissa jäätin budjetoidusta, johtuen osittain siitä, että vuonna 2022 hyväksytyt asemakaavat eivät saaneet lainvoimaa niistä jätetyistä valituksista johtuen.

Loppuvuodesta maankäyttöpalveluissa oli resurssivajetta maankäyttöasiantuntijan irtisanouduttua tehtävästään. Uuden maankäyttöasiantuntijan rekrytointi käynnistettiin loppuvuodesta mutta rekrytointi siirtyi vuodelle 2023.

Kaavoituspalvelut

Kaavoituksessa toimintatuotot toteutuivat 118,3% toteuma-asteella, mutta kulut jäivät liki 300 000 euroa muutetusta talousarviosta. Pääosin tämä johtui konsulttikaavojen tavoitteita hitaammasta etenemisestä, jolloin maksatus siirtyi osin vuoden 2023 puolelle. Henkilöstön vaihtuvuus oli kaavoituksessa vuonna 2022 prosentuaalisesti erittäin suurta, jonka takia vastuualueella kärsittiin resurssivajeesta koko vuosi. Näin ollen henkilöstökulut toteutuivat suhteessa muutettuun talousarvioon 77,9%-toteuma-asteen mukaisesti.

Vajaasta henkilöstöressursista huolimatta kaavoja saatiin vuoden aikana hyväksyntään yhteensä viisi, joista yksi oli osayleiskaava. Kaikki kuluvana vuonna hyväksytyt kaavat ovat vuoden päättyessä edelleen muutoksenhaussa.

Ateria ja puhdistuksen tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	7 749 586	8 134 598		8 134 598	7 259 325	-875 273	-6,3 %
TOIMINTAKULUT	-7 357 923	-7 617 343		-7 617 343	-6 721 971	895 372	-8,6 %
TOIMINTAKATE	391 663	517 255		517 255	537 354	20 099	37,2 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Ateria ja Puhdistuksen toiminta toteutui ulkoisten ja sisäisten sopimusten mukaisesti. Työohjeita päivitettiin vastaamaan palvelua. Asiakkaiden kanssa vuorovaikutuksessa palvelun järjestämisen laadusta ja toiminnassa otettiin huomioon käsitellyt asiat. Ateriapalvelun asiakastytyväisyyssmittauksen tulokset olivat arviointiasteikolla 1-4 kouluruokailun osalta 2,92 ja päiväkotien ateriapalvelun osalta 3,25. Puhdistuspalvelun operatiivista johtamista organisoitiin uudelleen.

Perusturvayhtymä Karviasien terveysaseman laitoshuollon sopimus päättyi 31.12.2021. Tämä selittää sen, että tuotot ja myös kulut toteutuivat talousarviota pienempänä. Vuodepaikkojen puolittuminen tilikauden aikana vaikutti siihen, että terveysaseman potilasruokailu väheni 36%. Elintarvikemäärärahoja säästyi siksi, että päiväkotien käyttöaste oli arvioitua pienempi, oppilaskioskeja oli osin kiinni alkuvuodesta ja terveysaseman potilasruokailu on ennakoitua vähäisempää.

Koronan jälkimainingeissa päiväkotien käyttöaste oli arvioitua pienempi, koulujen oppilaskioskit olivat osin kiinni alkuvuodesta ja vähäisempi potilasruokailu näkyvät tilinpäätöksessä elintarvikemäärärahaan kohdistuvina säästöinä.

Toiminnan toteuttamiseen vaikutti Kuoppaanummen apukeittiön peruskorjaus kesä-elokuun aikana. Kuoppaanummen valmistuskeittiön remontin haitta saatiin kompensoitua sitoutuneet, taitavan ja joustavan henkilöstön toimin. Toiminnan varmistamista ja palvelun turvallisuuden takaamista vaikeutti suuri sairauspäivien määrä, jossa on jonkin verran nousua vuoteen 2021 verrattuna. Kokonaisuudessaan ateria- ja puhdistuspalveluiden talousarvion toteuma poikkeaa toimintakatteen osalta 4%.

Vihdin Ateria		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023
Päiväkotiateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	767 446	675 302	504 512	639 374	687 844	873 523
Peruskoulun, lukion ja ip ateriat	kpl	901 460	803 742	637 011	791 779	828 083	806 157
Luontaisetuateriat	kpl	75 672	88 042	75 751	91 356	92 216	104 457
Myyntisopimukset (sairaala ateriamäärä)	kpl	40 200	40 848	44 131	43 976	26 601	14 000
Kassamyyni (oppilas, hlöstö, sop.)	€	256 000	295 669	201 288	159 932	206 749	213 000
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	372	375	375	372	372
Vihdin Puhdistus		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	85 645	88 052	86 581	85 135	80 868	76 713
päiväkodit	m ²	14 831	13 751	13 921	13 021	13 921	13 921
koulut	m ²	50 058	51 345	53 078	50 174	50 174	50 174
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	12 093	12 628	11 793	12 866	12 257	12 618

myyntisopimus	m ²	6 632	7 631	7 789	6 217	2 893	3 711
ostopalvelusopimus	m ²	1 979	3 797	4 266	2 857	2 850	1 534
Aterian ja Puhdistuksen henkilöstö (resurssi)							
		TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023
Työntekijämäärä vak. 31.12	hlö	126	125	119	116	105	115
Henkilöstön kokonaisresurssi htv:	htv	122,13	120,65	122,42	118,78	105,96	106,93
Hallinto, esihenkilöt, asiantuntija	htv	7,52	7,5	7,64	7,79	6,79	6,79
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	54,74	57,2	56,73	53,85	53,11	53,08
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	59,87	55,95	58,05	57,14	47,06	47,06
Yhdistelmätyöntekijät sis. ed.	htv	26,06	31,63	31,64	32,64	28,67	28,67

Tukipalvelut

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	68						-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-2 372 473	-2 376 892		-2 376 892	-2 402 601	-25 709	1,3 %
TOIMINTAKATE	-2 372 405	-2 376 892		-2 376 892	-2 402 601	-25 709	1,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tukipalveluiden toimintakate oli -2 402 601 euroa ja se oli 25 709 euroa talousarviossa esitettyä toimintakatetta heikompi. Ylitys johtuu pelastuslaitoksen toimintojen maksuosuuden kasvusta talousarvioon nähden. Palvelujen ostot ylittivät talousarviossa varatun 48 331 eurolla. Talousarviossa varattua pienemät kustannukset syntyivät muissa toimintakuluissa sekä henkilöstökuluissa.

Pelastustoimi, joka on tukipalveluiden merkittävin osatehtävä, siirtyy vuoden vaihteessa hyvinvointialueen vastuulle. Tukipalvelujen ostopalveluihin jäävät sen jälkeen mm. sähköenergian hankintaan liittyvät suojaustoimet.

Kunnallistekn. palv. tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	866 517	243 355		243 355	454 645	211 290	-47,5 %
TOIMINTAKULUT	-3 238 006	-2 803 080		-2 803 080	-3 307 600	-504 520	2,1 %
TOIMINTAKATE	-2 266 192	-2 451 125		-2 451 125	-2 771 273	-320 148	22,3 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Toimintatuotot kasvoivat noin 200 000 eurolla talousarviosta. Tuottojen kasvu johtui 40 000 euron lupamaksujen tuoton kasvusta sekä 160 000 euron talvikunnossapidon konepalveluiden tuoton kasvusta.

Toimintakulut kasvoivat noin 500 000 euron talousarviosta. Kulujen kasvu johtui poikkeuksellisen lumisesta loppupalvesta 2021 sekä alkupalvesta 2022. Lunta satoi paljon ja lisäksi keli vaihteli nopeasti ja aiheutti paljon tavallista suuremmat katujen aeraus-, liukkaudentorjunta- ja lumenkäsittelykulut. Talousarvion ylittyminen kohdistuu erityisesti palvelujen ostoihin kunnossapitourakoissa. Tämän lisäksi polttoaineiden hinnat sekä rakennusmateriaalien hinnat nousivat voimakkaasti, jotka omalta osaltaan johtivat talousarvion ylittymiseen ko. menokohdissa.

Toimintakatteen nettovaikutus on noin 320 000 euroa negatiivinen laskennallisen toteuman ollessa 78,7%.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia vuoden aikana on tapahtunut kunnallistekniikan palvelun tulosalueen organisaatiossa. Yhdyskuntatekniikan päällikkö aloitti työt kunnassa elokuussa ja johtava puutarhuri lokakuussa.

Tilapalvelujen tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	18 441 312	18 777 278		18 777 278	18 622 042	-155 236	1,0 %
TOIMINTAKULUT	-7 593 261	-9 125 414		-9 125 414	-9 029 791	95 623	18,9 %
TOIMINTAKATE	10 904 003	9 751 864		9 751 864	9 640 657	-111 207	-11,6 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Tilapalveluiden toimintakate oli 9 640 657 euroa ja toteuma-aste 98,9 %. Toimintakate toteutui noin 1,3 miljoona euroa edellisvuotta pienempänä. Suurin yksittäinen tekijä vuoteen 2021 verrattuna on PALMAN purku-urakan siirtyminen vuodelle 2022. Alkuvuosi 2022 oli hyvin runsasluminen ja syksyllä lumipeite saatiin jo marraskuussa. Vuoden talvikunnossapitokustannukset (auraus, hiekoitus sekä lumien poistot) olivat tavanomaista talvea suuremmat. Polttonesteiden hinnat nousivat merkittävästi vuoden 2022 kuluessa. Tämä näkyy käyttötalousmenoissa. Myös rakentamisessa käytävien materiaalin kustannukset nousivat.

Suuria toiminnallisia muutoksia vuoden aikana on ei ollut, vaikkakin toimistohenkilökunnasta vaihtui lähes 40%. Tilapäinen alimiehistys lisäsi konsulttipalveluiden käyttöä suunnitellusta.

Tilapalvelun tehtävä on järjestää tiloja kunnan eri toimijoille. Keskeisimmän kiinteistömäärän muodostavat varhaiskasvatuksen ja koulujen tilat. Tilapalvelu hoitaa myös uimahallin kiinteistöä ja vastaa vielä tämän vuoden ajan tilojen järjestämisestä Peruskuntayhtymä Karviaiselle, jonka toiminnot siirtyvä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa. Hyvinvointialueen kanssa on käyty neuvottelut SOTE-toiminnan jatkumisesta aikaisemmin käytössä olleissa kunnan omistamissa toimitiloissa. Määräaikaiset vuokrasopimukset tullaan solmimaan siirtymäsäädösten mukaisesti pääosin 3+1 vuotisina. Nummelan paloaseman määräaikainen vuokrasopimus siirtyy samansisältöisenä hyvinvointialueelle.

Yksikön keskeisiä tehtäviä ovat rakennusten ja piha-alueiden suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistöhoito, isännöinti sekä tilojen hallinnointi. Tilojen vuokraaminen kuntalaisille on tehostumassa sähköisen varauspalvelun avulla. Tilojen kuntokartoitukset kuuluvat tehtäviin. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti ja korjaustoimiin ryhdytään sisäilmantutkimustulosten edellyttämin keinoin.

Ilmanvaihtokanavistojen kunnossapitonuohoukset tehtiin pääkirjastolla, Nummelanharjun koululla sekä Enärannan, Lankilan ja Annantien päiväkodeissa. Kanavistojen nuohoukset ovat käyttötalouden puolella tehtäviä laajoja säännöllisen väliajoin toistuvia kunnossapitotöitä.

Tilapäällikön johdolla yksikössä työskenteli vuoden lopussa kiinteistöisännöitsijä, kaksi rakennustöiden valvojaa ja kunnossapitopäällikkö. Uutena henkilönä aloitti toinen rakennustöiden valvoja toukokuussa. Ainoa rakennuttajainsinööri siirtyi toisen työnantajan palvelukseen syyskuussa. Rakennuttajasihteeri rekrytoitiin kunnan sisältä ja hän aloitti tilapalvelussa joulukuussa. Uusi rakennuttajainsinööri saatiin rekrytoitua joulukuussa, mutta hän aloitti työt vasta tammikuussa 2023.

Kiinteistöjen ylläpidosta vastaavat kunnossapitopäällikkö ja hänen alaisuudessaan kiinteistöhoitajat, ilmastointiasentaja, kaksi valvomohoitajaa sekä rakennustöiden valvojat, joiden alaisuudessaan rakennusammattimiehet. Kiinteistöhoitajat, ilmastointiasentaja, valvomohoitaja ja rakennusammattimiehet ovat tuntipalkkaisessa työsuhteessa.

Vuoden ensimmäiselle puoliskon alkuun vaikutti Covid 19 – pandemia. Joulukuun lopussa 2021 kunta perui kaikki aikuisten iltakäyttö- ja vakiovuorot. Vuorojen peruutus jatkui aina tammikuun 2022 loppuun asti. Tällä oli vaikutusta vuokratuottoihin.

Vesihuoltolaitos

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	4 597 318	4 541 752		4 541 752	4 565 318	23 566	-0,7 %
TOIMINTAKULUT	-2 540 305	-2 535 763		-2 535 763	-2 704 031	-168 268	6,4 %
TOIMINTAKATE	2 065 371	2 035 989		2 035 989	1 868 536	-167 453	-9,5 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolain muutosten mukaan (22.8.2014/681) mukaan kunnan tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Hulevesiä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lakimuutoksen vaikutuksista vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen. Vuonna 2022 huleveden tilinpäätös on tehty toteumatietojen keskiarvon 2 % perusteella.

Uusia liittyjiä tuli toimintakertomusvuoden aikana 50 kpl ja liittymismaksuja 367 677 €. Liittymämäärä ja liittymismaksutulot ovat hieman edellistä vuotta korkeammat, mutta kuitenkin normaalilla tasolla.

Vuoden 2022 toimintakulut ylittyivät palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden hankintojen osalta. Palveluiden ostojen ylitys johtui mm. vedenottamoiden suoja-alueiden päivystyön asiantuntijakustannuksista (työ siirtyi vuodelta 2021 vuodelle 2022), puhdistamoiden laitteistojen ennakoitua suurempien huoltotarpeiden aiheuttamista kuluista sekä Nummelan puhdistamolle tehdyistä ICT-palveluista verkkoyhteyksien parantamiseksi. Lisäksi vuoden 2022 palveluiden ostot oli budjetoitu olettaen, että päivystys siirtyy vuoden 2022 kuluessa vesihuoltolaitoksen omaksi toiminnaksi. Koronaan liittyvänä riskienhallintatoimenpiteenä päivystyksen siirtoa ei toteutettu, joten palveluiden oston budjetti ylittyi. Henkilöstömenojen osalta budjetti vastaavasti alittui, mutta omalla päivystyksellä saavutettavaa kustannussäästöä ei syntynyt. Lämmitysöljyn ja kemikaalien kohonnut hintataso aiheutti budjetoitua suuremmat kustannukset.

Vesi- ja jätevesimaksujen tulot olivat vuonna 2022 alhaisemmat kuin vuonna 2021, koska vettä myytiin hieman vähemmän. Muut liiketoiminnan tuotot toteutuivat arvioitua suurempina ja kokonaisuudessaan myyntituotot toteutuivat budjetoitua parempina. Muut liiketoiminnan tuotot sisältävät asiakkaille tehtävistä töistä sekä Nummelan puhdistamolle vastaanotettavan sako- ja umpisäiliölietteen vastaanotosta muodostuvat tulot. Vaikka toimintatuotot toteutuivat kokonaisuudessaan hieman arvioitua suurempina, oli

toimintakulujen ylitys suurempi ja sen vuoksi toimintakate toteutui budjetoitua alhaisempaan. Investointien poistojen osuus oli arvioitua pienempi, joten rahoituskulujen jälkeen vesihuoltolaitoksen ylijäämä on talousarviossa ennakoitua suurempi. Syntynyttä ylijäämää voidaan käyttää vesihuoltolaitoksen tulevien vuosien mahdollisten alijäämien kattamiseen.

Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko vuodelle 2022 oli yhteensä 393 000 euroa.

Vesihuoltolaitoksen investoinneista toteutui noin 47 %. Osa verkostoinvestoinneista ja vedenottamoinvestoinneista jäivät toteutumatta. Verkostoinvestoinneissa oli varauduttu mm. Pillistöntien hulevesiviemärin ja Palman alueen rakentamiseen, mutta niiden toteutus siirtyi vuodelle 2023. Kalustoinvestoinnit jäivät toteutumatta vuonna 2022 uuden sähköauton ennalta arvaamattoman pitkän toimitusajan vuoksi.

Vesilaitoksen kymmenen vuoden taloussuunnitelma on päivitetty ja siinä on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Vihdin Veden tulevien vuosien jätevesihuollon ratkaisut edellyttävät mittavia investointeja. Taloussuunnitelma on laadittu vuoteen 2031 asti ja suunnitelmassa on huomioitu tulevien vuosien suuret jätevesi-investoinnit sekä niiden vaikutus maksujen korotustarpeisiin sekä lainan ottoon. Taloussuunnitelman mukaan maksuja korotetaan useasti vuoteen 2031 mennessä. Vuonna 2022 ei maksuja korotettu, mutta elinvoimalautakunta päätti 13.9.2022 korottaa vesilaitoksen käyttö- ja perusmaksuja 1.1.2023 alkaen.

Vesilaitos		TP 2019	TP 2020	TP 2021	MTA 2022	TP 2022	MTA/TP %
Toiminnan laajuus							
Kulutusposteita/liittyneet kiinteistöt	kpl	3510	3533	3576	3590	3626	101%
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 099 075	1 176 662	1 156 554	1 100 927	1 117 724	102%
Myyty vesi	m ³	1 009 821	1 039 068	1 001 627	1 040 326	993 209	95%
Laskuttamattoman veden osuus	%	8,1 %	11,7 %	13,4 %	5,5 %	10,5 %	192%
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 258 959	1 381 747	1 353 224	1 230 000	1 284 394	104%
Laskutettu jätevesi	m ³	954 554	986 535	988 585	977 704	972 724	99%
Vastaanotettu lokajäte	m ³	25 686	35 381	32 176	30 300	35 532	117%
Jätevesiverkoston vuotovedet	%	22,1 %	26,0 %	24,6 %	18,0 %	21,5 %	119%
Vesijohtoverkosto	km	273	273	273	285	275	96%
Viemäriverkosto	km	203	203	203	216	205	95%
Hulevesiviemäriverkosto	km	137	137	137	150	138	92%
Jätevedenpumppaamot	kpl	97	97	97	98	98	100%
Henkilöstö	hlö	13	13	13	13	13	100%
Toiminnan taloudellisuus							
Vesimaksu m ³ (alv 0%)	€	1,11	1,11	1,18	1,18	1,18	100%
Jätevesimaksu m ³ (alv 0%)	€	2,44	2,44	2,59	2,59	2,59	100%
Muut toiminnan suoritteet							
Saneeratut vesijohdot	km/v	2,4	1,7	1,2	3	0,8	27%
Saneeratut jätevesiviemärit	km/v	0,25	1,3	1,6	2	0,3	15%

Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl/v	3	3	3	2	2	100%
--------------------------------	-------	---	---	---	---	---	------

Talousvesi

Vesilaitos pumpkaa neljältä vedenottamoltaan yhteensä yli miljoona m³ vettä vuodessa. Luontolan vedenottamo kattaa noin 90 % koko laitoksen vedentuotannosta. Vihdin strategisen yleiskaavan ja Etelä-Nummellan osayleiskaavan mukaisten väestönkasvuennusteiden mukaiseen vedentarpeeseen ei pystytä vastaamaan vesilaitoksen nykyisillä vedenottamoilla ja vedenottoluvilla. Vesilaitos on käynnistänyt lisäveden hankintatutkimuksia vedentuotannon varmistamiseksi tulevaisuudessa. Tulevaisuuden talousvedenhankintaan liittyvien mahdollisuuksien selvittämiseksi jatkettiin Kuonjoennummen pohjavesialueen rakennetutkimusta yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen ja GTK:n kanssa. Vedenhankinnan mahdollisuuksia selvitettiin alustavalla tutkimuksella Tervalammen pohjavesialueella. Tarkempia tutkimuksia jatketaan vuonna 2023.

Talousvettä pumpattiin kaikilta neljältä pohjavedenottamolta yhteensä 1 117 724 m³. Vedenottamot olivat toiminnassa koko vuoden ajan lukuun ottamatta huoltotöistä johtuvia katkoksia. Luontolaan vaihdettiin kolmen painesuodattimen aktiivihielet, joiden tehtävänä on poistaa liuotinaineita raakavedestä. Lohjan yhdysjohdon kautta ei johdettu vettä vuonna 2022.

Toimintakertomusvuonna jatkui vedenottamoiden automaation muutostyö, jonka tarkoituksena on, että veden pumpausta laitokselta verkostoon on mahdollista ohjata laitoksen painemittausten perusteella ilman vesitornin pinnankorkeustietoa. Luontolan vedenottamon muutostyöt valmistuvat vuoden 2023 alussa.

	Luontola	Lankila	Isolähde	Lautoja	yhdysjohto	yhteensä
Vuosi	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)
2012	955 446	69 540	54 774	44 888	-	1 124 648
2013	951 782	110 794	60 538	51 630	8 020	1 182 764
2014	955 915	114 724	84 163	54 504	-	1 209 306
2015	924 322	71 891	56 578	37 204	4 059	1 089 995
2016	958 105	138 235	13 555	33 949	-	1 075 946
2017	940 261	60 140	47 840	28 206	-	1 076 447
2018	903 545	58 990	84 590	42 639	640	1 090 404
2019	959 257	84 270	20 018	35 530	-	1 099 075
2020	950 675	100 955	80 482	44 550	3 393	1 180 055
2021	950 556	69 295	87 175	49 528	-	1 156 554
2022	828 436	76 601	147 041	65 646	-	1 117 724

Jätevedenpuhdistamot

Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltiin jätevettä toimintakertomusvuonna yhteensä 1 284 394 m³, Nummellan puhdistamolla 1 037 219 m³ ja kirkonkylällä 247 175 m³. Umpisäiliö- ja sakokaivolietettä tuotiin Nummellan jätevedenpuhdistamolle vuoden aikana yhteensä 35 482 m³. Käsitelty jätevesimäärä oli hieman edellisiä vuosia alemmalla tasolla. Molempien puhdistamoiden lietteet käsiteltiin Envor –konsernin biokaasulaitoksella.

Nummellan uuden puhdistamon esisuunnitelma ja vesistövaikutusten arvioinnin päivitys valmistuivat keväällä 2022 ja ympäristölupahakemus Etelä-Suomen aluehallintovirastolle jätetään vuoden 2023 alussa. Kirkonkylän puhdistamon saneerauksen esisuunnitelma on valmistunut ja se toimitettiin Uudenmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi.

Molemmilla puhdistamoilla saavutettiin ympäristöluvassa määrätyt puhdistusvaatimukset. Kirkonkylän puhdistamolla ammoniumtyypen raja-arvot on asetettu saavutettavaksi lämpimän kauden (väh. 12 °C) tulosten keskiarvona. Vuonna 2022 puhdistamon prosessilämpötila oli yhtäjaksoisesti vähintään 12 °C ajalla 25.5.-21.10. ja tällä aikavälillä keskiarvona laskettu ammoniumtyyppipitoisuus oli 0,28 mg/l. Lupaehto on 4 mg/l.

Nummellan jätevedenpuhdistamon käsittelytulos 2022					
	1/22	2/22	3/22	4/22	Lupaehto
COD	21	26	30	26	enintään 40
(mg/l)					
BOD 7	1,8	2,4	1,5	1,2	enintään 5
(mg/l)					
Fosfori (P tot)	0,032	0,11	0,050	0,042	enintään 0,2
(mg/l)					
NH4-N	0,19	2	0,16	0,075	enintään 4
(mg/l)					
Typpi (N tot)	vuosikeskiarvo 80 %				vähintään 80
(poistoteho %)					

Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon käsittelytulos 2022					
	1/22	2/22	3/22	4/22	Lupaehto
COD	36	37	14	24	enintään 50
(mg/l)					
BOD 7	8	11	<1,5	2,2	enintään 15
(mg/l)					
Fosfori (P tot)	0,081	0,19	0,022	0,04	enintään 0,2
(mg/l)					
Kiintoaine	5,5	9	3	3,2	enintään 20
(mg/l)					

Verkostot

Talousvettä laskutettiin toimintakertomusvuoden aikana 993 209 m³. Myyty vesimäärä on hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Kun laskutettua kuutiomäärää verrataan pumpattuun vesimäärään, on laskuttamattoman veden eli ns. vuotoveden osuus 10,5 %. Tästä osuudesta iso osa koostuu verkoston rakentamisen ja saneerauksen yhteydessä käytettävästä huuhteluvedestä sekä pelastuslaitoksen vedenotto paloposteista, joten todellisuudessa verkostosta vuotavan veden osuus on todella alhainen.

Vesijohtoverkostossa korjattiin vuotoja yhteensä 5 kpl. Näistä 3 kpl oli kiinteistön tonttijohdossa ja 2 kpl runkojohdon putkirikkoja.

Jätevettä laskutettiin 972 724 m³ vuoden 2022 aikana. Tätä kun verrataan puhdistamoille tulevaan jätevesimäärään, on viemäriverkoston vuotovesien osuus 21,5 %. Vuotovesien määrän alenemiseen vaikuttaa vähäiset sateet ja tehdyt viemärisaneeraukset.

Viemäriverkostossa tapahtui neljä ylivuotoa vuoden 2022 aikana. Toukokuussa Nummelan puhdistamon rejektivesiputki oli tukkeentunut ja siitä aiheutui ylivuoto puhdistamon piha-alueelle. Joulukuussa havaittiin kolme ylivuotoa; Pihtisillantie-Katajasuontien alueen pellolla oli syksyn peltotöiden yhteydessä viemärin tarkastuskaivo rikkoontunut, Siltatiellä oli viemäriin kuulumattomien esineiden aiheuttama tukos ja Puistotien jätevedenpumppaamolla rikkoontui pumppu, josta kaukovalvonta ei antanut hälytystä. Kaikki vuoden 2022 ylivuodot olivat yhteensä noin 38 m³.

Hallinto ja henkilöstö

Vihdin Veden henkilöstössä ei tapahtunut tilinpäätösvouden aikana merkittäviä muutoksia. Vihdin Veden henkilöstömäärä oli edelleen 13. Henkilöstöstä 4 työskentelee jätevedenpuhdistamoilla, 5 henkilöä vedenottamoilla sekä verkostotöissä ja 4 henkilöä hallinnossa.

Toiminnan kannalta merkittävä päätös tehtiin elinvoimalautakunnassa 13.12. Kokouksessa päätettiin, että ulkoa ostetun päivystyksen sijaan siirrytään omalla henkilökunnalla toteutettavaan varallaoloon. Muutoksella ei ollut vaikutusta vuoden 2022 toimintaa. Se astuu voimaan aikaisemman palvelusopimuksen irtisanomisajan jälkeen keväällä 2023.

2.3.7. Ympäristölautakunta

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	508 205	420 747	-100 000	320 747	372 396	51 649	-26,7 %
MYYNITUOTOT	20 395	15 000		15 000	19 009	4 009	-6,8 %
MAKSUTUOTOT	467 557	380 000	-100 000	280 000	324 053	44 053	-30,7 %
TUET JA AVUSTUKSET	20 253	25 747		25 747	29 334	3 587	44,8 %
MUUT TOIMINTATUOTOT							
TOIMINTAKULUT	-1 237 648	-1 404 732		-1 404 732	-1 270 693	134 039	2,7 %
HENKILÖSTÖKULUT	-661 955	-759 919		-759 919	-694 343	65 576	4,9 %
PALKAT JA PALKKIOT	-522 999	-609 422		-609 422	-552 576	56 846	5,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-138 955	-150 497		-150 497	-141 767	8 730	2,0 %
PALVELUJEN OSTOT	-457 366	-576 019		-576 019	-503 132	72 887	10,0 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 292	-7 400		-7 400	-8 017	-617	27,4 %
AVUSTUKSET	-40 000				9 754	9 754	-124,4 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-72 036	-61 394		-61 394	-74 955	-13 561	4,1 %
TOIMINTAKATE	-729 443	-983 985	-100 000	-1 083 985	-898 297	185 688	23,1 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta. Ympäristölautakunnan alla on ympäristöpalvelut -tulosalue, joka koostuu kahdesta ns. tulosyksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista.

Ympäristölautakunnan toimintakate muutetussa talousarviossa oli - 1 018 472 euroa ja toteutuma -842 181 euroa, toteutumaprosentti 82,7%.

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Taloustilanteen vaikutus palvelutasoa laskevasti	Toimet kohdistetaan turvallisuuden ja terveyden varmistamiseen	Tehtävien toimeenpanojärjestyksen hallinta
Vajaan henkilöstöressurssin vaikutus työn kuormittavuuteen ja siten henkilöstön työssäjaksamiseen.	Mikäli vakansseja vapautuu, priorisoidaan tähän liittyvät toimenpiteet esihenkilötyössä muiden tehtävien edelle.	Jatkuva seuranta mm. yksikköpalavereissa.

Ympäristöpalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP2021	TA2022	MU2022	MTA 2022	TP 2022	POIKKEAMA	TP2021 /TP2022
TOIMINTATUOTOT	508 205	420 747	-100 000	320 747	372 396	51 649	-26,7 %
TOIMINTAKULUT	-1 227 070	-1 393 859		-1 393 859	-1 261 957	131 902	2,8 %
TOIMINTAKATE	-718 865	-973 112	-100 000	-1 073 112	-889 561	183 551	23,7 %

Toiminnan ja talouden toteuma

Ympäristöpalveluiden tulosalueen toimintakate on vuoden lopussa -889 561 euroa muutetun talousarvion mukaisen toimintakatteen ollessa - 1 973 112 euroa. Toteuma-aste oli 82,9 %. Talousarvioon haettiin loppuvuodesta muutosta rakennusvalvonnan lupatuottojen osalta rakentamisen hiljennettyä vuoden aikana. Tulosalueen toimintakulut toteutuivat lopulta -131 902 euroa alle muutetun talousarvion, ja tulosalueen tulot 51 649 euroa yli muutetun talousarvion.

Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan neljän henkilön voimin. Yksikössä työskentelee

ympäristöpäällikön lisäksi kolme ympäristötarkastajaa. Yksi virkavapaalla ollut tarkastaja irtisanoutui vuoden 2022 lopulla. Uusi tarkastaja aloittaa 13.2.2023, jonka jälkeen tarkastajia on yhteensä neljä. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille.

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Vuonna 2022 ympäristövalvonnan tavoitteita määritteli hyväksytty valvontasuunnitelma. Valvontaohjelma 2022 toteutui resursseja kohdentamalla täysin ohjelman mukaisesti. Viuhdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Kasvihuonekaasupäästöjen seuranta ja ilmanlaadun seuranta ostetaan ulkopuolisina asiantuntijapalveluina alueellisen ohjelman mukaisesti. Löytöeläinten tilapäisestä hoidosta vastaa Läntisen Uudenmaan Eläinsuojeluyhdistys ry, jonka kanssa kunta tehnyt sopimuksen. Ympäristöpalvelut koordinoivat palvelun järjestämistä.

Ympäristövalvonnan tulot kertyvät lupamaksuista, joiden kertyminen ei ole suhdanneriippuvaista, vaan tulos on enemmän riippuvainen lupien ratkaisuun kohdennettavissa olevasta henkilöresurssista. Tuloja muodostuu ympäristövalvonnassa myös valvontasuunnitelman mukaisesta valvonnasta. Talousarvion kuukausibudjetoituun arvioon nähden toteuma on talousarvion mukaisessa kehityksessä. Merkittävimmät taloudelliset poikkeamat ovat olleet IT-hankinnat, joita on ollut ennustettua enemmän uusien työntekijöiden työvälineiden hankintojen vuoksi. Vastaavasti maksutuotot toteutuivat vuoden loppuun mennessä puolitoistakertaisesti.

Rakennusvalvontatoimi hoidetaan 5+2 hengen voimin: kolme tarkastajaa, kaksi lupasihteerä ja määräaikaiset paikkatietokäsittelijä ja digitoija. Yksi tarkastaja on opintovapaalla, eikä hänen sijaisuuttaan ole vielä täytetty.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on rakennus- ja toimenpidelupien myöntäminen, lupiin liittyvien katselmusten suorittaminen, rakennetun ympäristön valvonta, kuntalaisten neuvonta rakennusasioissa ja lausuntojen antaminen lupa-asioissa. Rakennuslupien myöntämisessä on käytössä Lupapiste-palvelu taustaohjelmiseen.

Lupamaksutuotot jäivät vuonna 2022 lähes kolmanneksen alle alkuperäisen talousarvioesityksen. Loppuvuonna tehdyn talousarviomuutoksen mukainen lupatulo-odotus ylittyi 17 266 eurolla. Rakennuskustannusten suuri nousu sekä yleinen maailman tilanne johti, että rakennuslupia ei haettu edellisten vuosien tahtiin. Lisäksi hankkeet, joille lupia haettiin, olivat pieniä. Isompia rakennushankkeita ei juurikaan edennyt luvitukseen. Rakennuslupataksa on neliöpohjainen, joten lupahankkeen suuruus vaikuttaa yksinomaan lupamaksun suuruuteen.

Ympäristönsuojelu ja -valvonta		TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Ympäristölupapäätökset	kpl	1	4	3	4
Maa-aineslupapäätökset	kpl	1	3	1	1
Vesilain mukaiset päätökset	kpl	0	0	0	0
Ympäristölautakunnan antamat määräykset	kpl	4	0	0	0
Rekisteröinnit	kpl	1	3	0	1
Hallintopakkoapäätökset	kpl	5	4	2	0
Viranhaltijapäätökset	kpl	6	23	24	27
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	kpl	1	5	10	15
Lykkäys jätevesien käsittelyvaatimuksista	kpl	0	0	0	2
Vapautus vesijohtoon ja viemäriin liittymisvelvollisuudesta	kpl	0	1	2	5
Kirjalliset vireillepanot, ratkaistu	kpl	3	4	2	0
Haittailmoitukset, saapuneet	kpl	124	185	117	63

2.4. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

(sis + ulk)	TA2022	MU2022	MTA2022	TP2022	POIKKEAMA
TOIMINTATUOTOT	16 991 148,00 €	687 000,00 €	17 678 148,00 €	17 049 334,56 €	-628 813,44 €
MYYNTITUOTOT	7 682 875,00 €		7 682 875,00 €	7 359 437,61 €	-323 437,39 €
MAKSUTUOTOT	2 586 300,00 €	-100 000,00 €	2 486 300,00 €	2 649 549,78 €	163 249,78 €
TUET JA AVUSTUKSET	2 503 595,00 €	787 000,00 €	3 290 595,00 €	3 108 339,20 €	-182 255,80 €
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 218 378,00 €		4 218 378,00 €	3 932 007,97 €	-286 370,03 €
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	238 600,00 €		238 600,00 €	137 337,83 €	-101 262,17 €
TOIMINTAKULUT	-177 466 330,74 €	-1 915 000,00 €	-179 381 330,74 €	-175 097 718,03 €	4 283 612,71 €
HENKILÖSTÖKULUT	-50 518 700,00 €	-1 715 000,00 €	-52 233 700,00 €	-51 314 275,08 €	919 424,92 €
PALKAT JA PALKKIOT	-40 303 103,00 €	-1 613 509,00 €	-41 916 612,00 €	-40 802 353,84 €	1 114 258,16 €
HENKILÖSIVUKULUT	-10 215 597,00 €	-101 491,00 €	-10 317 088,00 €	-10 511 921,24 €	-194 833,24 €
PALVELUJEN OSTOT	-112 925 931,74 €	-200 000,00 €	-113 125 931,74 €	-109 907 905,07 €	3 218 026,67 €
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 314 417,00 €		-8 314 417,00 €	-8 451 431,61 €	-137 014,61 €
AVUSTUKSET	-3 879 500,00 €		-3 879 500,00 €	-3 430 233,20 €	449 266,80 €
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 827 782,00 €		-1 827 782,00 €	-1 993 873,07 €	-166 091,07 €
TOIMINTAKATE	-160 236 582,74 €	-1 228 000,00 €	-161 464 582,74 €	-157 911 045,64 €	3 553 537,10 €
VEROTULOT	136 591 000,00 €	4 089 000,00 €	140 680 000,00 €	141 382 019,07 €	702 019,07 €
Kunnan tulovero	125 353 000,00 €	2 538 000,00 €	127 891 000,00 €	127 804 440,88 €	-86 559,12 €
Kiinteistövero	7 325 000,00 €		7 325 000,00 €	7 539 867,61 €	214 867,61 €
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 913 000,00 €	1 551 000,00 €	5 464 000,00 €	6 037 710,58 €	573 710,58 €
Muut verotulot					
VALTIONOSUJEDET	34 884 667,00 €	1 272 984,00 €	36 157 651,00 €	36 050 375,00 €	-107 276,00 €
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-282 174,00 €		-282 174,00 €	32 240,05 €	314 414,05 €
KORKOTUOTOT	35 000,00 €		35 000,00 €	99 917,36 €	64 917,36 €
MUUT RAHOITUSTUOTOT	698 000,00 €		698 000,00 €	598 084,93 €	-99 915,07 €
KORKOKULUT	-606 174,00 €		-606 174,00 €	-662 815,80 €	-56 641,80 €
MUUT RAHOITUSKULUT	-409 000,00 €		-409 000,00 €	-2 946,44 €	406 053,56 €
VUOSIKATE	10 956 910,26 €	4 133 984,00 €	15 090 894,26 €	19 553 588,48 €	4 462 694,22 €
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 985 077,00 €	1 000 000,00 €	-11 985 077,00 €	-11 080 207,24 €	904 869,76 €
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-12 985 077,00 €	1 000 000,00 €	-11 985 077,00 €	-11 080 207,24 €	904 869,76 €
ARVONALENTUMISET					
SATUNNAISET ERÄT				-264 300,62 €	-264 300,62 €
SATUNNAISET TUOTOT				153 899,38 €	153 899,38 €
SATUNNAISET KULUT				-418 200,00 €	-418 200,00 €
TILIKAUDEN TULOS	-2 028 166,74 €	5 133 984,00 €	3 105 817,26 €	8 209 080,62 €	5 103 263,36 €
POISTOERON LIS(-) TAI VÄH(+)	189 500,00 €		189 500,00 €	189 199,44 €	-300,56 €
VARAUSTEN LIS(-) TAI VÄH(+)				-4 615 158,00 €	-4 615 158,00 €
RAHASTOJEN LIS(-) TAI VÄH(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 838 666,74 €	5 133 984,00 €	3 295 317,26 €	3 783 122,06 €	487 804,80 €

2.5. Investointiosan toteutuminen

INVESTOINNIT						
MENOT	-31 924 000	-1 040 000	-32 964 000	-22 019 629	66,8 %	10 944 371
TULOT	800 000	0	800 000	1 191 964	149,0 %	391 964
NETTO	-31 124 000	-1 040 000	-32 164 000	-20 827 664	64,8 %	11 336 336

HANKE		TA 2022	TA- muutokset	MTA 2022	TP 2022	TOT%	Poikkeama
KUNNANHALLITUS							
KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE							
Osakkeet ja osuudet; muut pitkävaikutteiset menot							
Pysyvien vastaavien arvopaperihankinnat/sijoitukset/muu							
t pitkävaikutteiset menot,	MENOT	-1 740 000		-1 740 000	-852 629	49,0 %	887 371
asunto-osakkeiden myynti	TULOT	50 000		50 000	173 146	346,3 %	123 146
	NETTO	-1 690 000		-1 690 000	-679 483	40,2 %	1 010 517
Irtain omaisuus							
ATK-hankinnat							
Keskitetty ATK- hankinta/Konsernipalvelut							
	MENOT	-300 000		-300 000	-191 329	63,8 %	108 671
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-300 000		-300 000	-191 329	63,8 %	108 671
Muu irtain omaisuus							
Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta							
	MENOT	-150 000		-150 000	-26 275	17,5 %	123 725
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-150 000		-150 000	-26 275	17,5 %	123 725
Osallistuva budjetointi							
	MENOT	-50 000		-50 000	-54 830	109,7 %	-4 830
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-50 000		-50 000	-54 830	109,7 %	-4 830
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ							
	MENOT	-2 240 000		-2 240 000	-1 125 063	50,2 %	1 114 937
	TULOT	50 000		50 000	173 146	346,3 %	123 146
	NETTO	-2 190 000		-2 190 000	-951 916	43,5 %	1 238 084

HANKE		TA 2022	TA- muutokset	MTA 2022	TP 2022	TOT%	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA							

VHT

OPETUKSEN TULOSALUE

Irtain omaisuus

MENOT	-105 000	-105 000	-69 698	66,4 %	35 302
TULOT	0	0	0	0,0 %	0
NETTO	-105 000	-105 000	-69 698	66,4 %	35 302

Ensikertainen kalustaminen

MENOT	0	0	0	0,0 %	0
TULOT	0	0	0	0,0 %	0
NETTO	0	0	0	0,0 %	0

YHTEENSÄ

MENOT	-105 000	-105 000	-69 698	66,4 %	35 302
TULOT	0	0	0	0,0 %	0
NETTO	-105 000	-105 000	-69 698	66,4 %	35 302

HANKE		TA 2022	TA- muutokset	MTA 2022	TP 2022	TOT%	Poikkeama
HYVINVOINTILAUTAKUNTA							
KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT							
Muu irtain omaisuus	MENOT	-87 000		-87 000	-59 235	68,1 %	27 765
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-87 000		-87 000	-59 235	68,1 %	27 765
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-300 000		-300 000	-84 249	28,1 %	215 751
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-300 000		-300 000	-84 249	28,1 %	215 751
YHTEENSÄ	MENOT	-387 000		-387 000	-143 484	37,1 %	243 516
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-387 000		-387 000	-143 484	37,1 %	243 516

HANKE		TA 2022	TA- muutokset	MTA 2022	TP 2022	TOT%	Poikkeama
ELINVOIMALAUTAKUNTA							
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE							
Valtion toiminnot							
Kunnan osuudet valtion hankkeisiin	MENOT	-1 350 000		-1 350 000	-429 678	31,8 %	920 322
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-1 350 000		-1 350 000	-429 678	31,8 %	920 322
Työpaikka-alueet	MENOT	-2 650 000		-2 650 000	-177 109	6,7 %	2 472 891
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-2 650 000		-2 650 000	-177 109	6,7 %	2 472 891

Asuinalueiden rakentaminen	MENOT	-1 500 000	-1 500 000	-531 171	35,4 %	968 829
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-1 500 000	-1 500 000	-531 171	35,4 %	968 829
Meritien rautatiesillan saneeraus	MENOT	-50 000	-50 000	-121 558	243,1 %	-71 558
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-50 000	-50 000	-121 558	243,1 %	-71 558
Kunnallistekniikan rakentaminen	MENOT	-1 917 000	-1 917 000	-969 791	50,6 %	947 209
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-1 917 000	-1 917 000	-969 791	50,6 %	947 209
Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-120 000	-120 000	-41 575	34,6 %	78 425
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-120 000	-120 000	-41 575	34,6 %	78 425
Muu irtain omaisuus						
Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	-300 000	-300 000	-379 985	126,7 %	-79 985
	TULOT	0	0	5 994	0,0 %	5 994
	NETTO	-300 000	-300 000	-373 991	124,7 %	-73 991
KUNNALLISTEKNIKISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ	MENOT	-7 887 000	-7 887 000	-2 650 868	33,6 %	5 236 132
	TULOT	0	0	5 994	0,0 %	5 994
	NETTO	-7 887 000	-7 887 000	-2 644 874	33,5 %	5 242 126

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE

TA-

TA 2022	muutokset	MTA 2022	TP 2022	TOT%	Poikkeama
---------	-----------	----------	---------	------	-----------

Maa-alueet

Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-1 500 000	-1 500 000	-1 007 085	67,1 %	492 915
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	750 000	750 000	812 823	108,4 %	62 823
	NETTO	-750 000	-750 000	-194 262	25,9 %	555 738
Irtaimen omaisuuden hankinta	MENOT	0	0	0	0,0 %	0
	TULOT	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	0	0	0	0,0 %	0
ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ	MENOT	-1 500 000	-1 500 000	-1 007 085	67,1 %	492 915
	TULOT	750 000	750 000	812 823	108,4 %	62 823
	NETTO	-750 000	-750 000	-194 262	25,9 %	555 738

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ

TA 2022 MTA 2022 TP 2022 TOT% Poikkeama

Talonrakennus Uudisrakentaminen

Vihdin kirkonkylän koulukeskus							
VIHKO	MENOT	0	0	0	0	0,0 %	0
Vahingonkorvaus	TULOT	0	0	0	90 000	0,0 %	90 000
	NETTO	0	0	0	90 000	0,0 %	90 000

Vihdin kirkonkylän koulukeskus							
VIHKO	MENOT	-360 000	-100 000	-460 000	-536 020	116,5 %	-76 020
Lähiliikunta-alue	TULOT	0	0	0	110 000	0,0 %	110 000
	NETTO	-360 000	-100 000	-460 000	-426 020	92,6 %	33 980

Etelä-Nummelan koulukeskus	MENOT	-11 980 000		-11 980 000	-10 829 638	90,4 %	1 150 362
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-11 980 000		-11 980 000	-10 829 638	90,4 %	1 150 362

Hyvinvointikeskuksen suunnittelu	MENOT	0		0	0	0,0 %	0
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	0		0	0	0,0 %	0

Talonrakennus		TA-			TOT%	Poikkeama	
		TA 2022	muutokset	MTA 2022			TP 2022
Perusparannus ja muutos							
Karviainen (Nummelan ja kk:n terveysas.)	MENOT	-300 000		-300 000	-26 751	8,9 %	273 249
	TULOT	0		0	0	0	0
	NETTO	-300 000		-300 000	-26 751	8,9 %	273 249
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.	MENOT	-955 000		-955 000	-765 501	80,2 %	189 499
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-955 000		-955 000	-765 501	1	189 499
Kunnanviraston remontointi	MENOT	-190 000	-860 000	-1 050 000	-793 810	75,6 %	256 190
	TULOT	0	0	0	0	0,0 %	0
	NETTO	-190 000	-860 000	-1 050 000	-793 810	75,60%	256 190
Kuntalan remontointi eli Kirjaston muutos museoksi	MENOT	-360 000		-360 000	-248 558	69,0 %	111 442
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-360 000		-360 000	-248 558	69,0 %	111 442
Kuoppanummen koulun keittiön peruskorj.	MENOT	-360 000	-80 000	-440 000	-452 615	102,9 %	-12 615
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-360 000		-440 000	-452 615	1	-12 615
Kirkkoniemen muutos kulttuuritilaksi	MENOT	-60 000		-60 000	-70 226	117,0 %	-10 226
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-60 000		-60 000	-70 226	1	-10 226
Pappilanpellon koulun korjaus	MENOT	-1 060 000		-1 060 000	-1 341 730	126,6 %	-281 730
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-1 060 000		-1 060 000	-1 341 730	126,6 %	-281 730

VHTI

Kunnanviraston varikon
parantaminen

MENOT	-60 000	-60 000	-84 985	141,6 %	-24 985
TULOT	0	0	0	0,0 %	0
NETTO	-60 000	-60 000	-84 985	141,6 %	-24 985

Kiinteistöjen energiajärjestelmien
muutokset

MENOT	-400 000	-400 000	-45 329	11,3 %	354 671
TULOT	0	0	0	0,0 %	0
NETTO	-400 000	-400 000	-45 329	0	354 671

Muu irtain omaisuus

MENOT	0	0	0	0,0 %	0
TULOT	0	0	0	0	0
NETTO	0	0	0	0,0 %	0

Tilapalvelun kiinteä omaisuus

Vihtijärven koulu pun.rak.

MENOT	0	0	0	0,0 %	0
TULOT	0	0	1	0,0 %	1
NETTO	0	0	1	0,0 %	1

TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ

MENOT	-16 205 000	-1 040 000	-17 245 000	-15 210 507	88,2 %	2 034 493
TULOT	0	0	0	200 001	0,0 %	200 001
NETTO	-16 205 000	-1 040 000	-17 245 000	-15 010 506	87,0 %	2 234 494

VIHDIN VESI		TA-				TOT%	Poikkeama
		TA 2022	muutokset	MTA 2022	TP 2022		
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-100 000		-100 000	-101 550	101,5 %	-1 550
	TULOT	0		0	0	0	0
	NETTO	-100 000		-100 000	-101 550	1	-1 550
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-300 000		-300 000	-80 261	26,8 %	219 739
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-300 000		-300 000	-80 261	0	219 739
Verkon uudisrakentaminen ja saneeraminen	MENOT	-2 500 000		-2 500 000	-1 161 395	46,5 %	1 338 605
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-2 500 000		-2 500 000	-1 161 395	0	1 338 605
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-100 000		-100 000	-59 199	59,2 %	40 801
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-100 000		-100 000	-59 199	1	40 801
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-40 000		-40 000	-8 440	21,1 %	31 560
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-40 000		-40 000	-8 440	21,1 %	31 560
Pumppaamot	MENOT	-100 000		-100 000	-62 021	62,0 %	37 979
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0
	NETTO	-100 000		-100 000	-62 021	62,0 %	37 979
Sähköliittymät	MENOT	0		0	0	0,0 %	0
	TULOT	0		0	0	0,0 %	0

NETTO	0	0	0	0,0%	0
-------	---	---	---	------	---

VIHDIN VEDEEN TULOSALUE YHTEENSÄ

MENOT	-3 140 000	-3 140 000	-1 472 867	46,9%	1 667 133
TULOT	0	0	0	0,0%	0
NETTO	-3 140 000	-3 140 000	-1 472 867	46,9%	1 667 133

ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN TULOSALUE

Ensikertainen kalustaminen

		TA 2022	TA- muutokset	MTA 2022	TP 2022	TOT%	Poikkeama
Ateria ja puhdistuksen	MENOT	-360 000		-360 000	-267 851	74,40%	92 149
ensikertainen kalustaminen	TULOT	0		0	0	0	0
	NETTO	-360 000		-360 000	-267 851	74,40%	92 149

Ateria ja puhdistuksen irtaimen omaisuuden hankinta

MENOT	-100 000	-100 000	-72 206	72,2%	27 794
TULOT	0	0	0	0,0%	0
NETTO	-100 000	-100 000	-72 206	72,20%	27 794

ELINVOIMALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

MENOT	-29 192 000	-1 040 000	-30 232 000	-20 681 384	68,4%	9 550 616
TULOT	750 000	0	750 000	1 018 818	135,80%	268 818
NETTO	-28 442 000	-1 040 000	-29 482 000	-19 662 566	66,70%	9 819 434

KUNNANHALLITUS

Turun tunnin juna Oy:n pääomaosuus vuodelle 2022 jäi ennakoidusta osakassopimuksen mukaisesta arviosta, johtuen päivitetyistä elokuun kustannusennusteesta, jossa on huomioitu ratasuunnittelutyön ja geoteknisten töiden päivitetty vaiheistus verrattuna aiemman budjetin laadinnan aikaisiin näkemyksiin. Yhtiön päivitetty ja solmittuihin sopimuksiin pohjautuva näkemys on, että vuodelle 2022 alun perin kaavailut työt ja pääomanostot painottuvatkin vuoden 2022 jälkeiseen ajankohtaan alkaen vuodesta 2023.

Kunnan omistamia, asumiskäytöstä vapautuneita asunto-osakkeita tuli alkuvuoden aikana myyntiin kaksi kappaletta, jotka ylittivät tuloarviot.

Osallistuvan budjetoinnin ehdotuksista eniten ääniä sai nuorten kokoontumispaikkojen kehittäminen, jota työstettiin yhdessä nuorten kanssa nuorisopalveluiden johdolla. Kokoontumispaikkojen kehittämisen osalta rakennettiin Vihkon koulukeskuksen pihapiiriin skeittialue, johon osallistuvan budjetoinnin määrärahat menivät.

Irtaimen omaisuuden hankinnassa mahdollisiin kunnanviraston muutostarpeisiin, mutta remontin viivästymisen johdosta kalustehankintojen toteutuminen syksyn 2022 aikana siirtyi enemmässä määrin vuodelle 2023, jotka on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Opetuksen investoinnit (Koulukalusteet 40 000 €; Pappilanpellon koulun, Vihdin yhteiskoulun, Kuoppaanummen koulun ja ns. pienten koulujen teknisen käsityön laitteet, 40 000 €; Kuoppaanummen koulun aulakalusteet, 25 000 €) toteutuivat 66,4%. Osa koulukalusteiden toimituksista viivästyi niin, että ne eivät ehtineet vuoden 2022 toimituksiin.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Vuoden 2022 investoinneista toteutui täysimääräisenä museon luettelointiohjelma ja konvertointi (muu irtain omaisuus, n. 40 000e). Osittaisena toteutui museon uuden perusnäyttelyn toteutus (muu irtain omaisuus, n. 20 000e) ja museon ensikertainen kalustaminen (ensikertainen kalustus, 84 249e). Vuodelle 2023 investoinneista siirrettiin osuus museon uuden perusnäyttelyn toteutuksesta ja museon ensikertaisesta kalustamisesta. Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustaminen ja av-tekniikka (ensikertainen kalustus, 100 000e) siirtyi kulttuurikeskushankkeen myöhästymisen vuoksi vuodelle 2023.

ELINVOIMALAUTAKUNTA

KUNNALLISTEKNIikka

Kunnallistekniikan tulosalueella valtion kanssa yhdessä tehtävistä hankkeista merkittävimpiä olivat kirkonkylän kohdalle rakennettu valtatie alikulku. Se valmistui kevään aikana. Asemantien ja Valtatien 25 tiesuunnitelman laadinta on käynnissä. Nähtävissä on, että eritasoliittymän aikaisempi kustannusarvio tulee ylittymään. Hankkeen tiesuunnitelman laadinta etenee. Valtatien 25 liittymäjärjestelyt Ukintien kohdalla odottavat valtion viranomaisten kannanottoja.

Työpaikka-alueista Rostin yrityspuiston katusuunnitelmien laadinta on käynnissä. Katusuunnitelmien jälkeen laaditaan rakennussuunnitelmat. Rakentamisvaiheeseen päästään kaavan ja katusuunnitelmien vahvistuttua.

Asuinalueilla painopiste on Hakalanrinteen kunnallistekniikan rakentamisessa. Tavoitteena on se, että tonttien varauksen mahdollistava valmius saavutetaan syksyn aikana.

Meritien rautatiesillan rakennussuunnitelma on valmistumassa. Talousarviossa hankkeen toteutus on osoitettu suunnitelmavuosien loppupäähän. Ongelmallista on se, että Väyläviraston Hanko-Hyvinkää radan sähköistämishankkeen on määrä valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä. Kustannustehokkainta olisi sovittaa Meritien sillan uusiminen toteutettavaksi ennen sähköistyksen valmistumista.

Muu kunnallistekniikan rakentaminen koostuu useista pienemmistä hankkeista, joiden eteneminen vaihtelee. Kunnallistekniikan kalustoa ollaan vuoden 2023 talousarvion määrärahojen puitteissa. Erityisesti ajoneuvojen toimitusajat ovat tällä hetkellä hyvin pitkiä jopa yli vuoden mittaisia.

ELINVOIMAPALVLEUT

Vuonna 2022 maanhankintaan varattiin talousarviossa 1,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 aikana kunnalle hankittiin maa-alueita suorilla kaupoilla yhteensä noin 41,04 hehtaaria. Kauppahintana alueista maksettiin yhteensä 1 007 085 euroa. Maa-alueita on hankittu olemassa olevilta kaava-alueilta sekä tulevaisuuden työpaikka-alueilta Etelä-Nummelasta.

Tontteja luovutettiin vuonna 2022 yhteensä kaksitoista kappaletta, joista myymällä yhdeksän ja vuokraamalla kolme. Luovutetuista tonteista yksitoista oli tarkoitettu asumiseen ja yksi elinkeinotoimintaan.

TILAPALVELUN TULOSYSIKKÖ

Kirkonkylän lähiliikuntapaikan jäähdytysputkistojen ja tekonurmen kilpailutus saatiin valmiiksi kesäkuussa, jossa rakentaminen ajoittui alkusyksyyn. Kirkonkylän VPK:n suunnittelijoiden kilpailutus saatiin ratkaistua, jonka suunnittelu käynnistyi alkusyksyllä. Etelä-Nummelan koulukeskuksen rakentaminen etenee aikataulussa. Rakennus on saavuttanut harjakorkeuden ja ulkovaippa saatiin suljettua syys-lokakuussa. Karvaisen toiminnan edellyttämät remontteja on ollut vähän. Kiinteistöjen suunnitelmallisten peruskorjausten edellyttämät kilpailutukset saatiin päätöksentekoon ja toteutus käynnistymään. Kuntalan remontti valmistui ja museo muutti Pikkupappilasta Kuntalaan. Kuoppanummen koulun keittiön

peruskorjaus käynnistyi. Pappilanpellon koulun muutto väistötiloihin Kirkkoniemeen ja Niuhalan vanhaan kansakouluun tehtiin kesäkuussa. Kiinteistöjen energiamuutosten selvitykset jatkuivat ja näissä painopiste on maalämmön käyttöönotossa kirkonkylän kampuksella.

VIHDIN VESI

Verkoston perusparannushankkeiden kilpailutukset etenivät suunnitellusti ja työt saatiin käyntiin kesälomien jälkeen. Puhdistamohankkeeseen liittyen valmistellaan luvitukseen liittyvää dokumentaatiota.

ATERIA JA PUHDISTUS

Merkittävin investointi liittyi Kuoppanummen keittiön saneeraukseen. Kilpailutukset tehtiin ja kustannukset toteutuivat vuoden jälkimmäisellä puolikkaalla. Irtaimen omaisuuden hankintakulut sisälsivät vanhojen laitteiden vaihtoja joko suunnitellusti tai rikkoutumisten vuoksi.

2.6. Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	TA 2022 muutokset	TA 2022 muutettu	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus	9 457	4 134	13 591	18 915	5 324
Vuosikate	10 957	4 134	15 091	19 554	4 463
Satunnaiset erät	0	0	0	-264	-264
Tulorahoituksen korjauserät	-1 500	0	-1 500	-374	1 126
Investointien rahavirta	-31 124	-1 040	-32 164	-20 828	11 336
Investointimenot	-31 924	-1 040	-32 964	-22 020	10 944
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	200	200
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	800	0	800	992	192
Toiminnan ja investointien rahavirta	-21 667	3 094	-18 573	-1 913	16 661
Rahoituksen rahavirta					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	83	0	83	85	2
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	22 249	0	22 249	7 249	-15 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000	0	35 000	30 000	-5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 751	0	-10 751	-9 751	1 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000	0	-2 000	-13 000	-11 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	-12	-12
Muut maksuvalmiuden muutokset	300	0	300	4 236	3 936
Rahavarojen muutos	965	3 094	4 059	9 646	5 587

2.7. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalousosa	Sitovuus	TA 2022	Muutos	TA 2022 + Muutos	TP 2022	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	N	-9 094	0	-9 094	4 677	13 771
Tarkastuslautakunta	N	-30 372	0	-30 372	-20 714	9 658
Kunnanhallitus	N	-103 820 120	0	-103 820 120	-100 766 932	3 053 188
Sivistyslautakunta	N	-59 110 492	-928 000	-60 038 492	-58 712 332	1 326 160
Hyvinvointilautakunta	N	-3 469 583	0	-3 469 583	-3 417 663	51 920
Elinvoimalautakunta	N	7 187 063	-200 000	6 987 063	5 900 215	-1 086 848
Ympäristölautakunta	N	-983 985	0	-983 985	-898 297	85 688
Tuloslaskelmaosa	Sitovuus	TA 2022	Muutos	TA 2022 + Muutos	TP 2022	Poikkeama
Verotulot	N	136 591 000	4 089 000	140 680 000	141 382 019	702 019
Kunnan tulovero		125 353 000	2 538 000	127 891 000	127 804 441	-86 559
Kiinteistövero		7 325 000	0	7 325 000	7 539 868	214 868
Osuus yhteisöverosta		3 913 000	1 551 000	5 464 000	6 037 711	573 711
Valtionosuudet	N	34 884 667	1 272 984	36 157 651	36 050 375	-107 276
Rahoitustuotot- ja kulut	N	488 000		488 000	795 864	307 864
Satunnaiset erät		0		0	264 301	264 301
Investointiosa	Sitovuus	TA 2022	Muutos	TA 2022 + Muutos	TP 2022	Poikkeama
Menot	B	800 000	0	800 000	399 555	-400 445
Tulot		-31 924 000	-1 040 000	-32 964 000	-22 019 629	10 944 371
Rahoitusosa	Sitovuus	TA 2022	Muutos	TA 2022 + Muutos	TP 2022	Poikkeama
Lainankannan muutokset	N	22 249 171	0	22 249 171	7 249 175	-14 999 996

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2022	2021
	Euro	Euro
Toimintatuotot		
Myyntituotot	7 359 437,61	8 097 894,88
Maksutuotot	2 649 549,78	2 603 381,27
Tuet ja avustukset	3 108 339,20	2 562 770,73
Muut tuotot	3 932 007,97	4 131 707,13
	<hr/>	<hr/>
	17 049 334,56	17 395 754,01
Valmistus omaan käyttöön	137 337,83	169 606,46
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-40 802 353,84	-39 847 623,60
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 146 823,70	-9 938 860,55
Muut henkilösivukulut	-1 365 097,54	-835 944,87
Palvelujen ostot	-109 907 905,07	-104 637 661,78
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 451 431,61	-7 970 669,89
Avustukset	-3 430 233,20	-3 961 618,68
Muut toimintakulut	-1 993 873,07	-1 919 567,69
	<hr/>	<hr/>
	-175 097 718,03	-169 111 947,06
<i>Toimintakate</i>	-157 911 045,64	-151 546 586,59
Verotulot	141 382 019,07	136 970 735,36
Valtionosuudet	36 050 375,00	32 554 876,50
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	99 917,36	91 647,26
Muut rahoitustuotot	598 084,93	714 524,21
Korkokulut	-662 815,80	-561 216,98
<i>Muut rahoituskulut</i>	-2 946,44	-11 387,96
	<hr/>	<hr/>
	177 464 634,12	169 759 178,39
<i>Vuosikate</i>	19 553 588,48	18 212 591,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 080 207,24	-11 807 473,19
Arvonalentumiset	0,00	-1 699,44
	<hr/>	<hr/>
	-11 080 207,24	-11 809 172,63
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	153 899,38	0,00
Satunnaiset kulut	-418 200,00	0,00
	<hr/>	<hr/>
	-264 300,62	0,00

<i>Tilikauden tulos</i>	8 209 080,62	6 403 419,17
Poistoeron lisäys(-) tai väh (+)	189 199,44	189 199,44
	<u>189 199,44</u>	<u>189 199,44</u>
Varausten lisäys(-) tai väh (+)	-4 615 158,00	-3 750 000,00
	<u>-4 615 158,00</u>	<u>-3 750 000,00</u>
Rahastojen lisäys(-) tai väh (+)	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
<i>Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-</i>	3 783 122,06	2 842 618,61

3.2. Rahoituslaskelma

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos	2022		2021	
	Euro		Euro	
Toiminnan rahavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	19 553 588,48		18 212 591,80	
Satunnaiset erät	-264 300,62		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-374 208,97</u>	18 915 078,89	<u>-1 319 420,76</u>	16 893 171,04
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-22 019 628,62		-15 118 984,32	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	200 000,00		106 271,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>991 964,29</u>	-20 827 664,33	<u>1 776 138,98</u>	-13 236 574,34
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 912 585,44		3 656 596,70
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	<u>84 915,23</u>	84 915,23	<u>83 019,99</u>	83 019,99
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 004,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 750 829,34		-9 750 829,34	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-13 000 000</u>	7 249 174,66	<u>13 000 000</u>	3 249 170,66
Oman pääoman muutokset	-11 661,03	-11 661,03	294 427,97	294 427,97
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	33 479,82		-40 674,35	

Vaihto-omaisuuden muutos	3 679,33		-47 828,38	
Saamisten muutos (lis-, väh+)	3 528 913,73		-3 054 684,27	
Palautuskelpoisten liittymismaksujen lisäys	0,00		0,00	
Korottomien velkojen muutos (lis+, väh-)	670 069,71	4 236 142,59	3 436 776,35	293 589,35
Rahoituksen rahavirta		11 558 571,45		3 920 207,97
Rahavarojen muutos		9 645 986,01		7 576 804,67
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	20 097 876,01		10 451 890,00	
Rahavarat 1.1.	10 451 890,00	9 645 986,01	2 875 085,33	7 576 804,67

3.3. Tase

Vihdin kunta ja vesihuoltolaitos

	2022	2021
VASTAAVAA	Euro	Euro

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	116 595,73	151 877,98
Muut pitkävaikutteiset menot	2 919 846,92	2 177 242,32
	3 036 442,65	2 329 120,30

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	38 942 971,09	37 888 077,89
Rakennukset	68 121 739,47	72 705 069,29
Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 187 243,20	33 773 169,81
Koneet ja kalusto	1 456 743,60	1 316 680,37
Ennakkomaks.ja keskener.hankinnat	27 674 448,73	14 593 121,71
	169 383 146,09	160 276 119,07

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	20 902 143,04	20 176 626,35
Lainasaamiset	3 272 144,47	3 357 059,70
Muut saamiset	190 163,72	190 163,72
	24 364 451,23	23 723 849,77

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	59216,18	92696,00
Muut toimeksiantojen varat	343423,70	93655,18

	402639,88	186351,18
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet tarvikkeet ja tavarat	142336,77	146016,10
	<u>142336,77</u>	<u>146016,10</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	55916,00	51731,00
Lyhytaikaiset saamiset	0,00	0,00
Myyntisaamiset	1207333,86	1206441,03
Lainasaamiset	13225,00	7253,75
Muut saamiset	1789289,10	1140739,20
Siirtosaamiset	1927300,07	6115812,78
	<u>4993064,03</u>	<u>8521977,76</u>
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1239,30	1239,30
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
	<u>1 239,30</u>	<u>1 239,30</u>
Rahat ja pankkisaamiset	20 096 636,71	10 450 650,70
VASTAAVAA YHTEENSÄ	222 419 956,66	205 635 324,18

VASTATTAVAA	2022	2021
	Euro	Euro

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34
Liittymismaksurahasto		
Arvonkorotusrahasto	29 723,77	29 723,77
Muut omat rahastot / Kehitysrahasto	3 740 000,00	3 740 000,00
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	12 920 914,07	10 089 956,49
Tilikauden yli- / alijäämä	3 783 122,06	2 842 618,61
	<u>71 466 386,24</u>	<u>67 694 925,21</u>

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

VHT

Poistoero	1 913 350,75	2 102 550,19
Vapaaehtoiset varaukset	8 365 158,00	3 750 000,00
	<hr/>	<hr/>
	10 278 508,75	5 852 550,19
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	418 200,00	0,00
	<hr/>	<hr/>
	418 200,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen pääomat	343 423,70	93 655,18
	<hr/>	<hr/>
	343 423,70	93 655,18
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	100 144 201,96	82 895 027,30
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	112350,79	695093,45
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	10 907 148,06	10 539 471,55
	<hr/>	<hr/>
Siirtovelat		
	111 163 700,81	94 129 592,30
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 750 829,34	9 750 829,34
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Saadut ennakot	786 853,46	603 819,49
Ostovelat	4 998 080,24	3 981 274,31
Muut velat	962 076,98	864 390,86
Siirtovelat	9 251 897,14	9 664 287,30
	<hr/>	<hr/>
	28 749 737,16	37 864 601,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	222 419 956,66	205 635 324,18

3.4. Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA	2022	2021
	Euro	Euro
Toimintatuotot	114 001 226,49	118 312 681,50
Toimintakulut	-275 503 062,39	-272 424 898,31
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-79 559,05	1 020,09
Toimintakate	-161 581 394,95	-154 111 196,72
Verotulot	141 382 019,07	136 970 735,36
Valtionosuudet	42 868 800,39	39 507 878,29
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	112 208,57	95 381,84
Muut rahoitustuotot	574 623,98	430 907,86
Korkokulut	-749 145,04	-634 918,69
Muut rahoituskulut	-239 673,02	-243 250,30
Vuosikate	22 367 439	22 015 537,64
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 928 625,59	-14 759 037,57
Omistuksen eliminointierot	-4,38	0,07
Arvonalentumiset	-2 611,40	-198,39
Satunnaiset tuotot	153 899,38	0,00
Satunnaiset kulut	-418 200	0,00
Tilikauden tulos	8 171 897,01	7 256 301,75
Tilinpäätössiirrot	0,00	11 097,80
Tilikauden verot	-12 763,93	-40 555,62
Laskennalliset verot	-3 943,70	-951,05
Vähemmistöosuudet	88 173,39	-44 838,35
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	8 243 362,77	7 181 054,53

3.5. Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIRAOHITUSLASKELMA	2022	2021
	Euro	Euro
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	22 367 439,01	22 015 537,63
Satunnaiset erät	-264 300,62	0,00
Tilikauden verot	-12 763,93	-40 555,62
Tulorahoituksen korjaukset	-572 679,85	-1 150 903,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-31 302 995,39	-24 892 563,09
Rahoitusosuudet investointimenoihin	232 880,56	130 567,93
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 600 699,69	4 310 072,18
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 951 720,53	372 155,62
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	85 178,36	83 283,12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32 933 474,50	1 862 891,10
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 327 455,26	-10 396 805,76
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 165 313,22	13 027 853,01
Oman pääoman muutokset	0,00	-170 187,70
Muutokset vähemmistön osuudessa	-24 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	23 984,16	165 648,21
Vaihto-omaisuuden muutos	67 655,21	142 924,96
Saamisten muutos (lis-, väh+)	406 730,78	4 035 539,05
Korottomien velkojen muutos	3 802 774,20	-1 225 429,32
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	4 301 144,35	3 118 682,90
Rahoituksen rahavirta	13 803 028,73	7 525 716,67
Rahavarojen muutos	7 851 308,20	7 897 872,29
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	40 850 309,13	32 999 000,93
Rahavarat 1.1.	32 999 000,93	25 101 128,64
	7 851 308,20	7 897 872,29

3.6. Konsernitase

KONSERNITASE	2022	2021
VASTAAVAA	Euro	Euro
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	236 328,47	343 752,40
Muut pitkävaikutteiset menot	4 304 024,18	3 803 491,77
Ennakkomaksut	0,00	0,00
	<u>4 540 352,65</u>	<u>4 147 244,17</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	39 666 660,08	38 629 175,66
Rakennukset	94 490 035,66	96 746 660,59
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 029 247,59	34 542 378,63
Koneet ja kalusto	4 115 541,74	4 107 859,70
Muut aineelliset hyödykkeet	86 095,96	78 643,89
Enn.maksut ja keskeneräiset	38 758 962,74	23 688 087,92
	<u>211 146 543,77</u>	<u>197 792 806,39</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	923 271,84	868 819,76
Muut osakkeet ja osuudet	6 989 430,23	6 264 099,83
Muut lainasaamiset	3 272 144,47	3 357 322,84
Muut saamiset	22 690,57	22 690,57
	<u>11 207 537,11</u>	<u>10 512 933,00</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	226 894 433,53	212 452 983,56
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	219 237,53	212 134,85
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	512 785,42	296 916,68
Muut toimeksiantojen varat	22 049,71	86 390,32
	<u>754 072,66</u>	<u>595 441,85</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 291 072,23	1 349 081,30
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	0,00	9 646,13
	<u>1 291 072,23</u>	<u>1 358 727,43</u>
Saamiset		

Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	79 973,91	74 728,79
Siirtosaamiset	0,00	0,00
	<hr/>	<hr/>
	79 973,91	74 728,79
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 808 133,93	4 078 548,85
Lainasaamiset	13 225,00	7 253,75
Muut saamiset	3 126 796,11	2 585 231,65
Siirtosaamiset	2 767 754,19	5 520 191,12
	<hr/>	<hr/>
	11 715 909,23	12 191 225,37
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	3 762,99	3 762,99
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	3 308 200,00	2 363 000,00
Muut arvopaperit	191,32	518,38
	<hr/>	<hr/>
	3 312 154,31	2 367 281,37
Rahat ja pankkisaamiset	37 538 154,82	30 631 719,56
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	53 937 264,50	46 623 682,52
VASTAAVAA YHTEENSÄ	281 585 770,69	259 672 107,93
VASTATTAVAA	2022	2021
	Euro	Euro
OMA PÄÄOMA	91 426 668,25	83 246 645,70
Peruspääoma	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto	179 723,77	179 723,77
Muut omat rahastot	4 172 650,17	4 172 650,17
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	27 838 305,18	20 720 590,89
Tilikauden yli- / alijäämä	8 243 362,79	7 181 054,53
	<hr/>	<hr/>
VÄHEMMISTÖSUUDET	751 052,06	884 194,28
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
	<hr/>	<hr/>

PAKOLLISET VARAUKSET	1 288 346,48	845 976,86
Eläkevaraukset	11 352,53	11 352,53
Muut pakolliset varaukset	1 276 993,95	834 624,33
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 271 061,70	1 088 446,71
Valtion toimeksiannot	555 623,96	573 416,08
Lahjoitusrahastojen pääomat	693 096,16	428 173,14
Muut toimeksiantojen pääomat	22 341,58	86 857,49
VIERAS PÄÄOMA	186 848 642,20	173 606 844,38
Pitkäaikainen	134 052 597,76	114 765 636,29
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	120 933 862,83	86 988 320,63
Lainat julkisyhteisöiltä	97 492,80	117 662,35
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	14 701 276,84
Saadut ennakot	112 377,88	695 120,55
Muut velat	12 876 664,44	12 232 031,64
Siirtovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	32 199,81	31 224,28
Lyhytaikainen	52 796 044,44	58 841 208,09
Joukkovelkakirjalainat	0,00	13 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 553 921,04	9 925 878,44
Lainat julkisyhteisöiltä	10 476,60	13 501,19
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	408 407,80
Saadut ennakot	1 865 761,27	1 475 996,63
Ostovelat	13 798 550,22	10 833 014,45
Muut velat	2 836 681,49	2 696 623,58
Siirtovelat	20 730 653,82	20 487 786,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	281 585 770,69	259 672 107,93

4. Liitetiedot

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus:

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistomenetelmä on tasapoisto. Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2018 vahvistamaa poistosuunnitelmaa (ennen vuotta 2018 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 10.12.2012 ja 9.6.2003 hyväksymiä poistosuunnitelmia) ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista 19.4.2016.

Sijoitusten arvostus: Pysyvien vastaavien sijoitusten erät on arvostettu hankintamenoon tai alempaan käypään arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus: Kunnan vaihto-omaisuus muodostuu polttoainevarastosta ja vesilaitoksella kemikaalivarastosta. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus: Rahoitusomaisuudessa olevat sijoitukset on arvostettu hankintahintaisina tai alempaan käypään arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely: Kunnalla ei ole johdannaisia.

Avustusten käsittely: Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusosuudet on vähennetty ao. hyödykkeen hankintamenoista.

Maankäyttösopimukseen liittyvä tuloutusmenettely: Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maanomistajalla on velvollisuus osallistua asemakaavoituksen ja asemakaavan toteuttamiskustannuksiin. Maankäyttösopimuksella sovitaan maanomistajan osallistumisesta em. kustannuksiin luovuttamalla kunnalle kustannusten korvauksena määräala. Määräalan hallinta- ja omistusoikeus siirtyy kunnalle, kun kaupan hyväksymistä koskeva kunnan päätös ja sopimusalueen asemakaavan hyväksymispäätös ovat saaneet lainvoiman.

Maanomistajan käyttöomaisuuden luovutuksena suorittama maksu merkitään kunnan taseen eriin Maa- ja vesialueet ja Saadut ennakot sinä tilikautena, jolloin määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy kunnalle. Ennakkomaksu tuloutetaan tuloslaskelman maksutuottoihin tilikausittain toteutuneiden kaavoitus- ja rakentamiskustannusten kertymän suhteessa kokonaismäärästä, mihin kunta on maankäyttösopimuksessa sitoutunut. (Kilan kuntajaosto, lausunto 67 /22.2.2005)

Konsernitilinpäätöksen laajuus: Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätös on laadittu vuodesta 2015 alkaen uusien laadintaohjeiden mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet: Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi: Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet: Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämistä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu: Kunnalla ei ole enää kiinteistötytäryhteisöjä, vaan ne osakeyhtiöt on purettu vuonna 2019.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero: Uudessa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta on muutoksia vapaaehtoisten varausten ja poistoeron käsittelyyn:

”Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset kunta merkitsee konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään. Laskennallisten verovelkojen laskemisessa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta laskennallisten verovelkojen ja -saamisten käsittelystä (12.9.2006). 2015 ”

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	4 779 778,89	5 310 109,55	4 647 783,05	5 190 917,99
Sosiaali- ja terveyspalvelut	78 274 151,20	17 693 870,53	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 185 959,20	2 522 588,44	1 780 030,61	1 819 407,42
Yhdyskuntapalvelut	459 475,25	849 958,14	376 424,13	773 376,56
Muut palvelut	5 844,38	8 909,44	24 351,60	37 122,67
Tuet ja avustukset	7 498 485,38	10 523 250,56	3 108 339,20	2 562 770,73
Muut toimintatuotot	20 797 532,19	81 403 994,85	7 112 405,97	7 012 158,64
Toimintatuotot yhteensä	114 001 226,49	118 312 681,50	17 049 334,56	17 395 754,01

Kunta tulosalueittain

Ulkoiset	2022	2021
Vihdin kunta (1)		
TOIMINTATUOTOT	17 049 334,56	17 395 754,01
Keskusvaalilautakunta (1)		
TOIMINTATUOTOT	61 614,00	31 980,20
Konsernipalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	1 661 825,01	1 498 755,38
Sosiaali- ja terveyspalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	0,00	0,00
Opetuksen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	2 607 342,55	2 036 968,29
Varhaiskasvatuksen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	2 295 619,72	2 094 503,37
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelu (1)		
TOIMINTATUOTOT	177 902,90	196 046,72
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	102 513,99	92 930,92
Liikuntapalveluiden tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	167 058,39	130 121,18
Elinvoimapalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	1 850 905,12	1 694 209,47
Ateria ja puhdistuksen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	508 039,87	1 308 444,86
Tukipalvelut (1)		
TOIMINTATUOTOT	0,00	67,59
Kunnallistekn. palv. tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	176 983,80	632 352,53
Tilapalvelujen tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	2 710 792,95	2 778 753,52
Vesihuoltolaitos (1)		
TOIMINTATUOTOT	4 365 577,52	4 406 126,22
Ympäristöpalveluiden tulosalue (1)		
TOIMINTATUOTOT	363 158,74	494 493,76

7. Verotulojen erittely

	2022	2021
VEROTULOT	141 382 019,07	136 970 735,36
Kunnan tulovero	127 804 440,88	124 038 216,19
Kiinteistövero	7 539 867,61	7 274 113,01
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 037 710,58	5 658 406,16

8. Valtionosuuksien erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	26 845 880,00	31 966 251,39	26 845 880,00	25 013 249,60
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	5 785 033,39	5 880 967,19	-1 033 392,00	-1 072 034,60
Yleinen valtionosuus	13 489 676,00	10 755 643,90	13 489 676,00	10 755 643,90
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-3 251 789,00	-3 214 017,00	-3 251 789,00	-3 214 017,00
Valtionosuudet yhteensä	42 868 800,39	39 507 878,29	36 050 375,00	32 554 876,50

9. Palvelujen ostojen erittely

	Ulkoiset	2022	2021
PALVELUJEN OSTOT		-109 907 905,07	-104 637 661,78
Asiakaspalvelujen ostot		-93 929 343,16	-90 460 827,18
Muiden palvelujen ostot		-15 978 561,91	-14 176 834,60

Asiakaspalvelujen ostot tulosalueittain

	Ulkoiset	2022	2021
Vihdin kunta (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-93 929 343,16	-90 460 827,18
Konsernipalvelut (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		0,00	-12 630,27
Sosiaali- ja terveystalot (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-91 284 852,00	-87 935 364,17
Opetuksen tulosalue (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-1 124 820,94	-896 786,12
Varhaiskasvatuksen tulosalue (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-1 394 555,22	-1 369 454,36
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		-125 115,00	-245 440,00
Elinvoimapaikat (1)			
Asiakaspalvelujen ostot		0,00	-1 152,26

Muiden palvelujen ostot

	Ulkoiset	2022	2021
Vihdin kunta (1)			
Muiden palvelujen ostot		-15 978 561,91	-14 176 834,60
Keskusvaalilautakunta (1)			
Muiden palvelujen ostot		-9 631,92	-19 855,73
Tarkastuslautakunta (1)			
Muiden palvelujen ostot		-14 187,14	-23 830,47
Kunnanvaltuusto (1)			
Muiden palvelujen ostot		-21 201,37	-17 385,77
Kunnanhallitus (1)			
Muiden palvelujen ostot		-7 497,16	-65 769,47
Konsernipalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-4 644 344,19	-4 210 490,85
Sosiaali- ja terveystalot (1)			
Muiden palvelujen ostot		-26 430,79	-13 290,01
Opetuksen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-2 526 310,82	-2 161 239,32
Varhaiskasvatuksen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-320 752,58	-351 859,18
Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-25 682,40	-20 139,99
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-267 334,01	-179 343,58
Liikuntapalveluiden tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-43 186,74	-39 383,37
Elinvoimapaikat (1)			
Muiden palvelujen ostot		-647 080,95	-598 973,55
Ateriat ja puhdistuksen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-581 822,75	-762 104,40
Tukipalvelut (1)			
Muiden palvelujen ostot		-2 152 787,42	-2 057 280,96
Kunnallistekn. palv. tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-868 527,07	-834 501,20
Tilapalvelujen tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-2 348 088,93	-1 407 460,10
Vesihuoltolaitos (1)			
Muiden palvelujen ostot		-976 106,27	-964 754,41
Ympäristöpalveluiden tulosalue (1)			
Muiden palvelujen ostot		-495 958,47	-448 069,84

VHT

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Kehittämismenot	2 vuotta	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmisto	2 vuotta	Tasapoisto
Osallistuminen toisen yhteisön		
tiehankkeisiin	15 vuotta	Tasapoisto
ratahankkeisiin	30 vuotta	Tasapoisto
Muut	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat	10-30 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-15 vuotta	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkostot	30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa
Osakkeet ja osuudet		Ei poistoa

Uusittu poistosuunnitelma otettu käyttöön 1.1.2018 alkaen. Uutta suunnitelmaa noudatetaan vuonna 2018 ja sen jälkeen hankitun tai valmistuneen omaisuuden osalta. Aiemmin hankittu omaisuus poistetaan aiemmin vahvistettujen poistosuunnitelmien mukaisesti.

Vanhoilla poistoajoilla (päätös 9.6.2003) olevia hyödykkeitä on mukana myös seuraavissa kohdissa:

Aineettomat oikeudet	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	15-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	5-12 vuotta	Tasapoisto

Aktivointiraja on poistosuunnitelman mukaan 10.000 euroa.

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuu 1.1.	11 352,53	16 124,31	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-4 771,78	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	11 352,53	11 352,53	0,00	0,00
Hopearinteen lainan takaukseen varautuminen 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	418 200,00	0,00	418 200,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Hopearinteen lainan takaukseen varautuminen 31.12.	418 200,00	0,00	418 200,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	805 086,83	739 073,17	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	66 013,65	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-1 749,89	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	803 336,94	805 086,83	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	29 537,50	388 906,50	0,00	200 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	29 537,50	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	25 919,51	-388 906,50	0,00	-200 000,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	55 457,01	29 537,50	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	1 288 346,48	845 976,86	418 200,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	837 245,91	858 798,04	737 345,23	858 798,04
Rakennusten luovutusvoitot	1,00	4 035,99	1,00	4 035,99
Osakkeiden luovutusvoitot	66 333,63	22 163,63	66 333,63	22 163,63
Muut luovutusvoitot	217 981,21	51 978,07	5 994,00	23 500,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>1 121 561,75</i>	<i>936 975,73</i>	<i>809 673,86</i>	<i>908 497,66</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0,00	29 373,76	0,00	29 373,76
Rakennusten luovutustappiot	0,00	48 428,05	0,00	46 832,73
Osakkeiden luovutustappiot	17 264,89	7 298,38	17 264,89	7 298,38
Muut luovutustappiot	9 688,34	119,35	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>26 953,23</i>	<i>85 219,54</i>	<i>17 264,89</i>	<i>83 504,87</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	153 899,38	0,00	153 899,38	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>153 899,38</i>	<i>0,00</i>	<i>153 899,38</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut	-418 200,00	0,00	-418 200,00	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>-418 200,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-418 200,00</i>	<i>0,00</i>

Vihdin osalta Satunnaisiin kuluihin on kirjattu varautuminen Hopearinteen lainan takaukseen.
Satunnaisiin tuloihin on kirjattu Etevan ylijäämän palautus.

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2022	2021
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	36 000,00	350 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	74 865,05	28 758,60
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	338 820,88	229 545,85
<i>Yhteensä</i>	<i>449 685,93</i>	<i>608 304,45</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

	Kunta	
	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	189 199,44	189 199,44

4.3. Taseen liitetiedot

18. Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
	1000 e	1000 e	1000 e	1000 e
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	179,10	179,10	29,10	29,10
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Arvonkorotukset yhteensä</i>	<i>179,10</i>	<i>179,10</i>	<i>29,10</i>	<i>29,10</i>
Rakennukset				
Arvo 1.1.	6,00	6,00	0,60	0,60
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	6,00	6,00	0,60	0,60
Arvonkorotukset yhteensä				
Arvo 1.1.	179,70	179,70	29,70	29,70
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	179,70	179,70	29,70	29,70

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Vihdin kunnan taseessa arvonkorotuksia on vastikkeetta saadun omaisuuden osalta. Viimeisin korotus on tehty vuonna 2015. Lahjoituksena saatu rakennus on poistettu kokonaan vuonna 2016.

19 Pysyvien vastaavien hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset tase-erittäin eriteltyinä 31.12.2022

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet							Sijoitukset	Kaikki yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	151 877,98	2 177 242,32	2 329 120,30	37 888 077,89	72 705 069,29	33 773 169,81	1 316 680,37	14 593 121,71	160 279 141,07	20 176 626,36	182 781 865,73
Hankintameno lisäykset	104 507,99	216 739,71	321 247,70	1 130 370,97	607 992,18	684 647,61	1 094 716,18	17 331 059,74	20 848 786,68	849 594,24	22 019 628,62
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-9 000,00	0,00	0,00	-191 000,00	-200 000,00	0,00	-200 000,00
Hankintameno vähennyk.	0,00	0,00	0,00	75 477,77	0,00	0,00	0,00	0,00	75 477,77	124 077,55	199 555,32
Siirrot erien välillä	0,00	661 565,28	661 627,11	0,00	923 226,43	2 473 941,01	0,00	-4 058 732,72	-661 627,11	0,00	0,00
Tilikauden poisto	139 790,24	135 700,39	275 552,46	0,00	6 105 548,43	3 744 515,23	954 652,95	0,00	10 804 654,78	0,00	11 080 207,24
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	116 595,73	2 919 846,92	3 036 442,65	38 942 971,09	68 121 739,47	33 187 243,20	1 456 743,60	27 674 448,73	169 386 168,09	20 902 143,05	193 321 731,79
Kirjanpitoarvo	116 595,73	2 919 846,92	3 036 442,65	38 942 971,09	68 121 739,47	33 187 243,20	1 456 743,60	27 674 448,73	169 386 168,09	20 902 143,05	193 321 731,79
Kertynyt poistoero 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
P.eron poiskirj.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Epäsuora tulout	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden aikaiset pienhankinnat											
Kertapoistot käyttöomaisuudesta		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TASEEN SUMMAT:	116 595,73	2 919 846,92		38 942 971,09	68 121 739,47	33 187 243,20	1 456 743,60	27 674 448,73		20 902 143,05	193 321 731,79

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	140 808,62	17 522,65	132 915,00	9 629,03
Muut maa- ja vesialueet	39 525 851,47	38 611 653,00	38 810 056,09	37 878 448,86
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>39 666 660,09</i>	<i>38 629 175,65</i>	<i>38 942 971,09</i>	<i>37 888 077,89</i>

20-22. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Vihdin kunnan sijoitukset

	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Vihdin tytäryhteisöt						
Nummelan teollisuustalo Oy	0212937-7	100,00	100,00000	730 613,80	16 098,63	25 139,85
Palman Tietotaitokeskus Oy	1008906-1	100,00	100,00000	418 035,54	11 845,94	-17 371,65
Nummelan aluelämpö Oy	0603340-1	60,00	60,00000	1 096 121,98	1 960 858,06	-126 066,15
Vihdin kuntayhtymät						
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutusky	0203167-9	23,63	23,63000	10 206 054,26	3 782 948,94	246 020,68
Perusturvakuntayhtymä Karviainen	2187280-1	76,00	76,00000	3 296 039,24	10 847 605,67	1,24
HUS	1567535-0	1,96	1,95565	7 592 493,77	29 942 559,01	-102 544,56
Eteva kuntayhtymä	0203300-9	3,51	3,51185	563 452,61	1 672 521,55	-35 483,13
Uudenmaan päihdehuollon ky	0125920-9	4,31	4,31035	192 516,72	16 049,65	85 872,33
Uudenmaan liitto	0201296-1	2,13	2,13000	36 029,11	62 018,47	-4 023,84

23. Saamisten erittely

	Kunta			
	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	775,22
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>775,22</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	55 936,50	0,00	178 923,76
Siirtosaamiset	0,00	727 698,10	0,00	4 816 826,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>783 634,60</i>	<i>0,00</i>	<i>4 995 749,76</i>
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	1 151 397,36	0,00	1 026 742,05
Lainasaamiset	0,00	13 225,00	0,00	7 253,75
Muut saamiset	55 916,00	1 789 289,10	51 731,00	1 140 739,20
Siirtosaamiset	0,00	1 199 601,95	0,00	1 298 986,76
<i>Yhteensä</i>	<i>55 916,00</i>	<i>4 153 513,41</i>	<i>51 731,00</i>	<i>3 473 721,76</i>
Saamiset yhteensä	55 916,00	4 937 148,01	51 731,00	8 470 246,74

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Jaksotetut henkilöstökulut	0,00	14,06	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	200 124,02	201 712,26	0,00	0,00
Valtion tuet ja avustukset	0,00	1 827 990,00	0,00	0,00
EU-tuet ja -avustukset	3 698,96	6 585,42	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	15 040,78	24 126,36	0,00	0,00
Projektisaamiset	28 603,61	48 212,03	0,00	0,00
Korkojaksotukset	7 634,09	7 620,57	7 634,09	7 620,57
Koulutuskorvaukset	73 165,88	47 407,58	0,00	0,00
Korvaukset pakolaiskustannuksiin	0,00	83 000,94	0,00	83 000,94
Joukkoliikenteen valtionapu	0,00	292 000,00	0,00	292 000,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	174 647,54	1 156 038,24	0,00	4 816 826,00
Saamiset vakuutuslaitoksilta	865 031,73	699 998,45	934 828,46	699 904,57
Projekt Kuubis vahingonkorvaus	90 000,00	0,00	90 000,00	0,00
Perusturvakuntayhtymä Karviaisen peruspääomakorko	0,00	0,00	109 275,03	0,00
Perusturvakuntayhtymä Karviaisen hyvitys	0,00	0,00	469 887,00	0,00
Erityissairaanhoidon hyvitys	0,00	0,00	147 234,00	0,00
Laskuttamaton myynti	0,00	59 979,96	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	1 309 807,58	1 065 505,25	168 441,47	216 460,68
Yhteensä	2 767 754,19	5 520 191,12	1 927 300,05	6 115 812,76

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
Peruspääoma 31.12.	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34	50 992 626,34
Arvonkorotusrahasto 1.1.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Arvonkorotusrahasto 31.12.	179 723,77	179 723,77	29 723,77	29 723,77
Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma 1.1.	17 553,95	17 553,95	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 31.12.	17 553,95	17 553,95	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	14 441,93	14 441,93	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	14 441,93	14 441,93	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 1.1.	200 026,36	211 124,17	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	-11 097,82	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 31.12.	200 026,36	200 026,36	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4 1.1.	627,94	627,94	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4 31.12.	627,94	627,94	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 1.1.	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00
Muu oma rahasto 6 31.12.	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00	3 740 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	27 901 645,42	21 325 912,24	12 932 575,08	9 795 528,50
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	-63 340,23	-605 321,35	-11 661,03*	294 427,97
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	27 838 305,19	20 720 590,89	12 920 914,05	10 089 956,47
Tilikauden yli-/alijäämä	8 243 362,79	7 181 054,53	3 783 122,06	2 842 618,61
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>91 426 668,26</i>	<i>83 246 645,70</i>	<i>71 466 386,22</i>	<i>67 694 925,19</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2022	2021
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	12 920 914,05	10 089 956,47
Tilikauden yli-/alijäämä	3 783 122,06	2 842 618,61
Kertynyt poistoero 31.12.	1 913 350,75	2 102 550,19
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	8 365 158,00	3 750 000,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>26 982 544,86</i>	<i>18 785 125,27</i>

*Oikaistu aiempiin tilikausiin seuraavat tapahtumat: väärin kirjattu investointien alv-palautus 10.670,86 €, virheelliset kassakirjaukset 990,17 €.

27. Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	63 332 202,67	45 260 287,23	49 537 526,60	44 175 023,94
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>63 332 202,67</i>	<i>45 260 287,23</i>	<i>49 537 526,60</i>	<i>44 175 023,94</i>
<i>Lyhennykset erääntymisvuosittain, kunta</i>				
<i>Vuonna 2027</i>				<i>9 637 497,34</i>
<i>Vuonna 2028</i>			<i>12 637 497,34</i>	<i>9 637 497,34</i>
<i>Vuonna 2029</i>			<i>12 599 997,34</i>	<i>9 599 997,34</i>
<i>Vuonna 2030</i>			<i>11 099 997,34</i>	<i>8 099 997,34</i>
<i>Vuonna 2031</i>			<i>6 600 017,34</i>	<i>3 600 017,34</i>
<i>Vuonna 2032</i>			<i>5 266 665,24</i>	<i>2 266 665,24</i>
<i>Vuonna 2033</i>			<i>1 333 352,00</i>	<i>1 333 352,00</i>
			49 537 526,60	44 175 023,94

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	11 352,53	11 352,53	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	803 336,94	805 086,83	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	473 657,01	29 537,50	0,00	0,00
Varautuminen Hopearinteen lainan takaukseen	0,00	0,00	418 000,00	0,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 288 346,48	845 976,86	418 000,00	0,00

30. Vieras pääoma

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	80 485,39	0,00	102 585,57
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	80 485,39	0,00	102 585,57
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	2 120 940,57	0,00	2 123 312,68
Muut velat	50 432,80	14 190,29	50 432,80	14 190,29
Siirtovelat	0,00	111 984,33	0,00	17 912,49
Yhteensä	50 432,80	2 247 115,19	50 432,80	2 155 415,46
Velat valtiolle ja muille				
Saadut ennakot	112 350,79	786 853,46	695 093,45	603 819,49
Ostovelat		2 796 654,28	0,00	1 755 376,06
Muut velat	10 856 715,26	947 886,69	10 489 038,75	850 200,57
Siirtovelat		9 139 912,82	0,00	9 646 374,82
Yhteensä	10 969 066,05	13 671 307,25	11 184 132,20	12 855 770,94
Velat yhteensä	11 019 498,85	15 998 907,83	11 234 565,00	15 113 771,97

31. Shekkilimiitti

Vihdin kunnalla luottokorttilimiitti Danske Bankissa 20.000 e, jonka saldo on -9.913,39 e.

Etevalla on 5.500.000 e luotollinen shekkilimiitti, jonka saldo on 5.500.000 e.

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut	1 179 098,04	811 421,53	1 185 864,70	818 188,19
Muut velat	11 697 566,40	11 420 610,11	9 721 283,36	9 721 283,36
Muut velat yhteensä	12 876 664,44	12 232 031,64	10 907 148,06	10 539 471,55

Vihdin vesihuoltolaitoksen liittymismaksut on muutettu 1.4.2004 palautuskelpoisiksi.
Kunnanvaltuusto 10.5.2004 §27.

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Jaksotetut henkilöstökulut	2 145 332,92	2 093 215,44	859 900,97	942 240,06
Lomapalkkajaksotukset	11 888 911,90	11 625 676,76	4 216 987,50	4 167 366,48
Korkojaksotukset	205 071,94	69 812,66	182 529,84	65 530,31
Tuloennakot	0,00	167 901,90	0,00	161 496,38
Muut siirtovelat, konsernin keskinäiset	26 876,24	4 299,00	111 984,33	17 912,49
Valtionosuusennakot	1 746 334,87	1 643 966,75	1 746 334,87	1 570 222,86
Muut siirtovelat	4 718 125,95	4 882 913,49	2 134 159,64	2 739 518,73
Yhteensä	20 730 653,82	20 487 786,00	9 251 897,15	9 664 287,31

4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 629 308,28	1 649 917,45	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 863 018,99	2 423 565,28	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	3 863 018,99	2 423 565,28	0,00	0,00

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pantatut osakkeet	466 733,82	466 733,82	0,00	0,00
Pantatut osakkeet yhteensä	466 733,82	466 733,82	0,00	0,00

35.-37. Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	440 466,45	440 466,45	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	1 084 094,00	1 084 787,58	0,00	0,00
Muut	26 314,45	21 678,01	0,00	0,00
Yhteensä	1 550 874,90	1 546 932,04	0,00	0,00

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Toimitilojen vuokravastuut	12 738 937,36	13 176 194,97	1 225 735,56	1 493 364,32
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	0,00	42 684,44	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	12 738 937,36	13 218 879,41	1 225 735,56	1 493 364,32
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 132 719,02	4 391 834,68	674 895,00	853 328,92
Leasingvastuut yhteensä	1 631 021,66	1 629 785,15	417 736,29	426 783,39
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	619 270,48	643 437,36	126 426,19	118 478,70
<i>Yhteensä</i>	14 369 959,02	14 848 664,56	1 643 471,85	1 920 147,71

39.-40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	190 000,00	190 000,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	19 000,00	38 000,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 774 917,06	3 769 654,69	3 661 690,00	3 661 690,00
Jäljellä oleva pääoma	2 208 295,06	2 331 034,58	2 144 776,32	2 261 393,93

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	221 357 306,00	206 167 597,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	128 007,00	135 051,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	2 583 000,00	4 706 878,00	2 583 000,00	4 706 878,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	1 790 500,00	0,00	1 790 500,00	0,00
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut	700 129,20	700 129,20	0,00	0,00
Muut sopimusvastuut	76 178,95			
Sopimusvastuut yhteensä	3 359 308,15	5 407 007,20	2 583 000,00	4 706 878,00
Taseen ulkopuoliset varat	26 544,48	35 949,64	26 544,48	35 949,64
Arvonlisäveron palautusvastuu	907 021,18	814 352,30	0,00	6 401,75
Huollettavien varat ja pääomat	602 397,69	254 408,29	0,00	0,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	0,00	16 305,80	0,00	0,00
Muut vastuut yhteensä	1 535 963,35	1 121 016,03	26 544,48	42 351,39
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimus				
Nimellisarvo	0,00	196 000,00		
Käypä arvo	0,00	-2 488,02		
Lisähyöty-SVOP				
Nimellisarvo	0,00	96 550,27		
Käypä arvo	0,00	-3 287,36		
Sähköjohdannaiset				
Nimellisarvo	6 900,97	6 526,76		
Käypä arvo	345 292,93	26 177,35		
Johdannaiset yhteensä (käypä arvo)	345 292,93	20 401,97		

4.5. Henkilöstä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahoja koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2022	2021
	lkm	lkm
Kunnanjohtaja		
Kunnanjohtaja	1	1
Yhteensä	1	1
Konsernipalvelut		
Hallintopalvelut	16	14
Työllistäminen/kierrätyskeskus	29	24
Remonttipartio	2	2
Henkilöstöpalvelut	6	7
Talouspalvelut/joukkoliikenne	9	9
Yhteensä	62	56
Sivistyspalvelut		
Opetus	498	480
Varhaiskasvatus	351	361
Lasten ja nuorten hyvinvointi	13	16
Kulttuuripalvelut, kirjasto	23	24
Yhteensä	885	881
Infra- ja tukipalvelut		
Tilapalvelu	24	24
Vesilaitos	13	13
Tukipalvelut	1	2
Kunnallistekniset palvelut	27	20
Ateria- ja puhdistus	120	128
Yhteensä	185	187
Elinvoimapalvelut		
Elinvoimapalvelut	23	25
Ympäristöpalvelut, rakennusvalvonta	13	11
Liikuntapalvelut	11	12
Yhteensä	47	48
Kaikki yhteensä	1180	1173

43. Henkilöstökulut

	Kunta	
	2022	2021
Palkat ja palkkiot	41 362 358,58	40 425 417,31
Eläkekulut	9 158 953,16	9 938 860,55
Muut henkilösivukulut	1 435 307,16	1 447 563,01
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauseurät	- 642 343,82	- 1 189 411,85
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	51 314 275,08	50 622 429,02
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	80 716,33	63 598,96
Henkilöstökulut yhteensä	51 394 991,41	50 686 027,98

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2022	2021
Nummelan Kokoomus ry	1 949,40	3 177,95
Suomen Keskusta r.p.	3 780,90	4 463,89
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	362,80	617,20
Svenska Folkpartiet rf	163,40	219,80
Vihdin Kokoomus ry	4 339,80	3 003,13
Vihdin Perussuomalaiset	3 242,10	2 917,32
Vihdin Sosialidemokraatit ry	5 295,20	6 212,68
Vihdin Vasemmistoliitto ry	405,60	969,00
Vihdin Vihreät ry	1 951,60	2 275,60
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	21 490,80	23 856,57

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2022	2021
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastus	0,00	21 489,38
Muut palvelut	0,00	9 874,00
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastus	25 132,19	9 589,09
Veroneuvonta	0,00	1 500,00
Muut palvelut	1 545,71	2 000,00
Valokuituverkko	0,00	9 500,00
Palkkiot yhteensä	26 677,90	53 952,47

46. Intressitahojen väliset olennaiset ja ei-tavanomaiset liiketoimet

Kunnan ja sen intressitahojen väliset liiketoimet

Kunnanjohtajan kanssa on 2019 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kuuden kuukauden palkan suuruudesta erokorvauksesta.

Kunnanjohtaja on valittu Vihdin kunnan osaomistaman Turun Tunnin Juna Oy:n hallituksen jäseneksi ja toiminut vuonna 2020 hallituksessa.

Tiedossa ei ole muiden intressitahojen kanssa (kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet, kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat) olleita olennaisia, tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia ja sitoumuksia.

Kunnan sekä sen tytär- ja osakkuusyhtiöiden väliset liiketoimet

Kunta on myöntänyt osaomistamalleen (60%) Nummelan Aluelämpö Oy:n rahalaitoslainoille omavelkaisen takauksen vuosina 2006 ja 2013. Alkuperäinen takaussumma on ollut 1 090 000 euroa, josta vuoden 2006 takausvastuu päättyi tilikauden aikana. Jäljellä oleva takausvastuun määrä on vuoden 2021 tilinpäätöksessä yhteensä 19 000 euroa. Takauspäätös on tehty ennen kuntalain 2015 voimaantuloa.

Tiedossa ei ole muita olleita olennaisia, tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia ja sitoumuksia.

5. Eriytetyt taseyksiköt

5.1. Tilapalvelujen taseyksikkö

Tilapalvelut tuloslaskelma

TILAPALVELUN TASEYKSIKÖ	TP 2021	TA 2022	TA 2022	TA 2022	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
TULOSLASKELMA (ulk. ja sis. erät)		alkuperäinen	muutokset	muutettu	2022	
Liikevaihto	18 441 312,40	18 777 278	0	18 777 278	18 622 041,95	-155 236
Myyntituotot	19 269,32	29 000		29 000	41 663,83	12 664
Tuet ja avustukset	811,11	400 000		400 000	27 300	-372 700
Vuokrat	18 416 782,46	18 348 278		18 348 278	18 553 009,07	204 731
Muut tuotot	4 449,51	0		0	69,05	69
Valmistus omaan käyttöön	55 951,81	100 000	0	100 000	48 406,18	-51 594
Materiaalit ja palvelut	5 146 489,75	6 137 032	0	6 137 032	6 448 706,44	311 674
Aineet ja tarvikkeet	3 078 757,48	3 304 601		3 304 601	3 494 834,72	190 234
Palvelut	2 067 732,27	2 832 431		2 832 431	2 953 871,72	121 441
Henkilöstökulut	1 110 329	1 219 083	0	1 219 083	1 121 938,94	-97 144
Palkat ja palkkiot	919 455,51	1 010 095		1 010 095	935 272,39	-74 823
Henkilösivukulut	190 873	208 988		208 988	186 667	-22 321
Eläkekulut	181 528,11	173 737		173 737	156 899,27	-16 838
Muut henkilösivukulut	9 344,98	35 251		35 251	29 767,28	-5 484
Poistot ja arvonalentumiset	6 572 000,91	6 556 901	-750 000	5 806 901	5 939 567,15	132 666
Liiketoiminnan muut kulut	1 692 262,44	1 769 299	0	1 769 299	1 864 150,63	94 852
Vuokrat	1 625 679,23	1 763 075		1 763 075	1 847 032,28	83 957
Muut kulut	66 583,21	6 224		6 224	17 118,35	10 894
Liikelyjäämä	3 976 182,51	3 194 963	750 000	3 944 963	3 296 084,97	-648 878
Rahoitustuotot ja -kulut	638 377,94	1 276 174	0	1 276 174	816 080,56	-460 093
Muut rahoitustuotot	22,57	0		0	0	0
Muille maksetutu korkokulut	384 001,45	376 174		376 174	368 198,36	-7 976
Korvaus jäännöspääomasta	252 789,81	900 000		900 000	446 348,32	-453 652
Muut rahoituskulut	1 609,25	0		0	1 533,88	1 534
Yli/alijäämä ennen satunnaisia eriä	3 337 804,57	1 918 789	750 000	2 668 789	2 480 004,41	-188 785
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0		0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0		0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0		0	0	0
Yli/alijäämä ennen varauksia	3 337 804,57	1 918 789	750 000	2 668 789	2 480 004,41	-188 785
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199,44	189 500	0	189 500	189 199,44	-301
Tilikauden yli-/alijäämä	3 527 004,01	2 108 289	750 000	2 858 289	2 669 203,85	-189 085

Toteutumasarakkeessa palvelujen ostoihin sisältyy vyörytysten osuus tilapalvelun tulosalueelle, yht.

405 005,30 €

VHT

Tilapalvelut tase

Tase 31.12.2022

VASTAAVAA		31.12.2022	31.12.2021
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	89 867 604,41	80 796 664,95
I	Aineettomat oikeudet	0	0
2.	Muut pitkävaikutteiset menot	0	0
II	Aineelliset hyödykkeet	88 937 112,44	79 866 172,98
1.	Maa -ja vesialueet	120 645,97	0
2.	Rakennukset	66 159 654,95	70 841 501,96
3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 651,66	17 752,67
4.	Koneet ja kalusto	15 498,87	92 388,14
6.	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 630 660,99	8 914 530,21
III	Sijoitukset	930 491,97	930 491,97
1.	Osakkeet ja osuudet	0	0
4.	Muut saamiset muilta	930 491,97	930 491,97
B	VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 218 239,39	878 406,84
I	Vaihto-omaisuus	109 433,77	120 541,90
II	Saamiset	1 108 805,62	757 864,94
	Pitkäaikaiset	1 731	1 731
4.	Muut saamiset	1 731	1 731
	Lyhytaikaiset	1 107 074,62	756 133,94
1.	Myyntisaamiset	31 804,70	63 357,27
4.	Muut saamiset	1 075 269,92	692 776,67
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 085 843,80	81 675 071,79

VASTATTAVAA		31.12.2022	31.12.2021
A	OMA PÄÄOMA	51 275 714,23	14 878 277,33
I	Jäännöspääoma	51 275 714,23	14 878 277,33
B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 913 350,75	2 102 550,19
1.	Poistoero	1 913 350,75	2 102 550,19
D	VIERAS PÄÄOMA	37 896 778,82	64 694 244,27
	Pitkäaikainen	32 003 351,30	56 003 351,30
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 003 351,30	56 003 351,30
	Lyhytaikainen	5 893 427,52	8 690 892,97
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 046 665,34	7 046 665,34
7.	Ostovelat	1 737 570,63	1 552 426,06
9.	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	35 216,77	28 324,16
10.	Siirtovelat	73 974,78	63 477,41
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 085 843,80	81 675 071,79

5.2. Vesilaitoksen taseyksikkö

Vesilaitos tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1-12 / 2022	1-12 / 2021
LIKEVAIHTO	4 565 317,87	4 592 809,32
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	7 249,47	8 357,88
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	0,00	4 508,34
MATERIAALIT JA PALVELUT	-1 887 136,58	-1 726 482,33
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-885 232,97	-739 447,81
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-889 695,17	-744 142,35
VARASTOJEN LIS(+) TAI VÄH(-)	4 462,20	4 694,54
PALVELUJEN OSTOT	-1 001 903,61	-987 034,52
HENKILÖSTÖKULUT	-742 542,73	-748 842,97
PALKAT JA PALKKIOT	-586 655,96	-581 826,16
HENKILÖSIVUKULUT	-155 886,77	-167 016,81
ELÄKEKULUT	-137 904,21	-164 375,27
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-17 982,56	-2 641,54
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 219 059,99	-1 197 485,70
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-1 219 059,99	-1 197 476,76
ARVONALENTUMISET	0,00	-8,94
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-74 351,74	-64 979,34
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHTEENSÄ	649 476,30	867 885,20
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-393 065,69	-393 070,58
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-393 000,00	-393 000,00
MUUT RAHOITUSKULUT	-65,69	-70,58
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHTEENSÄ	256 410,61	474 814,62
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	256 410,61	474 814,62

Vesilaitos rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA 1-12/2022		2022	2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
	LIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	646 476,30	867 885,20
	POISTOT JA ARVONALENTUMISET	1 219 059,99	1 197 485,70
	RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-393 065,69	-393 070,58
		1 475 470,60	1 672 300,32
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
	INVESTOINTIMENOT	-1 472 866,58	-1 405 754,80
		-1 472 866,58	-1 405 754,80
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		2 604,02	266 545,52
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
	MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
	VAIHTO-OMAIUUUDEN MUUTOS	-7 428,80	-6 316,64
	SAAMISTEN MUUTOS KUNNALLTA/KY:LTÄ	45 123,79	-980 555,08
	SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	16 339,18	48 977,63
	KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA	-56 638,19	670 626,04
		-2 604,02	-267 268,05
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-2 604,02	-267 268,05
RAHAVAROJEN MUUTOS		0	-722,53
RAHAVARAT	31. 12.	0	0
	1. 1.	0	722,53
		0	-722,53

Vesilaitos tase

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET	20 307 620,93	20 053 814,34
MAA- JA VESIALUEET	120 283,83	120 283,83
RAKENNUKSET	1 962 083,34	1 863 566,15
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	15 420 856,98	16 204 755,67
KONEET JA KALUSTO	28 350,48	31 160,66
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET	2 776 046,30	1 834 048,03
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	20 307 620,93	20 053 814,34
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISSUUS	32 903,00	25 474,20
AINEET JA TARVIKKEET	32 903,00	25 474,20
SAAMISET	8 757 799,91	8 819 262,88
LYHYTAIKAISET SAAMISET	8 757 799,91	8 819 262,88
MYYNTISAAMISET	230 378,75	242 447,88
SAAMISET KUNNALTAKUNTA-YHTYMÄL	8 527 421,16	8 572 544,95
MUUT SAAMISET	0	2 449,28
SIIRTOSAAMISET	0	1 820,77
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	8 790 702,91	8 844 737,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ	29 098 323,84	28 898 551,42
VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	4 612 533,94	4 612 533,94
EDELLESTEN TILIK. YLI/ALIJÄÄMÄ	11 925 237,80	11 450 423,18
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	256 410,61	474 814,62
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 794 182,35	16 537 771,74
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	11 646 332,30	11 278 655,79
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	11 646 332,30	11 278 655,79
LYHYTAIKAINEN	657 809,19	1 082 123,89
OSTOVELAT	373 843,06	569 891,01
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	156 026,48	369 115,33
SIIRTOVELAT	127 939,65	143 117,55
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 304 141,49	12 360 779,68
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	29 098 323,84	28 898 551,42

Hulevesien tuloslaskelma

	1 - 12.2022	1 - 12.2021
	2%	4%
LIKEVAIHTO	91 306,36	183 712,37
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	144,99	334,32
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	0	180,33
MATERIAALIT JA PALVELUT	-37 742,73	-69 059,29
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-17 704,66	-29 577,91
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-17 793,90	-29 765,69
VARASTOJEN LIS(+) TAI VÄH(-)	89,24	187,78
PALVELUJEN OSTOT	-20 038,07	-39 481,38
HENKILÖSTÖKULUT	-14 850,85	-29 953,72
PALKAT JA PALKKIOT	-11 733,12	-23 273,05
HENKILÖSIVUKULUT	-3 117,74	-6 680,67
ELÄKEKULUT	-2 758,08	-6 575,01
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-359,65	-105,66
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 381,20	-47 899,43
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-24 381,20	-47 899,07
ARVONALENTUMISET	0	-0,36
LIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-1 487,03	-2 599,17
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHTEENSÄ	12 989,53	34 715,41
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-7 861,31	-15 722,82
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-7 860	-15 720
MUUT RAHOITUSKULUT	-1,31	-2,82
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHTEENSÄ	5 128,21	18 992,58

Hulevesien rahoituslaskelma

	1 - 12.2022	1 - 12.2021
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2%	4%
LIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	12 989,53	34 715,41
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	24 381,20	47 899,43
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-7 861,31	-15 722,82
	29 509,41	66 892,01
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-29 457,33	-56 230,19
	-29 457,33	-56 230,19
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	52,08	10 661,82
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	-148,58	-252,67
SAAMISTEN MUUTOS		
KUNNALTA/KY:LTÄ	902,48	-39 222,20
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	326,78	1 959,11
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS		
MUILTA	-1 132,76	26 825,04
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-52,08	-10 690,72
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	-28,9
RAHAVARAT		
31. 12.	0	0
1. 1.	0	28,9
		-28,9

Hulevesien tase

	1.12.2022	1.12.2021
	2%	4%
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET	406 152,42	802 152,57
MAA- JA VESIALUEET	2 405,68	4 811,35
RAKENNUKSET	39 241,67	74 542,65
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	308 417,14	648 190,23
KONEET JA KALUSTO	567,01	1 246,43
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET	55 520,93	73 361,92
PYSYVÄT VASTAAAVAT YHTEENSÄ	406 152,42	802 152,57
VAIHTUVAT VASTAAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	658,06	1 018,97
AINEET JA TARVIKKEET	658,06	1 018,97
SAAMISET	175 156,00	352 770,52
LYHYTAIKAISET SAAMISET	175 156,00	352 770,52
MYYNTISAAMISET	4 607,58	9 697,92
SAAMISET KUNNALTAKUNTA- YHTYMÄLLE	170 548,42	342 901,80
MUUT SAAMISET	0	97,97
SIIRTOSAAMISET	0	72,83
VAIHTUVAT VASTAAAVAT YHTEENSÄ	175 814,06	353 789,48
VASTAAVAA YHTEENSÄ	581 966,48	1 155 942,06
	1.12.2022	1.12.2021
	2%	4%
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	92 250,68	184 501,36
EDELLISTEN TILIK. YLI/ALIJÄÄMÄ	238 504,76	458 016,93
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	5 128,21	18 992,58
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	335 883,65	661 510,87
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	232 926,65	451 146,23
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	232 926,65	451 146,23
LYHYTAIKAINEN	13 156,18	43 284,96
OSTOVELAT	7 476,86	22 795,64
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	3 120,53	14 764,61
SIIRTOVELAT	2 558,79	5 724,70
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	246 082,83	494 431,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	581 966,48	1 155 942,06

Vesilaitoksen liitetiedot

VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	Vuosi 2022	Vuosi 2021
LIKEVAIHTO		
Perusmaksut, vesi	333 112,53	331 140,37
Perusmaksut, jätevesi	317 394,62	315 555,90
Vesitulot	1 170 095,80	1 179 483,61
Jätevesitulot	2 519 355,03	2 560 433,56
Muut myyntitulot	225 359,89	206 195,88
Liikevaihto yhteensä	4 565 317,87	4 592 809,32
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		
Kosteusvahingon korjauskulut/ IF	0	0
Muut tuotot	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	0	0
PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY		
Asiakaspalvelujen ostot	0	0
Muiden palvelujen ostot	1 001 903,61	987 034,52
Palvelujen ostot yhteensä	1 001 903,61	987 034,52
PALKAT JA MUUT HENKILÖSIVUKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	586 655,96	581 826,16
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	137 904,21	164 375,27
Muut henkilösivukulut	17 982,56	2 641,54
Tuloslaskelman mukaan yhteensä	742 542,73	748 842,97
RAHOITUSKULUT KONSERNIYHTEISÖILLE		
Peruspääoman korko Vihdin kunnalle	393 000	393 000
	393 000	393 000

VHTY

**Pysyvien vastaavien hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset tase-erittäin eriteltynä
31.12.2022**

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					Sijoitukset	
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	120 283,83	1 863 566,15	16 204 755,67	31 160,66	1 834 048,03	20 053 814,34	0,00
Hankintameno lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	98 517,19	0,00	0,00	941 998,27	1 040 515,46	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno vähennyk.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	310 090,36	167 891,08	0,00	-477 981,44	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-783 898,69	-2 810,18	0,00	-786 708,87	0,00
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	120 283,83	2 272 173,70	15 588 748,06	28 350,48	2 298 064,86	20 307 620,93	0,00
Kirjanpitoarvo	0,00	0,00	0,00	120 283,83	1 962 083,34	15 420 856,98	28 350,48	2 298 064,86	20 307 620,93	0,00
Kertynyt poistoero 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tuloutus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
P.eron poiskirj.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Epäsuora tulout	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden aikaiset pienhankinnat									0,00	0,00
Kertapoistot käyttöön.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

VHTA

TASEEN LIITETIEDOT

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTUS

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla

poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Pysyvien vastaavien arvostamisessa noudatetaan voimassa olevaa kunnanvaltuuston 10.12.2012 § 73 vahvistamaa poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelmaa on päivitetty 1.1.2017 alkaen koskien osallistumista toisen yhteisön tie- tai ratahankkeisiin (Kv 11.9.2017 § 62).

Kunnanvaltuusto päätti 10.12.2018 § 53, että voimassa olevaa poistosuunnitelmaa tarkistetaan

siten, että hallinto- ja laitosrakennusten sekä tehdas- ja tuotantorakennuksen

poistoajaksi tulee 30 vuotta betoni- ja massiivipuurunkoisten rakennusten osalta

muiden rakennusten poistoaikojen säilyessä nykyisen mukaisena. Tarkistettu

poisto suunnitelma tulee voimaan 1.1.2018 alkaen. Poistosuunnitelman muutos

koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja.

Poisto suunnitelman muutoksen johdosta ei aiempien tilikausien poistoja oikaista

Vihdin Vesihuoltolaitoksella ei ole edellä mainittuja tie- tai ratahankkeita, joten poistosuunnitelman päivityksellä ei ole vaikutusta liikelaitoksen poistoihin.

Ennen vuotta 2013 hankittujen pysyvien vastaavien osalta noudatetaan kunnanvaltuuston 9.6.2003 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

	Vuosi 2022	Vuosi 2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma 1.1.	4 612 533,94	4 612 533,94
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Peruspääoma 31.12.	4 612 533,94	4 612 533,94
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	11 925 237,80	11 450 423,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	11 925 237,80	11 450 423,18
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	256 410,61	474 814,62
Oma pääoma yhteensä	16 794 182,35	16 537 771,74

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai keskihinnan määräisenä.

Vesilaitoksella vaihto-omaisuutta seuraavasti: polttoaineet ja kemikaalit.

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

	2022	2021
Virka- ja työsuhteita yhteensä	13	13
Yleishallinto	4	4
Nummelan puhdistamo	3	3
KK puhdistamo	1	1
Verkosto, vedenottamot, pumppaamot	5	5

VIHDIN KUNTA

Vihdin Vesihuoltolaitos

LIITETIETOERITTELY SIIRTOVELKoihin SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT

Lyhytaikaiset siirtovelat	2022	2021
Menojäämät		
Lomapalkkajaksotukset	123 052,72	142 966,72
Eläkevakuutusvelat	0	150,83
Muut menojäämät	4 886,93	0
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	127 939,65	143 117,55
Siirtovelat yhteensä	127 939,65	143 117,55

6. Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämät tuloslaskelmat kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Tätä varten on yhdessä FCG:n kanssa tehty selvitystyö vuonna 2021, että mitkä kokonaisuudet ja toiminnot ovat sellaisia, mitkä olisivat tähän liittyviä. Julkisyhteisöllä on velvollisuus pitää erillistä kirjanpitoa eri toiminnoistaan silloin, kun toimija harjoittaa sekä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa että muuta toimintaa. Markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan tulkinnassa on ratkaisevaa harjoitettavan toiminnan luonne, joka on arvioitava tapauskohtaisesti.

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus ei koske tilanteita, joissa:

- toiminta ei ole markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa (julkisen vallan käyttö ja viranomaistoiminta)
- toimija harjoittaa ei-markkinatoiminnan lisäksi vain sellaista taloudellista toimintaa, joka kuuluu kuntalain 126 §:n 2 momentin soveltamisalaan (esimerkiksi kuntien yhteistoiminta) - yksikön kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40.000 euroa vuodessa.

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus koskee tilanteita, joissa:

- julkissektori tai sen määräysvaltaan kuuluva yksikkö harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa taloudellista toimintaa ja muuta toimintaa
- kysymys on hankintalain 15 §:n tai 16 §:n sallimasta ulosmyynnistä ulkopuolisille toimijoille (sidosyksikkömyynti ulos jatkossa vuoden 2022 alusta 5 %, 500 000 euroa kolmen vuoden aikana) - kunta tai kuntayhtymä kuntaorganisaatiomuodossa toimii kuntalain 127 §:n poikkeussäännöksen perusteella kilpailutilanteessa markkinoilla.

Perustietoa laskelmista

Laskelmat perustuvat kustannuspaikka/tunnistekohtaiseen toteutumaan, jota on oikaistu esimerkiksi osuudella hallintokustannuksista. Kyseiset kustannukset on kohdennettu suoriteperusteisesti (aterioiden määrä, siivotut neliöt, tilojen laajuus) tai arvionvaraisesti.

Ateria- ja puhdistuspalveluiden luvut sisältävät kaiken myyntitoiminnan pl. henkilöstöruokailun osuuden ja kioskimyyntin oppilaille. Tilojen vuokraaminen sisältää kunnan ulkopuolisille vuokraamien tilojen tuotot ja

kyseisten tilojen kulut poistoinen. Karviaiselle vuokratut tilat eivät sisälly Tilojen vuokraamisen laskelmaan. Kierrätyskeskuksen osalta liikevaihto sisältää tuotteiden ulosmyynnin sekä arvion myytyihin tuotteisiin kohdistuvista kuluista.

Vihdin kunta			2022
Ateria ja puhdistus			€
	Ateria	Puhdistus	Yhteensä
Liikevaihto	255 299	54 917	310 216
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-87 382	-736	-88 118
Palvelujen ostot	-35 235	-3 429	-38 664
Henkilöstökulut	-105 359	-38 388	-143 747
Poistot	-21 907	0	-21 907
Liiketoiminnan muut kulut	-39 417	-6 108	-45 525
Liikelylijäämä	-34 001	6 256	-27 745
Rahoitustuotot ja -kulut			
Tilikauden ylijäämä	-34 001	6 256	-27 745

Vihdin kunnan Ateria- ja Puhdistus on Infra- ja tukipalvelukeskuksen tulosalue, joka vastaa kunnan ateria- ja puhdistuspalvelutuotannon lisäksi Vihdin kunnan alueella Peruskuntayhtymä Karviaisen ateria- ja puhdistuspalveluista Vihdin kunnan kiinteistöissä. Sisäinen posti/ ateria ja tavarakuljetukset järjestäminen kuuluu myös palveluihin. Markkinoilla tapahtuvaksi toimintaan liittyen on huomioitava, että kyse pääasiassa Vihdin kunnalle sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle omana tuotantona tuotettu palvelu.

Vihdin kunta		2022
Tilojen vuokraaminen		€
Liikevaihto		221 775
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-41 041
Palvelujen ostot		-421 724
Henkilöstökulut		-13 227
Poistot		-3 764
Liiketoiminnan muut kulut		-113 389
Liikelylijäämä		-371 370
Rahoitustuotot ja -kulut		0
Tilikauden ylijäämä		-371 371

Kunnalla on tilojen vuokraustoimintaa ulkopuolisille, joista merkittävin tilojen käyttäjä on Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Markkinoilla tapahtuvan toiminnan osalta, niin on tulkittavissa, että periaatteessa kilpaillaan toimitilamarkkinoilla. Lähtökohtaisesti kiinteän omaisuuden myynti ja vuokraus voi olla markkinaehtoista myös kunnan harjoittamana. Kunnan ei tulisi siten vuokrata tiloja yksityisille toimijoille suoraan, tai ainakin hyvin rajoitetusti. Eriyttäminen vain osittain.

Laskelma muodostunut: Tilojen vuokraaminen, sisällytetty KP 1018 Palma, Nummelan terveysasema (muu kuin Karviaisen osuus), kp 1028 Linjaportti, kp 7064 Juurakkotie 5 – 7, pk 8043 Vihdin terapia ja ps, kp 8041 Nummensejän viipaleet sekä kunnanviraston osuus. Kunnanviraston eriytettävä osuus määräytyy ulkoisten vuokratuottojen suhteessa kaikkiin tuottoihin, jolloin eriytettävä osuus on 0,9 %. Nummelan terveysaseman eriytettävä osuus määräytyy neliöiden suhteessa. Muussa kuin Karviaisen käytössä olevat tilat muodostavat 17 % kaikista tiloista. Muut kohteet suoraan kustannuspaikkaraportilta. Kaikkiin kohteisiin lisätty poistot.

Vihdin kunta	2022
Vihdin Kierrätyskeskus	€
Liikevaihto	100 836
Myyntituotot	
Tuet ja avustukset	
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 363
Palvelujen ostot	-33 048
Henkilöstökulut	
Poistot	-3 441
Liiketoiminnan muut kulut	-2 042
Liikelylijäämä	35 942
Rahoitustuotot ja -kulut	
Tilikauden ylijäämä	35 942

Kyse on työllisyyspalveluiden yhteydessä valmistettavien tuotteiden myynti ulos sekä kierrätyskeskustoiminta. Asia on tulkittavissa markkinoilla tapahtuvaksi toiminnaksi ja eriytettäväksi.

Laskelma muodostunut: Vihdin kierrätyskeskus, myyntitoiminta sisältyy kp 1431. Kp 1431 perustuu kustannuspaikan toteutumalukuihin. Eriytettävä osuus kustannuslajeittain: myyntituottojen osuus toimintatuotoista noin 28%. myyntitoimintaan oletuksena sisältyy aineet, tarvikkeet ja tavarat, palvelujen ostot, poistoista oletus 28% ja liiketoiminnan muista kuluista 28%.

7. Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset

Erkki Eerola

kunnanjohtaja

Leevi Pursiainen

Puheenjohtaja

Veli-Matti Laitinen

I varapuheenjohtaja

Anu Rajajärvi

II varapuheenjohtaja

Tiina Haapala

Jäsen

Olli Ikonen

Jäsen

Mikko Lasanen

Jäsen

Markku Pietilä

Jäsen

Tuija Sundberg

Jäsen

Ida Välimaa

Jäsen

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2023-03-22 08:46:35 (EET)

Tarkistuskoodi: T4OBRSF061GXQTK9MJER347CU8T5MAGXREDP
9538GMJ2P7ITSIRHLOJYR4I3JBJRJBVEJN6K2WYDH3VRMZQXK0Y
E53IWT2WSGV6EY6BHZN7C0CENB1W2ADCG1RCC48

 Allekirjoitussivu tilinpäätös 2022.pdf (2 sivua)

4dc385b9084de708c0e95dbdacacc7f9fdb729b6a233b9441898d0ddc3f209c

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Olli Ilmari Ikonen**

Allekirjoituksen tyyppi: Kehittynyt sähköinen allekirjoitus

Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**

Identiteetin tarjoajan maa: FI

Varmenteen haltija: **Platform of Trust Oy**

Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Olli Ilmari Ikonen

Allekirjoitettu 2023-03-21 15:42:01 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Tiina Iris Anneli Haapala**

Allekirjoituksen tyyppi: Kehittynyt sähköinen allekirjoitus

Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**

Identiteetin tarjoajan maa: FI

Varmenteen haltija: **Platform of Trust Oy**

Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Tiina Iris Anneli Haapala

Allekirjoitettu 2023-03-22 08:46:35 (EET)

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Platform of Trust Oy, Business ID 2980005-2, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Allekirjoittajat on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja niitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa. Asiakirjasta muodostetaan jakeluversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Kiistättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeluversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa www.signspace.fi/verification-fi.html sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuneen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)

8. Tilinpäätösmerkintä

Olen antanut suorittamastani tilintarkastuksesta
tänään kertomuksen.

Vihdissä 31 / 5 2023

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tove Lindström-Koli', is written over a horizontal line.

Tove Lindström-Koli

HT, JHT

9. Tilikirjaluettelo

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Kirjanpitokirja	Muoto	Säilytys
Päiväkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	Atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontrat	Atk-tuloste	10 vuotta
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakortit	Atk-tuloste	Pysyvästi
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna	Pysyvästi
Liitetietojen erittelyt	Erikseen sidottuna	Pysyvästi
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna	Pysyvästi

Kunnan ostolaskut ovat sähköisessä muodossa Rondo-ostolaskujen kierrätysjärjestelmässä. Muistiot ovat sähköisessä muodossa Rondo-arkistossa. Rondo-arkistoon arkistoituvat myynti- ja ostolaskut, tiliotteet ja viitesuorituslistat.

KIRJANPIDON OSAJÄRJESTELMÄT

Taloussuunnittelu	Raindance/Sarastia Oy
Kirjanpito	Raindance Kuntamalli/Sarastia Oy
Ostoreskontra	Raindance /Sarastia Oy
Ostolaskujen kierto/arkisto	Rondo R8/Sarastia Oy
Maksatusohjelma	Banking Nomentia/Sarastia Oy
Konsernitilinpäätös	Clausion/Sarastia Oy
Käyttöomaisuuskirjanpito	Raindance /Sarastia Oy
Myyntireskontra	Raindance/Sarastia Oy
Yleislaskutus	Rondo R8 yleislaskutus/Sarastia Oy
Vesilaskutus	VesikantaPlus
Päivähoitolaskutus	Pro Consona Päivähoito
Tilavaraukset	Enkora
Tilavuokrat	Haahtela
Maavuokrat	Trimble
Ateria ja Puhdistus laskutus	Jamix
Palkkahallinto	Populus/Sarastia Oy,
Työturvallisuusohjelma	WPro
Työvuorosuunnitteluohjelma	Titania
Kassajärjestelmä	Casio V-R
Työajanmittausohjelma	Timecon